

ΝΙΚΟΣ Γ. ΣΤΑΦΥΛΟΠΑΤΗΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΣΙΦΝΙΩΝ
ΠΟΙΗΤΩΝ

1801-1984

πρόλογος Ηλία Σιμόπουλου

Έκδοση έφημερίδας "Σιφναϊκή Φωνή"

ΑΘΗΝΑ 1984

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

- 1) «ΟΣΤΡΙΑ» Ποιήματα 1955
- 2) «ΘΑΛΑΣΣΙΝΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ» Ποιήματα 1964
- 3) «ΠΟΙΗΜΑΤΑ» (έκλογή 1940 - 1980)
- 4) «ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΣΙΦΝΙΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ» 1984

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΣΙΦΝΙΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

ΝΙΚΟΣ Γ. ΣΤΑΦΥΛΟΠΑΤΗΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΣΙΦΝΙΩΝ
ΠΟΙΗΤΩΝ

1801-1984

πρόλογος Ηλία Σιμόπουλου

Έκδοση έφημερίδας "Σιρναϊκή Φωνή"

ΑΘΗΝΑ 1984

© Copyright : Νίκος Γ. Σταφυλοπάτης, 'Αγ. Ζώνης 55,
112 56 - 'Αθήνα. Τηλέφ. 86.29.138 - 32.38.356.

Στὴν ἱερὴ μνήμη
τῆς Μητέρας μου

ΠΡΟΛΟΓΙΣΜΑ

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ κατοίκησαν ἀνέκαθεν τὸν Ἑλλαδικὸν χῶρον, ἔμοιαζαν, θαρρεῖς, προορισμένοι γιὰ τὴν ποίηση.

Ἔτσι, ἂν στρέψουμε τὸ βλέμμα μας πρὸς τὰ πίσω θὰ διαπιστώσουμε μιὰ συνεχὴ καὶ καταπλήσσοσα ἀνθησὴ τοῦ λυρισμοῦ.

Οἱ ποιητὲς μας, σ' ὅλους τοὺς καιροὺς, ἐκφράζοντας τοὺς ἐνδόμυχους πόθους καὶ τίς βαθύτερες ἐπιθυμίες τῶν συνανθρώπων τους, μιᾶς κληροδότησαν μιὰ ποίηση ποὺ ἔχει καταλάβει περίοπτη θέσιν στὴν παγκόσμια Γραμματεία.

Μιὰ ποίηση, ποὺ ζωνταντεύοντας τὰ συναισθήματα τοῦ λαοῦ κι ἀποκαλύπτοντάς μας τίς ὁμορφιές τοῦ ἑλληνικοῦ τοπίου εἰκονογραφεῖ, κατὰ τὸν καλύτερον τρόπο τὴν ἐποχὴ καὶ κρατᾷ ζωντανὲς τίς ρίζες τῆς παράδοσης. Μιλώντας μάλιστα μὲ τὴ γλῶσσα τῆς καρδιάς, μιᾶς ἀποκαλύπτει πτυχὲς τῆς ζωῆς ποὺ κανένας ἱστορικὸς δὲ μπόρεσε ποτὲ νὰ μᾶς κάνει φανερὲς.

Μὲ τὸν τρόπο τοῦτο πιστεύω πὼς ἡ λογοτεχνία γενικὰ καὶ ἡ ποίηση εἰδικότερα, εἶναι ὁ αὐθεντικότερος μάρτυρας τῆς φυσιογνωμίας ἑνὸς τόπου.

Βέβαια ἡ ἔκδοσις μιᾶς ποιητικῆς ἀνθολογίας εἶναι ὑπόθεσις ἀρκετὰ δύσκολη. Ὁ ἀνθολόγος πρέπει, ὄχι μόνον νὰ ἔχει πλήρη φιλολογικὴ ἐνημέρωσις, ἀλλὰ νὰ διαθέτει καὶ μιὰν ἰδιαίτην εὐαισθησία καὶ μιὰ βαθύτερη συναίσθησις εὐθύνης.

Ἄκόμα πρέπει νὰ εἶναι προικισμένος μὲ κριτικὸν ἄλγαντο, ὥστε νὰ ἐπιλέξει τὰ ἀνάλογα ποιήματα ἢ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὰ πολυστιχα ἔργα.

Καὶ αὐτὲς οἱ δυσκολίες ποὺ ἰσχύουν γενικὰ, γίνονται μεγαλύτερες ὅταν ὁ ἀνθολόγος περιορίζεται σ' ἕναν ἐλάχιστον χῶρον, ὅπως

είναι ή έκταση ενός μικροῦ νησιοῦ. Ὅμως οἱ δυσκολίες αὐτές ἀμι-
βλύνονται, ὅταν τὸ νησί διαθέτει μιὰ τόσο πλούσια πνευματικὴ πα-
ράδοση ὅπως ἡ Σίφνος καὶ ὁ ἀνθολόγος τόσα προσόντα καὶ τόσην
ἀγάπη γιὰ τὸν τόπο του.

Πραγματικά, ὁ Νίκος Σταφυλοπάτης σκύβοντας μὲ ἀγάπη καὶ
κατανόηση πάνω ἀπὸ τὸ ἔργο τῶν ποιητῶν ποῦ ἀνθολογεῖ, πέτυχε
νὰ ἐπιλέξει ὅ,τι τὸ ἀντιπροσωπευτικότερο, ὄχι μονάχα ἀπὸ τὴν ἄ-
ποψη τῆς ποιότητος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ὅλη πορεία τοῦ λυρικοῦ
λόγου στὸ νησί του, ὥστε νὰ μᾶς δώσει ἓνα ἔργο ποῦ στὸ σύνολό
του ν' ἀνταποκρίνεται στοὺς στόχους ποῦ ἔβαλε.

Ἐργο ποῦ μαρτυράει ἀληθινὴ ἀγάπη καὶ διασώζει ὅλα τὰ ἰδεο-
λογικὰ, ἱστορικὰ ἢ αἰσθητικὰ ρεύματα ποῦ ἐπηρέασαν τὴ δημιουργ-
γία τῶν ποιητῶν τοῦ νησιοῦ του. Ἔτσι, διαβάζοντάς το μπορούμε
νὰ παρακολουθήσουμε τὴν πορεία καὶ τὴν ἐξέλιξη τοῦ ποιητικοῦ
λόγου στὴ Σίφνο σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῶν δύο τελευταίων αἰώνων.

Καὶ δὲν ἦταν δυνατό νὰ γίνῃ ἀλλιῶς. Ποιητὴς ὁ ἴδιος καὶ λά-
τρης τοῦ τόπου του, δὲ μπορούσε ν' ἀστοχήσει. Ἐπιτέλεσε ἓνα ἔργο
ποῦ θὰ μείνῃ.

Εἶχα τὴν εὐκαιρία ἄλλοτε, προλογίζοντας τὴν «Αἰγαιοπελαγι-
τικὴ ποιητικὴ ἀνθολογία» νὰ σημειώσω πῶς ἡ Σίφνος μὲ τοὺς πα-
λιότερους καὶ νεότερους ποιητὲς τῆς, ἔχει κάνει ἔντονη τὴν πα-
ρουσία τῆς στὸν πνευματικὸ μας χῶρο.

Ὁ Γιάννης Γρυπάρης, ἀριστοτέχνης τῆς μορφῆς, ἄς μὴν ξε-
χνοῦμε, εἶναι ὁ πρῶτος ποῦ ἐνοφθάλμισε στὴν ποίησή μας τίς νέες
αἰσθητικὲς κατακτήσεις τοῦ Γαλλικοῦ συμβολισμοῦ καὶ παρανασι-
σμοῦ καὶ ποῦ ἡ ἐπιδρασὴ του σὲ παλιούς καὶ νέους ἦταν πολύπλευρη.

Ὁ Ἀριστομένης Προβελέγγιος, γιὰ νὰ σταματήσω στοὺς δύο
εὐρύτερα γνωστούς, μεταφραστὴς τοῦ Γκαϊτε καὶ λυρικός ποιητὴς,
στάθηκε, πλᾶϊ στὸν Παλαμιά, ἓνας ἀπὸ τοὺς πρὸ ἔνθερμους ἀγωνι-
στὲς τῆς ἐθνικῆς μας γλώσσας.

Δίπλα τους ἡ πλειάδα τῶν ποιητῶν ποῦ κοσμεῖ τὸ βιβλίον, φα-
νερῶναι τὴν ἔντονη ἀνθήση τοῦ λυρισμοῦ στὸ μικρὸ Κυκλαδίτικο
νησί καὶ δίνει στὴ Σίφνο τὸ προβάδισμα ἀνάμεσα σὲ πολλὲς ἄλλες
περιοχὲς τῆς πατρίδας μας.

ΗΛΙΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ

Ἐκ τῆς ἀπορίας εἶχα στὸ νοῦ μου τὴν ἐκδόσῃ μιᾶς ἀνθολογίας τῶν ποιητῶν τῆς Σίφνου. Καὶ τοῦτο γιὰτί πίστευα πῶς ἕνα τέτοιο διβλίο θὰ ἦταν χρήσιμο γιὰ πολλοὺς λόγους.

Θᾶδινε, πρῶτα πρῶτα, μιὰ παραστατικὴ εἰκόνα τῆς ποιητικῆς προσφορᾶς τοῦ νησιοῦ μου, ποῦ εἶναι, πραγματικὰ σημαντικὴ, ὅταν μάλιστα ληφθεῖ ὑπόψη ὅτι ἡ Σίφνος εἶν' ἕνας τόπος μικρὸς, ποῦ οἱ κάτοικοί της μόλις ξεπερνοῦνε τὶς δυὸ χιλιάδες.

Ἄκόμη, θὰ συγκέντρωνε στὶς σελίδες του ποιήματα παλιῶν Σίφνιων δημιουργῶν, ἀπὸ συλλογὲς ποῦ εἶναι σήμερα δυσεύρετες, καὶ θᾶφερνε κοντὰ σ' αὐτοὺς ποῦ ἀγαποῦνε τὴν ποίησῃ, πρωτοπόρες μορφῆς τοῦ αἰγαιοπελαγίτικου λυρισμοῦ.

Θᾶταν, τέλος, ἕνα πολύτιμο βοήθημα γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς νέους τῆς Σίφνου, ἀφοῦ θὰ μπορούσαν νὰ βροῦνε σ' αὐτὸ συγκεντρωμένα τὰ πιὸ χαρακτηριστικὰ φανερῶματα τῆς ποιητικῆς παράδοσης τοῦ τόπου τους.

Μὲ τὶς σκέψεις αὐτῆς προχώρησα στὴν ἐτοιμασίᾃ καὶ σύνθεσῃ τῆς ἀνθολογίας.

Οἱ δυσκολίες ποῦ συνάντησα ἦταν πολλές. Μὰ σημασίᾃ ἔχει τὸ ἀποτέλεσμα. Κι αὐτὸ, δὲν εἶμαι ἐγὼ ἐκεῖνος ποῦ θὰ τὸ κρίνει.

Παραδίνοντας τώρα στοὺς συμπατριῶτες μου, ἀλλὰ καὶ στοὺς φίλους τῆς ποίησῃ, τὸ διβλίο αὐτὸ, αἰσθάνομαι βαθύτατη ἱκανοποίηση γιὰτί μπόρεσα νὰ πραγματοποιήσω τὴν πρώτη ποιητικὴ ἀνθολογία τοῦ μικροῦ αἰγαιοπελαγίτικου νησιοῦ μου. Τοῦ «νησιοῦ τῶν ποιητῶν», ὅπως συνήθιζαν νὰ ὀνομάζουν τὴ Σίφνο, οἱ παλιότεροι συγγραφεῖς καὶ γραμματολόγοι.

Ἡ παρουσίασῃ τῶν ποιητῶν στὶς σελίδες τῆς ἀνθολογίας ἔγινε

μέ βάση τή χρονολογία τῆς γέννησής τους. Μ' αὐτό τόν τρόπο φαίνεται καθαρά ἡ πορεία κι ἡ ἐξέλιξη τῆς ποίησης στή Σίφνο.

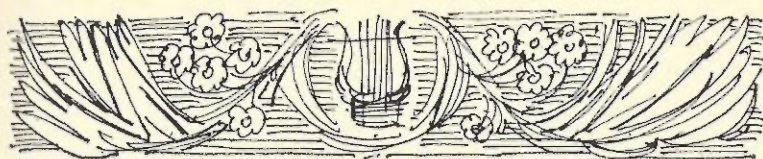
Ἐκρίνα ἀπαραίτητο νά δώσω λεπτομερῆ βιογραφικά στοιχεία τῶν ἀνθολογουμένων γιά νά ναι πληρέστερη, κατὰ τὸ δυνατόν, ἡ παρουσίασή τους. Στά ποιήματα διατήρησα τήν ὀρθογραφία τους.

Οἱ «λαϊκοὶ ποιητὲς» τοῦ νησιοῦ μου δὲν ἔχουν συμπεριληφθεῖ στήν ἀνθολογία. Αὐτοὶ θά βροῦν τὴ θέση τους σ' ἕνα ἄλλο βιβλίο μου, πού θά κυκλοφορήσει σύντομα.

Δὲν ἔχουν συμπεριληφθεῖ ἐπίσης καὶ ὀρισμένοι Σιφνιοὶ συγγραφεῖς, πού ἔχουν γράψει μερικὰ ποιήματα, μὰ πού ἀσχολήθηκαν κυρίως μὲ ἄλλα εἶδη τοῦ λόγου.

Κλείνοντας τὸ σημείωμα αὐτό, θέλω νά εὐχαριστήσω ξεχωριστὰ δυὸ ἀγαπητοὺς φίλους. Τὸν ποιητὴ καὶ Ἀντιπρόεδρο τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν Ἡλία Σιμόπουλο, πού προλογίζει τὴν ἀνθολογία καὶ τὸν ζωγράφο - χαρακτὴ Γιώργο Βαρλάμο, πού φιλοτέχνησε τὸ ἐξώφυλλο καὶ εἶχε τὴν αἰσθητικὴ ἐπιμέλεια τοῦ βιβλίου μου.

Νίκος Γ. Σταφυλοπάτης

ΑΝΘΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ

Ἄλμπέρτης Γεώργιος	σελ. 15
Ἄλμπέρτης Ἰωάννης	» 20
Τριαντάφυλλος Κλεάνθης «Ραμπαγάς»	» 23
Προβελέγγιος Ἄριστομένης	» 41
Διαλησιᾶς Κωνσταντῖνος	» 61
Βαλῆς Ἰωάννης	» 69
Γρυπάρης Ἰωάννης	» 76
Ρωμάνος Κώστας	» 97
Καμπάνης Ἄριστος	» 105
Σπεράντσας Στέλιος	» 111
Σπεράντσας Θεοδόσης	» 123
Δραγάσης Αἰμίλιος	» 137
Πρόκος Ἄριστείδης	» 144
Πρόκος Ἀντώνης	» 152
Δεκαβάλλες - Μαγκανάρης Ἀντώνης	» 166
Λίκος Γεώργιος	» 181
Σταφυλοπάτης Νίκος	» 195
Κουλούρης Χρῆστος	» 213
Διαλεισιᾶς Φώντας	» 225
Πατρίκιος Τίτος	» 236
Πολίτου - Καραῖωσηφίδου Ἰσιμήνη	» 247
Πολενάκης Λέανδρος	» 260
Καρόρη Τζουλιέττα	» 264

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΙΜΠΕΡΤΗΣ

Γεννήθηκε στο χωριό Ἀρτεμιώνας τῆς Σίφνου τὸ 1801. Ὀρφανὸς ἀπὸ πατέρα μεγάλωσε μὲ τὴ φροντίδα ἐνὸς θεῖου του ἱερέα καὶ διδάχτηκε τὰ πρῶτα γράμματα ἀπ' τὸ Ψαλτήρι καὶ τὸ Ὀκτωήχι, ὅπως ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ καιροῦ του. Ὑστερα φοίτησε στὴ σχολὴ τοῦ Παναγίου Τάφου τῆς Σίφνου καὶ στὴ συνέχεια πῆγε στὸ Βουκουρέστι, κοντὰ σ' ἕνα ἄλλο θεῖο του ἐμπορευόμενο, καὶ σπούδασε στὸ ἐκεῖ «Ἑλληνικὸν Φροντιστήριον», πού διεύθυνε ὁ ὀνομαστός λόγιος τῆς ἐποχῆς Κωνσταντῖνος Βαρδαλάχος.

Πολλὰ ἐλληνόπουλα ἀπ' τὶς βαλκανικὲς χῶρες φοιτοῦσαν τότε στὸ ἐκπαιδευτήριον ἐκεῖνο. Κι' ὅταν ἦρθε ἡ μεγάλη στιγμή γιὰ τὸν ξεσηκωμὸ τοῦ σκλαβωμένου ἔθνους, ὁ Ἀλιμπέρτης κι' οἱ συμμαθητὲς του, μωμημένοι ἀπὸ καιρὸ στὴ «Φιλικὴ Ἑταιρεία», ἄφησαν τὰ «ἐδῶλια» τοῦ σχολείου καὶ συγκρότησαν τὸν «Ἱερὸ Λόχο», μὲ ἀρχηγὸ τὸν Ἀλέξανδρο Ὑψηλάντη.

Εἶναι γνωστὴ ἡ τραγωδία πού ἀκολούθησε καὶ ἡ συντριβὴ τοῦ ἡρωϊκοῦ ἐκείνου σώματος στὸ Δραγατσάνι. Ὁ Ἀλιμπέρτης, βαρεῖα τραυματισμένος στὸ δεξί του πόδι, ἔμεινε στὴν περιοχὴ τῆς μάχης ἑπτὰ ὀλόκληρες μέρες, τρεφόμενος μὲ χόρτα, ὡς τὴ στιγμή πού τὸν θρῆκε ἕνας περαστικὸς καὶ τὸν μετέφερε γιὰ νοσηλεία σὲ γειτονικὸ χωριό. Ὅταν ἡ κατάστασή του βελτιώθηκε, τὸν ἐφοδίασε μὲ χρήματα καὶ τὸν ἔστειλε στὴν Αὐστρία. Ἀποκεῖ, μὲ συνδρομὲς ὁμογενῶν, ὁ Ἀλιμπέρτης, μαζί μὲ ἄλλους νέους, κατέθηκε στὴν Πελοπόννησο ὅπου πῆρε μέρος στὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα καὶ πολέμησε ἡρωϊκὰ στίς μάχες κατὰ τῶν Τούρκων. Σὲ μιὰ ἐνδιάμεση σύντομη ἐπίσκεψή του στὴ Σίφνο ἐκποίησε τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς περιουσίας του καὶ τὰ χρήματα πού πῆρε τὰ διέθεσε στὸν ἀγῶνα. Ἐμεινε στρατευμένος ὡς τὸ τέλος τῆς ἐπαγασίας καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση ἐργάστηκε σὲ διάφορες δημόσιες θέσεις (γραμματεῖας τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ἐπόπτης τῶν προσόδων κ.ἄ.) γιὰ νὰ καταλήξει στὴ Σίφνο ὅπου γιὰ πολλὰ χρόνια ἀνέπτυξε σημαντικὴ κοινωνικὴ δράση.

Ἀπὸ τὸ γάμιον τοῦ μὲ τῆ Φλωρέζα Νικ. Βερνίκου ἀπόκτησε τρεῖς γιούς, τὸ Νικόλα, τὸ Γιάννη καὶ τὸν Ἀντρέα. Πέθανε στὸν Ἀρτεμώνα τὸ Φεβρουάριον τοῦ 1873.

Ὁ Γεώργιος Ἀλιμπέρτης δὲν ἦταν μόνον ἓνας ἡρωϊκὸς ἀγωνιστὴς τοῦ 1821. Ἦταν κι ἓνας γνήσιος σατιρικὸς ποιητὴς. Ὅπως τάνισε ὁ λόγιος συγγραφεὺς τοῦ Νικόλαος Κ. Σακελλ. Βερνίκος, στὸν ἐπιμνημόσυνον λόγον του, «ὁ Γ. Ἀλιμπέρτης εἶχε καὶ ταύτην πρὸς ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς, τὴν φυσικὴν καὶ ἀπείριστον καὶ εὐφάνταστον παίησιν, ἧς προϊόντα τύποις μὲν δεδημοσιευμένα δὲν ἔχει, σώζονται ὅμως ἐν τῇ μνήμῃ καὶ τῇ στόματι πολλῶν συμπολιτῶν καὶ ξένων φίλων του πολλὰ αὐτοσχέδια τοῦ ἀνδρός, πολλὴν ἀποπνέοντα χάριν».

Ἀπὸ τὰ στιχορρηγίματά του αὐτὰ ἔχει φτάσει ὡς ἐμᾶς μόνον ἡ ἑπιμετρῆ περιγραφὴ τοῦ ταξιδιοῦ ποὺ ἔκανε τὸ 1855 μὲ ἱστιοφόρον ἀπὸ τῆ Σίφου στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ λίγοι ἀκόμη σκόρπιοι στίχοι του.

ΤΑΞΙΔΙΟΝ ΔΙ' ΙΣΤΙΟΦΟΡΟΥ
ΑΠΟ ΣΙΦΟΥ ΕΙΣ ΚΩΝ/ΠΟΛΙΝ
(Ἰούλιος — Αὐγούστος 1855)

Στάσις Α'

Εἰς τὰς δύο Ἰουλίον
μὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου,
περὶ τὰς ἀφὰς τῶν λύχων
φεύγοντες ἀπὸ τὴν Σίφον,
ἢ νύξ ἔβαινεν ὠραία
πνέουσα ψιλὸν βορέα,
ἐγὼ δὲ θεβυθισμένος
ἐπὶ πρύμνης καθισμένος
θεώρουν ἀτενίζων
τὴν πατρίδα κι' ἀρμενίζων,
κι' ἐξετάζων δ' ἐπιμόνος
τὰ θουὰ τοῦ Ἀρτεμῶνος
ἀδυνατοῦν τοῦ νὰ κρίνω
θέσιν τοῦ νὰ διακρίνω
κι' ἐσκαπτόμην μοναχός μου.
Καὶ μοῦ λέγει ὁ πλοίαρχός
μου
«βλέπεις ἓνα φῶς μεγάλο;

— ἦτο δηλαδὴ σινιάλο—
δι' ἡμᾶς εἶν' δίχως ἄλλο».
Ἐκεῖ φαίνεται νὰ εἶναι
ἡ Καμαρωτὴ κι' αἱ Λίμναι.
Εὐθὺς δὲ ἡ φαντασία
ἐγερθεῖσα ἐξαισία
ἤρχισ' ἡ καρδιά νὰ πάλλει
καὶ τὸ στόμα μου νὰ ψάλλει:
ᾠ καλὴ Καμαρωτὴ μου,
Γῆ ποῦ πάντα σὲ προτίμουν
ἔνθα τὸν περίπατό μου
εἶχον μὲ τὸν ἰατρό μου
τὸν Τζαννῆ Δημητριάδη
εἰς τίς Λίμνες κάθε βράδου
καὶ μετὰ τοῦ διδασκάλου
τοῦ Ψαραύτου μου τοῦ ἄλλου.
Τότε εἶπον μοναχός μου,
κι' ἐκ συμφώνου ὁ πλοίαρχός
μου,

διατάσσει ἕνα ναύτη
τὸ φανάρι καὶ ἀνάφτει
καὶ ψηλά τ' ἀναβιδάζει
καὶ τὸ συχνοκατεβάζει
ὡς νὰ ἔκανε ἐρωτήσεις
καὶ ἐξήτει ἀπαντήσεις
καὶ ἐφαίγετο ἐπίσης
πῶς αὐτὸ ἀνταπαντήσεις
ἴδιδεν εἰς τὰ σημεῖα
ἀκριβῶς ὡς ὥρα μία.

"Ὀλη δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην,
συντροφεύων τὴν σελήνην,
δὲν ἐπλάγιασα εἰς κλίνην,
ἀπὸ τὴν χαρὰν ἐκείνην.

Στάσις Β'

Τὴν δὲ πρώτην τῆς ἐπιούσης
ἀπηυδισιμένος ὢν ἐκ τῆς Μού-
σης,
ἔημερωθέντες ἔξω τῆς Σύρου,
ἂν καὶ μακρόθεν ἐπαρατήρου
μόνον τὸ ὄρος τὸ τοῦ Προφή-
του

Ἥλια ἔβλεπα τοῦ Θεοσπίτου
καὶ ἐνδομύχως τὸν παρεκά-
λουν,
ἀλλ' οὐδὲ ἤκουον οὐδὲ ἐλάλουν
καὶ ὡς φρενότητος παρεμί-
λου

ὅσο ἐμάκρυνα ἐκ τῆς Δήλου
καὶ διαβάντες εἶτα τὴν Τῆγον
καὶ τοῦ Αἰγαίου νήσους ἀφή-
νων
ἦλθε τῆς Τρίτης καὶ τὸ ἐσπέ-
ρας
κι' οἱ στεναγμοὶ μου δὲν εἶχαν
πέρας.

Ἀπὸ τοὺς λίθους δὲ πετρωμέ-
νος
ἀπὸ τὴν θάλασσαν ζαλισμένος
τὴν προτεραῖαν ἀγρυπνισμένος
εἰς ὕπνον ἦλθον ἀπηυδισμένος.

Στάσις Γ'

Ἀνατείλαντος δὲ πάλιν
τὴν Τετάρτην τοῦ Ἥλιου
ἦτοι ἦτο ἡ τετάρτη
τοῦ μηνὸς τοῦ Ἰουλίου,
ἡ διεύθυνσις τοῦ πλοίου
ἐπροχώρει εἰς τὰ πρόσω
εἰς τὸ πέλαγος τῆς Χίου,
ὅπου κατὰ τὸ ἐσπέρας
δὲ καὶ ταύτης τῆς ἡμέρας
εἰς χωρίον τῶν Λατσακιῶν
εἵχομεν φθάσει ἀπὸ κάτω
τῆς Ἀνατολῆς τὸ μέρος
πνέοντος σφοδροῦ ἀέρος
δὲν ἐφεύγομεν ἐκεῖθεν.

Στάσις Δ'

Μετὰ δὲ ἕξι ἡμέρας
παύων ὁ σφοδρὸς ἀέρας
τοῦ μηνὸς τὴν ἐνδεκάτην
τὸν ἀέρα ἀναβάτην
ἠβραμε καὶ μὲ χαρὰν μας
ἦραμεν τὴν ἀγκυράν μας
καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν
παραπλέαμεν τὴν Χίον
θεαταὶ τῶν παραλίω.
Καὶ ἀφήνογτες ὅπισω
τὴν εὐώδη ταύτην νῆσο
ἦλθομεν εἰς Μυτιλήνην
ὅταν ἔδγαιν' ἡ σελήνη
τῆς νυκτὸς δύο ἡ ὥρα
εἰς τὴν πρὸς δυσμῆς τὴν χώρα
Ἐρεσσὸ τὴν καλουμένην
τὴν διαβεβοημένην
περὶ ἧς λέγεται μία
οὐσιώδης παροιμία
ὅτι εἰς τὴν Ἐρεσσὸ
τὸ μ... εἶναι περισσὸ.
Τούτου χάριν νέος γέρος
πεθυμῆ νὰ λάβει μέρος
ἔκειθεν ὅταν ἀπεράσει
νὰ φροντίσει ν' ἀγοράσει

(καθ' ὃ ἀρεστόν τοῖς πᾶσι)
πλὴν ἐγὼ ὡς τεθλιμμένος,
ἂν καὶ τούτου στερημένος,
κάμνοντας ὀρθὴν τὴν σκέψιν
παρημέλησα τὴν γεῦσιν,
κείνην λέγω τῶν μ....,
μόνον δὲ τῶν καθουίων¹
τῆς γλυκύτητος μετέσχον
καὶ πολλῶν τὴν γνῶσιν ἔσχον.

Στάσις Ε'

Τὴν δεκάτην δὲ ὀγδόην
ἀποπλεύσαντες ἐκεῖθεν
παραπλεύσαμεν τὸ Σίγρι
καὶ εἰς τοῦ Μπαμπᾶ τὸν Κά-
βον

φθάσαμε περὶ τὸ δεῖλι.
Ἐκεῖ νέα τριχυμία
διαρκεῖ πέντε ἡμέρας
ἐκινδύνευσε τὸ πλοῖον
ἀπὸ τοῦ σφοδροῦς ἀέρας
κι' ὁ λιμὴν δὲν ἠγγυᾶτο
τὴν ἀσφάλειαν τῶν πλοίων
ἐπειδὴ καὶ δὲν ὑπῆρχε
κάδος τοῦτον περικλείων.

Στάσις Στ'

Ἐντικρὺ τῆς Μυτιλήνης
εἰς εὐρὺ πέλαγος κεῖται
ἕξ ἀνάγκης τυχὸν στέκει
καὶ πολὺ δυσαρεστεῖται,
ὕψικόρυφον τὸ ὄρος
γῆς ἠπείρου εἶν' ἢ ἄκρα
ἀλλ' ἀπρόσιτον διόλου
ὥσπερ τουρκικὴ φαλάκρα.

Στάσις Ζ'

Εἰς τὰς εἴκοσι καὶ δύο
ἀποχαιρετᾶτ' ὁ κάδος

1) Καβούνια λένε στὴ Μυτιλή-
νη τὰ πεπόνια.

καὶ ἐπλέαμεν τὴν θεῖαν
παραλίαν τῆς Τρωάδος.
Τὰ σωζόμενα μνημεῖα
τῆς γῆς ταύτης ἐθεώρουν
καὶ τοὺς κατ' αὐτῆς πολέμους
τῶν Ἑλλήνων ἐξιστόρουν.
Μεταξὺ Τενέδου - Ἰμβρου
καὶ στενῶν Δαρδανελλίων
τρεῖς ἡμέρας ὀλοκλήρους
περιήρχετο τὸ πλοῖον.
Τῆς δὲ τρίτης τὸ ἑσπέρας
πνεύσας οὐριος ἀέρας,
τὰ προπύλαια διαβάντες,
πάλιν εἶχομεν ἀράξει
ἐπειδὴ καὶ αἱ κινήσεις
τῶν νερῶν εἶχαν ἀλλάξει.
Εἰς τὸ Ρέγγιον, χωρίον
κάτω τοῦ κάδο - Φονέα,
ὅπου ἡ γεοδηθεῖσα
πόλις Ἀγγλων κεῖται νέα,
ὑπὲρ τὰ τραχόσια πλοῖα
ἐκεῖ ἦτον ἀραγμένα,
ἔχοντα εὐρὺν λιμένα.

Στάσις Η'

Εἰς τὰς εἴκοσι καὶ ἕξι
εἶχε πάρει ἡ νοτία
κι' ἐν τοῦ ἄλλου ἐξηγοῦσε
γὰρ νὰ λάβει τὰ πρωτεῖα.
Τοῦ Τσανακαλὲ τὰ κάστρα
μόλις εἶχομεν περάσει
κι' εἰς τοῦ Ναγαρά τὰ ἄνω
ἐκεῖ κάναμε τὴν στάσι,
παραπλέαμεν δὲ μέσω
μεταξὺ δύο ἠπείρων
τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν,
λάμπουσαι ὥσπερ σαυφεύρων,
παριστώσαι θεῶν θεῖα
ἀμφοτέρων τὰ πεδία
ὥσπερ νὰ ἐφιλονείκουν
μεταξὺ τῶν τὰ πρωτεῖα.
Ἄλλὰ ὡς ἐκ τῶν κατοίκων

τὰ πρωτεία ἔχ' ἡ Δύσις
ὡς οἱ πάντες τὸ κηρύσσουν
καὶ τ' ὁμολογοῦν ἐπίσης.
Ἄνατολικές δὲν εἶδον
εἰ μὴ τὴν Λαμφάκων πόλιν,
Δυτικές τὴν τῆς Μαδύτου
καὶ τὴν ἄλλην Καλλιπόλιν,
καὶ τὴν τῶν Ἀγανοχώρων
εὐαυθοῦσαν κατὰ κόρον.
Ἐκεῖ τῶν Στεγῶν τὸ μέρος
φαίνεται ὡσπερ νὰ λήγει
καὶ ἐκάστη τῶν ἡπείρων
τὴν ἀγκάλην τῆς ἀνοίγει.
Νέον πέλαγος ἐμφαίνει
μέχρι δέ τινας προβαίνει
περὶ Μαρμαρᾶ τῆς νήσου,
κι' οἱ δύο ἡπειροὶ ἐξ ἴσου
ἔχουσιν ἀγκαλιασμένην
μίαν πόλιν ἐρωμένην
καὶ ζητοῦσι μὰ τῆς ἄλλης
μετ' ἀδιακόπου πάλης,
ποία πρώτη γὰρ τὴν βάλει
στὴν δικήν τῆς τὴν ἀγκάλῃ.
Τούτων δὲ αἱ δύο χεῖρες
φθάνουσιν εἰς Προποντίδα
περικλείουσαι τὴν πρώτην
τῆς Γῆς ὅλης Βασιλίδα.

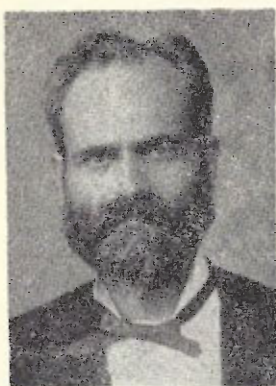
Στάσις Θ'

Τὴν δεκάτην τοῦ Αὐγούστου
ἀποθᾶς εἰς Βυζαντίδα,
δὲν μπορῶ νὰ περιγράψω

ὅσα καὶ εἰς ταύτην εἶδα,
ὅλα δὲν μπορῶ νὰ εἴπω
ποῦ ἐκ πρώτης ὄψεώς μου
θάμβος μέγα μὲ κατέχει,
σκοτοδίγη εἰς τὸ φῶς μου,
ἔκτασιν νὰ περιγράψω,
δύναμιν νὰ διακρίνω,
τάχα μεγαλύτερήν τῆς
βρίσκω γιὰ νὰ τὴν συγκρίνω;
"Ὅσες πόλεις κι' ἂν ὑπάρχουν
εἰς τῆς Γῆς τὴν ἀτμοσφαῖραν
μὲ αὐτὴν συγκρινομένην
νῦξ ὑπάρχει πρὸς ἡμέραν.
Ἐν αὐτῇ εὐρίσκεις ὅσας
χιλιάδας ἔθνῶν γλώσσας,
μυριάδας δὲ κατοίκων
(ἀλλὰ κυριάρχον λύκον)
θαλασσῶν καὶ Γῆς τε ὅλης
ὀμφαλὸς εἶν' καὶ κοιλία.
Ἐδῶ βρίσκεις συνηγμένα
ὅλων τῶν ἔθνῶν τὰ πλοῖα,
αὕτη δὲν ὠκοδομήθη
ἀπὸ ἀνθρωπίνοιο χεῖρας
ἀλλὰ ἐκ τῶν ἡμθέων
τῶν προγόνων μας τὰς σφύρας,
τῶν ὁποίων καὶ τὴν τέχνην
καὶ τὴν ὑψηλὴν παιδείαν
παριστᾶ ἡ φαινομένη
ἐκκλησιᾶ Ἁγία Σοφία.
"Ὡ Θεέ μου, πῶς ἡ πόλις
τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου
νὰ δεσπόζῃ ἀπὸ Τούρκου,
λατρευτᾶς ἡμισελήνου;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΛΙΜΠΕΡΤΗΣ

Γεννήθηκε στὸν Ἀρτεμώνα τὸ 1845. Εἶναι γιὸς τοῦ Γεωργίου Ἀλιμπέρτη. Ἄφου τελείωσε τὸ δημοτικὸ σχολεῖο τῆς Σίφου συνέχισε τὶς σπουδὲς του στὴν Πόλη καὶ ἀσχολήθηκε ἰδιαίτερα μὲ τὴ μελέτη τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς φιλολογίας. Παράλληλα ἀνέπτυξε καὶ ἀξιόλογη ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ δράση.

Συνεργάστηκε μὲ τὰ φιλολογικὰ περιοδικὰ ποὺ ἐκδίδονταν ἐκεῖ καὶ διετέλεσε γιὰ πολλὰ χρόνια γραμματέας τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ Σύλλογος αὐτὸς εἶχε ἰδρυθεῖ τὸ 1864 ἀπὸ κορυφαίους

ἐκπροσώπους τοῦ ἐλληνισμοῦ τῆς Τουρκίας, ὅπως οἱ Παῦλος Καραλίδης, Ἡλίας Τανταλίδης, Στέφανος Καραθεοδωρῆς, Ἡρακλῆς Βασιιάδης, Ἀνδρέας Σπαθάρης, Σταῦρος Βουτυράς, Ματθαῖος Παράνικας καὶ ἄλλοι. Ἐθεωρεῖτο «Ἀκαδημία τῶν Γραμμάτων» καὶ ἐξέδιδε κάθε χρόνο ὀγκώδη τόμο μὲ φιλολογικὲς καὶ ἐπιστημονικὲς ἐργασίες τῶν μελῶν του.

Τὸ 1877 ὁ Ἰωάννης Ἀλιμπέρτης πῆγε στὴ Ρουμανία καὶ ἐργάστηκε ἐπὶ δώδεκα χρόνια ὡς ἰδιαίτερος γραμματέας τοῦ Κωνσταντινοῦ Ζάππα. Ἦταν, ὅπως ἔλεγαν τότε, τὸ «μυστικὸ κλειδί τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου» καὶ σ' αὐτὸν ὀφείλονται ἀρκετὰ ἀπ' τὰ ἐθνοφυλετῆ ἔργα τοῦ Ζάππα. Ἡ ἰδρυση τοῦ Ζαπτείου Παρθεναγωγείου στὴν Πόλη, ἢ οἰκοδόμηση τοῦ Ζαπτείου Μεγάρου στὴν Ἀθήνα (ποὺ τὴ θεμελίωσέ του ἔκανε τὸ 1881 ὁ Ἀλιμπέρτης ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Ζάππα) καὶ ἄλλα. Μεριμνήσε ἐπίσης γιὰ τὴν ἰδρυση ἐλληνικοῦ σχολεῖοι στὴν παραδουνάβια πόλη Γιούργεβο.

Τὸ 1882 παντρεύτηκε τὴ γνωστὴ λογία Σωτηρία Κλεαμένους, κόρη τοῦ ἀγωνιστῆ τοῦ 1821 Παναγιώτη Οἰκονόμου Κλεαμένους.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς του στὸ Βουκουρέστι ὁ Ι.Α. ἦταν τακτικὸς συνεργάτης τοῦ περιοδικοῦ «Σύλλογοι» τοῦ Τιμολέοντα Ρουμπίνη, ὅπου δημοσίευσε καὶ τὴ μελέτη του «Περὶ τῆς νεωτέρας ἐλληνικῆς ποιήσεως καὶ ἰδία τῆς δημοτικῆς» (1890).

Ὅταν γύρισε στὴν Ἑλλάδα τὸ 1893, συνέχισε τὸ φιλολογικὸ του ἔργο καὶ δημοσίευσε ἄρθρα καὶ μελέτες του στὸ περιοδικὸ «Πλειὰς» καὶ σὲ ἄλλα περιοδικὰ τῆς ἐποχῆς. Ἀπὸ τὰ λίγα

ποιήματα πού ἔγραφε δημοσιεύομε τὰ παρακάτω.

Ὁ Ι. Ἀλιμπέρτης πέθανε στὴν Ἀθήνα, ἀπὸ δξεία σκοληγο-
ειδίτιδα, τὸ Μάη τοῦ 1902, σὲ ἡλικία 57 χρονῶν.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΜΟΥ

Πάτερ μου,
Ὅσάκις τὰς ἐπὶ τῆς γῆς ἐγεύεσο πικρίας
ἐν μέσῳ περιπετειῶν καὶ δοκιμασιῶν σου,
ἐτρέφας εἰς τὴν ποίησιν, καὶ διὰ στιχουργίας
γλυκαῖς ἐκίρνας σταλαγμοὺς εἰς τὸ ποτήριόν σου.

Τοὺς στίχους εἶχες πάντοτε ὡς ὄπλον σου ἀμύνης,
καὶ γλυκυπικρῶς δι' αὐτῶν, πάτερ, ἐξεδικεῖσο
τ' ὄπλον δὲ τοῦτο ἤξευρες πότε νὰ το προτεινῆς
ὅποτεν παρὰ φίλων σου ἠδικημένος ἦσο.

Ἄλλοτε πάλιν ἔθιγες ἄλλην χορδὴν τῆς λύρας
εἰς ἐποχὴν πολιτικῶν τοῦ τόπου μας ἀγῶνων,
ὡς προῖόν τῆς Μούσης σου παράγων τὰς σατύρας,
ὧν ἔστρεφες τὴν δύναμιν κατὰ ἑτεροφρόνων.

Μὲ πόνους δὲ ἐκόσμησας παιητικὰς εἰκόνας
τὸν ἀπὸ τῆς πατρίδος πλοῦν σου μέχρι Βυζαντίδος,
διασκεδάζων βέβαια οὕτω τὰς ἀλγηδόνας
μεθ' ὧν τύχην ἐδίωκες ἄνευ ἢ μετ' ἐλπίδος;

Τὴν θλίψιν ὅμως τὴν ἐμὴν δὲν τὴν πρᾶνουν στίχοι
ἐὰν τὴν λύραν ἔκρουον καὶ ἐγὼ ἐπιδεξίως,
ἄλλο δὲν θὰ ἠκούετο ἢ κλαυθμηροὶ τῆς ἤχου,
δι' ὧν θὰ συνοδεύεται ὅλος ἐμοῦ ὁ βίος.

Ἄλλὰ καὶ οὕτω, καὶ ἐὰν ὡς ποιητῆς δὲν φάλλω,
ἀνάγκη τὰς δυνάμεις μου πάσας νὰ συγκεντρώσω,
καὶ ὅ,τι σοὶ εὐάρεστον, τοῦτο καὶ ὄχι ἄλλο
εἰς τὴν σεπτὴν σου, πάτερ μου, μνήμην ν' ἀφιερῶσω.

Ἀπὸ καρδίαν πατρικὴν τίς πλέον θὰ ἀντλήσῃ
τὰς φιλοστόργους συμβουλὰς μὲ τὰ χρυσὰ σου ἔπη;
Οὐδέεις! Οὐδένα ἄξιον νὰ σ' ἀντικαταστήσῃ
ἐν τοῖς υἱοῖς σου, τ' ὄμμα μου μετὰ δακρῶν βλέπει.

Ταῦτα ἀφιερῶ εἰς τὴν μακαρίαν καὶ αἰωνίαν μνήμην σου
ἡ καρδία τοῦ Ἰωάννου σου.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΝ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΝ

(Ἐπιμετρο γράμματα πρὸς τὸν ποιητὴν, ὅταν ἐκεῖνος
τιμῆθηκε μὲ τὸν πρῶτον ἔπαινον, στὸν ποιητικὸν δια-
γωνισμόν τοῦ 1870, γιὰ τὸ ποίημά του «Θησέως»!)

Ἐν Κων/πόλει τῇ 6ῃ Ἰουνίου 1870

Φίλιτατέ μοι Ἄρ. Προβελέγγιε,

ᾧ! πόσῃ εὐχαρίστησιν ἠσθάνθησιν ὅταν εἶδον
εἰς στήλας ἀθηναϊκῶν πολλῶν ἐφημερίδων
ὅτ' εἰς τὸ στάδιον ἐν ᾧ πνευματικὸς τελεῖται
ἀγών, ἐξ οὗ ἐξέρχονται κατ' ἔτος στεφανίται,
παλαίει δὲ διάνοια κατὰ τῆς διανοίας
καὶ μάχονται πρεσβύτεροι ἐκεῖ πρὸς νεανίας,
ὅτ' εἰς τοιοῦτο στάδιον κατῆλθες θαρραλέως
κι' ἐκέρδισες τὸν ἔπαινον ὑπὲρ τοῦ σοῦ «Θησέως».

Θησέως! ὃ κλεινοῦ πατρὸς περίπυστος ὁ γόνος
τοῦ περιδόξου ἀξίος καὶ τηλικούτου ἀγῶνος.

Πρὸς κρείττονας ἐπάλαισες, πρὸς ποιητὰς δοκίμους,
καὶ ἔλαβες ἀπὸ κριτὰς τοσοῦτον διασῆμους
ὡς δεῖγμα τῆς ὑπεροχῆς τὸν πρῶτον τῶν ἐπαίνων.

Πῦρ ἱερὸν αἰσθάνομαι τὸ στήθος μου θερμαίνον,
κι' ἡ φαντασία μου πτερὰ ποιητικὰ λαμβάνει
κι' ἐκτάσεις διασχίζουσα μεγάλας πρὸς σὲ φθάνει
καὶ λέγει: «Ἀριστόμενες, φίλιτατε ποιητά μου,
Δέχθητι τὰ ἐγκάρδια συγχαρητήριά μου».

Ποιητικὴν ἐμάσησες δάφνην τῆς Σίφου ποίαν;
Μὴ τοῦ βουνοῦ τοῦ φέροντος εἰς τὸν Προφήτῃ Ἥλιαν;
Ἥ εἶναι εἰς Ἐξάμιπελα ὄρος τοῦ Ἐλικῶνος
εἰς τοὺς κατοίκους ἄγνωστον ἡμᾶς τοῦ Ἀρτεμιῶνος;
Κι' ἐκεῖθεν τὰς ἐμπνεύσεις σου ἔλαβες ζῶν πλησίον
στὴν ποίησιν ἀπὸ παιδὸς ἔρωτα ἔχων θεῖον;
Εἰπέ μοι, νέε ποιητά, κι' ἐγὼ νὰ μετακινήσω
ἐκεῖ, ὅπως τὴν δάφνην του ἀφθόνως ἐκμυζήσω...

Ἄλλ' εἶδρον τὸ μυστήριον! τὸ μητρικὸν σου γάλα
καὶ ποίησιν σ' ἐνέπνευσε κι' αἰσθήματα μεγάλα.
Οὐδ' ἦτον ἄλλως δυνατόν' τοιούτων γεννητῶρων
υἱός, πλουσιοπάροχον νὰ μὴ προσλάβῃ δῶρον
νοδὸς ἐξόχου κι' ἐν ταυτῇ ὡς κληροδότημά του
νὰ καταστήσῃ ἀκουστὸν καὶ μέγα τ' ὄνομά του.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ

«ΡΑΜΠΑΓΑΣ»

Γεννήθηκε στη Σίφνο, μα ή χρονολογία τής γέννησής του δέν έχει ακόμη εξασκριβωθεί. Οί βιογράφοι του σημειώνουν ότι όταν αυτοκτόνησε τό 1889 ήταν «πάνω - κάτω σαραντάρης» και τοποθετούν τή γέννησή του γύρω στα 1849 - 1851.

Επίσης δέν είναι βέβαιο ότι είδε τό φώς τής ζωής στην 'Απολλωνία. Μερικοί υποστηρίζουν ότι γεννήθηκε στα 'Εξάμπελα, στο σπίτι του Νερούτσου, όπου σήμερα είναι τό λιοτριβί του 'Αντώνη Μάρκου.

Έμιαθε τά πρώτα γράμματα στη Σίφνο κι' ύστερα ήρθε στην 'Αθήνα για νά γίνει δάσκαλος, όπως ήταν κι' ο πατέρας του. Για ένα μικρό διάστημα δίδαξε στην 'Αγύρο. Μα γρήγορα εγκατέλειψε τή διδασκαλική έδρα κι' έφυγε για τήν Κωνσταντινούπολη όπου έγινε συντάκτης τής έφημερίδας «Νεολόγος» του Σταύρου Βουτυρά. Παράλληλα έκανε μεταφράσεις έργων τής γαλλικής λογοτεχνίας και συνεργαζόταν και μ' άλλες έφημερίδες τής Πόλης και τής 'Αθήνας. Η πατριωτική του δράση όμως και τά φλογερά του άρθρα για τήν 'Ελλάδα και τά έθνικα δίκαια, προκάλεσαν τήν αντίδραση τής σουλτανικής αστυνομίας. Κινηγημένος, κατορθώνει νά φύγει κρυφά και νά γυρίσει στην 'Αθήνα. Εκεί, με τόν Βλάση Γαβριηλίδη, πού κι' εκείνος για τούς ίδιους λόγους είχε φύγει από τήν Πόλη, βλέποντας τό κατάντημα του Κράτους και τήν εγκατάλειψη του λαού, αποφασίζουν ν' αγωνιστούν για ένα καλύτερο μέλλον. Και προχωρούν στην έκδοση του «Ραμπαγά». Τής πολιτικοσατιρικής έφημερίδας, πού ο τίτλος της προερχόταν από μιá κωμωδία του Γάλλου συγγραφέα Βικτοριέν Σαρδου και σήμαινε τόν πολιτικό άρριβίστα, τόν άσυνείδητο συμπεροτολόγο, τόν αυλοκόλακα, τόν καταφερτζή.

Τό πρώτο φύλλο του «Ραμπαγά» κυκλοφορεί στις 14 Αυγούστου 1878. Με τό μαχητικό άρθρο του Γαβριηλίδη και τούς σατιρικούς στίχους του Κλεάνθη. Και προκαλεί άναστάτωση στην κυβέρνηση

και στο παλάτι. Οί γεαιοί ιδρυτές του «Ραιμπαγᾶ» συλλαμβάνονται και κλείνονται στις φυλακές.

Μά ή εφημερίδα γίνεται τό αγαπημένο ὄργανο τῆς προσδευτικῆς νεολαίας, ή μαχητική ἔπαλξη του ἀγώνα της ἐναντία στην πολιτική διαφθορά και τήν κοινωνική ἀδικία. Ἀπό τίς στήλες της ξεκινᾶ τό πρώτο φιλεργατικό μᾶ και τό πρώτο φεμινιστικό κίνημα. Καί στο γλωσσικό ζήτημα ή θέση της είναι ξεκάθαρη. Γράφεται σχεδόν ὀλόκληρη στή δημοτική.

Στίς 16 Ἰανουαρίου 1880 ὁ Γαβριηλίδης ἀποχωρεῖ ἀπό τό «Ραιμπαγᾶ» και ἐκδίδει τήν εφημερίδα «Μή χάνεσαι!». Ὁ Κλεάνθης ὅμως δὲ μένει μόνος. Ἐχει μαζί του ὄλους τοὺς προσδευτικούς διανοούμενους τῆς ἐποχῆς του, τὸν Παλαμιά, τὸν Ταγκόπουλο, τὸν Καμπά, τὸ Δροσίγη και ἄλλους. Τὰ κείμενά του κι' οἱ στίχοι του μαστιγώνουν, στηλιτεύουν, πυροδοτοῦν. Τὸ κατεστημένο ἀπαντᾶ με νέες διώξεις, με νέες φυλακίσεις.

Ὁ Κλεάνθης ὅμως δὲν ὑποχωρεῖ, δὲ συμβιδάζεται. Ἐχει τώρα κοντά του και τό Ρόκκο Χοϊδά, τό φλογερὸ δημοκράτη, πού είναι, σάν ἐκεῖνον, ἀνυποχώρητος.

Μαζί θά δικαστοῦνε στίς 17 Μαΐου 1889, στο Κακούργιοδικεῖο τῆς Ἀμφισσας ὡς ὑπάταιο ἐξυθρίσεως του βασιλέως και του διαδόχου». Αὐτὴ τῆ φορά ή καταδίκη του Κλεάνθη είναι πολύ θορία. Ἐφτά χρόνια εἰρητή. Είναι ή χαριστική βολή για τὸν ἀδάμαστο Σιφινο δημοσιογράφο, πού οἱ ἀλλεπάλληλες φυλακίσεις και κακουχίες ἔχουν κλονίσει ἀνεπανόρθωτα τήν υγεία του.

«Αὐτὴ τῆ ζωὴ δὲν τήν ὑποφέρω πλέον και αὐτοκτονῶ. . .» θά γράφει στον ἀδελφό του τό Γιώργη και με δύο πιστολιές θά δώσει τέλος στή ζωὴ του. Είναι τό πρωτὶ τῆς 25 Μαΐου 1889. . .

«Ὁ Κλεάνθης Τριαντάφυλλος — θά γράφει τότε στην «Ἀκρόπολη» ὁ Στέφανος Ξένος — ἦτο εἰς τό εἶδος του μία ἀληθῆς εὐφυία, διότι ὀλίγους Ἑλληνας ἀπήνησα ἔχοντας τήν εὐκολίαν εἰς τήν ἐλαχίστην φράσιν νά σχηματίζουν παρηχρήματα, λογοπαίγνια και παραφθέγματα ὅσον οὗτος. . . Εἰς ἕν μόνον πράγμα φρονῶ ὅτι πάντες θά συμφωνήσωμεν. Ὅτι οὐδεὶς τῶν επαγγελθέντων τὸν δημοκράτην ἐν Ἑλλάδι ἔδειξε σταθερότερον χαρακτήρα του Κλεάνθους Τριαντάφυλλου. Τὰ γεγονότα τὸν ἀποδεικνύουν τουλάχιστον τοιοῦτον. Ἀποθνήσκει θύμα τῶν δοξασίων του. Ἄν και αἰεὶ μὴ εὐπορῶν οὔτε ἐξήτησεν οὔτε ἐδέχθη θέσιν, ἀμοιβὴν ἢ τήν ἐλαχίστην εὐνοίαν, οὐδεὶς ἠδυνήθη ποτὲ νά τὸν ἐξαγοράσῃ ἢ νά τὸν καταπέσει νά μεταβάλλῃ ἀρχὰς ἢ ἰδέας. . .».

Ὁ Ἀρισταμένης Προβελέγγιος, ὁ συμπατριώτης του ποιητής, θ' ἀφιερῶσει τό παρακάτω ποίημά του στον «πολύκλαυστο φίλο»:

Ἄπ' τὸ νησί μας ὅπου ἐγεννήθης,
ἀπὸ τὸ ἤσυχό του περιγιάλι
ὅπου μικρὸς ἀκόμη τ' ἀπαρνήθης
κι' ἐρρίχθηκες εἰς τῆς ζωῆς τῆ ζάλη,

Ἄπ' τὸ νησί μας πού ἔπρεπε νὰ μείνεις
νὰ τραγουδεῖς καθὼς ὁ Ἄνακρέων
κι' ἐπάνω στὸ τραγούδι σου τ' ὠραῖον
γλυκὰ γλυκὰ και ἤσυχα νὰ σήνεις,

Κόπτω μὲ δάκρυα λίγα λουλούδια
κι' ἐπάνω στὴν πληγῇ τῆ ματωμένη,
πού ἔσθησε τόσα γλυκὰ τραγούδια
τὰ ραῖνω μὲ καρδιά συγκινημένη.

Τὸ ποιητικὸ ἔργο τοῦ Κλεάνθη Τριαντάφυλλου εἶναι σκορπι-
ομένο στὰ 976 φύλλα τοῦ «Ραμπαγᾶ». Χιλιάδες σατιρικοὶ στίχοι,
μὰ και ἀξιόλογα ποιήματα, ἐρωτικά και «ἀνακρεόντεια».

Αὐτὰ πού δημοσιεύομε ἐδῶ, εἶναι μιὰ μικρὴ μόνο ἐπιλογή.

Ἡ προτομὴ τοῦ Ραμπαγᾶ, φιλοτεχνημένη ἀπὸ τὸ γλύπτη Κώ-
στα Κλουβάτα, κοσμεῖ τὴν ἑμύνημη πλατεῖα, στὴν πρωτεύουσα τῆς
Σίφου, τὴν Ἀπολλωνία.

Ο ΡΑΜΠΑΓΑΣ

Θές τὴν ἐξουσία
πάντα νὰ τρυγᾷς;
Στὴ Ραμπαγαδία
γίνε Ραμπαγᾶς!

Μὲ τοὺς δημοκράτες
εἶσαι και πεινᾷς;
Γύρνα τους τὶς πλάτες
νὰ καλοπερνᾷς.

Πίφ! πάφ! πετσώματα
δῶσ' μου και τρέχω
μ' ὄλα τὰ κόμματα
σὰ δὲν τὸν ἔχω.

Πίφ! πάφ! πετσώματα
κι εἶμαι πάντ' ἀγᾶς
μ' ὄλα τὰ κόμματα
ὁ Ρα - ὁ Ραμπαγᾶς!

Σκύλος πού γαυγίζει
δξ' ἀπ' τὴν αὐλή
πού τὰ δόντια τρίζει
και σὲ ἀπειλεῖ.

Πού γκρινιάζει, στρίφει,
σάν τὸν κυνηγᾷς
κι ἂν τ' ἀνοίξεις γλείφει...
Νὰ ὁ Ραμπαγᾶς!

Πίφ! πάφ! πετσώματα κτλ.
Δημοκράτης πούρος
στην Ἀβδηριτιά
στάς ἀρχάς μου ντουρος
ἤμουν καὶ φωτιά.

«Πάρ' τὴν ἐξουσία,
μὴ μοιρολογᾶς!»
μοῦ ἴπαν καὶ μὲ μία
νά ἴμαι Ραμπαγάς!

Πίφ! πάφ! πετσώματα κτλ.

Ὅσους μ' ἔχουν στύλο
τῆς ἀριστεράς,
στην ὀργή θά στείλω
ἂν φανεῖ παράς.

Βούρλο πού λυγᾶει
ὅπως κι ἂν λυγᾶς,
χέλι πού γλιστράει,
εἶν' ὁ Ραμπαγάς.

Χρῶμα πῶς ἀλλάζω!
Κόκκινος ξυπνῶ,
ἄσπρος ξεθωριάζω,
παρδαλὸς δειπνῶ.

Εἶμαι τέλος σοῦρος
κρίνε με, ἰδοῦ!
Ὡς ὁ Κουμουνοῦρος
κρίνει τὸ Σαρδού.

Εἶπαν τοῦ Γαμβέττα
μοιάζω, ἀμὴ δέ;
Ραμπαγᾶ πορτραῖτα
γύρω σου ἰδέ.

Εἶναι κι ἡ Ἀθήνα
ἕνα Μονακό,
π' ἀγριεύει ἡ πείνα
τὸν πολιτικῶ.

Πίφ! πάφ! πετσώματα
δῶς' μου καὶ τρέχω,
μ' ἔλα τὰ κόμματα
σά δὲν τὸν ἔχω!

ΚΑΤΩ Η ΜΑΣΚΑ

Κάτω τὴ μάσκα πού φορεῖτε
σ' ἀτέλειωτην Ἀποκριά,
ὕποκριται, Ἰησοῦται,
γνωρίζεστ' ἀπὸ μακριά.

Σεῖς πού τρυγάτε τὴν κυψέλη
μαῦροι κηφῆνες φοβεροί,
ἀφοῦ χορτάσατε στὸ μέλι
βοσκάτε ὡς καὶ τὸ κερὶ!

Σεῖς, φαρδομάνικα θερία,
π' ἀναγελάτε ἕνα λαὸ
κι ἄλλη τοῦ ψάλλετ' ἱστορία
κι ἄλλον ἀπάνθρωπο Θεό!

Κάτω τὴ μάσκα πού φορεῖτε
σ' ἀτέλειωτην Ἀποκριά,
ὕποκριται, Ἰησοῦται,
γνωρίζεστ' ἀπὸ μακριά!...

Κάτω τὴ μάσκα, μασκαράδες
μὲ δίχως νοίκι ντομινό,
λαοῦ ἐλέφ βασιλιάδες
στὸ χάλι μας τὸ σημερινό!...

Σεῖς πού τρυγάτε τὸ καλύδι
γιὰ τὸ παλάτι τὸ χρυσό
κι ἀπ' τοῦ λαοῦ σας τὸ λιστριδί
στραγγάτε λάδι περισσό!

Σεῖς, πού κι ἂν χάνεται ἡ Πα-
τρίδα
μέσα στὸν ἔρμο της χαμό,
σὺν ξένη βόσκειτε ἀκρίδα
χωρὶς ἀγάπη καὶ παλιό!

Κάτω τῆ μάσκα, μασκαράδες,
μὲ δίχως νοίχι ντομινό,
λαοῦ ἔλεψ βασιλιάδες
στὸ χάλι μας τὸ σημερινό!

Κάτω τῆ μάσκα, κυβερνῆται,
μὲ πολεμόκραχτη λαλιά,
κάτω τῆ μάσκα νὰ φανεῖτε,
μὲ τῆ θωριά σας τὴν παλιά.

Σεῖς πὺν ντυθήκατε γυναῖκες
μὲ τῆς εἰρήνης τὸ συρμό
καὶ φέρνετε μὲ φάλτσα στέκες
πόλεμο, θρῆνο κι ὄδυρμό

χωρὶς κανεῖς νὰ πολεμήσει,
χωρὶς κανεῖς νὰ σκοτωθεῖ
καὶ πάει ὁ Ρωμιὸς νὰ σθῆσει
χωρὶς νὰ σύρει τὸ σπαθί!

Κάτω τῆ μάσκα, κυβερνῆται,
μὲ πολεμόχαρη λαλιά,
κάτω τῆ μάσκα νὰ φανεῖτε
μὲ τῆ θωριά σας τὴν παλιά!...

ΛΑΕ — ΒΑΣΙΛΙΑ

Λαέ, σὲ κλέβουν, σὲ γελοῦν μεγάλοι τσαρλατάνοι!
πρὶν φᾶς ἐσύ τὴν κότα σου τὴν τρώει ἡ ἄλεπού!
Τὸ βιός σου ξένοι χαίρονται καὶ μοιάζεις τὸν τσοπάνη
πού μὲς στῆ βαρυχειμωνιά δὲν ξέρει ἀπὸ πού
στοῦ λύκου τὸν ἀγριεμὸ θὰ πρωτοτρέμῃ ἢ στάνη!...

Λαέ, μεγάλε Βασιλιά, πὺν παίζεις μὲ τὸ Θρόνο,
πού μία σκούφια νυχτικιά γιὰ στέμματα τοῦ περγᾶς
πού τοῦ φωνάζεις ἄξαφνα: «Γκρεμίσου! σὲ σαρώνω!»
Τὶ μαῦρο μαῦρο μῆνυμα γιὰ μερικὸς μηνᾶς
καὶ τί καινούργιο μούντζωμα μὲ τὸν καινούριο χρόνο;

Ἄ! μούντζωμα μουντζούρωμα δὲν ἔδωκες ἀκόμα
σ' ἐκείνους ὅπου σ' ἔχουνε μουντζουροδοτηχτό...
Μὰ τὰ ἄχασες καὶ σύ, λαέ! εἶν' ἡ πατρίδα κόμμα,
σὲ ζώνει μὲ συνδυασμὸ ἀδιάντροπο, φριχτὸ
καὶ σὲ ζαλίζῃ ἢ φοβερῇ τῆς ρουσφετίλας θρώμα!

Λαέ, σὲ κλέβουν, σὲ γελοῦν μεγάλοι τσαρλατάνοι!
πρὶν φᾶς ἐσύ τὴν κότα σου τὴν τρώει ἡ ἄλεπού!
Τὸ βιός σου ξένοι χαίρονται καὶ μοιάζεις τὸν τσοπάνη
πού μὲς στῆ βαρυχειμωνιά δὲν ξαίρει ἀπὸ πού
στοῦ λύκου τὸν ἀγριεμὸ θὰ πρωτοτρέμῃ ἢ στάνη!...

ΕΞΩ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ

Σὲ βελουδένιο καναπέ ἀπλώνουν τὴν ἀρίδα
πολλοὶ τρανοὶ καὶ φοβεροὶ κακοῦργοι, λωποδύτες,
πολλοὶ ποὺ κλέβουν καὶ γελοῦν, προδόνουν τὴν πατρίδα
κι ἐφύτρωσαν φαρμακεροὶ στὸν κῆπο τῆς μανίτες...

Πολλοὶ σὲ χρυσοστόλιστο κορδώνονται, παλάτι,
ἀπὸ τὸν ἴδρω τοῦ λαοῦ, τὸ αἷμα του, χτισμένο,
καὶ ρίχνουνε περήφανα στὸ θῦμα τους τὸ μάτι,
σὰ νὰ τοῦ λέν ἀπὸ ψηλά — «"Α! σ' ἔχομε... χε...».

Μπροστά σ' αὐτοὺς λογιῶνται ἀρνιά τῶν μπουντρομιῶν οἱ λύκοι
μπροστά σ' αὐτοὺς εἶν' ἄγιοι οἱ κλέφτες κι οἱ φονιάδες
χοντρὸ - χοντρὸ τραβοῦν λουφέ καὶ δὲν πληρώνουν νοῦκι,
καὶ ζοῦν εἰς θάρος τοῦ λαοῦ φιλάργυροι φαγάδες...

Καὶ δὲν τοὺς πιάνει ἔνταλμα, καὶ νόμος δὲν τοὺς πιάνει,
πετοῦν σὰν ὄρνια ἀρπαχτικά ἀπάν' ἀπὸ τὸ νόμο
κι ἀρποῦν ἐδῶ κι ἀρποῦν ἐκεῖ ὅ,τι στὸ μάτι θάνει
τὸ ράμφος τους τ' ἀχόρταγο στὸν πεταχτό τους δρόμο.

"Α! πότε, κυνηγέ - Λαέ, θ' ἀδράξεις τὸ ντουφεκί,
ντουφεκί μὲ γερὴ ριζιά, ξεπίτηδες γεμάτο,
νὰ ρίξεις καταπάνω τους θροντή κι ἀστροπελέκι,
καὶ μπούμι! νὰ σκάσουν ἄξαφνα, σὰν πατσαβοῦρες κάτω;
Μά, ὄχι, ὄχι, ντουφεκιά καθόλου δὲν ἀξίζουν,
κόκκινο σκούφο φόρεσε κι ἐκείνοι θὰ τρομάξουν
νὰ φύγουν δίχως πίσω τους καθόλου νὰ γυρίζουν
κι ἀπὸ κεῖ ποὺ ῥθαν, γρήγορα, στὰ ξένα θὰ πετάξουν!...

ΑΒΔΗΡΙΤΟΒΑΣΙΛΙΑΣ

Δὲν εἶναι πιὸ τεμπέλικη δουλειὰ στὴν οἰκουμένη
παρὰ νὰ εἶσαι βασιλιάς μὲ σύνταγμα, θαρρῶ...
στὸ καλαμάρ' ἢ πέννα σου νὰ εἶναι δουτημένη
καὶ μόνο σὲ ὑπογραφὲς νὰ χάνεις τὸν καιρό!...

Λουφέ νὰ παίρνεις δυνατὸ κι ὁ τύπος νὰ μὴν παίρνει
ποτέ ἀπ' τὸ χεράκι σου παρὰ σου τσακιστό!...
Ἄπόξω τὸ παλάτι σου τὸ πράμα του νὰ φέρνει
καὶ ὡς καὶ τὸ λαδῶξιδο... Γιὰ τὸ εὐχαριστῶ!...

Νὰ μὴν πλερώνεις τίποτε ποτὲ τοῦ τελωγείου
καὶ ἐπειδήτις ὁ λουφὲς δὲ σοῦ ῥχεται πολὺς

νά τ' ἀποσώνεις ὅσο θές καί... χάριν ἐμπορίου...
ξύλα κι αὐγά καὶ πρόβατα καὶ κότες νά πουλεῖς!...

Τέτοια μακαριότητα καὶ ποιός δὲν τὴ ζηλεύει;...
Ἄνεύθυνος ν' ἀπλώνεσαι, κανείς νά μὴ μπορεῖ
λογαριασμό στοῦ ξάπλωμα ποτὲ νά σοῦ γυρεῖ,
κι ἂν μουρμουρίζει ὁ λαός νά κάνεις τὸ βαρὺ!

Νὰ μελετᾷς τὸν Πῶλ ντὲ Κόκ, ὡς μόνην ἱστορία,
νά εἶναι παιδοσάμπρικα ἢ πρώτη σου δουλειά...
Κι ἂν τὰ τινάζεις, νά γραφεῖ στὴν πλάκα σου τὴν κρύα:
«Ἐνθάδε κεῖται τὸ κορμὶ βαρβάτου βασιλιά!»

ΓΙΑΝΝΗΣ Ο ΓΕΩΡΓΟΣ

Σήκω, Γιάννη, σήκω
Στ' ὄνειρό σου λύκο
Χτὲς τὸ βράδυ εἶδες;

Ἔρχετ' ὁ εἰσπράκτορας μὲ τοὺς σταυρωτῆδες.

Γιάννη, ξύπνα, Γιάννη! κι ἤρθαν στοῦ χωριό μας
Φράγκοι ὅπου τὰ σπίτια παίρνουν παγανιά.

Ἄντρα μου, τί θένε; ἔχουν καὶ σκιοινιά!
Εἶν' οἱ σταυρωτῆδες! πάει, πτωχέ, τὸ θιό μας!

Σήκω, Γιάννη, κλπ.

Κοίτα, ξημερώνει, πετεινοὶ λαλοῦνε,
Εἶς' ἀποσταμένος κι ἄργησες πολὺ!
Τὸ μονάκριβό του πρόβατο πουλεῖ
ὁ ἀντικρυνός μας γιὰ νά πλερωθοῦνε.

Σήκω, Γιάννη, κλπ.

Ἄϊ! λεφτὸ δὲν ἔχεις κι ἔρχονται τρεχάτοι.

Τὰ πατήματα τους νοιώθω στὴν αὐλή.

Ἄγρια γαυγίζει κάτω τὸ σκυλί.

Ἄχ! ἀπ' τὸ καλύβι τρώει τὸ παλάτι!

Σήκω, Γιάννη, κλπ.

Τοὺς φτωχοὺς μᾶς γδύνουν λὲς μᾶς ἔχουν ἄχτι.

Ἄ! κακ' εἶναι ἡ φτώχεια μὲ κακὴ καρδιά!

Κι ἔχεις γιὰ νά θρέψεις ἕξ ἑφτά παιδιά

Σὺ ἓνα λυσγάρι κι ἐγὼ ἓν' ἀδράχτι.

Σήκω, Γιάννη, κλπ.

Ἡ κατάσταση μας εἶναι τὸ καλύδι,
Ἐνα κάρτο στρέμμα, δίχως τὸν καρπὸ,
Ὅμως τὸ ταμεῖο μᾶς φυλάει σκοπὸ,
Κι ἡ τοκογλυφία τὸ πουγγί μας στίβει.
Σήκω, Γιάννη, κλπ.

Ἡ φυγή μας θγαίνει, μὰ τὸν ἴδρωτά μας
Τόγε χαίρονται ἄλλοι, πλούσιοι τρανοί,
Τρῶν' αὐτοὶ τὴν κότα, τρῶν' αὐτοὶ τ' ἄρνι,
Κι ἀπ' τὴν τσέπη μέσα παίρνουν τὰ λεφτά μας.
Σήκω, Γιάννη, κλπ.

Τὸ κρασί μποροῦσε θάρρος νὰ σοῦ δίδει,
Μὰ οἱ φόροι τόση τοῦδωκαν τιμὴ!
Γιὰ νὰ πιεῖς ρετσίνα, τοῦ φτωχοῦ ζουμί,
Και τὸ νυφικὸ μου ποῦλα δαχτυλίδι.
Σήκω, Γιάννη, κλπ.

Οὐρανέ, δὲ βρέχεις καὶ γιὰ μᾶς καπίκια;
Κι ὅποιος θέλει φόρους ἄς τοὺς ἀπαιτεῖ.
Τ' εἶναι στοὺς πλουσίους φόροι δυνατοί;
Μὲς στῆ θεμιγιά τους ἔνα δύο ποντίκια.
Σήκω, Γιάννη, κλπ.

Ἄϊ! μπαίνον μῆσα! τώρα τί θὰ γένεις;
Δὲ μιλᾷς; ὦ; εἶσαι κίτρινος! ἀλί!
Χτὲς παραπονιόσουν πὼς πονεῖς πολὺ,
Σὺ ποὺ τυραγγιέσαι κ' ἔνα ὄχ! δὲ θγαίνεις.
Σήκω, Γιάννη, κλπ.

Μάταια τὸν κράζει, ὁ φτωχὸς πεθαίνει.
Στὸ βασανισμένο τὸν ἐργατικὸ
Προσκεφάλι ὁ χάρος εἶναι μαλακό...
Ὁ Θεὸς πατέρας στὰ παιδιὰ νὰ γένει!
Σήκω, Γιάννη κλπ.

ΕΡΓΑΤΗΣ (ἀπόσπασμα)

Ἐργάτης! Νὰ ὁ ἄνθρωπος!...
Τὸ μέτωπο ποὺ ἰδρώνει,
καί, ὄξ' ἀπ' τὸν παράδεισο,
Παράδεισο μυρώνει!...

ΡΑΜΠΑΓΓΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙΣΤΥΡΙΚΗ

ΕΥΡΩΠΟΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΛΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΝ ΜΟΝΟΝ

Τιμή της Λεπτοῦ 10

Ἡ ἄδελφὴ ἐφημερίς κ.λ.π. — Ἡ ἐξ ἀπὸ μαθημάτων ἐφημερίς κ.λ.π.

Τιμή της Λεπτοῦ 10

ΦΥΛΛΟΝ ΕΚΤΑΚΤΟΝ

!!! ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΟΥΛΑΣ !!!

Στὸ βασίλει τῆς τράπουλας, ἔστ' Ῥάχη τὸν δαίτην,
 Ἐνα τραγοῦδι σήμερα κ' ἐγὼ θά καλαντίσω !...
 Μόσσα βούβα ! Κι ἂν βέλθῃς καὶ ἐπὶ χαροτὰ καρδίῳ,
 Ἐγὼ, ἀπὸ τὰ κέρδη μου, τὴ γδύματα σου θά ντύσω !...
 Ἄς φύλω κ' ἓνα βασίλει ἀπὸ πλερώνει νοκί !

Ὁ Βασίλει τῆς τράπουλας δὲν ἔχει ἠερράνεια !...
 Δι' ὅλοι δόξαις !... Τὸ στρατὸ καὶ τὸ λαὸ του ἔρει !...
 Μαζὴ μ' αὐτὸν τὸν παίρνουσι, εἶδ' κ' ἐκεῖ, ἔστ' χεῖρ .
 Μ' αὐτὸς μετρά τὰ κέρδη του, ἢ φάχκει τὸ κεμεῖ
 Γιατί μονάχα ἔστου παρα δειλιάζει τὴν ἀρράνια !...
 ❧

Ὁ Βασίλει τῆς τράπουλας, μετρά πενηνταῖνα .
 Κι ὅλο του βροκίει τὸ λαὸ, μ' αὐτὸ, τὸ μέτρημά του !...
 Β α λ ἰ δ ε ς ποὺ ὀρκίζονται, φερῶνε ἐπ' ὄνομά του
 Καὶ ν τ α μ ε ς ὀποὺ τὰχουσι ἀξάρου σπακίματα ,
 Τὰ μάτια ποὺ χαμηλῶσαν γιὰ τὸ προσκύνημά του...
 ❧

Ὅλο του βροκίει τὸ λαὸ !... σπαθὴ, μπαστούλα, κούπαι !
 Κάρρα κ' ἀγγουλοστα λιμά ἔτ' ἡν τράπουλα σπακίματα
 Παπῶδες ὄπου τὸν παρα σαρώνουσι σὰ σκουπίαι
 Κι ἀπὸ βλαστήμιες ἔχουσι τ' αὐτὰ πους μαθημένα !
 Ὁ Βασίλει τῆς τράπουλας τὸν κορβανά γιομίζει
 Αὐτόνα ἔχει πίστι του καὶ δόξα του κ' ἐλπίδα
 Καὶ μόνου καὶ θροσκεία του, Θεὸ τοῦ καὶ Πατρίδα
 Καὶ σύνορα τῆς κάσας του τὰ σύνορα γνωρίζει !...
 ❧

Φωτοτυπία τῆς πρώτης σελίδας ἐνὸς ἑκτακτου φύλλον
 τοῦ «Ραμπαγγᾶ», μὲ στίχους τοῦ Κλεάνθη.

ΕΜΠΗΚΕ ΜΕΣ' ΤΗ ΦΥΛΑΚΗ

Ἐμπήκε μὲς στὴ φυλακὴ στὰ κόκκινα ντυμένη,
 σὰν τὴ θεὰ τῆς λευτεριᾶς, σὰν τὴ Δημοκρατία,
 σὰ χάρη, σὲ κατάδικου, φωτοπεριχυμένη,
 στῆς φυλακῆς τὴ σκοτεινὴ τὴ μαύρῃ κατοικία...

Τὴν εἶδανε, τῆς φυλακῆς, οἱ ἔρμιοι κολασμένοι,

σάν ἄγγελο, πού χύθηκε, κι ἐχάθηκε, καὶ πάει,
τοῦ παραδείσου, μυρωδιά, ἐνθύμησή της μένει,
κι ἐκείνη, πάλι, πέταξε, στοῦ πλάστη της τὸ πλάϊ.

Πῶς τὴν ἀφήσανε νὰ μπεῖ; Μποροῦσε, στὰ φτερά της,
νὰ μὲ σηκώσει ἀξαφνα, μαζί της νὰ μὲ πάρει,
ὅσο κι ἂν ἔχει ἡ φυλακή, φραγή, τὰ σίδερά της,
νὰ ξεπετάξουμε μαζί, φτερουγιαστὸ ζευγάρι,
νὰ λείψω ἀπὸ τὸ μέτρημα, τὸ βράδυ, τοῦ λοχίου,
καὶ νὰ τὴν πάθουν, οἱ φρουροί, παρὰ τοῦ Φρουραρχείου!...

Τῆς ἄρρεσεν ἡ φυλακή, γιατί ἦτανε κοντά μου,
κι ἐγώ, ὅσο τὴν ἔβλεπα, τῆ φυλακῆ ξεχνοῦσα,
μὰ σάν μὲ ἀποχαιρέτησεν ἐλίγωσε ἡ καρδιά μου,
κοντά μου, ἀκόμα, ἦθελα, τῶν στίχων μου τῆ Μοῦσα.

ΚΑΙ ΜΕΣ' ΑΠΟ ΤΑ ΣΙΔΕΡΑ

Καὶ μέσ' ἀπὸ τὰ σίδερα τῆς φυλακῆς ἀκόμα
δὲν κλειέται δὲ δουβαίνεται τοῦ Ραμπαγᾶ τὸ στόμα...
Δὲν τότε σκιάζ' ἡ φυλακή, τὰ σίδερά του σπάζει
κι ἐλεύθερ' ἡ ἰδέα του πευιέται, φτερουγιαίζει!

Τοῦ τυραννάτε τὸ κορμί, στὴ θρώμα τ' ἀρρωστάτε,
μὲ τὸ φαρμακαγέρι σας ἀρρώστιες τοῦ κολλᾶτε,
σάν ἀγανῶροι παλεύετε ἐλεύθεροι μὲ σκλάβο,
καὶ «γιούχ'» ἀκοῦτε τοῦ Λαοῦ ἀντὶ ν' ἀκοῦτε «μπράβο».

Χωρὶς μαρτύριο καμμιὰ Ἰδέα δὲ γεννιέται,
δὲ θρέφεται, δὲ χύνεται στὸν κόσμο θεριεμένη...
Στὸ αἷμα κ' ἡ Ἰδέα μας προτῆτερα κυλιέται,
σταυρώνεται σάν τὸ Χριστὸ γιὰ ν' ἀβγεί δοξασιμένη!

— Δημοκρατία, μέτρα τους, τοὺς τόσους μάρτυράς σου,
ἡ δάφνη σου ξεφύτρωσεν ἀπὸ τὰ αἵματά σου!...

Ο ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΣ ΡΑΜΠΑΓΑΣ

Εἶναι ἡ ἀγάπη ἐγκλημα, κακούρημα μεγάλο,
καὶ δίκαια στὴ φυλακῆ μὲ ἔχωσαν, δίχως ἄλλο,
γιατὶ ἀγάπησα πολύ, πολύ μιὰν Ἑλληνίδα,
πού τήνε λέν Πατρίδα!

ΒΑΣΙΛΙΑ!

Μικρό, μικρό ἀμούστακο σὲ πήραμε ἀκόμα,
 μὲ τί ἀγάπη, τί χαρά, ἔ! βασιλιά, θυμᾶσαι;
 Ἄπὸ γαλέτα καραδίου σου μύριζε τὸ στόμα...
 Ποιὸς νὰ σοῦ τὸ ἔλεγε ποτὲ πῶς τῶρα θὰ κοιμᾶσαι
 ἀπὸ κουκέτα ναυτικὴ σ' ὀλόχρυσο κρεβάτι,
 πῶς σύ, ὁ γαύτης τοῦ βοριά τὸ θρόνο μας θὰ πάρεις
 νὰ φᾶς μαζί μ' ἀγωνιστὲς ἐδῶ, ψωμί κι ἄλατι,
 νὰ σὲ φιλήσει, βασιλιά, ὁ βασιλιάς - Κανάρης;
 Θυμᾶσαι, σὰν ἐφώναζες πῶς «εἶν' ἡ δύναμή σου
 μόν' ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ» τί ζήτω τοῦ λαοῦ σου
 σὰν ἄνθια σ' ἐστεφάνωσαν, ἢ πές μας στὴ ζωὴ σου
 βασιλικὸ θυμητικὸ μὴν ἔχεις μὲς στὸ νοῦ σου;
 Θυμᾶσαι σὰν παντρεύτηκες πόσα ἴπαμε τραγούδια
 καὶ μὲ τὸ πρῶτο σου παιδί πῶς χτύπησ' ἡ καρδιά μας,
 στὴ βάπτισή του τί πολλὰ τὸ ράνανε λουλούδια
 καὶ πῶς ἐπτερωθήκανε μ' αὐτὸ τὰ ὄνειρά μας;
 Κι ἂν ἔλα τὰ λησιμόνησες στὸ πρῶτο σου ταξίδι,
 θυμῆσου σὰν ἀρρώστησες τί γέννησ' ἐδῶ πέρα,
 γιὰ τὴ ζωὴ σου, βασιλιά, μᾶς πῆε ριπιτίδι
 κι ἀνάβαμε στὶς ἐκκλησιὰς καντήλια νύχτα μέρα.
 Μᾶς ἀγαποῦσες, βασιλιά, μᾶς ἀγαποῦσες τότες,
 μᾶς ἔλεγες καμιά φορὰ, «σὰς ἔχω στὴν καρδιά μου»
 κι εἴμαστε ὅλοι κι οἱ ἄπλοι πολίτες, στρατιῶτες
 σῶνε γὰ φώναζες «Ὅμπρός, στὰ σύνορα παιντιά μου!».
 Μὴν μᾶς ζηλέψαν, βασιλιά, ἐσένα τὸ ξεφτέρι,
 καὶ μᾶς ἐμάτιαξε καμιά ἀπ' τὶς τρανὲς Δυνάμεις;
 Ἔ! δῶσ' μας τὴν ἀγάπη σου καὶ παίρνομε τὰ μέρη!
 στὰ πεταχτά, γιὰ νὰ μπορεῖς πάλι λουτρά νὰ κάμεις,
 πάλι νὰ βρεῖς τὸ Φάληρο, τὸ θέατρό σου πάλι,
 νὰ σοῦ ἔχουν διαθέσιμο τοῦ Κεχαγιά τὸ σπίτι,
 ἀλλιῶς, καθὼς κατάντησε τὸ σημερινὸ μας χάλι,
 θὰ χάσεις καὶ τὸ Φάληρο Παρασκευὴ καὶ Τρίτη!...
 Αὐτὸ τὸ ἀρεμιάνιο πού ἔκαμες μουστάκι,
 στὸν τόπο τοῦτο, βασιλιά, ἔ! ἄκου μὰ τὸν Ἄρη!
 στρίψ' το λιγάκι, στρίψ' το, γαί, κι ἀγρίεψε λιγάκι,
 γιὰτ' ἂν σὲ θέλει ὁ Ρωμῶς, σὲ θέλει παλληκάρι!
 Σὲ καμαρώνει σὰν περνᾶς καθάλα στ' ἄλογο σου,
 ἀσίκης, λεβεντόκορμος, μὲ στρατηγοῦ γαλόνια,
 μὲ σπάθα ὀλοκαίνουργια ἀπ' τὸ ζερβὶ πλευρὸ σου,
 καὶ μὲ καμτσίκι φίλντισι καὶ μ' ἀργυρὰ σπιρόνια.

Μὰ πόσο θὰ λαχτάριζε νὰ σ' ἔβλεπε σὲ μάχη
νὰ χύνεσαι, μὲς στὴ βοή, στὴ φοβερὴν ἀντάρα
καὶ τ' ὄναμά σου ἔνδοξο ν' ἀντιλαλοῦν οἱ βράχοι,
«Ζήτω ὁ Γιώργης νικητής!...» Ψυχὴ μου! Τί λαχτάρα!
"ὦ! γὰ! σὲ βλέπω, βασιλιά... Δαφνοστεφανωμένος,
γυρνᾷς ἀπὸ τὸν πόλεμο, γυρνᾷς ἀπὸ τὴ νίκη...
Τί; τί; τί λέγω;... "Ὀνειρο... στὸ Φάληρο στρωμένος
τὸ ρίχνεις ὄξω, βασιλιά, καὶ δὲν πλερώνεις νοίκι!

Εἰς ἀδελφοὺς λαοῦς

Μεγάλε γαλλικὲ λαὲ μὲ τὴν καρδιὰ μεγάλη,
μὲ τὴν τυραννοδιώχτρα σου ἰδέα στὸ κεφάλι!
Στὴ δόξα καὶ στὴ συμφορὰ αἱματοβαφτισμένη,
κι ἀπὸ φριχτὴ ἐκδίκηση ἀκόμα διψασμένη!...
Σὺ νιώθεις ἀπὸ ἄδικο, σὺ νιώθεις ἀπὸ πόνο,
Σὺ φίλο δὲν ἀγάπησες τὸν ἑαυτὸ σου μόνο!...
Σὰν ἥλιος ἀχτιδοσκορπᾷς ὀλοῦθε τὴν ἰδέα
κ' ὑψώνεις σύμβολο τὸ φῶς, τὴν πρόοδο σημαία!
Μεγάλε γαλλικὲ λαὲ μὲ τὴν καρδιὰ μεγάλη,
στοῦ ἑβδομήντα δὲν ξεχνᾷς τὴ μαύρη ἀνεμοζάλη
τί καρδιοχτύπι νιώσαμε καὶ οἱ σταυραετοὶ μας
τιμήσανε στὸ πλάι σου τὸ κοφτερὸ σπαθί μας...
Μὲς στοὺς ἐχθροὺς ποὺ γύρω μας ἐστήσανε καρτέρι,
μονάκριθέ μας ἀδελφέ, σοῦ σφίγγαμε τὸ χέρι!...
Καὶ σένα τυραννοφονία λαὲ τῆς Ἰταλίας,
π' ἀκόμα νιώθ' ἢ σάρκα σου τὰ νύχια τῆς Αὐστρίας,
καὶ σένα ἢ ἀδελφικὴ καρδιὰ σου δὲν ξεχνάει...
τὸ αἷμα μας ἐχύθηκε στὸ Γαριβάλδη πλάι!
Μὰ ἔμεῖς δὲ θέμε, σήμερα βοήθεια δὲ θέμε,
λυτὰ τὰ χέρια ἀφήστε μας καὶ μόνοι μας τὰ λέμε
μὲ τὸν παλιό μας γείτονα... Τὸν ξέρομε καὶ ξέρε
τί χάρο χύνει τὸ δεξιὸ καὶ τὸ ζερβὸ μας χέρι!...
"Ἄν ἡγεμόνες χριστιανοὶ τὸ "Ἔθνος μας σταυρώνουν
καὶ πόνο κοκκαλότριχτο στὰ χέρια τοῦ καρφώνουν
καὶ ἕϊδι καὶ πικρὴ χολὴ τὸ σφουγγαροποιῶν
κι ἀπὸ τὰ ἔρμα ρούχα τοῦ ξένα κορμιά στολιῶν
ἔμεῖς ἀπὸ τὸ Γολγοθᾶ ψηλὰ χαμογελοῦμε!...
Τοὺς μαύρους σταυρωτῆδες μας πονοῦμε, συχωρνοῦμε,
γιατὶ τριγύρω, ἀδελφοὶ λαοὶ ἀπόστολοί μας,
πιστεύουν καὶ σὲ δευτέρη ἀκόμ' Ἀνάστασή μας!...

ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΙΑ

Στὸ βασιλιά σὺ, Μούσα μου, τραγοῦδι νὰ τονίσεις!...
Καὶ τί τραγοῦδι τοῦ μείνε νὰ μὴν τὸ τραγοῦδήσεις;...
Ἄμ' ἂν ἀκόμα σοῦ χρωσᾷ τοῦ «Ραμπαγᾶ» μὰ δίκη,
γιατὶ τοῦ εἶπες μιὰ φορὰ πὼς δὲν πλερώνει νοίχι!...
Βρὲ Μούσα, ἄσ' τὸ βασιλιά, ὁ βασιλιάς δὲ φταίει!...
Καὶ μὴν ἀκοῦς τὸ «Ραμπαγᾶ» καὶ τὸ λαὸ τί λέει!
Φταῖν οἱ Δυνάμεις ἀπ' τῆ μιά καὶ φταίει ἀπ' τὴν ἄλλη
ἢ φόβια φόβια δύναμη π' ἀνιώθουν οἱ μεγάλοι!
Ναί, μόνο οἱ μεγάλοι μας μᾶς παίρνουν στὸ λαϊό τους!...
Λῦτοί μονάχα, Μούσα μου, δὲν ἔχουν τὸ Θεό τους!...
Καὶ σὺ μὲ τοὺς μεγάλους μας μποροῦσες νὰ τὰ θάξεις,
χωρὶς τοὺς δύστυχους μικροὺς ποτέ σου νὰ πειράξεις!...
Ἄφησε, Μούσα, τοὺς μικροὺς στὰ μικρομεγαλεῖα,
νὰ σβήνουν ἀτραγοῦδιστοὶ καὶ δίχως ἱστορία!...
Καλὰ πὺ κάνειις, βασιλιά, πεντάρα νὰ μὴ δίνεις,
μηδὲ στὸ πατριωτικὸ λεφτὸ νὰ μὴν ἀφήνεις,
μηδὲ τοῦ ἐθνουσιασμοῦ τὸ ρέμα νὰ σὲ παίρνει,
μηδὲ νὰ χάνεις τὸν καιρὸ στὴν τρέλα πὺ μᾶς δέρνει!...
Καλὰ πὺ κάνειις νὰ ξεχνᾷς στὸν ἔρημό μας πόνο,
πὺ τόσα χρόνια σ' εἶχαμε ἐλπίδα μας στὸ θρόνο
καὶ τώρα, μὲς στὸ χαλασμὸ μὲς στὴν ταπεινώσή μας,
καὶ μὲς στὴν ἀτιμία μας πὺ χαίροντ' οἱ ἐχθροὶ μας,
ἔσὺ μὲ τὴ γυναίκα σου, μὲ τὰ χρυσὰ παιδιὰ σου,
ξεχνᾷς ἐκεῖνα τὰ παιδιὰ πὺ εἶχες στὴν καρδιά σου.
Τὴ χθεσινὴ καὶ σημερινὴ ἀφήνεις ἱστορία
καὶ στὴν Ἀκρόπολη βουτᾷς στὴν ἀρχαιολογία...
Βρὲ Μούσα, ἄσ' τὸ βασιλιά, ὁ βασιλιάς δὲ φταίει!...
Φταίει μονάχα ὁ λαὸς πὺ βασιλιά διαλέει!...

ΛΣΠΡΟ ΧΑΡΤΙ

Εἶναι τὸ κάτασπρο χαρτί
Σὲν τὴν ἀπειράχτη παρθένα.
Δὲν ξαίρει ποιὸς θὰ τοῦ ριχτεῖ
Καὶ ποιά θὰ τὸ χαδέψει πέννα.

Μπορεῖ νὰ τύχει ποιητὴς
Στὸν Παρνασσὸ νὰ τ' ἀνεβάσει
Μπορεῖ κι ἀπλὸς μελανωτὴς
Τὴν παρθενιά του νὰ χαλάσει.

Ἦ Πάπας ἅγιος φριχτὸ
Ἄφορεσιμὸ νὰ σφενδονίσει,
Κ' ἔνα πλανήτη σερπετὸ
Σοῦξο ἀκίνητο νὰ στήσει.

Μπορεῖ Βαγγέλιο ἱερὸ
Νὰ διαβαστεῖ στὸ πρόσωπό του
Ἦ συναξάρι σοδαρό,
Ἦ ἱστορία Δὸν Κιχώτου.

Μπορεί νά λάχει Σολωμὸς
Τῆ λευτεριά μ' αὐτὸ νά ψάλει.
Μπορεῖ χοντρός λογαριασμοὺς
Νά τὸ μαυρίσει τοῦ μπακάλη.

Μ' αὐτὸ καὶ Νεύτων ἤμπορεῖ
Κοπέρνικος ἢ Γαλιλαῖος
Νά λύσει πρόβλημα βαρὺ
Καὶ ν' ἀνατείλει κόσμος νέος.

Σ' αὐτὸ πού γράφω τοῦτα δῶ

Ποιὸς ξέρει τί θὰ γράφαν
ἄλλοι;
Μὰ τί μὲ μέλει; Τραγουδῶ
"Ὅ,τι κι ἂν μοῦρθει στὸ κε-
φάλι...

Εἶναι τὸ κάτασπρο χαρτί
Σὰν τὴν ἀπείραχτη παρθένα,
Δέν ξαίρει ποιὸς θὰ τοῦ ριχτεῖ
Καὶ ποιά θὰ τὸ χαδέψει πέν-
να!

ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΒΑΛΛΩΡΠΗ

Πόσους νεκροὺς ἀνάσταινες, μὲ τὰ μνημόσυνά σου,
Καὶ πόσοι Ἀστραπόγιαννοι, στὴ θροντερὴ λαλιά σου,
τὸ καριοφύλι ἄδραξαν, τὰ σάβανα ξεσκοῦσαν,
Καί, μὲς ἀπὸ τὸ μνημια τους, ὀλόρθοι πολεμοῦσαν.
Ποῦ, τώρα, τὸ μνημόσυνο πού σένα ν' ἀναστήσει,
Καὶ ποιά λαλιά, τὴν πρώτη σου ζωὴ, θὰ σοῦ χαρίσει;
Σὰν κελადῆσει λευτεριά στὰ Γιάννινα, τ' ἀηδόνι,
σὰν Ἀστραπόγιαννος καὶ σὺ τὸ μνημια σου θὰ σχίσεις
Κ' ἀντὶς μνημόσυνο, χαρᾶς τραγουδί, θὰ τονίσεις!...

Εἰς τὴν Βασιλείαν

Εἰς ἔθνος συνταγματικὸν τί εἶν' ἡ βασιλεία;...
Χωρὶς αὐτὴ νὰ κυβερνᾷ, στῆθος, καρδιά, κεφάλι,
μυαλὸ πού συλλογίζεται κι ἔχει φροντίδα, ζάλη;
"Α μπά! κανέν' ἀπ' ὄλ' αὐτά... Εἶναι ἀπλὴ κοιλία!

Ἡ Μαρτίολλα

Στ' ἀμπέλι μ' ἔστειλαν, μὰ γώ,
Μὰ γώ, μαργιόλλα ἐ μιλῶ!*

Μαῶπ' ἢ μαμά μου νά τρυγῶ.

Κορίτσι μου τρύγα
Τσαμπιά λίγα λίγα!
Στὸ ὄροιο νά! Τὸ Νικολή

(*) 'Ἡ ἔκφραση «ἐ μιλῶ» εἶναι σιφνέικια (δὲ μιλῶ). Τὸ ἴδιο παρακάτω τὸ «π α ν τ ῶ τ ο ν» (τὸν συναντῶ). Τὸ τραγουδάκι εἶναι φτιαγμένο στὸ ρυθμὸ γνωστοῦ γαλλικοῦ τραγουδιοῦ τῆς ἐποχῆς.

Παντῶ τον, σκύθει μὲ φιλεῖ.
 Μὰ γῶ, μαργιόλα, ἐ μιλῶ!
 Παντῶ τον, σκύθει μὲ φιλεῖ,
 Μὰ γῶ, μαργιόλα, ἐ μιλῶ!
 Κι αὐτὸς θαρρεύτηκε πολὺ,
 Κορίτσι μου τρύγα,
 Τσαμπιὰ λίγα λίγα!
 Ἐπὶ ντροπὴ μου τὸν σκουντῶ
 Καὶ νά σου! κάτω τὸν βρογτῶ!
 Μὰ σὰ μαργιόλα ἐ μιλῶ!
 Πέφτει αὐτὸς, πέφτω κι ἐγώ...
 Μὰ σὰ μαργιόλα ἐ μιλῶ!
 Καὶ μὲ μαθαίνει νά τρυγῶ!
 Κορίτσι μου τρύγα

Τσαμπιὰ λίγα λίγα!
 Ζαλάδα μ' ἔπιασε πολλή,
 Κοιμοῦμαι μὲ τὸ Νικολή.
 Μὰ σὰ μαργιόλα ἐ μιλῶ...
 Κράκ! μὲ ξυπνᾶνε ξάφνου, μὰ
 Μὰ γῶ, μαργιόλα ἐ μιλῶ!
 Ὁ Πάρεδρος καὶ ἡ μαριά...
 Κορίτσι μου τρύγα
 Τσαμπιὰ λίγα λίγα!
 Μᾶς θάζουν καὶ τοὺς δυὸ ἐμ-
 πρὸς,
 Καὶ νά! Ὁ Νικολῆς γαμπρὸς,
 Μὰ σὰ μαργιόλα ἐ μιλῶ.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΧΙΟΝΙ

Ἐπεφτε τὸ πρῶτο χιόνι
 κι ἐχορεύαμε πολλοὶ
 ἀπὸ ἔρωτα τρελοὶ
 καὶ τρελὲς σ' ἕνα σαλόνι.

—Παίζουμε χιονιές; φωνάζει
 μαυρομάτα πεταχτὴ
 καὶ χιονιὰ τσουχτὴ τσουχτὴ
 στὸ κεφάλι μου τραντάζει.

Ἦταν σύνθημα πολέμου!
 τέτοιο πῦρ πολεμικὸ
 οὔτε μπρὸς στὸ Δομοκὸ
 δὲ θὰ ἔβλεπα ποτέ μου.

Ἐτρωγες ἐκεῖ τὴ μπάλα
 ἀπὸ χέρι τρυφερὸ
 πῶσφιγγες μὲς στὸ χορὸ
 κι ἦταν ὄλ' ἀφρὸς καὶ γάλα.

Μιὰ χιονιὰ μου τσάφ! χτυπάει
 στοῦ λαιμοῦ της τὸ σταυρὸ
 κι ἀπὸ κεῖ στὸ θησαυρὸ
 τοῦ κορσὲ κατρακυλάει.

Μὲ χειροῦργου προθυμία
 νά τὴ βγάλω ἔγώ ζητῶ.
 Μὰ ἔχε λιώσει... καὶ κρατῶ
 δύο μπάλες ἀντὶ μία!

ΤΟ ΚΑΝΑΡΙΝΙ ΣΟΥ

Χίλιες φορές, Νεράιδα μου σὲ εἶδα
 ὅταν ξυπνᾶς δροσάτη, τὴν αὐγὴ,
 νὰ ἔχεις, πρώτη, πρώτη σου φροντίδα,
 νὰ πᾶς, στὸ καναρίνι σου, φαγί...
 Μονάχη καθαρίζεις τὸ κλουβὶ του
 ἐκεῖ πού τῶχεις τὸ φτωχὸ κλειστὸ
 κι αὐτὸ μὲ τὴν τραγουδιστὴ φωνή του

θαρρείς ότι σου λέει «ευχαριστώ!»...
Μου είπες: «Τὸ μικρὸ μου καναρίνι
μὲς στὴν καρδιά μου τ' ἔχω, τ' ἀγαπῶ,
γιατί ποτὲ τὸ στόμα του δὲν κλείνει,
μὲ τραγουδάει πάντα χαρωπὸ»...
Ἄλλὰ κι ἐγὼ γιὰ σὲ τί ἄλλο κάνω;
Δὲν ψέλνω τόσους στίχους μου, τρελλή;
Γιατί λοιπὸν μ' ἀφήνεις ν' ἀποθάνω
Χωρὶς ἀγάπη καὶ χωρὶς φιλή;

ΓΕΛΙΟ

Δὲ θέλω φρύδια κατεβαστά,
δὲ θέλω μέτωπα ζαρωμένα
Μ' ἀρέσουν στόματα γελαστά,
μ' ἀρέσουν μάγουλα λακκωμένα,
μ' ἀρέσει πρόσωπο πού γελά!...

Ἄφρατ' ἀφράτα,
μιὰ μαυρομάτα,
καὶ χά! χά! χά!
καὶ χά! χά! χά!
πλούσια γελοῦμε, τὰ φτωχά!

Δὲ θέλω κόρη ρομαντική,
κοντὰ της νάμαι καὶ νά ρειδιάζει
μὲ φαντασία ποιητική
πὼς στὰ οὐράνια μὲ ἀγκαλιάζει...
Μ' ἀρέσει πρόσωπο πού γελά!...

ΜΕΣ' ΣΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΤΟ ΓΙΑΛΟ

Γαλήνη ἢ θάλασσα σὰ γάλα
ὡσάν παιδιὰ της μᾶς καλεῖ...
Ἄλλα σὰ μᾶνα φιλεῖ, σ' ἄλλα
σὰ μητριὰ δίνει φιλή.

Παιδιὰ, ἢ μᾶνα μας, μᾶς τάζει
ρουφό, μπαρμποῦνι, κι ἀστακό,
ἐμπρός! αὐγὴ γλυκεῖα χαράζει
κ' εἶναι τὸ κύμα μαλακό.

Γλυκά τ' ἀγκίστρι νὰ τομπάει,
δόλωμα πάρτε σιβαχτό,
τὸ καλαμιδι νὰ λυγáει
καὶ νᾶν' τ' ἀρμιδι δυνατό...

Πάρτε τὰ δίχτυα πὺ πλεγμένα
τ' ἄχει 'να χέρι παχουλό,
ὅπου μὲ ψάρεψε κι ἐμένα
μὲς στῆς ἀγάπης τὸ γιολό!...

ΜΗΕΚΡΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

Κρασοπατέρας θά 'τανε κι ὁ Νῶε μας, θαρρῶ,
εὐθύς πὺ πάτησε στεριάν, ἐφύτεψε τὸ κλήμα,
πρῶτο σταφύλι πῶβγαλεν ἀπ' τὸ καινούργιο χτήμα
τὸ 'σιψε, μούστο τὸ 'κανε καὶ τὸ 'πιε στὸ φτερό,
Τόσον καιρὸ βαρέθηκε νὰ πλέει στὸ νερό!...

Χολέρα, τύφο, καὶ βλογιά, σεισμό, φωτιά πλημμύρα,
δὲ σκιάζομαι, μονάχα μιά φοβοῦμαι φυλλοξήρα!...

Σὰν ἀποθάνω, θάψτε με, σύρριζα σ' ἕνα κλήμα
νὰ νοιώθω σταφυλόζουμο καὶ μέσ' ἀπὸ τὸ μνήμα!...

'Απ' ὅσες κι ἂν ἀγάπησα, ἡ πιὸ πιστὴ κοπέλλα
μοῦ φάνηκε ἡ παχειὰ παχειά, στὸ μῆνα της βαρέλα!...

ΤΟ ΚΡΑΣΙ

Ψέμα πὺς τὴν Ἀφροδίτη
Κήμα γέννησ' ἄλιμρό,
Τέτοιον ἔναν μαργαρίτη
Τὸν γεννᾷ κρασί γερό
Καὶ ὄχι, ὄχι τὸ νερό.

Ρούφα! ρούφα τὸ κρασί!
Εἶναι συντροφιά χρυσή!
Κλοῦ! κλοῦ! κλοῦ! σάν τὸ
ρουφῶ.
Κάθε ντέρτι μ' ἀφηφῶ.

Καὶ τίκι! τίκι! τίν!
τίκι! τίκι! τίκι! τίν!
τίν! τίν! τίν! τίν!
Καὶ τίκι! τίκι! τίν!
τίκι! τίκι! τίκι! τίν!
τίν! τίν! τίν! τίν!
Ζήτω τὸ κρασί!

'Απ' τὴ σφήνα μὲ τὴν τρέλα
Τῶν θεῶν βγήκε ὁ χορός,
Τοὺς ἐγέννησε ἡ βαρέλα,

Καὶ τοὺς πέθαν' ὁ καιρὸς
Τῶν θεῶν ὁ πῖο γερὸς!

Ρούφα! ρούφα κλπ.

Λένε στὸ κρασί κρυμένη
Ἡ ἀλήθεια εἶν' γδυτή
Μὰ στου πῖο ναι μεθυσμένη
καὶ σὰν ἔθγει, ξέρω τί
Τί ἀλήθειες λέει κι αὐτή.

Ρούφα! ρούφα κλπ.

Καὶ ὁ Νῶε μὲ λαχάρα
Τὸ ρουφοῦσε περισσή,
Μετὰ τόση νεραντάρα
Τὸ ἀθάνατο κρασί!
Στὴν υἰεὶά του μὰ μισή!

Καὶ ἡ Εὐά μας τὸ μῆλο
Πρὶν δαγκώσει, σερπετή,

Ἄπ' τῆς γνώσεως τὸ ξύλο,
Καὶ τὸ πεί τ' Ἀδάμ στ' αὐτί,
Θὰ τὸ ἔτσουξε κι αὐτή!

Ρούφα! ρούφα κλπ.

Κι ἀγγελουδία π' ὀλοένα
Τὸ Θεὸ κρασί κερνάνε
Μὲς στ' ἀστέρια μεθυσμένα
«Ὡσαννά» τοῦ τραγουδᾶνε
Καὶ μ' αὐτὰ κατρακυλᾶνε.

Ρούφα! ρούφα κλπ.

Ψέμα πὼς ἡ ἀνθρωπότης
θὲ νὰ δημοκρατηθεῖ.
Μόνο μὲ ρετσίνα πρώτης
στὸ μεθύσι ἂν στρωθεῖ
εἶν' ἐλπίς ν' ἀδελφωθεῖ...

Ρούφα! ρούφα κλπ.

Βιάνος Κ. Γραβιάνος

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

Γεννήθηκε στο χωριό Ξεζάμπελα το 1850. Τελείωσε το Δημοτικό και το Ελληνικό Σχολείο της Σίφνου κι όταν η οικογένειά του εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, φοίτησε στο Γυμνάσιο της Πλάκας και στη συνέχεια γράφτηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου. Φοιτητής ακόμη έγραψε το έπικό ποίημα «Θησεύς», που τιμήθηκε με τον πρώτο έπαινο στον ποιητικό διαγωνισμό το 1870. Έγραψε επίσης το ποίημα «Το μύλον της Ήριδος» (1871).

Αφού πήρε το δίπλωμά του ακολούθησε ανώτερες σπουδές στα πανεπιστήμια του Μόναχου, της Ίέννας και της Λειψίας. Στο Μόναχο έδειξε ιδιαίτερη κλίση στο θέατρο. Γι' αυτό παρακινήθηκε από τον τότε διάσημο Γερμανό ήθοποιό Πόσσαρτ, ν' ανεβεί στη σκηνή, μα η μητέρα του δεν έδωσε την έγκρισή της.

Με την επιστροφή του στην Αθήνα (1881) ανακηρύχθηκε διδάκτωρ της φιλολογίας. Δε δέχτηκε όμως την πανεπιστημιακή έδρα που του προσφέρθηκε και εργάστηκε για λίγο σά Γραμματέας του Πανεπιστημίου. Στη συνέχεια αναμίχθηκε στην πολιτική και το 1900 βγήκε βουλευτής της επαρχίας Μήλου.

Από το γάμο του με την Άγλαϊα Βλάχου, αδελφή του Άγγελου Βλάχου, απέκτησε δύο κόρες, την Αικατερίνη (σύζυγο ύστερα του στρατηγού Γεωργίου Πετροπούλου) και τη Σοφία (σύζυγο του Μακεδονομάχου και συγγραφέα Αθαν. Σουλιώτη).

Πέρασε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του στη Σίφνο και κυρίως στο παραθαλάσσιο μοναστήρι της Χρυσοπηγής, όπου και έγραψε πολλά απ' τα ποιήματά του.

Την πρώτη συλλογή του με τον τίτλο «Ποιήματα παλαιά και νέα» την τύπωσε το 1896, τη δεύτερη, τα «Ποιήματα», το 1916 κι αργότερα τη συλλογή «Έμπρός στο Άπειρον» Σφίγξ και Πήγασος. Έγραψε επίσης τα ποιήματα «Η μάνα Έλλάς στον Ποιητή» (απάντηση στα «Κόλυβα» του Άχιλλέα Παράσχου) και το «Αίγαιον» (Μιά φαντασία). Το ποίημά του «Χρυσοπηγή» εκδόθηκε σε τεύχος το 1930, με τη φροντίδα του Νίκου Τσελεμεντέ, για ένισχυση του

Συνδέσιμου Σιφνίων και τὸ ποίημά του «Ἀρίων και Περιάνδρος» δημοσιεύθηκε στὴν Ἑπετηρίδα τῆς Ἑταιρίας Κυκλαδικῶν Μελετῶν (1965) μὲ πρόλογο τοῦ Ἀντώνη Κανακάρη.

Ἐγραψε ἐπίσης τὰ θεατρικὰ ἔργα: «Ὁ Ρήγας», ποὺ παίχτηκε τὸ 1921 στὸ τότε Βασιλικὸ Θέατρο, στὶς γιορτὲς τῆς ἑκατονταετηρίδας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης, τὴν «Κόρη τῆς Λήμνου», ποὺ βραβεύτηκε στὸ Λασάνειο διαγωνισμὸ τοῦ 1891 (ἀνακοινώθηκε ἀπὸ τὸν Κώστα Γ. Βαλέτα στὸ Ε' Συμπόσιο τοῦ Αἰγαίου τὸ 1979 και ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο), τὴν «Ἀσώτου ἐπιστροφή», ποὺ ἀνέθηκε ἐπίσης στὸ Βασιλικὸ Θέατρο τὸ 1906, τὴν «Ἰόλη», ποὺ παίχτηκε ἀπὸ τὴ Μαρίκα Κοτοπούλη τὸ 1911 στὸ Ἀττικὸ Θέατρο, τὸ «Νικηφόρο Φωκᾶ» ποὺ βραβεύτηκε στὸν Ἀδερῶφειο διαγωνισμὸ τοῦ 1913 και μπῆκε στὰ Γυμνάσια ὡς «ἐθνικὸ ἔργο», τὴ «Φαίδρα», ποὺ ἀνέθηκε στὸ Βασιλικὸ Θέατρο τὸ 1919, τὸ «Πρὸς τὴν Νίκη» και τὴν Δόξαν» ποὺ βραβεύτηκε στὸ Ροτσίδειο διαγωνισμὸ τοῦ 1914 και τὴν «Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι», ποὺ ἐκδόθηκε τὸ 1936 ἀπὸ τὸ Δραματικὸ Σύλλογο «Εὐριπίδης».

Ἐνα ἄλλο ἔργο του «Ἡ Θυσία», ἔχει μείνει ἀνέκδοτο. Ὁ «Λυτρωτής», ἔργο θεατρικὸ κι αὐτὸ, τυπώθηκε τὸ 1967 ἀπὸ τὸν Κώστα Βαλέτα, δὲν κυκλοφόρησε ὅμως γιατί ἀπαγορεύτηκε ἀπ' τὴ λογοκρισία τῆς ἀπριλιανῆς δικτατορίας.

Ὁ Προβελέγγιος μετάφρασε στὰ ἑλληνικὰ τὸν «Φάουστ» τοῦ Γκαίτε και τὸν «Λαοκρόντα» τοῦ Λέσσιγκ. Πῆρε μέρος ὡς κριτῆς στὸ «Φιλαδέλφειο ποιητικὸ ἀγώνισμα» τοῦ 1890, στὴν ἐπιτροπὴ γιὰ τὴ θράβευση τοῦ «Ἕμνου τοῦ Πανιωνίου Συλλόγου» (ὅπου τὸ πρῶτο βραβεῖο ἀπονεμήθηκε στὸ Σιφνιὸ ποιητὴ Στέλιο Σπεράντσα) και σὲ ἄλλες ἐπιτροπὲς ποιητικῶν διαγωνισμῶν.

Τιμῆθηκε τὸ 1914 μὲ τὸ Ἀριστεῖο Γραμμιάτων και Τεχνῶν και ἔγινε ἀκαδημαϊκὸς μόλις ἰδρύθηκε ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν.

Στὶς 18 Νοεμβρίου 1934 ἡ «Λαογραφικὴ και Ἱστορικὴ Ἑταιρία Κυκλαδικοῦ Πολιτισμοῦ και Τέχνης» γιόρτασε στὴν αἴθουσα τοῦ «Παρνασσοῦ» τὰ ὀγδόντα χρόνια του μαζί μὲ τὴν ἴδια ἐπέτειο τοῦ μεγάλου Τηνιακοῦ γλύπτη Γιαννοῦλη Χαλεπᾶ.

Ὁ Ἀριστομένης Προβελέγγιος πέθανε στὶς 8 Ἀπριλίου 1936 στὸ πατρικὸ του σπιτί στὰ Ἐξάμιπελα και ἐνταφιάστηκε στὸ προαῖλι τῆς μικρῆς ἐκκλησίας τοῦ «Γέρου Ἀη Νικόλα».

Ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς, ὅταν ἔμαθε τὸ θάνατό του, τοῦ ἀφιέρωσε τοὺς παρακάτω στίχους:

Στὴ Σίφνο, τῆς ἀκρογιαλιᾶς πουλὶ μακαριστὸ κοιμήσου,
ἀκοίμητα τὸ νέο τραγοῦδι κι ἡ ἀρχαία ὠδῆ.

Τὸ στίμα σου πρώτη φορὰ σωπαίνει' τραγοῦδεὶ
τοῦ Αἰγαίου τὸ κύμα ἀθάνατο μαζί σου.

Ἡ προτομή τοῦ Προβελέγγιου, φιλοτεχνημένη ἀπὸ τὸ Χαλεπᾶ,
εἶναι τοποθετημένη στὴν αὐλὴ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τῆς Ἀπολ-
λωνίας.

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Μὲ δάκρυα σὲ χαιρετῶ, πατρίδα μου μικρή,
ποῦ σὲ γαλάζια θάλασσα κοιμᾶσαι δροσερῇ
κ' οἱ ἄνεμοι σὲ νανουρίζουν.

Ποῦ κύμα ταξιδιάρικο αἰώνια σὲ κτυπᾷ
καὶ στὰ ψηλά περγιάλια σου ἀσημιωμένο σπᾶ
καὶ οἱ ἄφροί του σὲ ραντίζουν!

ᾠδὲξο με, στίς ἤσυχες νὰ τρέξω λαγκαδιές,
νὰ πίνω τὸ γλυκό σου φῶς, νὰ πίνω μυρωδιές,
νὰ νοιώθω γύρω τ' ἀγγελοῦδια,
ποῦ φθάνουν ἀπ' τὰ χρόνια μου ἐκεῖνα τὰ παλιὰ
καὶ χρυσοφτέρουγα πετοῦν ἐδῶ στὴ σιγαλιά
μὲ ἄγρια κρυφὰ τραγοῦδια.

Ἄσπριζει μὲς' στὰ πράσινα τὸ σπίτι μας κλαδιά.
Ἄχ, πῶς πηδᾷ καὶ λαχταρᾷ στὸ στήθος ἡ καρδιά
καὶ στρέφεται στὰ περασιμένα!

Τί ὄνειρα κ' ἐγθύμησες στὸ πνεῦμα μου ξυπνοῦν!
Ἔτσι στὸν κάμπο τὰ πουλιά σηκώνονται γυρνοῦν,
σὲ εἴμ' ἀνθρώπου ξαφνιασιμένα.

Ἐδῶ τὸ φῶς ἀντίκρυσσε τοῦ ἡλίου μιά φορά,
ἐδῶ τὴν πρώτην ἐνωσα τῆς γῆς αὐτῆς χαρά,
τὸ πρῶτο δάκρυ ἔχω χύσει.

Ἐδῶ ἐπρωταγνάντεψα τ' ἀτέλειωτο νερὸ
κ' ἔτρεξα ὄθω κ' ἐπήδησα, παιδάκι ζωηρό,
μὲς' στὴ νησιώτικη τὴ φύση.

Νά, κι ἡ κατοχρονίτικη, μεγάλη μας μουριά,
ὅπου μικρὸ μ' ἐχόρεψε στὰ δυνατὰ κλαριά
κι ἄπλωσε πάνω μου τὸ σκίό της.

Αὐτὴ μοῦ γλυκοξύπνησε τὸ στήθος τ' ἀπαλὸ
καὶ μ' ἔμαθε τὸ πρῶτο μου τραγοῦδι νὰ λαλῶ
μὲ τὸν κρυφὸ μουρμουρισμό της.

Χορταριασμένο στέκεται τὸ ἔρημο σκολειό·
ἐμάδησαν οἱ τοῖχοι τοῦ ἀπὸ τὸ γηρατειό,
φωλιάζουν τώρα νυκτερίδες,
ἐκεῖ ποῦ δίδανε ζωὴ παιδάκια τοῦ χωριοῦ
κ' ἐλάμπανε σμικτὰ σμικτὰ, σὰν ἄνθη κηπαριοῦ,
τόσες μικρὲς χαρὲς κ' ἐλπίδες.

Ἄκόμ' ἀνθίζ' ἢ φοινικιά μπροστὰ στὴν ἐκκλησιά,
ὅπου τὰ βγάγια κόφταμε, λουσιμένα στὴ δροσιά.

Ἄπάνω στὸ παλιό της δῶμα
τὰ χελιδόνια κτίζουνε σὰν τότε τὶς φωλιές,
καὶ βλέπω τὶς εἰκόνας της ἀκόμα τὶς παλιές,
ποῦ μ' ἀνθηρὸ φιλοῦσα στόμα.

Κι ὁ γέρο μύλος στέκεται· τὸν βλέπω καὶ θαρρῶ
πὼς νὰ γυρᾷ δὲν ἔπαυσεν ἀπ' τὸν παλιό καιρὸ
μὲ τὰ κατὰλευκα ξεφτέρια.

Ὅλόγυρά μου ἢ θάλασσα! στὰ μιάτια μου μπροστὰ
σὰν ζωγραφιὰ θεόρατη ἀνοίγει, ποῦ βαστᾷ
ἀπὸ τοὺς βράχους ὡς τ' ἀστέρια!

Καράβια μέσ' στὰ κύματα περγοῦν τὰ γαλανά.

ὦ, τί λαχτάρα μ' ἄρπαζε γιὰ μέρη μακρινά,
σὰν τᾶβλεπα παιδάκι ἀκόμα!

Πάλι τὰ βλέπω· ὀνειράτα δὲν ἔχω στὴν καρδιά.
Εἶδα τὸν κόσμο καὶ ποθῶ σὲ μιά σου ἀμμιοδιὰ
νὰ γείρω κουρασιμένο σώμα.

Σὲ χαιρετῶ μὲ δάκρυα, πατρίδα μου μικρή,
νεράιδα τὸ Ἄσπρης θάλασσας, νυφούλα δροσερῆ
καὶ Βοριοπούλα χαϊδεμένη.

Ἄπ' ὅσα σὺ μοῦ γέμισες τραγούδια τὴν ψυχῆ,
πάρ' τὸ φτωχὸ τραγούδι μου ποῦ σήμερ' ἀντηχεῖ
ἀπὸ καρδιὰ συγκινημένη.

Ο ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΑΥΤΗ

Παίρνει σιγὰ τ' ἀγέρι
ἓνα φιλι ἀκόμα,
στὸν κόσμο ποῖος τὸ ξέρει
ἂν τὸ γλυκό σου στόμα
θὰ τὸ ξαναφιλήσω πιά;
Γλυκειά μου ἀγάπη, ἔχε γειά!

Ἐνα φιλι ἀκόμη
ἓνα φιλι καὶ πάλι.
Ἄπ' τὴν παλιά σου γνώμη
κανεῖς νὰ μὴ σὲ θγάλει.
Μὴ μὲ ξεχνᾷς στὴν ξενητεία,
γλυκειά μου ἀγάπη, ἔχε γειά!

Εἶν' ἡ ζωὴ μου ἀγώνας
μὲ τὴν ἀνεμοζάλη,
εἶμ' ἄχαρος χειμῶνας
σύ, τ' ἄστρο πού προβάλλει
οὐράνια παρηγοριὰ
στὴ σκοτεινιά μου. "Ἐχε γειά.

Λαμπρό 'ναι νὰ θυμᾶσαι
στὶς θλιβερές σου ὥρες,
πιστὰ πὼς ἀγαπᾶσαι
καὶ πὼς σέ τόσες χῶρες
καὶ θάλασσες ζεῖ μιὰ καρδιά
γιὰ σένα μόνον. "Ἐχε γειά.

Τί κι ἂν βογγάει τὸ κύμα
καὶ ὁ βοριάς φρενιάζει
κι ἡ θάλασσα εἶναι μνηῆμα
κι ὁ ἀγέρας σκοτεινιάζει;
Γαλήνη θάχω στὴν καρδιά
ἂν μὲ θυμᾶσαι. "Ἐχε γειά.

"Ἄν ὅμως μὲ ξεχάσεις,
ἄς μὴ γυρίσω πίσω
ἀνάμεσα θαλάσσης
τὰ μάτια μου ἄς κλείσω
πρὶν νὰ τὸ μάθω. "Ἐχε γειά.
Ποῦδς ξέρει ἂν θὰ σέ ἴδω πιά.

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΧΡΥΣΟΠΗΓΗΣ

Γυναῖκες νυκτοπλάνητες πού πάνε;
Μεσάνυχτα τ' ἀστέρια σημαδεύουν,
στὰ τρίστρατα στοιχειὰ παραμονεύουν
στὶς ρηματιές νεραΐδες τραγουδάνε,
στοιχειὰ δὲν τίς δειλιάζουν
νεραΐδες δὲν λογιάζουν.

Διαβαίνουν λαγκαδιές,
περνοῦνε ρηματιές,
σὲ λόφο ἀπάνω φτάγουν,
τὸ βῆμα σταματοῦν,
κάτω θαθεῖα κοιτοῦν
καὶ τὸ σταυρὸ τους κάνουν.

"Ἐχουν ἀντικρύσει
στὴν ἀκρογιαλιά
ν' ἀσπρίζει ἓνα ξωκκλήσι
στὴν ἀστροβολιά.
αὐτὸ ν' τὸ τάξιμό των
κάθε Σαββάτο βράδυ.

Αὐτὸ ν' τὸ τρέξιμό των
σὲ νύκτες, σὲ σκοτάδι.
Καὶ ξεκινοῦν, τὸ βῆμα των ταχύνουν
σπεύδουν ν' ἀνάψουν τὰ καντήλια
τῆς Παναγίας πού ἀστέρια χίλια,
μύρια ἀστέρια τῆ λαμπρύνουν.

Τῆς Παναγιᾶς, πού μὲ χαμιόγελο ἰλαρὸ
προσδέχεται καὶ τὸ καντήλι τ' ἀμυδρὸ
πού μέσ' ἀπὸ τῆ λάμψη του τὴν τρειμουλὴ
ἢ πίστις ἀκτινοβολεῖ.

Μὲ θῆμα ἐφθάσανε γοργό.
Ἐκεῖ ἔγαι τὸ θαυματουργὸ
τῆς Παναγιᾶς εἰκόνισμα,
πού βρέθηκεν ἓνα καιρὸ μέσα σὲ κύκλο φωτερὸ
ἀπάνω στῶν κυμάτων τ' ἀπροσκόνισμα.

Ἦταν περασιμένα τὰ μεσάνυχτα,
ἢ πούλια πλέον εἶχε προβάλει,
καὶ βλέπουν μ' ἀπορία των μεγάλη
τῆς ἐκκλησίας τὰ θυρόφυλλα ὀρθάνοικτα.
Κι ἀπάνω στὸ παγκάρι
ἓνα κλεφτοφανάρι,
κι εἶδαν μιὰ δεκαριά
κουρσάρους ξαπλωμένους
στὴν ἐκκλησιὰ βαριά
στὸν ὕπνο βυθισμένους.

Μὲ τρόμο σταματήσανε,
κοιτάζει ἢ μιὰ τὴν ἄλλη,
συνεγνοοῦνται ἀγάλι,
ἢ πίστη των νικᾷ.
Κι ἀποφασιστικά,
μὲ τὰ φτερά ὑπερανθρώπου θάρρους
μὲ θῆμα ἀγέρινο περνοῦν
ἀπάνω ἀπ' τοὺς κουρσάρους.
Ἐνάθουν τὰ καντήλια, προσκυνοῦν,
καὶ πάλι ἀθόρυβα φθάνουν στὴ θύρα.

Μὰ τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη ἠθέλησεν ἡ μοῖρα
οἱ φοβεροὶ κουρσάροι νὰ ξυπνήσουν
καὶ μὲ κραυγές, βλαστήμιες νὰ τὶς κυνηγήσουν.
Κι ἐνῶ τὶς πλησιάζουν
οἱ ἀλαφιασμένες οἱ γυναῖκες τρέχουν, κρᾶζουν,
Ἐξαφνα τ' ἀκρωτήρι ἐσείστηκε
ἀπὸ τρομακτικὸ σεισμὸ
κι ἀπ' τὸ νησί ἀποσχίστηκε,
καὶ μέσ' στὸ ρῆγμα π' ἀνοιξεν ἀνάμεσα τῶν

ὄρμησε μὲ βία καὶ μὲ θρασιμὸ
ὄγκος τεράστιος κυμάτων.

Ἐμπρὸς στὸ θαῦμα σὰν νεκροὶ
ἐπάνω στ' ἀκρωτήρι μένουν οἱ κουρσάροι.
Γονατισμένες οἱ γυναῖκες ἀντικρῦ,
τὴν Παναγιά δοξάζουν γιὰ τὴ θεία τῆς χάρη.

Ο ΑΝΕΜΟΜΥΛΟΣ

Καὶ γυρνᾷ ψηλὰ
καὶ τριξοβολᾷ
στ' ἀκρογιαλὴ ὁ μύλος.

Καὶ γοργοπετᾷ
μὲ πανιὰ ἀπλωτὰ,
τῶν πτωχῶν ὁ φίλος.

Στρώνει' ἐμπροστὰ
πέλαγ' ἀνοιχτά'
ὅταν δεῖ καράβι
πέρα νὰ περνᾷ
πιὸ γοργὸς γυρνᾷ,
ἀπ' τὸ γύρο ἀνάβει.

Πλοῖα καὶ τὰ δυό.
Τὸ 'να σὰ θεριὸ
μὲς στὸ κύμι' ἀφρίζει,
τ' ἄλλο μὲ βοριά
πάνω στὴ στεριά
ἔλο κι ἀρμενίζει.

Καὶ γυρνᾷ τρελὰ
καὶ μουγγροβολᾷ.
Λὲς καὶ μὲ τὸν μπάτη,
ποῦ τονὲ γυρνᾷ,
κάτι σιγανὰ
μουρμουρίζει κάτι.

Μὲ λευκὰ φτερά
καὶ μὲ μιὰ χαρὰ
καὶ μὲ περηφάνεια,

κύκλους ἑλαφροῦς,
κύκλους φωτεροῦς
γράφει μὲς στὰ οὐράνια.

Μ' ἔργον ἱερὸ
χρόνια καὶ καιρὸ
ἢ ζωὴ του ἐδέθη.
Δίνει τὸ φωμί,
δύναμη κι ὄρμη
γιὰ τὸν κόσμον ἀλέθει.

Ὁ βοριάς φυσᾷ,
ὁ τροχὸς λυσσᾷ
καὶ τ' ἀλεύρι ρέει
μὲς' ἀπ' τὸν ἄρμὸ
ἄσπρο καὶ θεριμὸ
κι εὐλογία πνέει.

Κι εἶναι μιὰ βοή,
κι εἶναι μιὰ ζωή!
"Ὅλα τρέμουν, τρίζουν.
"Ἄσσια μυστικὸ
ἄσσια ἐξωτικὸ
ἔλα μουρμουρίζουν.

Ἄλλὰ μιὰ φορὰ
π' ἄλεθε γερά
μὲ πανὶ γεμάτο,
ξάφνου χειμωνιά
ξάρτια καὶ πανιὰ
στρώνει στὴ γῆ κάτω.

Πέρασε καιρός.
Λιθαριῶν σωρὸς
ὃ εὐεργέτης μύλος.
Δέν γυρνᾶ ψηλά,
δέν τριζοβολᾷ
τῶν φτωχῶν ὁ φίλος.

Μέσα στὴν καρδιά
π' ἔλη ἦτον φωτιά,
μέσα στὰ συντρίμια
κτίζουσε φωλιά
τ' ἄγρια τὰ πουλιά,
βόσκουν τῶρ' ἀγρίμια.

Η ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ ΠΟΛΗ

Μέσα στῆς θάλασσας τὰ βάθη
εἶναι θαμμένη πολιτεία,
γερῆ, σὰν τὴ στιγμὴ ποὺ ἐχάθη
ἀπὸ μὴν ἀγνωστὴ αἰτία.

Ὅταν τὸ κύμ' ἀπ' τὴ γαλήνη
γίνεται διάφανο κρυστάλλι,
καθεὶς τὴν πόλιν διακρίνει
στὴ σμαραγδένια τοῦ ἀγκάλῃ.

Ναοὶ καὶ πύργοι καὶ παλάτια,
ὄλ' ἀπὸ μάρμαρο κτισμένα,
φαίνοντ' ἔκει κρυσταλλωμένα
κι ὁ νοῦς θαμπώνει καὶ τὰ μάτια.

Καὶ σὰν οὐεῖρου φαντασία
ἀκούει ὁ ναύτης ν' ἀνεβαίνει
ἀπὸ τὴν πόλιν τὴ θαμμένην
οὐράνια κωδωνοκρουσία.

Ἄλλ' ὅταν σιγῶθῃ τὸ κύμα
ὀρμητικὸ καὶ ἀφρισμένο,
στὸ σκοτεινὸ τοῦ κρύβει μνηῆμα
τὸν κόσμον αὐτὸ τὸν μαγεμένο.

Ἔτσι ἡ ἀγάπη μου, ἐχάθη,
ἄχ, ἀπὸ μιᾶ γνωστὴν αἰτία,
μέσα στοῦ στήθους μου τὰ βάθη,
σὰν τὴν πνιγμένην πολιτεία.

Καὶ σὰν μὲ δέρνει τρικυμία,
δέν φαίνεται γραμμὴ καμία
ἀπ' τὴν εἰκόνα τὴν αἰώνια
στοῦ στήθους μου τὰ καταχθόνια.

Μὰ τις στιγμὲς ποῦ ἡ γαλήνη
γλυκεῖα σ' ἐμένα κατεβαίνει
καὶ τὴν καρδιὰ τὴν ταραγμένη
χαϊδεύει καὶ καταπραΰνει.

Τότ' ἡ ἀγάπη μου ἡ θαμιμένη
λάμπει στὸ νοῦ μου σὰν μαγεία
κι ἀκούω μουσικὴν ἀγία,
ποῦ στέλλουν χρόνοι εὐτυχισμένοι.

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

Κατάκορφα τὸ βράδῳ - βράδῳ στὰ βουνά
ὅταν ὁ ἥλιος βασιλεύει δοξασιμένος
μὲ φωτοβόλα σύγγεφα στεφανωμένος
καὶ πλέει ὁ κόσμος σὲ πελάγη φωτεινά.

Τὸ βράδῳ - βράδῳ στ' οὐρανοῦ τὴν ἀγκυλιά,
σὰν σὲ καθρέφτη ξάστερο ζωγραφισμένα,
στέκουν τὰ δέντρα τοῦ βουνοῦ σκοτεινιασιμένα,
ἀκίνητα στὰ ὕψη τους, στὴ σιγαλιά.

Μοιάζουν μὲ μαύρους ρασοφόρους καλογήρους
ποῦ πέμπουνε τὴ βραδυνή τους προσευχή
ἀπ' τὴν ἀγία, τὴν δλόφωτη ψυχὴ,
ὀρθοὶ στοὺς ἀναρίθμητους τῶν χρόνων γύρους.

Ω! ΒΑΣΙΛΕΜΑΤΑ

"Ω βασιλέματα κι αὐγές,
μὲ τοῦ φωτός σας τὴν πλημμύρα,
μ' ἀτέλειωτες χρωμάτων ἀλλαγές
καὶ μὲ τὴν ὄνειρώδη σας πορφύρα,
ποῦ λὲς καὶ τὴν ὑφαίνουνε πνευμάτων χέρια!
"Ω διαμαντένια ἀστέρια,
ποῦ μέσα στοὺς αἰῶνας ἀρμενίζετε
καὶ δὲν ὑπάρχει ἐμπρὸς σας χρόνου στάσις,
οὔτε ἡμιάνι στίς χασοτικὲς ἐκτάσεις,
ὦ, τί λαχτάρες ἐξυπνίζετε,
τί παραδείσους ζωγραφίζετε
μὲς στὸν ἐκστατικὸ μου θαμπωμένο νοῦ!

Αὐτὰ τὰ μαγικά μου ἰνδάλματα,
 τὰ ἐξωτικά μου πλάσματα,
 ὑπάρχουν, ζοῦν σὲ κάποιο μέρος τ' οὐρανοῦ;
 Ἄν ἔχει, πῶς ὁ νοῦς μου τ' ἀναπλάττει,
 τὰ ὄνειροπολεῖ
 καὶ μ' ἅγιο πάθος τὰ καλεῖ,
 τ' ἀναζητᾷ μὲς στοῦ Παντός τὰ πλάτη;
 Ποιὸς ἔχει μὲς στὰ στήθη μου σταλάξει
 μιὰ τέτοια ἀφάνταστη ὁμορφιά;
 Ποιὸ χέρι στὴν καρδιά μου ἔχει χαράξει
 τὴν ἀνιστόρητη, τὴ θεία ζωγραφιά;
 Μήπως σὲ προαιώνιες ἡμέρες
 ἔζησα σ' ἄλλον κόσμιο, σ' ἄλλο ἀστέρι;
 Ἄπο λαμπρότερες μὴν ἦλθα σφαῖρες
 καὶ τὴν ἐνθύμησή των ἔχω φέρει;

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

Ὅργωνε, πόνε, ὄργωνε μὲ νύχια σιδερένια
 τὸ στήθος μου καὶ ἀνοίγε βαθιὰ βαθιὰ πληγῆ.
 Ὅργωνε, πόνε! ἡ καρδιά κι ἂν εἶναι χωματένια,
 εἶν' ὅμως ἀκατάστρεφτη καὶ καρπερὴ σὰν γῆ!

Ὅσο τάλετρι σου βαθιὰ, βαθύτερα πιγγαίνει,
 τόσο κι ἀπὸ τὰ σπλάχνα μου, τὰ μαῦρα, φλογερὰ
 νοιώθω νὰ βγαίνει δύναμη κρυφὴ κι εὐλογημένη
 καὶ νὰ μὲ παίρνει ἀπὸ τὴ γῆ σὲ πύρινα φτερά.

Ἐμπρὸς μου τότε ἀνοίγονται ἀγνώστου κόσμου πλάτη,
 τοῦ πόνου ἢ ἀτέλειωτη καὶ στοιχειωμένη γῆ.
 Ἐκεῖ ὁ νοῦς ἐλεύθερος, ὀλόφωτο τὸ μάτι
 σὲ νέας λούζεται ζωῆς τὴ μυστικὴ πηγῆ.

Γιατὶ ἀλήθεια ἐλεύθερος ἐκεῖνος εἶναι μόνο,
 ποὺ νοιώθει μὲς στὰ σπλάχνα του τοῦ πόνου τὴ φωτιά,
 ποὺ δὲν ἐλπίζει τίποτε, ποὺ δὲν φοβάται πόνο,
 καὶ ποὺ δὲν ἔχει τίποτε στὴ γῆ νὰ χάσει πιά.

Στὴ μυστικὴ τοῦ πόνου γῆ ἐκεῖ ἔναι κι ἡ ἀλήθεια.
 Γι' αὐτὸ κι ὅσα μᾶς μάγευαν στὸν κόσμιο μιὰ φορά,
 τὰ βλέπομε σὰν ψεύτικα, ὠραῖα παραμύθια,
 καὶ σὰν καπνὸ, σὰν ὄνειρο τοῦ κόσμου τὴ χαρά.

Στὸν πόνο πρωτονοιώθαμε καὶ τὴν ἀθανασία.

* Ἄν ἕνας χρόνος τῆς χαρᾶς σὰν μιὰ στιγμὴ πετᾶ,
τοῦ πόνου τοῦ ἀληθινοῦ στιγμὴ μονάχα μιὰ
αἰωνιότης φαίνεται στὸ νοῦ μας ἐμπροστά.

* Ὀργωνε, πόνε! ἡ ψυχὴ πετᾶει καθαρισμένη
μὲς ἀπὸ τὸ καμίνι σου, σὰν φῶς στὸν οὐρανό.

* Ἔτσι κ' ἡ φλόγα χύγεται καὶ λάμπει κι ἀνεβαίνει
μὲς ἀπ' τὸ κύμα τοῦ καπνοῦ τὸ μαῦρο, σκοτεινό!

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

* Ἦθελα ν' ἀνοιγα φτερούγ' ἀγγέλου,
νὰ σηκωνόμουνα μὲς' ἀπ' τὴ γῆ,
στοῦ στερεώματος τοῦ ἀνεφέλου
τὴν ἀτελεύτητη χρυσὴ πηγή.

Νὰ πᾶ νὰ θρῶ τὸν ἀγιασμένο τόπο
πού ὄνειρεύονται οἱ δυστυχεῖς,
πού τόσα μάτια δακρυσιμέν' ἀνθρώπων
τὴν ὥρα στρέφονται τῆς προσευχῆς.

* Ἐκεῖ πού πόθοι μυστικοὶ ἀνθίζου
γιὰ τόσες ἔρημιες τῆς γῆς καρδιές,
ἐκεῖ πού φεύγουνε καὶ δὲ γυρίζου
τόσες ἐλπίδες μας παρηγοριές.

Στῆς μοίρας τὸν ἀπόκληρο νὰ δώσω
ὄσα ποθεῖ κρυφὰ μὲς' στὴν ψυχὴ
καὶ μ' ἀγαθὰ οὐράνια νὰ στρώσω
κάθε καρδιὰ π' ἀνάξια δυστυχεῖ.

* Ἀπὸ τῆς γῆς τοὺς θρόνους νὰ γκρεμίσω
αὐτοὺς πού μοῖρα ὕψωσε τυφλῆ
καὶ τῶν ὑποκριτῶν μ' ὄρμη νὰ σχίσω
τὰ προσωπεῖα τῶν τὰ εὐτελῆ.

Νὰ πῶ στὴν ἀδικία: Μὴ παρέχει!
τὸ θῆμα πού σπαράζει νὰ λυτρώνω,
νὰ κατακαίω μὲ τ' ἀστροπελέκι
τὸ χέρι πού ὕψωνεται γιὰ φόνο.

Νά ἰδῶ τῆς δυστυχίας νὰ γελάσει
τὸ ἀγέλαστο μαρμαρωμένο στόμα
στὴν ὄψη πούχουνε καύμοι φωλιάσει
νὰ ἰδῶ νὰ λάμψει τῆς χαρᾶς τὸ χρῶμα.

Νά ἰδῶ τῆς γῆς τὸ πρόσωπο ν' ἀλλάξει
καὶ τῆ χαρὰ νὰ τρέχει ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη
καὶ τότε σὰν ἀγίασμα νὰ στάξει
ἀπὸ τὰ μάτια μου οὐράνιο δάκρυ.

(Τὸ ποίημα αὐτὸ τὸ δημοσίευσε ὁ Προβελέγγιος στὸ «Ραιμπα-
γά», συγκινημένος ἀπὸ τὸ δημοκρατικὸ ἀγῶνα τοῦ συμπατριώτη
του, μὲ τὴν ἀφιέρωση «στὸν εὐλικρινῆ φίλο τοῦ λαοῦ Κλεάνθη
Τριαντάφυλλο»).

Ω ΓΗ ΜΗΤΕΡΑ

Σύ, μὲ τὸ πνεῦμα σου τὸ μυστηριακὸ
ὦ Γῆ μητέρα, μ' ἔχεις ποτισμένο.
Αὐτὸ τὸ πνεῦμα σου παντοῦ εἶναι σκορπισμένο.
Τὸ αἰσθάνομαι καὶ τ' ἀγροικῶ
νὰ πνέει γύρω μου σὲ κάθε βῆμα
ἀπ' τὰ θουνά σου, ἀπ' τὰ λαγκάδια, ἀπὸ τὸ κύμα,
σὰν ἔνας πόθος, σὰν μιὰ νοσταλγία
γι' ἀγνώστων οὐρανῶν μαγεία.
Μὲ πότισες μὲ τῆ λαχτάρα σου τὴν ἴδια
στὰ προαιώνια σου ταξίδια
μέσα στοῦ χάους τὶς ἐκτάσεις,
ποῦ ἡ σφαῖρα σου γυρίζει καὶ γοργοκυλᾷ,
μὲ μάταιον ἔρωτα ζητᾷς νὰ φθάσεις
τ' ἄστρο, ποῦ ἔμπρὸς σου φεύγει καὶ φωτοβολᾷ.
Κι ἐγὼ τοῦ κάκου ἀνοίγω τὴν ἀγκάλη
πρὸς τῶν ἰδανικῶν μου τὰ ὄνειρώδη κάλλη,
ποῦ μ' ἀνυψώνουν, τὶς ἡμέρες μου λαμπρύνουν,
ἀλλ' ἄχ! σ' αἰώνια δίψα καὶ καῦμὸ μ' ἀφήνουν.

ᾠ μᾶνα Γῆ!

κι οἱ δυὸ μας εἴμεθα αἰώνιοι νοσταλγοί.
Πετᾶς, γυρνᾷς, γυρνῶ κι ἐγὼ μαζὶ σου
μέσα στὰ θαύματα τῆς ἀστρικής ἀδύσσου.
Κι ὅταν κι ἐσὺ μιὰ μέρα θ' ἀποστάσεις

καὶ θὰ διαλυθεῖς σὲ σύννεφο, σὲ ἀτιμόν,
τῇ σκόνη μου θὰ τῇ σκορπίσεις στὶς ἐκτάσεις
μέσα σὲ πλήθη ἡλίων, πλήθη ἀστερισμῶν.

Η ΕΡΗΜΙΚΗ ΒΑΛΑΝΙΔΙΑ

Πῶς σὲ θαυμάζω, ἐρημικὴ Βαλανιδιά,
ποῦ στέκεις ὀλομόναχη στὴ λαγκαδιά!
Στὸν οὐρανὸ ὑψώνεσαι μὲ περηφάνεια.
Χαιμόκλαδα, λουλούδια καὶ βοτάνια
γύρω σου βόσκουν. Δὲν σὲ συντροφιάζει
κανένα δέντρο. Κι ὅταν ὁ βοριάς οὐρλιάζει
καὶ μὲ μανία συγκλονίζει σε ἀπ' τὰ βύθια,
ἀπὸ κανένα δὲν ζητᾶς βοήθεια.
Μέσα στὶς ἄγριες νύχτες, μὲς στὴν ἐρημιὰ
μονάχη σου παλεύεις μὲ τὴν τρικυμιὰ
καὶ τὰ καλέματά σου σ' ἀντρειώνουν.
Οἱ μύριες ρίζες σου σὰν πλοκαμαὶ ξαπλώνουν
καὶ θράχους καὶ γκρεμινούς σφιχταγκαλιάζουν.
Κι ἂν ἡ κορφὴ λυγίξει, τὰ κλαδιά σου ἂν σπάζουν,
ἡ ρίζα σου ἀσυγκλόνητη κι ἀντρειωμένη
μέσα στῆς γῆς τὰ καταχθόνια μένει.
"Ὡς σπάζουν τὰ κλαδιά σου στὴν ἀνεμοζάλη,
καινούργια θὰ πετάξεις τὸν Ἀπρίλη πάλι.
Θὰ χαίρεσαι τὸν ἥλιο, ποῦ θὰ σὲ χαϊδεύει,
τ' αἲρι, ποῦ τὰ φύλλα σου θ' ἀνασαλεύει.
Γειτόνους σὺ δὲν ἔχεις γύρω πέρα,
νὰ σὲ στεροῦν τὸ φῶς καὶ τὸν αἲρα.
Μὲ ρίζες ἐχθρικές δὲν ἔχεις νὰ παλεύεις
ζωῆς ἀγώνα. Μόνη βασιλεύεις.

Πῶς σὲ ζηλεύω, ἐρημικὴ Βαλανιδιά,
ποῦ στέκεις ὀλομόναχη στὴ λαγκαδιά!

Τ' ΟΡΓΑΝΕΤΟ

Χύνει τ' ὄργανέτο γνώριμα τραγοῦδια
μέσα στὴν ὠραία κ' ἤσυχη θραδιά.
Μάτια μου τί κλαῖτε; τί πονεῖς καρδιά
μὲ τὰ πρόστυχά του καὶ κοινὰ τραγοῦδια;

Δὲν εἶν' τὰ τραγούδια, ποὺ μὲ συγκινοῦνε.
Μιᾶς ζωῆς, μιᾶς νιότης μυστικῆ λαλιά,
χρόνων περασμένων μαγικὰ πουλιά,
μέσ' ἀπὸ τὸν ἥχο γύρω μου πετοῦνε.

Καὶ μ' ἀρπάζει πόθος, πόθος, ἀχ μὲ πνίγει.
Κάθε τόνος εἶναι μιᾶς χαρᾶς λυγμός,
πῶχει σβήσει. Θεῖος εἶναι στεναγμὸς
κόσμου ἀγαπημένου, κόσμου πῶχει φύγει.

Η ΖΩΗ

Ἀνέδηκα τὸ βράδυ στὸ βουνό
μέσα σ' ἀρώματα κι ἅγια γαλήνη
ὁ ἥλιος κλίνει
σὲ πορφυρένιας λάμπφως ὠκεανό.

Σωπαίνει γύρω ἢ πλάσις ὄλη
λόγγοι καὶ λαγκαδιὲς κι οὐράνιοι θάλοι
ἀλλὰ σὰν ταραγμένης θάλασσας βοή
ὑπόκωφη ἀνεβαίνει κάτω ἀπ' τὴν πόλη
Εἶν' ἡ ζωή!

Εἶν' ἡ ζωή! τὸ μέγα μυστικὸ στὴν πλάση
ἀνθρώπου νοῦς δὲν ἔφθασε, οὔτε θὰ φθάσει
ν' ἀνακαλύψει τὴν πρωτόγονη πηγὴ
ποὺ τρέχει ἀστείρευτη, θαυματουργή
ἀπ' τῆς αἰωνιότητος τὰ σκότη,
ἀπ' τῆς δημιουργίας τὴν ὀριμὴ τὴν πρώτη.

Τὸν πρῶτο σπόρο τῆς ζωῆς ποιά χέρια
τὸν ἔχουνε σκορπίσει μέσ' στ' ἀστέρια;

Μέσ' στοῦ παντός τὴν ἔκταση τὴν τόση,
μέσ' στὸν ἀφάνταστο τῶν κόσμων πληθυσμό,
ποιά γῆ τὸν ἔχει πρωτοναιώσει
τὸν ἅγιο τῆς ζωῆς παλμό;

Φθεῖρετ' ἡ σφαῖρα μας, ἄστρ' ἀφανίζονται,
ἥλιοι παγώνουν καὶ σκοτίζονται
μὰ τῆς ζωῆς ἡ δύναμις ἢ θαυμαστή,

μέσα στο χάος μαγικά χωμένη,
μέσ' στον αστάθμητον αϊθέρα ριζωμένη,
ποτέ δὲν χάνεται, ποτέ δὲν θὰ σῆσται.

Δυνάμεις δυὸ μέσ' στοὺς αἰῶνας κυριεύουν,
κι ἀνίκητες κι οἱ δυὸ παλεύουν
ὁ ἄγριος γίγαντας ὁ Χρόνος πού κρημνίζει
τὰ πάντα στὴν ὀρμητικὴ του τῆ ροῆ,
κι ἡ μάγισσα, ἡ πεντάμορφη, ἡ Ζωή,
πού μέσ' στοῦ χρόνου τὰ ρημάδια ἀνθίζει
κι δλόδροση καὶ χαρωπὴ
μὲ τὰ λουλούδια της τ' ἀμάραντα στολίζει
τοῦ χρόνου τὴ μορφή τὴ σκυθρωπὴ
ἀσύλληπτη μυριόστομ' ἰαχή,
σὰν θάλασσας μεγάλης ταραχῆ,
σὰν θάλασσας πού τρικυμίζεται,
ἀπὸ τὴν πόλῃν ἀνεβαίνει καὶ σκορπίζεται.

Καὶ μέσ' ἀπὸ τὸ βόγγο ἐκεῖνο
θαρρῶ πῶς διακρίνω
γέλια, τραγούδια, κλάματα καὶ στεναγμούς,
φωνές χαρᾶς καὶ πόνου γογγυσμούς,
βλαστήμιες καὶ κατάρες καὶ κραυγές ὀργῆς,
ἀνάμικτα ὅλα κι ὅλ' ἀδελφωμένα,
σὲ μιὰ παράξενη ἀρμονία ταιριασμένα,
στὴν πολυσύνθετη ἀρμονία τῆς ζωῆς.

Η ΧΑΡΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Πόσες φορές ἐδιάβηκα καὶ δὲν τὴν εἶδα
αὐτὴν ἐδῶ τὴν εὐτυχία τὴν κρυμμένη!
Ἐμπρὸς σὲ πόσα ὁ ἄνθρωπος τυφλὸς διαβαίνει,
ὅταν τοῦ κλείνει τὴν ψυχὴ βαριά φροντίδα!

Σήμερα ἀνοίχτηκε ἡ κλειστὴ καρδιά μου· πάλλει
χαρούμενη στῆς φύσεως τὰ κάλλη,
καὶ στὰ γαλήνια θάθη της, σὰν σὲ καθρέφτη,
μικρὴ μεγάλῃ κάθε εἰκόνα τώρα πέφτει!

Καὶ ἡ μουριά πού 'ναι στὸ φράχτη ἐκεῖ γεριμένη
μὲ τὸν κορμὸ της μυριοχάραχτο ἀπὸ χρόνια,

ἀλλὰ ὄψια κλωνάρια στολισιμένη
σὺν μάρμηρι μὲ τὰ δλόδροσα τριγύρω ἐγγρόνια.

Καὶ τὸ σπιτάκι τὸ μοναχικὸ κεῖ πέρα
ποῦ στήν αὐλή του δλόξανθο παιδάκι τρέχει
καὶ γελαστή τὸ καμαρώνει νιὰ μητέρα
καὶ γλύκα παραδείσου στή ματιά της ἔχει.

Κι οἱ δύο νέοι ποῦ περνοῦν χειροπιασμένοι
ἀπ' ἀντικρὺ στῆς λαγκαδιᾶς τὴν ἡσυχία
καὶ χάνονται καὶ πᾶν νὰ βροῦν τὴν εὐτυχία
μὲς στῆς ἀγάπης τῆ μαγεῖα θυθισμένοι.

Και ὁ διαβάτης, ποῦ στοῦ λόφου ἐκεῖ τὴν πλάτη
ἀργὰ πατεῖ μὲς στὰ θυμάρια κι ἀνεθαίνει,
καὶ σκόνη ὑψώνετ' ἑλαφρὰ στὸ μονοπάτι
δλόγυρά του, ἀπὸ τὸν ἥλιο χρυσομένη.

"Ὅσο μακρὰν τὸ μάτι μόνον ἀντικρύζει,
κι ὅσα μπορῶ νὰ φθάσω ἀπλώνοντας τὸ χέρι
τὰ νέα τ' ἄνθη τὰ πολύχρωμα κι ἡ φτέρη
ποῦ ὀροσεριώτερη στ' αὐλάκια πρασινίζει.

"Ὀλ' ἡ ζωὴ, ποῦ ἀπ' τὴ γῆ τὴ νιολουσιμένη
ξεφύτρωσεν ὠραία μὲ τὸ πρωτοβρόχι
καὶ ἀγαπᾷ, καὶ χαιρετᾷ κι ὄλο πληθαίνει
σ' αὐτὴ τοῦ κόσμου τὴν χαριτωμένη κόχη,

πόσο μ' εὐφραίνει! "Ὡ χαρᾶς εἰκόνα,
στὸν ἔρωτα θεμελιωμένη εἰς τὸν αἰῶνα!
Οὐράνιος πόθος, ποῦ στὰ δάθη μου λουφάζει,
ξυπνᾷ καὶ τίς φτεροῦγες του φαιδρᾷ τινάζει.

"Ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπο τὸν σέρνουν ὀλοένα
μακρὰν μακρὰν ἀπ' τῆς γαλήνης τὴν λαχτᾶρα
ἔγνοιες καὶ πάθη πρόσκαιρα, σκοτεινιασμένα,
ὡσὰν ἀρχαῖα κληρονομικὴ κατάρρα.

Κι ὅταν ἡ πάλη μὰ στιγμὴ δὲν τὸν σκοτίζει
καὶ βλέπει τὴν ἀληθινὴν χαρὰ στήν πλάση,
στενάζει, ὡσὰν κατάδικος ποῦ ἀντικρύζει
μέσ' ἀπ' τὰ σίδερα τὸν κόσμιο πᾶχει χάσει.

ΣΤΑ ΠΑΙΔΑΚΙΑ ΜΟΥ

ὦ γέλια ἀσημένια
καὶ ρόδινα χεῖλη,
ὦ μάτια γεμάτα
μὲ λάμψη τ' Ἀπρίλη.

ὦ τρυφερά χεράκια
στὸ λαϊμό μου γύρω
καὶ γλυκά λογάκια
ἔλο ἄροσιὰ καὶ μύρο.

Ἐλάτε, ἐλάτε πάλι
στὴ φωλιά τὴν πρώτην
καὶ φέрте μου τὴ χάρην
καὶ φέрте μου τὴ νιότη.

Γιατὶ ἀνοιγε ἡ ψυχὴ μου
σιμά σας, ὦ χαριτωμένα,
στὰ παιδικὰ φτερά σας
μ' ἐπαίρατε κι ἐμένα.

Ὅτι ὠραῖον εἶχα
μὲς στῆς καρδιάς τὰ βάθη
τὸ ἐπήρατε μαζί σας,
ἔστειρέφε κι ἐχάθη.

Δὲν κελαιδεῖ σὰν πρῶτα
τῶν τραγουδιῶν μου ἡ θρύση.
Ἡ μοναξιά κι ἡ λύπη
τώρα τὴν ἔχουν κλείσει.

Ὅλα γιὰ σὰς μὲ πόνο,
ἔλα ρωτοῦν, νομίζω,
τὰ δέντρα, τὰ πουλάκια,
καὶ μυστικά δακρύζω.

ΣΑΝ ΠΟΥ ΒΑΔΙΖ' Η ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΣ;

Μέσα στοῦ νοῦ μου τίς ἐκτάσεις,
ποῦ ἡ μοναξιά μου τίς γεννᾶ,
ἡ ζωὴ ἔλη καὶ ἔλ' ἡ δράσις
τῆς ἀνθρωπότητος περνᾶ.

Ἀτέλειωτη κραυγὴ πολέμων
ἀντιβοᾷ μὲς στὸν αἰῶνα
καὶ τῶν παθῶν ὁ ἄγριος θαύμων
ξίφη ἀκονίζει ἀδελφοκτόνα.

Καὶ κάθε πρόοδος σταματᾷ.
τὸ βῆμα τῆς μέσα στὸν σάλον
καὶ τὰ ἔργα τῆς τὰ θαυμαστά
συντρίβ' ἡ λύσσα τῶν βανδάλων.

Σὰν ποῦ βαδίζ' ἡ ἀνθρωπότης;
Αἰῶνες ἔχουνε περάσει
κι ἀκόμα δὲν τὸν ἔχει φθάσει
τὸν τελικὸ προορισμό τῆς,

πού σάν λιμάνι δνειρεμένο
ἀγκάλη ἀνοίγει γαληνή
στό ναύτη τόν ἀπελπισμένο
μέσα σέ θύελλα σκοτεινή.

Ἄλλ' οἱ μεγάλοι λαοπλάνοι,
ὡσάν ὀργή καί ὡσάν κατάρρα,
αὐτοί, μακριά ἀπό τὸ λιμάνι,
τὸν κόσμο σέρνουν, στήν ἀντάρρα...

Ἄλληλοσπάρραγμα εἶν' ὁ νόμος
πού βασιλεύει στή ζωή.
Μ' αἱμάτων γράφεται ροή
τῆς ἀνθρωπότητος ὁ δρόμος.

Ἦ Εἰρήνη καί Δικαιοσύνη
καί σύ, ἅγια Ἐλευθερία,
πού τὰ βιβλία της λαμπρύνει
μέ τ' ὄνομά σας ἡ Ἱστορία!

Μέ τ' ὄνομά σας! μόνο αὐτὸ
μας μένει ἡχώ παραδεισία·
τῆ θεϊκῆ σας παρουσία
στόν κόσμο μάταια τῆ ζητῶ!

Ἐπάρχει σφαῖρα πουθενά
στήν ἄπειρη Δημιουργία,
πού χαίρεται παντοτεινά
τῶν νόμων σας τὴν εὐλογία;

Εἶσθ' ὄνειροφαντάσματα
μέ κάλλη σαγηνευτικά;
Εἶσθε τῆς γῆς μας πλάσματα
ἀπατηλά, χιμαιρικά;

Ἦ, ναί! σ' αὐτὴν ἐδῶ τῆ γῆ,
σ' αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος σὰς πλάθει
ἢ αἰώνια σὰς νοσταλγεῖ
μέσ στα δεινά του καί τὰ πάθη.

Σεῖς τ' ὄνειρό του εἶσθε τ' ὄραιο,
σάν ὄνειρ' ὅμως φυγαλέο.

ὦ Εἰρήνη καὶ Δικαιοσύνη,
Ἐλευθερία, Ἀδελφοσύνη!

Στὴν ὑπαρξή σας ποιὸς πιστεύει;
Ἡ μάχαιρα τοῦ δυνατοῦ,
τοῦ φαρισαίου ὑποκριτοῦ,
αὐτὴ τὸν κόσμον δυναστεύει!

Οἱ ὑποκριταί! ποῦ μὲ τὸ ψέμα,
ὄσους λαοὺς ἐκπολιτίζουν,
λαοὺς σκλαδώνουν, τοὺς βαφτίζουν
στὴ φωτιά μέσα, μέσα στὸ αἷμα!

ὦ σεῖς, ὦ πνεύματα ἱερά,
οὐρανογέννητοι διαβάται,
ποῦ σὰν μετέωρα φωτερὰ
ἀπὸ τῆ σφαίρα μας περνάτε!

ὦ ἱεροφάνται σεῖς πιστοὶ
τῆς ἐπιστήμης, ποῦ ἡμερώνει,
ἐξευγενίζει, ἀπολυτρώνει
ἀπὸ τὰ σκότῃ τὴν ψυχὴ!

Καὶ σεῖς, ποῦ φέρνετε στὴ γῆ
τὴν ὀμορφιὰ τὴν οὐρανια,
τὴν παραδείσειαν ἁρμονία,
σεῖς τῶν Μουσῶν μυσταγωγοί!

Μάταια, μέσα στοὺς καιροὺς,
δὲν ἔχετε σκορπίσει ὡς τώρα
τοῦ πνεύματος τοὺς θησαυροὺς
καὶ τῆς καρδιάς σας τ' ἅγια δῶρα!

Αὐτὰ τὸν κόσμον θ' ἀναπλάσσουν
αἰῶνες ὅσοι κι ἂν περάσουν.
Σπῆρος ποῦ ρίχνεται στὴ γῆ,
δὲν χάνετ' ὅσο κι ἂν ἄργεῖ.

Θά ᾄθῃ καιρὸς ποῦ θὰ σιγήσει
πολέμων ἄγριων βοῆ
κι εἰρήνης πνεῦμα θ' ἀναστήσει
τὸν ἄνθρωπο σὲ νέα ζωὴ.

Τὴν πεπρωμέν' εἰρήνη αὐτὴ
σεῖς θὰ τὴν φέρετε μιά μέρα
μὲς στὴν ἀνταριασμένη σφαῖρα,
ὦ σεῖς τοῦ κόσμου οἱ ἐκλεκτοί!

ΟΙ ΓΕΡΑΝΟΙ

Φθινοπωρινὴ βραδιά.
Ὁ ἥλιος βασιλεύει.
Δὲ σαλεύουν τὰ κλαδιά,
φύλλο δὲ σαλεύει.

Καὶ περνοῦν οἱ γερανοί,
ταξιδεύουν πέρα
καὶ σὰ λόγχη μελανὴ
σχίζουν τὸν ἀέρα.

Ὁ κρωγμὸς ἀντιλαεῖ
κι ὄλοι τοὺς κοιτάζουν
καὶ μ' ἀγάπη «Ὡρα καλὴ»
στὰ πουλιὰ φωνάζουν.

Κι ἡ γριὰ ποὺ περπατᾷ
στὸ ραβδί γερμμένη,
στέκει καὶ τὰ χαιρετᾷ,
λέγει λυπημένη:

— Στὸ καλὸ χρυσὰ πουλιὰ,
στὸ καλὸ νὰ πᾶτε!
Τάχα θὰ με βρεῖτε πλιά
πίσ' ὅταν γυρνᾶτε;

*Ἦλθε ὁ Μάρτης καὶ ξυπνᾷ
σὰν νυφούλα ἢ πλάση,
λουλουδίζουνε βουνά,
πρασινίζουσι δάση.

*Ἦλθαν ἀπὸ μακριὰ
τὰ πουλιὰ καὶ πάλι,
μὰ σκεπάζει τὴ γριὰ
κρύα γῆς ἀγκάλη.

Ἀπρὸς εἰς ἡμᾶς

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΛΗΣΜΑΣ

Γεννήθηκε στην Ἀπολλωνία στις 25 Μαρτίου 1855. Ὁ πατέρας του Ἀπόστολος Διαλησιμᾶς ἦταν ἐγκατεστημένος στην Ἀλεξάνδρεια ὅπου διατηροῦσε μικρὸ ἐργοστάσιο μύρας. Μὲ μεγάλη ἐπιδημία πανούκλας τὸν ἀνάγκασε νὰ φύγει ξαφνικὰ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Φαίνεται ὅμως ὅτι εἶχε προσβληθεῖ ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια καὶ πέθανε μέσα στὸ πλοῖο. Τὸ πτώμα του ρίχτηκε στὴ θάλασσα.

Μετὰ τὸ θάνατό του, τὴ φροντίδα τῶν παιδιῶν του ἀνέλαβε μόνη καὶ μὲ πολλές οἰκονομικὲς δυσκολίες ἡ σύζυγός του Δικατερίνη, Σιφνιά κι ἐκείνη, τὸ γένος Ἀγγέλου Ψιλιᾶκου.

Τὸν Κωνσταντῖνο, ἀφοῦ ἀποφοίτησε ἀπὸ τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο τοῦ Ἁγ. Ἀρτεμίου, τὸν ἔστειλε στὴν Πόλη σ' ἓνα συγγενὴ τῆς ὀνόματι Παληκαράκη, ποῦ διατηροῦσε ἐκεῖ ἰδιωτικὸ σχολεῖο. Δουλεύοντας κοντὰ του ὁ Κωνσταντῖνος συνέχισε τὶς σπουδὲς του κι ἀφοῦ φοίτησε καὶ στὴ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ ἤρθε στὴν Ἀθήνα καὶ γράφτηκε στὸ Πανεπιστήμιο.

Γιὰ ν' ἀντιβητωπίξει τὶς δικὲς του δαπάνες καὶ τὶς ἀνάγκες τῆς πατρικῆς οἰκογένειάς του, ποῦ στὸ μεταξὺ εἶχε ἐγκατασταθεῖ στὴν Ἀθήνα, ἱδρυσε ἓνα μικρὸ ἰδιωτικὸ σχολεῖο στὸν Πειραιᾶ, ποῦ ἀργότερα (1878) τὸ μετέφερε στὴν Ἀθήνα, στὴ συνοικία τῆς Πλάκας, γιὰ νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ λίγα χρόνια στὰ περίφημα γιὰ τὴν ἐποχὴ τους «Ἐκπαιδευτήρια Σωτήρος Κ. Διαλησιμᾶ». Τὸ Παρθενάγειο τοῦ συγκροτήματος διεύθυνε ἡ σύζυγός του Καλλιόπη, κόρη τοῦ Ἁθαν. Ἐλευσινιώτη, παλίου δημάρχου τῆς Ἀθήνας.

Μειλίχιος, πρᾶος, ἐργατικὸς καὶ μὲ εὐρύτητα στὶς ἀντιλήψεις του, ὁ Κ. Δ. ἀναδείχτηκε σ' ἓνα σπουδαῖο διδάσκαλο καὶ παιδαγωγό, ἐνῶ παράλληλα πρωτοστάτησε στὴ δημιουργία ἀναμορφωτικῆς κίνησης γιὰ τὴν ἠθικὴ ἀνάπλαση τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Μαθητὴς καὶ συνεργάτης τοῦ Σιφνιοῦ θεολόγου καὶ φιλόσοφου Ἀποστόλου Μακράκη, στάθηκε κοντὰ του μὲ πάθος καὶ ἀφοσίωση καὶ τὸν βοήθησε στοὺς ἀγῶνες του, μὲ τὶς ὁμιλίες, τὰ ἄρθρα, του καὶ κυρίως μὲ τὰ ποιήματά του. Γι' αὐτὸ καὶ τὸν ἀποκαλοῦσαν

«ὁ ποιητὴς τῆς Μακραικῆς Σχολῆς». Ἀργότερα ὁμῶς διεφώνησε μὲ τὸν Μακράκη γιὰ ὀρισμένες ὑπερβολές του καὶ ἀπεχώρησε ἀπὸ τὴν κίνησή του. Τότε ἱδρύσε τὸ περιοδικὸ «Ἀγάπη» καὶ τὸν ὁμώνυμο σύλλογο καὶ τὸ 1887 τὴν ἠθικοθρησκευτικὴν ὀργάνωσιν «Ἀνάπλαση» μὲ τὴ συνεργασίαν φοιτητῶν, θεολόγων καὶ ἄλλων ἐπιστημόνων. Ἡ «Ἀνάπλαση» εἶχε μεγάλῃ ἀπήχησιν ἐν τῇ Ἀθῆνῃ καὶ τὴν ἐπαρχίᾳ καὶ τὸ ὁμώνυμο περιοδικὸ τῆς ἔφθασε νὰ κυκλοφορεῖ σὲ χιλιάδες ἀντίτυπα.

Ἡ πολὺπλευρῆ πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ δράσις τοῦ Κ. Διαλησιᾶ καὶ ἡ λειτουργία τοῦ Ἐκπαιδευτηρίου του συνεχίσθηκε ὡς τὸ τέλος τοῦ 1918. Τότε, σὲ μιὰ τυχαίᾳ πτώσει του, τραυματίστηκε σοβαρὰ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀχρηστευεῖ τὸ «λεκτικὸ κύτταρον» τοῦ ἐγκεφάλου του καὶ νὰ χάσει τὴ δύναμιν νὰ συναρμολογεῖ λέξεις καὶ φράσεις. Ἀντιμετώπισε καρτερικὰ τὴ δοκιμασίαν αὐτὴν καὶ πέθανε ὕστερα ἀπὸ τρία χρόνια, στίς 6 Ἀπριλίου 1921.

Ὁ Κ. Διαλησιᾶς ἦταν κατεξοχὴ θρησκευτικὸς ποιητὴς. Ἐγράψε πολλὰ ποιήματα ποὺ εἶναι δημοσιευμένα ἐν περιοδικῶν του καὶ σὲ ἄλλα ἔντυπα τῆς ἐποχῆς. Στὴ συλλογὴν του «Χρυσὰ ἔπη τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας» (1892) ἔχει συμπεριλάβει παιδικὰ ποιήματα διδακτικά, ἠθικοπλαστικά. Ὅπως γράφει ἓνας βιογράφος του «ἡ κλασσικὴ ποιητικὴ στιχουργία του ἀνταπεκρίθη, ἐν τῇ ἀπλότητι αὐτῆς, τὸσον εἰς τὰς οἰκοδομικὰς ἀπαιτήσεις τῆς τρυφερᾶς παιδικῆς ψυχῆς ὅσον καὶ εἰς τὰς ποιητικὰς ἰκανοποιήσεις τῶν μεγάλων... Ἀριστοτέλῃς τοῦ πεζοῦ καὶ ποιητικοῦ λόγου ἀπέδῃ εὐμολπος λύρα τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος...».

Ἐγράψε ἐπίσης τὰ ἔργα: «Ἡ ὑπαρξίς τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ Ἀθανασία τοῦ ἀνθρώπου», «Περὶ συνεχοῦς κοινωνίας», «Περὶ τῆς θείας μεταλήψεως», «Ἐρμηνεῖα τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου», πολλὰς μελέτας καὶ ἄλλα.

Διετέλεσε πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου τῶν ἐν Ἀθῆναις Σιφνίων καὶ πρωτοστάτησε ἐν τῇ ἱδρύσει τῆς «Παγκυκλαδικῆς Ἐνώσεως» καὶ τῆς «Παγκυκλαδικῆς Στέγης».

ΑΓΑΠΗ

Εἶναι πικρὸς ὁ βίος μας,	τὰς ἔχθρας τίς ν' ἀφήσει
αἱ ἔχθραι καὶ τὰ μίσση	τοὺς πάντας ν' ἀγαπήσει
τὸν καθιστοῦν πικρότερον.	καὶ τὸν Θεὸν θερμότερον.
᾿Ω! εἶναι προτιμότερον	

Εἶναι βραχύς ὁ βίος μας,
αἱ ἔχθραι καὶ τὰ μίση
τὸν καθιστοῦν βραχύτερον.
Πόσον πολὺ γλυκύτερον
ὁ ἄνθρωπος θὰ ζήσῃ
ἂν πάντας ἀγαπήσῃ
καὶ τὸν Θεὸν θερμότερον.

Εἶν' εὐθραυστον τὸ γένος μας
αἱ ἔχθραι καὶ τὰ μίση
τὸ κάμνουν εὐθραυστότερον.
ᾧ! πόσον συμφερότερον
τάς ἔχθρας του ν' ἀφήσῃ
ἀλλήλους ν' ἀγαπήσῃ
καὶ τὸν Θεὸν θερμότερον.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Εἶναι ἡ πατρὶς ἡ μήτηρ ἡ μεγάλη
ἡ καρδιά μου ὑπὲρ πατρίδος πάλλει,
ὑπὲρ σοῦ Ἑλλάς.
Πόσον σ' ἀγαπῶ, Ἑλλάς, πατρὶς μου φίλη
νὰ σέ ἀγαπᾷ πᾶν τέκνον σου ὀφείλει,
ὦ πατρὶς Ἑλλάς.
Δός, Θεέ μου, δός ὑπὲρ αὐτῆς νὰ ζήσω
διὰ σέ, πατρὶς, τὸ αἷμα μου ἄς χύσω,
διὰ σέ Ἑλλάς.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑΝ

Χαῖρε, χαῖρε ἐργασία!
Δὲν σέ ἀγαπῶ ἀργία.
Ὁ ἐργατικὸς πλουτεῖ
ὁ ἀργὸς φτωμαζητεῖ.

Ὁ ἐργατικὸς σαφός,
ὁ ἀργὸς δὲν ἔχει φῶς.
Χαῖρε, χαῖρε ἐργασία!
Δὲν σέ ἀγαπῶ ἀργία.

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

Τοῦ καθηγητοῦ καὶ διδασκάλου πόση
ἡ προσπάθεια διὰ νὰ σέ μορφώσῃ.
Πείθου εἰς αὐτόν.
Εὐαργέτης σου, πατήρ σου, σέ φωτίζει
σὲ καλλιεργεῖ καὶ σὲ ἀνακαινίζει.
Πείθου εἰς αὐτόν.
Ὡς πατέρα σου καὶ τὸν διδάσκαλόν σου
τίμα' σ' ἀγαπᾷ καὶ θέλει τὸ καλόν σου.
Πείθου εἰς αὐτόν.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΔΙΚΙΑΝ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΝ

Εἰς ὁμοίον σου ἄνθρωπον
κακὸν νὰ μὴ ποιήσεις.
Καλύτερα ν' ἀδικηθεῖς
παρὰ νὰ ἀδικήσεις.

Ὅστις σκοπὸν τοῦ θίου του
νὰ ὠφελεῖ δὲν ἔχει
αὐτὸς εἰς τὴν ἀπώλειαν
τὴν αἰωνίαν τρέχει.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΡΟΧΗΝ

Καλῶς ὄρισες βροχή
σὲ προσμένουν οἱ πτωχοί,
ἢ καρδιά των σκιρτᾷ

ποὺ ποτίζεις τὰ σπαρτά.
Τίς σὲ ἔστειλε βροχή μου;
Τὸν δοξάζει ἢ ψυχὴ μου.

ΝΙΚΑ ΕΝ ΤΗ ΑΓΑΠΗ ΤΟ ΚΑΚΟΝ

Ἄν μὲ μισεῖς θὰ σ' ἀγαπῶ
καὶ θὰ σὲ ἀγαπήσω
ἀκόμη περισσότερο
καὶ δὲν θὰ σὲ μισήσω.

Ἀγάπη εἰς τὸ μίσος σου!
Καὶ θὰ σὲ κάμω ἴσως,
τὸ ἄσπονδόν σου κατ' ἐμοῦ
νὰ ἐξαλείψεις μίσος.

Ἄν ἔχει τὴν καρδίαν σου
ἢ ἔχθρα κυριεύσει,

θὰ πάσχει, θὰ σπαράσσηται...
λοιπὸν, ἄς εἰρηνεύσει.

Εἶν' ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ
τοῦ σατανᾶ τὰ μίση,
καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Σταυροῦ
τὰ μίση θὰ νικήσει.

Ἀγάπην ὁ Θεὸς ἡμῶν
ἀγάπην ἐπιβάλλει.
Καὶ ὅστις ἐν ἀγάπῃ ζεῖ
εὐδαιμονεῖ καὶ θάλλει.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΤΡΙΟΦΡΟΣΥΝΗΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΦΘΟΝΟΝ

Ὅταν σὺ πρωτεύεις μὴ ὑπερφρονεῖς·
ἂν πρωτεύει ἄλλος, σὺ νὰ μὴ φθονεῖς.
Τοῦ καλοῦ παιδίου ἢ ψυχῆ καλῆ
τοὺς καλοὺς καὶ πρώτους ἀγαπᾷ πολὺ.
Τῶν καλῶν καὶ πρώτων γίνου μιμητῆς
καὶ θὰ γίνεις οὕτω πρώτος μαθητῆς.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

Ὁ Χριστιανῶν παιδία,
ὡς μικρὰ ἀγνά στρουθία,
ἄσηατα ἀγάπης θεῖα
φάλατε εἰς τὸν Χριστόν.

Σὲ τὰ ὕψη τῶν αἰθέρων,
σὲ τὰ πλήθη τῶν ἀστέρων,
σὲ ὁ κόσμος ὅλος χαίρων
μὲ ἡμῶς ὑμνεῖ, Χριστέ.

Μὲ ψυχὴν ἐνθουσιῶσαν,
μὲ εὐγνωμοσύνης γλώσσαν
καὶ μὲ ὄψιν μειδιῶσαν
εὐλογοῦμέν σε, Χριστέ.

Σέ, ὦ Κύριε Κυρίων,
ὅστις ἔγινες παιδίον
πρὸς παιδείαν τῶν νηπίων,
σὲ δοξάζομεν, Χριστέ.

Σὲ ὄντοποιεῖ τῶν ὄντων,
σὲ, ζωοποιεῖ τῶν ζώωντων,
σὲ, φῶς θεῖον τῶν ἐλεπόντων,
σὲ δοξάζομεν Χριστέ.

Σὺ μὲ τὰ διδάγματα σου
καὶ μὲ τὰ μυστήριά σου
μόρφωσον τὰ νήπιά σου
τὰ ὑμνοῦντά σε, Χριστέ.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΙΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Μέσαι νύκτες· καθεύδει ἡ πόλις·
ἡρεμία κρατεῖ μυστικῇ·
λεπτὸς μόνον ἀήρ, πνέει μόλις,
πρὸς τὰ δένδρα φελλίζει γλυκύ.

Καὶ πηγῆς κατειδόμενον νάμια
κελαρύζει ἐγγὺς θλιβερόν·
μουσικὴ καὶ μυστήριον ἅμια·
θέλγεταιί τις ἀκούων, ὄρων.

Ὁ αἰθὴρ μετ' ἀστέρων μυρίων
λάμπει ἄνω. Ἴδου ἡ Πλειάδς·
καὶ τῶν Ἄρκτων ἰδοὺ ἡ δυάς.

Ἐπὶ πάσιν ἰδοὺ ἡ Σελήνη,
τῶν νυκτῶν ἡ ὠραία θεά·
καίτοι ἤδη μειοῦται καὶ φθίνει,
πᾶς ἀστὴρ πρὸ αὐτῆς ὠχρεῖα.

Τούτων πάντων τῶν ἔργων αἰτία
καὶ γενέτειρα δύναμις τίς;

εἶναι τύχης τυφλῆς συγχυρία;
ὄν ὑπάρχει αὐτῶν ποιητής;

Ἐπάρχει βιβλίον χωρὶς συγγραφέα;
Τί σκεῦος ἐποίησ' αὐτὸ ἑαυτό;
Τί στάμινος ἐπλάσθη χωρὶς κεραμεία;
Τίς ἀγνοίαν ἔχει εἰς ὃ ἔρωτῶ;

Διὰ τὴν Παλλάδα ὑπῆρξε Φειδίας·
τοῦ δὲ Παρθενῶνος κλεινὸς ἰδρυτής
ὑπῆρξεν Ἰκτίνος· τῆς δὲ θαυμασίας
τῶν ἀστρῶν πληθύος οὐδεὶς ποιητής;

Τί λέγεις, ὦ ἄνεμ', ἐνῶ περιπνέεις
τὴν γῆν ζωογόνος; τί λέγεις, ἐνῶ
θωπεύεις τὰ δένδρα καὶ θρύλους προχέεις;
γνωρίζω τί λέγεις· κατέχω ἐν νῶ.
Ναί, λέγει· ὑπάρχει, ὑπάρχει, ὑπάρχει.

Τί λέγεις, ὦ ὕδωρ, ἐνῶ κελαρύζεις
προρρέον ἀφθόνως ἐκ φίλης πηγῆς;
τί λέγεις, ὅπότεν τὴν βλάστην ποτίζεις,
ὅπότεν ἐκπλύνεις τὰ ἄγῃ τῆς γῆς;
Ναί, λέγει· ὑπάρχει, ὑπάρχει, ὑπάρχει.

Τί λέγεις, ὦ αἰθήρ, οὐπερ μάτην
τὸ τέρμα τὸ ἕμμα ζητεῖ τῶν θνητῶν;
ὑπάρχει καὶ ἔχει τὸ ἔργον ἐργάτην;
ἢ μόνος ἐξέτεινας σὺ σεαυτόν;
Ναί, λέγει· ὑπάρχει, ὑπάρχει, ὑπάρχει.

Τί λέγει, ὦ ἄστρα, καὶ σὺ ὦ Σελήνη,
ἐνῶ ὑποτρέμον ἐκπέμπετε φῶς,
ἐνῶ τῆς ὁδοῦ του οὐδὲν παρεκκλίνει;
ὑπάρχει ὁ πλάστης ὑμῶν ὁ σοφός;
Ναί, λέγουσι πάντα, ὑπάρχει, ὑπάρχει.

Ἐπάρχει, καὶ ἄδυτος εἶναι Ὀρίων
ὑπάρχει, καὶ εἶναι ἀπειρου αἰθήρ·
ὑπάρχει ὡς πνεῦμα ἀίδιον, θεῖον,
ζωῆς καὶ νοήσεως πρῶτος σπινθήρ.
Ναί, λέγει τὸ σύμπαν, ὑπάρχει, ὑπάρχει.

ΤΙ ΖΗΤΕΙ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Εὐρος ἀπείρου αἰθέρος
ζητεῖ τροχίαν ὁ κομήτης·
φῶς αὐτοφύτου ἀστέρος
ἑστίαν ζητεῖ ὁ πλανήτης.

Ἐψη ζητεῖ τῶν ὀρέων
ὁ ἀναξ, τὸ κῆτος ἀδύσσοις,
θάλασση καὶ λόχιμας ὁ λέων,
ζητεῖ δ' ὁ ταῶς παραδείσους.

Χλόην ζητεῖ τὸ ἀρνίον,
ἢ μέλισσα κήπους ἀνθέων,

τοίχων ρωγιάς τὸ στρουθίον
καὶ ὕδωρ ὁ κύκνος λιμναῖον.

Τί δὲ ὁ ἄνθρωπος φύσει
ζητεῖ; τί ζητεῖ ἐκ καρδίας;
Τίς ἐπ' αὐτοῦ θ' ἀπαντήσῃ;
Ζητεῖ τὸν Θεὸν τῆς σοφίας.

Τὸ ἐκκρεμὲς ἤρριμει
εἰς τὸ κέντρον τὸ γήινον τείνον
καὶ ἡ ψυχὴ ἢ ἐμὴ
εἰρηνεύει εὐρούσα Ἐκεῖνον.

Εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ εὐαγγελισμοῦ

Εὐαγγελισμοῦ ἡμέρα
ἦλθε πάλιν ποθητὴ
χαῖρε, ὦ προσφιλεσττέρα
τῶν Ἑλλήνων ἑορτή.

Εἶσαι τῆς πατρίδος θάσις
καὶ τῆς πίστεως κρηπίς
καὶ τῆς οἰκουμένης πάσης
ἢ χαρὰ καὶ ἢ ἐλπίς.

Ἄγγελος Κυρίου χαίρων
καταβαίνει εἰς τὴν γῆν
ἀγγελίαν θεῖαν φέρων
πάσης τέρψεως πηγῆν.

Ψάλλε, γῆ, εὐαγγελίου
ἄσματα ἐν χαρμονῇ,
καὶ τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου
ἀνυμνεῖτε, οὐρανοί.

Σήμερον πατρίς καὶ πίστις
ἐορτάζουσι κοινῶς·
νέος Γαβριὴλ ὁ μύστης
τοῦ Κυρίου Γερμανός.

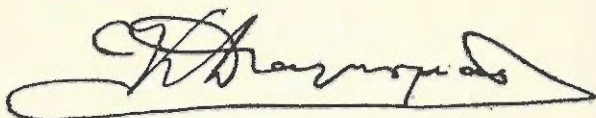
Ἀναπλάσεως ἡμέρα
ἢ μεγάλη καὶ κλητή·
Χαῖρε, ὦ προσφιλεσττέρα
τῶν Ἑλλήνων ἑορτή.

ΤΙ ΥΜΝΗΤΕΟΝ

Ἦ πνεῦμα μου, διάγειρον τὰ χεῖλη μου εἰς αἶνον,
Τί ὄμιος νὰ ὑμνήσωμεν; Τί σοί πεφιλημένον;
Τί ψάλλουσι οἱ ἄνθρωποι; Ὁ εἰς τὸ κάλλος ψάλλει.
Ἄλλοι ὕμνου τὸν ἔρωτα· τὸν αἶνον ἄδουν ἄλλοι.
Ἄλλοι περιγράφουσι τὰς μάχας τὰς ἀγρίας,
ἄλλοι τὰ κατορθώματα τῆς ρώμης καὶ ἀνδρείας.

Οὗτος ἐκείνου θαυμαστής· ἐκείνος φίλος τούτου·
κι' ἕκαστος τ' ἀντικείμενον ὕμνεϊ τοῦ θαυμασμοῦ του.
Τί νὰ ὑμνήσωμεν ἡμεῖς; νὰ μιμηθῶμεν ποῖον;
Τῆς μούσης τῆς ὀμηρικῆς φθονεῖς τὸ μεγαλεῖον.
Ἦ τοῦ Πινδάρου τὰς ᾠδὰς; ἢ τῆς Σαπφούς τὴν λύραν;
Ἦ τὴν τῶν ποιητῶν ζηλοῖς τῶν νεωτέρων πήραν;
.....

ᾠ πνεῦμα μου, διάγειρον τὰ χεῖλη μου εἰς αἶνον.
Ἄς ψάλλωμεν ὅ,τι ἡμῖν ἐστὶ πεφιλημένον.
Ἀφῶμεν Ἀνακρέοντα, Ἀλκαίους καὶ Ὀμήρου
νὰ ψάλλωσι τὰς μῆνιδας, τοὺς Ἔρωτα, τοὺς λήρους.
Τῆς δόξης τῶν καὶ τῶν δαφνῶν οὐδεὶς ἡμῖν ὁ φθόνος.
Ἡμῖν ἀρκεῖ εἷς, μόνον εἷς καλλιελαίου κλώνος.
Ἄλλ' ἐξ ἐκείνων αἴτινες παρὰ τοῦ Ἰορδάνου
τὰς ἄχθας ἢ τοὺς πρόποδας ἀνθοῦσι τοῦ Λιβάνου.
Ἡμᾶς ἡ λύρα τοῦ Δαυὶδ, ἡ ἔνθεος ἐκείνη,
ὅταν ὕμνεϊ τὸν Κύριον, ἀφράστως καθηδύνει.
Αὐτοῦ ἐπικαλούμενοι τὴν μοῦσαν ἐκ καρδίας
Ἄς ἀνυμνῶμεν τὸν κλεινὸν υἱὸν τῆς Παναγίας.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΛΗΣ

Γεννήθηκε στο Ρέθυμνο τῆς Κρήτης στίς 6 Αὐγούστου 1862, μὰ πέρασε τὰ παιδικά του χρόνια στή Σίφνο, μέ τή μητέρα του καί τή μικρότερη ἀδελφή του, ὅπου καί παρακολούθησε τὰ μαθήματα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Ὁ πατέρας του, πού εἶχε παραμείνει στήν Κρήτη, θρῆκε τραγικό θάνατο συμμετέχοντας σέ μιὰ ἐξέγερση τῶν Κρητικῶν κατά τῶν Τούρκων.

Ἔστερα ἀπ' αὐτό, ἡ οἰκογένειά του, ἀντιμετωπίζοντας μεγάλες οἰκονομικές δυσκολίες, ἀναγκάστηκε νά φύγει ἀπό τή Σίφνο τὸ 1872 καί νά ἐγκατασταθεῖ στήν Πόλη. Ἐκεῖ ἡ μητέρα του ξενοδουλεύοντας κατόρθωσε νά τόν σπουδάσει στήν «ἐν Σταυροδρομίῳ» ἑξατάξια «Σχολή τῆς Παναγίας», ἀπό τήν ὁποία ὁ Γιάννης Βαλῆς ἀποφοίτησε ἀριστοῦχος. Ἔτσι, χάρις στήν ἐπιμέλεια καί τήν ἐπίδοσή του στά γράμματα, καί μέ σύσταση τοῦ διευθυντῆ τῆς Σχολῆς Χρ. Χατζηχρήστου, ἐγίνε δεκτός σάν ὑπότροφος, τὸ 1878, στήν «Ἑλληνοεμπορική Σχολή» τῆς Χάλκης. Τῆ δαπάνη τῆς φοίτησής του ἀνέλαβε ὁ «φιλόμουσος ἔμπορος» τῆς Πόλης Δημ. Ταμδάκος. Λίγους μῆνες ὅμως πρὶν νά τελειώσει τίς σπουδές του, προσβλήθηκε ἀπό ἰλαρά, πού τήν ἐποχὴ δεινῆ ἐμάστιζε τῆ Χάλκη, καί πέθανε στίς 23 Ἰανουαρίου 1881, σέ ἡλικία 19 χρονῶν.

Ὁ Γιάννης Βαλῆς ἀπὸ πολὺ νωρὶς ἀσχολήθηκε μέ τὴν τέχνη τοῦ λόγου. Ἐγράφε ἀρκετὰ ποιήματα, τὰ περισσότερα στήν καθαρεύουσα, ἀπὸ τὰ ὁποία διασώθηκαν ὅσα εἶχαν συμπεριληφθεῖ στή μικρὴ συλλογὴ πού ἡ μητέρα του τύπωσε μετὰ τὸ θάνατό του μέ τὸν τίτλο «Ποιητικά πρωτόλεια» (1885). Ἐγράφε ἐπίσης καί μικρὰ θεατρικὰ ἔργα («δραμιάτια»), πού δὲν ἔχουν δημοσιευθεῖ, ἐκτός ἀπὸ τὸ εἰδύλλιό του «Ἡ ποιμενίς».

Πέθανε πολὺ νέος καί δὲν πρόλαβε νά δώσει οὐσιαστικότερο ἔργο. Ὅμως, σὰ Σιφνιὸς ποιητῆς τῆς Πόλης, τελειῶς ἀγνωστος ὡς τώρα, μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὁ πρόδρομος τοῦ Γρυπάρη.

Ο ΜΑΓΙΟΣ

Τοῦ Μάη
κινάει
τὰ φύλλα τ' ἀγέρι
καὶ ταίρι μὲ ταίρι
φιλιούνται πουλιά.
Σιμώνει
τ' ἀηδόνη
στὸν πράσινο κλώνο
καὶ ψάλλει μὲ πόνο
ἢ ὠραία λαλιά.

Νεράκι
στ' αὐλάκι
τῆ χλόη ποτίζει
κι ἐδῶ μουρμουρίζει
κι ἐκεῖ σιωπᾶ.

Σιωπαίνει
ἀν θγαίνει
κοντὰ σὲ χορτάρια,
μὰ ὅπου λιθάρια
ἐκεῖ καὶ κτυπᾶ.

Ἢ θρύσις
ἐπίσης
διαμάντια μοιράζει,
κι ἢ πέρδικα κράζει
κοντὰ στὰ νερά·

ταμιπιοῦνται
κτυπιοῦνται
πουλί μὲ πουλάκι
καὶ κάθε κλαδάκι
σκιρτᾶ στὴ χαρά.

*Ανθίζει
μυρίζει
τὸ κάθε λουλούδι
σὲ κάθε τραγοῦδι
ποὺ ψάλλει πουλί,
κι ἢ φύσις
δονήσεις
χαρᾶς προσλαμβάνει
ὅπότεν σημιάνει
πουλιοῦ τὸ φιλί.

Ὡς αὐτῆ
ἀνάφτει
τὸ πῦρ τῶν ἐρώτων,
καὶ ὁ πένης λιμώττων
αὐτὸν λησιμονεῖ,
ὀμίλει,
ὦ φίλη,
ν' ἀνάφτει ὁ ἔρωσ
στοῦ στήθους τὸ μέρος,
αὐτὸς μᾶς φωνεῖ.

Η ΑΝΟΙΞΙΣ

Εἴν' ἀνοιξίς καὶ λούλουδα στολιζοῦνε τὰ χόρτα
γύρω βοῖζ' ἢ μέλισσα καὶ τὰ γλυκοθυζάνει,
καὶ μέσ' στὰ δένδρα τὰ πουλιά τὸ ἔνα τ' ἄλλο χάνει,
ποῖό νὰ πετάξει πρῶτα.

Βόσκουν κοπάδια κι οἱ βοσκοὶ στὸν ἴσκιο τραγουδοῦνε
κι οἱ πεταλοῦδες κάθονται, κοντὰ στὰ ποταμιάκια
καὶ μέσ' στὸν ἥλιο ἔντομα συμμαζωιχτὰ βοιμοῦνε
μὲ χίλια τραγουδάκια.

Ὁ ἥλιος τὴν ἀκρογιαλιὰ χρυσώνει μὲ ἀκτίνες
καὶ φέγγ' ὁ πάτος τοῦ γιालοῦ μ' ὀλόχρυσα πετράδια
ποῦ τὸν σκεπάζουνε κρυφὰ τὰ κόκκινά του φάρια
σὰν μαγικὲς σειρήνες.

Μὲ μυρωδιὰς γλυκοφυσᾶ τ' ἀφράτο ἀεράκι
καὶ μὲ τὸ κύμα σιγαλὰ μαργιόλικα μιλάει,
καὶ τῆς θαρκούλας στὸ γιालὸ τὸ κάτασπρο πανάκι
φουσκώνει καὶ κυλάει.

Γελά ὁ οὐρανὸς κι ἡ γῆ, γιὰτ' εἶναι στολισμένοι
μαζὶ φωνάζουν καὶ οἱ δυὸ
μὲ τὴ χαρὰ μικρῶν παιδιῶ,
κι ἡ ἄνοιξις διαβαίνει.

Ο ΠΤΩΧΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ

Σπουδαστὴς πάμπτωχος εἶμαι κι ὀρφανὸς πατὴρ προσέτι,
ἐπειδὴ ὁ μακαρίτης νήπιον μ' ἀφῆκεν ἔτι.

Ἡ μητέρα μου ἡ καυμένη νηπιόθεν μὲ ἐκτρέφει,
ἀλλ' ἡ δύναμις τῆς πλέον εἰς τὸν κόπον δὲν ἀντέχει,
καὶ ἐὰν θὰ κοπιᾶζει καὶ ἐργάζετ' ὅπως τῶρα
θέλει προσβληθεῖ καιρίως. "Α! μακρὰν ἐκεῖν' ἡ ὥρα.

Ὡ μητέρα μου νὰ ξεύρεις, ὅταν βλέπω πῶς γιὰ μένα
πῶς γιὰ μένα μόνον! μήτερ, σὺ δουλεύεις εἰς τὰ ξένα.

Ὡ! ἂν ἤξευρες, μητέρα πῶς τὸ στῆθος μου πληγώνει,
καὶ πῶς δι' αὐτοῦ τὸ θέλος τὴν καρδίαν μου ματώνει!
Θέλω, μήτερ μου, νὰ παύσω σπουδαστὴς νὰ εἶμαι πλέον
καὶ ἐστὲ νὰ βοηθήσω τὸν ἐμὸν ἰδρώτα χέων.

Ἀντιθέτως εἰς τὴν ἄλλην ὁδὸν βλέπω τὴν Παιδεῖαν
ἥτις μὲ καλεῖ μὲ νεῦμα, μὲ φωνὴν ὅπως ἠδεῖαν.

Εἶν' τὸ νεῦμα τῆς γλυκῆς
κι ἡ φωνὴ μαγευτικὴ.

Μὲ μαγεύει ἡ παιδεῖα, καὶ θαμβώνεται τὸ φῶς μου,
Σὲ δέ, μήτερ μου, δὲν βλέπω ἐνῶ ἴστασαι ἐμπρὸς μου!

Ὡ Παιδεῖα οὐρανία! σὺ κατέβης εἰς τὴν γῆν,
κι ἀπ' ἐμοῦ σὺ ἐξαλείφεις πᾶσαν οὐκίην σορογγίην.

Εἰς τὴν μὴν ὁδὸν τὸ χρέος, εἰς τὴν ἄλλην ἢ Παιδεῖα
καὶ κρατοῦνε εἰς τὰς χεῖρας χρυσοκέντητα βραβεῖα.

Εἰς ἀμυχανίαν εἶμαι, τί νὰ κάμω ἀπορῶ
πλὴν ἐν τῇ ἀμυχανίᾳ τὰ ἐξῆς ἀναφωνῶ!

«Μήτερ μου, γλυκεῖα μήτερ, καὶ σεῖς γράμματα γλυκά,
ὄμιετ μόνον εἰς τὸν κόσμον μοὶ ἐστὲ ἀγαπητά».

ΤΟ ΚΥΜΑ

ὦ! στάσου, κύμα γαλανό
νά σοῦ μιλήσω, στάσου!
στάσου! μέ βῆμα σιγανό
θέλω νά ῥθῶ σιμά σου.

Στάσου, τῆς θάλασσας πουλί
μ' ἀφρὸ στεφανωμένο.
Ἄχ! ἕνας ἄμιρος μιλεῖ,
μὴ φεύγεις φοβισμένο.

Στάσου, δυὸ λόγια θά σοῦ πῶ
κι ἔπειτα φεύγεις πάλι.
Μὴ φύγεις, κύμα σ' ἀγαπῶ·
ὦ! στάσου, στάσου ἀγάλι.

Χρυσό μου κύμα, τῆς αὐγῆς
σὺ δέχεσαι τ' ἀγέρι
ὅταν χρυσόφτερο τῆς γῆς
γλυκογορυνᾷ τὸ ταίρι.

Καὶ λόγια λέγετε γλυκά,
γλυκὰ κρυφαμιλεῖτε.
Ἄχ! ταίρια μου μαγευτικά,
εὐτυχησιμένα ζεῖτε.

ὦ! ρώτησε, παρακαλῶ,
κύμα χρυσό, τ' ἀγέρι,

ρώτησ' το, κύμα μου καλό,
ἀν εἶδε ἓν' ἀστέρι.

Ἔχει τὰ μάτια γαλανὰ
στὸ γάλα ζυμωμένα
καὶ τὰ μαλλιά του καστανὰ
στοὺς ὤμους του ριγιμένα.

Ἔχει τὸ χέρι ἀπαλὸ
καὶ θάλλει σὰν τὸν κρίνο
σὰν περιστέρ' εἶναι δειλὸ
καὶ ἄσπρο σὰν ἐκεῖνο.

Τὸ πρόσωπό του εἶναι γλυκό,
χρωματισμένο μ' αἶμα,
εἶναι δειλὸ καὶ θελκτικὸ
τὸ χαρωπὸ του βλέμμα.

Κι ἀν σ' ἀπαντήσει πὼς συχνὰ
τὸ βλέπει, τὸ χαϊδεύει,
πὼς τὰ μαλλιά του τὰ πυκνὰ
συχνὰ τὰ πασπατεύει.

Εἰπέ του, κύμα, τὸ φιλὶ
ποῦ τώρα, θά σοῦ δώσω
νά τοῦ τὸ φέρεις σὰν πουλί,
κι ἐγὼ θά σέ πληρώσω.

ΤΗ ΦΙΑΤΑΤΗ ΜΟΙ Θ...

ὦ κόρη, κόρη, θέλγητρον τῶν νεαρῶν μου χρόνων,
ὦ τ' οὐρανοῦ θεά,
μακρὰν σου μεγαθύνεται ἡ κάμινος τῶν πόνων
καὶ τοῦ προσώπου μου χλωμὴ κατήνησ' ἡ χροιά.

ὦ κόρη, τῶν ὀμιμάτων μου τὸ φέγγος μὲ φαιδρύνει
κι ἀπὸ χαρὰ σκιρτῶ,
ὅπότεν παραπλεύρως σου ὁ ἔρωσ μοι σμικρύνει
τὰς ὥρας, ἄς μετὰ παλμιῶν μακρὰν σου νῦν ζητῶ.

*Ω κόρη, μὲ ἀκολουθεῖ εἰς πᾶν, εἰς πᾶν μου ὄμμα
ἢ φίλη σου εἰκῶν,
ὡς τὸν σφριγῶντα ἄνεμον ἀκολουθεῖ τὸ κύμα,
καὶ μειδιᾷ μαγεύουσα γλυκὺ καὶ θελκτικόν.

*Ω κόρη, ἡ φαιδρότης μου ἢ πρῶην διελύθη
καὶ μένω σκεπτικός,
καὶ στεναγμοὺς ἐκφέρουσι τὰ νεαρά μου στήθη
καὶ μόνον μὲ εὐχαριστεῖ τὸ ἄσμα τῆς γλαυκός.

Ναί· εἰς τὸ σκότος τὸ βαθύ ἢ γλαυῆ μελανοπτέρυξ
συχνὰ μὲ συγκινεῖ,
καὶ τ' ἄσμα τῆς τὸ πένθημον διασκορπίζει πέριξ
ἢ αὔρα περυγίζουσα, γλυκεῖα, σιγανή.

*Ω κόρη, ἥς τὸ ὄνομα τὸ τόσον προσφιλές μοι
τοσοῦτον σιωπῶ,
ὀρκίζομαι εἰς τὸν Θεόν, εὐδῶδης ἀνθοδέσμη,
ὀρκίζομαι πῶς ἐμμανῶς, ἀδόλως σ' ἀγαπῶ.

ΔΟΛΟΣ

*Ακοῦστε πῶς γελάστηκα καὶ ἐφίλησα μιὰ μέρα
ἓνα κορίτσι παχουλὸ
(ὅταν τὸ θυμηθῶ γελῶ)
στὸ ποταμιάκι πέρα.

*Ἐκράτει ρόδο κολλητὸ στ' ὠραῖο μάγουλό της
μὲ χέρι σ' ἄνθη ἀκουμπηστὸ
καὶ ἐξήτησα νὰ μυριστῶ
ἐγὼ τὸ λούλουδό της.

Κι ἐκείνη λέγει «μύρισε» καὶ πονηρὰ μὲ βλέπει,
μὰ δὲν τ' ἀπλώνει, καὶ ἀπορῶ,
τὸ χέρι της τὸ τρυφερό,
πῶς νὰ μυρίσω πρέπει!

*Ἐκάθισα λοιπὸν καὶ ἐγὼ στὸ πλάγι της καὶ σκύφτω,
μὰ πρὶν ἀκόμη μυριστῶ
ἐκόντεψα νὰ ζαλιστῶ
καὶ μιὰ ματιὰ τῆς ρίχτω.

Κι ἐκεῖνο τὸ μαργιόλικο σὰν μ' εἶδε ζαλισμένο
«κόψε ἀπ' τὸ ρόδο πού θωρεῖς
»ἕνα φυλλάκι σὰν μπορεῖς,
»φυλλάκι μυρισμένο!»

Καὶ ξανασκύφτω ἄλλη μὰ μὲ ἀνοικτὸ χεῖλάκι,
μὰ τράβηξε τὸ πονηρὸ
τὸ ρόδο τῆς τὸ δροσερὸ
καὶ κλέφτει ἕνα φυλλάκι.

Γελᾷ ἐκείνη, μὰ ἐγὼ παρὰ πολὺ θυμῶν
καὶ σκύφτω γιὰ νὰ φιληθῶ
(καὶ πῶς ἄλλιῶς νὰ ἐκδικηθῶ;)
τὸ μάγουλο σιμώνω.

Αὐτὸ πού γύρευε κι αὐτή. Μὲ κρούσγει ἀπ' τὰ φυλάκια
ξεθύμωσα καὶ τῆς γελῶ
καὶ μὲ φιλᾷ καὶ τῆ φιλῶ
στὰ χεῖλη, στὰ ματάκια.

Εἰς τὴν θανοῦσαν Ἀρκαδίαν Ἐανθοπούλου

Γιὰ δέτε πῶς κοιμήθηκε, γιὰ δέτε πῶς κοιμάται
σὰν μέσα στὸν παράδεισο μ' ἀγγέλους νὰ πλανᾶται!
"Ἀχ! φέρτε ροδοστέφανα τὸ στόμα νὰ στολίσω,
πρὶν ψάλω, φέρτε λούλουδα στὸ φέρετρο νὰ χύσω.
Φέρτε δροσιάς τριαντάφυλλα, τριαντάφυλλα τοῦ Μᾶη
σὰν νύμφη ἀνθοστόλιστη στὸν τάφο τῆς νὰ πάει.
Κι ἐλάτε γύρω κλάψετε τὸν ἀποχωρισμὸ τῆς
καὶ ράνετε μὲ καρδιακὰ δάκρυα τὸ μέτωπό τῆς.

"Ἀχ! τί χαρὰ στὸν οὐρανό! τί μέγα πανηγύρι,
ὅταν τελειώνει τῆς ζωῆς τ' ἀνθρώπου τὸ ποτήρι,
καὶ μὲ χαμόγελ' ὁ Θεὸς τὸν φέρνει σὲ παλάτι
ἀπ' ὅπου ἐλέπει νὰ γυρνᾷ μέσα στὸ χάος κάτι,
σὰν ἄστρο μαῦρο, ἀφώτιστο, σὰν ἄστρο σκοτισμένο,
πού τόσο ἦτο στὴ ζωὴ γλυκό, λαχταρισμένο.

Τὸ πανηγύρι γίνεται σὰν ἄγγελος πεθάνει
ὅλος ὁ θόλος τ' οὐρανοῦ τί πανηγύρι κάνει!
"Ἔνας τὸν ἄλλον ἄγγελο φιλεῖ μέσα στὸ στόμα
καὶ συγχορεύουν τοῦ Θεοῦ τὸ κρυσταλλένιο δῶμα,
γιατὶ τῆ γῆ μας ἄφησε κι ἐπέταξε κοντὰ τους
ἕν' ἀγγελουδί που ἔλειπε ἀπὸ τῆ στρατιά τους.

Ἔμεις θρηνοῦμε, κλαίουμε, μὰ κείνο δὲν μᾶς μοιάζει
γιατὶ παιδί τοῦ Ὑψίστου σ' Ἐκεῖνον φτερουγιάζει,
καὶ σιγίγει τὸν πατέρα του, τ' ἀδέλφια του κ' εἰς πέρα,
π' ὄλο δροσάτη, ἀτέλειωτη μισχοβολαίει μέρα.
Δὲν εἶναι νύχτα τοῦ Θεοῦ ποτὲ τὰ περιβόλια,
ποῦ μόνον ἀπὸ λούλουδα βλέπει κανεὶς ἐδώλια.

Ποῦ βλέπει εἰς ἀμάραντα νὰ στρώνονται λουλούδια
τ' ἀδέλφια κ' εἰς ποῦ φυγε, τὰ κάτασπρ' ἀγγελουδία
καὶ νὰ τινάζουν τὰ φτερά μ' ἀνέκφραστη τῆ χάρη
σὲ φῶς π' οὐτ' ἥλιος τὸ θωρεῖ, οὔτε νυκτιάς φεγγάρι,
κι ὁσφραίνεσαι μιὰ μυρωδιά ποῦ τὰ κλαδιὰ σκορπίζουν,
"Ἄχ! οἱ ἄνθρωποι ποῦ ζοῦν ἐδῶ, ποτὲ δὲν τὴν μυρίζουν.

Κι ἔνα νερὸ μὲ διαμαντιοῦ τῆ λάμψη νὰ φλοισβίζει
καὶ τ' ἄνθη καὶ τὰ λούλουδα νὰ δρέχει, νὰ ποτίζει.
"Ἢ ἀκούεις ἀπερίγραπτη μιὰ θεῖα μελωδία,
ποῦ σήγει κάθε στεναγμὸ καὶ κάθε θρηνωδία.
Ποῦ μόνον, μόνον, ἄγγελοι πετοῦν μέσ' στὸν ἀέρα
καὶ μυρωδιὰς σκορπίζουσι σ' ἀλλιώτικη ἀτμοσφαῖρα.

Τέτοιοι εἶναι οἱ κῆποι τοῦ Θεοῦ ποῦ πέταξ' ἡ ψυχὴ της
ἔταν τὴν ὕστερη στῆ γῆ παρέδιδε πνοή της,
κι ἔκει μ' ἀγγέλους ἄγγελος πετᾷ καὶ φτερουγίζει.
Παύστε τὰ δάκρυα παύστε τα, καθόλου δὲν τ' ἀξίζει.
Δὲν πρέπει στενάγματα καὶ δάκρυα στ' ἀγγελουδία
μόνον χαρᾶς ξεφωνητά, χαριόσυνα τραγοῦδια.

Ν' ἀκούει καὶ νὰ χαίρεται πῶς χαίρονται κι ἐκεῖνοι
π' ἔταν στῆ γῆ ἐστάθμευσεν, ἠθέλησε νὰ μείνει.
Γιατὶ ταξίδι ἀληθινὸ ἠθέλησε νὰ κάμει
κι ἐκάθησε σὰν τοῦ βουνοῦ πουλάκι στὸ καλάμι,
ἐστάθηκε ν' ἀναπαυθεῖ στῆ γῆ, στὰ λούλουδά της
καὶ μὲ τὰ κατακόκκινα νὰ φύγει σύννεφά της.

Κι ἦλθ' ὁ καιρὸς. Τί κλαίετε; μὴν ἦταν ἰδικό μας,
γιατ' ἔτυχε κι ἀντίκρυσε ποτὲ τὸ πρόσωπό μας;
"Ὅχι" μὴν κλαίτε, παύστε, καὶ μόνον ἐτοιμασεῖτε
τὸ σῶμα ποῦ κατοίκησε νὰ τ' ἀποχωρισεῖτε.
Δὲν πρέπει ἀναστεναγμοὶ καὶ δάκρυα στ' ἀγγελουδία,
μόνον χαρᾶς ξεφωνητά, μόνον χαρᾶς τραγοῦδια.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ

Γεννήθηκε στὸν Ἀρτεμιώνα, στὶς 17 Ἰουλίου 1870. Πατέρας του ἦταν ὁ Νικόλαος Γρυπάρης (1832 - 1910), δάσκαλος στὴν Πόλη καὶ διδλισπώλης καὶ μητέρα του ἡ Ἐλένη Κολαράκη (1847 - 1925).

Στὴ μεγάλη πυρκαγιά τῆς Πόλης, τὸ 1870, μαζί με τ' ἄλλα σπίτια τοῦ Πέραν κάηκε καὶ τὸ σπίτι τοῦ Γρυπάρη. Ἡ μητέρα του, με τὸν ποιητὴ ἔμβρυο στὴν κοιλιά της, σώθηκε σὰν «ἀπὸ θαῦμα» καὶ πῆγε στὴ Σίφνο νὰ ξεκουραστεῖ καὶ νὰ ἡρεμηθεῖ. Ἐκεῖ εἶδε τὸ φῶς τῆς ζωῆς ὁ ποιητής.

Δὲν ἔμεινε ὅμως πολὺ καιρὸ στὸ νησί του. Οἱ γονεῖς του ξαναγύρισαν στὴν Πόλη καὶ ὁ Γρυπάρης πέρασε ἐκεῖ τὰ παιδικὰ καὶ τὰ ἐφηβικά του χρόνια. Ἀφοῦ τελείωσε τὸ δημοτικὸ σχολεῖο μῆθε ἀπ' τοὺς πρώτους στὴ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ καὶ ἀποφοίτησε ἀριστοῦχος στὶς 15 Ἰουνίου 1888. Μαθητὴς ἀκόμη ἔγραψε τὸ πρῶτο ποιητικὸ του ἔργο, τὴν «Ἀραχνοσφηκομαχία». Ἀπὸ μικρὸς ἐπίσης εἶχε μεγάλη κλίση στὴ ζωγραφικὴ.

Τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1888 κατέβηκε στὴν Ἀθήνα καὶ γράφτηκε στὴ Φιλοσοφικὴ Σχολή. Τὸ 1892 πῆρε μέρος στὸ Φιλαδέλφειο ποιητικὸ διαγωνισμὸ, με τὴ συλλογὴ του «Δειλινά», μὰ ἡ ἐπιτροπὴ δὲ βρῆκε ἱκανοποιητικὰ τὰ ἐφηβικά τραγούδια του καὶ τὰ ἀπέρριψε.

Πρὶν τελειώσει τίς σπουδές του γύρισε στὴν Πόλη γιὰ νὰ βοηθήσει τὴν οἰκογένειά του καὶ ὑπηρέτησε γιὰ μερικὰ χρόνια σὰν ἑλληνοδιδάσκαλος σὲ διάφορα συνοικιακὰ σχολεῖα. Τότε συνεργάστηκε με τὸ περιοδικὸ «Φιλολογικὴ Ἥχῃ» καὶ δημοσίευσε ποιήματά του με τὸ ψευδώνυμο Γιάννης Ἀρτεμιωνιάτης.

Τὸ 1897 πῆρε τὸ δίπλωμά του με ἀριστα καὶ διορίστηκε σχολάρχης στὴ Σίφνο, ὅπου ἔμεινε δυὸ χρόνια καὶ στὴ συνέχεια μετατέθηκε στὶς Σπέτσες.

Σὰν καθηγητὴς ὑπηρέτησε στὴν Ἀμφισσα, στὴ Μύκονο, στὸ Αἴγιο καὶ στὴν Ἀθήνα καὶ σὰ γυμνασιάρχης στὸ Γύθειο καὶ στὸ Μεσολόγγι. Τὰ καλοκαίρια τὰ περνοῦσε κοντὰ στοὺς δικούς του, στὸν Ἀρτεμιώνα καὶ στὴν παραθαλάσσια τοποθεσία τοῦ Μάϊνα. Ἐκεῖ

έγραφε και αρκετά απ' τὰ ποιήματά του. Στὴ Σίφνο ἔμεναν τότε και τ' ἀδελφια του, ἡ Φλώρα, ἡ Μαρίκα και ὁ Ἀντώνης, πού ἀργότερα σάν τοπογράφος πῆρε μέρος στὴν ἐπιτροπὴ πού φιλοτέχνησε τὸ γεωφυσικὸ χάρτη τῆς Σίφνου.

Στὴ Μύκονο ὁ Γρυπάρης γνώρισε τὴν Εἰρήνη Ἰγγλέση και τὸ 1912 τὴν παντρεύτηκε στὴ Νεάπολη τῆς Ἰταλίας, μὲ κουμπάρα τὴν ἀδελφὴ τῆς Μαρία.

Τὸ 1917 ἔγινε Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς στὴ Θ' Ἐκπαιδευτικὴ Περιφέρεια μὲ ἔδρα τὴ Χαλκίδα. Καὶ τὴν ἐπόμενη χρονιά τιμήθηκε ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας μὲ τὸν Ἀργυρὸ Σταυρὸ τῶν Ἱποποτῶν.

Τὸ 1919 τύπωσε τὴ μοναδικὴ ποιητικὴ συλλογὴ του «Σκαραβαῖοι και Τερρακότες», πού ἔγινε δεκτὴ μ' ἐνθουσιασμὸ ἀπὸ τοὺς λογοταχνικοὺς κύκλους τῆς Ἀθήνας. Γιατί ὁ Γρυπάρης ἔφερε κάτι καινούργιο στὴν ποίησή μας. Ἡ ἔμπνευσή του ἦταν πηγαία και δυνατὴ και ἡ γλῶσσα του καθαρὴ δημοτικὴ, μὲ νησιώτικες σιφνεϊκὲς καταβολές. Παράλληλα συνέχισε τίς μεταφράσεις τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν, πού τίς εἶχε ἀρχίσει ἀπ' τὰ φοιτητικὰ του χρόνια. Τοῦ Σοφοκλῆ, τοῦ Πίνδαρου, τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Εὐριπίδη, τοῦ Πλάτωνα, τοῦ Ὀμήρου. Ἐνα ἔργο πραγματικὰ πολὺ μεγάλο. Ὅπως γράφει ὁ κριτικὸς και βιογράφος του Γ. Βαλέτας, «ἡ προσφορά τοῦ Γρυπάρη εἶναι τεράστια. Μᾶς ἔδωσε δάκρυερη βιβλιοθήκη χτισμένη μὲ τὸ αἷμα του. Ἀθλοφόρος δημιουργός, ἀνοίξε δρόμους στὴ μεταφραστικὴ μας φιλολογία».

«Οἱ νεότεροι μεταφραστές, γράφει ὁ καθηγητὴς Ι. Θ. Κακριθῆς, θὰ θελήσουν νὰ ξεπεράσουν τὸ Γρυπάρη, μὰ νὰ τὸν ἀγνοήσουν, αὐτὸ δὲ θὰ γίνῃ ποτέ. Ἀπὸ τὴ δικὴ του μετάφραση θὰ πρέπει πρῶτα νὰ περάσουν, γιὰ νὰ δοκιμάσουν ὕστερα, ἀν θὰ μπορέσουν νὰ δώσουν κάτι καλύτερο. Κι ἀν κάποτε τὸ μπορέσουν, ἄς μὴ λησμονήσουν ποτέ τὴν εὐγενικὰ, ἀσκητικὴ μορφή τοῦ προδρόμου, πού σκυμμένος στὸ γραφεῖο του πενήντα δόκκληρα χρόνια μόχθησε ὅσο λίγοι χίνοντας και ξαναχίνοντας τὴ φράση του, μὲ ὄλη τὴν ἐπίγνωση τίνος λαοῦ πάλευε ν' ἀναστήσει τὸ λόγο και σὲ τί λαὸ νὰ τὸν ξαναχαρίσει».

Τὸ 1920 τοῦ ἀπονεμήθηκε ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία τὸ Ἀριστεῖο Γραμματικῶν. Ἀξίζει νὰ παραθέσουμε ἐδῶ τὸ γράμμα πού τοῦστελε ἵνα ὁ συμπατριώτης του ποιητὴς και Ἀκαδημαϊκὸς Ἀριστομένης Προβαλέγγιος. Νά, τί τοῦ ἔγραφε:

Ἀθήναι 6 Φεβρουαρίου 1920

Ἀγαπητέ μου φίλε,

ἐλυτήθηκα πού δὲν ἤμιον μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἦθελα ὁ γε-

ρο-ποιητής των Ἐξαμεέλων γὰ δώσει τὸ Ἀριστεῖον εἰς τὸν νεώ-
τερον καὶ καλύτερόν του ποιητὴν τοῦ Ἀρτεμιῶνος.

Πρὶν γὰ μοῦ στείλεις τὰ ποιήματά σου, τὰ εἶχα πάρεῖ ἀπὸ τὸν
Σιδέρην. Τὰ διάβασα. τὰ ξαναδιάβασα καὶ συχνὰ ρεμβάζω ὑπὸ τὸ
κράτος των. Ἐξασκοῦν ἐπ' ἐμοῦ ἓνα ἰδιαιτέρον, ἀπροσδιόριστον,
μαγικὸν γόητρον.

Διὰ μέσου μιᾶς χρυσῆς πάχνης βλέπω γὰ λάμπουν ἐμπρὸς μου,
μακράν μου, κόσμοι μαγεμένοι πρὸς τοὺς ἡσθάνθηκα, τοὺς ὄνειρο-
πόλησα, ἀλλὰ δὲν κατόρθωσα γὰ τοὺς ζωγραφίσω.

Αὐτὰ τὰ φευγαλέα ὄνειρα, αὐτὲς τίς ὠραίες, ἀστάθμητες εἰκό-
νες οὐ τίς συνέλαβες καὶ τίς ἐδέσμιευσες μέσα στὰ ἄθρα, μεταξέ-
για πλεμάτια τῶν στίχων σου καὶ δὲν χορταίνω γὰ τίς βλέπω καὶ
μὲ σύρνον με μίαν ἀνίκητη, γλυκειὰ μαγεῖαν.

Εἶναι τὰ ὠραιότερα ἑλληνικὰ ποιήματα πρὸς ἐδιάβασα.

Δόξα στὴ Σίφω, δόξα στὸν Ἀρτεμιῶνα.

Μ' ἓνα γλυκὸ, θερμὸ φιλὶ στὸ μελίρρυτό σου στόμα.

Ἀριστομένης.

Τὸ 1923 ὁ Γρυπάρης τοποθετήθηκε τμηματάρχης Γραμματίων
καὶ Τεχνῶν στὸ Ἰπουργεῖο Παιδείας καὶ τὸ 1930 ἀνέλαβε τὴ δι-
εύθυνση τοῦ νεοσύστατου τότε Ἐθνικοῦ Θεάτρου. Ἀπὸ τὴ θέση
αὐτὴ παραιτήθηκε τὸ 1935 καὶ ἀποσύρθηκε στὸ σπίτι του στὴν
Καλλιθέα ὅπου πέρασε τὰ ὑπόλοιπα χρόνια τῆς ζωῆς του.

Πέθανε στίς 10 Μαρτίου 1942, τὴ φοβερὴ ἐκείνη ἐποχὴ τῆς
γερμανικῆς κατοχῆς, ταλαιπωρημένος ἀφάνταστα ἀπὸ τὸν ὑποσιτι-
σμό, πρὸς ὅπως γράφει ὁ λογοτέχνης Γιάννης Χατζίνης, πρὸς ἦταν
γείτονάς του— τοῦ εἶχε ἐπιβάλει ἡ γυναίκα του ἀπὸ φιλαργυρία
καὶ ἀπὸ φόβο «μὴπως δὲν τοὺς φτάσουν τὰ τρόφιμα πρὸς εἶχαν στὸ
σπίτι τους». Ἐκείνη, ὅπως λένε, τὸν εἶχε ἀπομακρύνει καὶ ἀπ' τὸ
γησί του καὶ ἀπ' τοὺς συμπατριῶτες του.

Ἡ ταφὴ του ἐγίνε στὸ Α' Νεκροταφεῖο τῆς Ἀθήνας, στὸ μνη-
μα τοῦ θεοῦ του Μιχάλη Βαμβακεροῦ.

ΤΟ ΩΡΑΙΟ ΝΗΣΙ

Τὸ ὠραῖο νησί, πού ὁ πόθος του μὲ ἀνάθει
φαντάζομαι πῶς φεύγει κι ἀρμενίζει
σὰν πλώρες τῶν ἀφρῶν σκιρτοῦνε σὶ κάβοι,
στῶν δέντρων τοὺς ἴστούς ὁ ἀγέρας τρίζει.

Τὸ δρόμο πού ξεκίνησε δὲν παύει,
κι ἂν οὔτε πάει ἔμπρὸς οὔτε ποδίζει,
μὰ πάντα σὰν ὀρθόπλωρο καράδι
δίχως ἐμὲ τοῦ Αἰγαίου τὸ κύμα σχίζει.

Δίχως ἐμέ! καὶ μέσα τῇ χαρᾷ μου
σὰ νύφη ἀπὸ τὰ στέφανα τοῦ γάμου
πῆρε τὸ πλοῖο καὶ πάει καὶ δὲ γυρνᾷ,

Ἐνῶ ἀπ' τὸ βράχο, πού ἔρημο καὶ μόνο
μ' ἔρριξε ἡ μοίρα, βλέπω νὰ περνᾷ
καὶ μ' ἄκρη ἀπελπισιά τὰ χέρια ἀπλώνω.

ΟΝΕΙΡΟ ΓΥΡΙΣΜΟΥ

Μεσάνυχτα θὰ μ' ἔφερε στὸ ὠραῖο
κι ἄσπρο χωριὸ μας τ' ὄνειρο τὸ πλάνο,
στὴν ἀγκαλιὰ τῶν ἐδικῶν μου ἐπάνω
—ὦ, ἡ ψεύτικη χαρὰ μου!— γλυκὰ κλαίω.

Ὅμως μοῦ λείπει ὁ νοῦς καὶ λέω καὶ λέω
ἐνῶ τὰ λόγια μου ἄλλ' ἀντ' ἄλλα χάνω,
καὶ μέσα μου λογιῶ πῶς θὰ πεθάνω
ὡς πού νὰ θγεῖ —Θέ μου!— τὸ φῶς τὸ νέο.

Ἐπῆρε ἡ μέρα κι' ἔρχονται οἱ γειτόνοι,
μὰ ἐγὼ στὸ καληγώρισμά τους λείπω
καὶ μόνη ἐκείνη καρτερῶ, καὶ μόνη.

Τοῦ κάκου ἀναπηδῶ στὸν κάθε χτύπο,
κοιτάζω τοὺς δικούς μου νὰ μοῦ ποῦνε
καὶ κείνοι ἄλλοῦ τὰ μάτια τους γυρνοῦνε.

ΧΩΡΙΣΜΟΣ

Κι ἦρθε μέσ' στῆς ἀγάπης τὸ μεθύσι
ὁ χωρισμὸς μιὰ πίκρα νὰ μοῦ θάλει
σὰν καὶ τούτη — κι ἀκόμα πιὸ μεγάλη,
τῆ θάλασσα πού μᾶς ἔχει χωρίσει.

Μιὰ θάλασσα καὶ στήν καρδιά ἔχω κλείσει
πού ὅταν ἀκούει τὸ κύμα στὸ ἀκρογιάλι
τὸ αἰώνιο του παράπονο νὰ ψάλλει,
ἕνα θρῆνον ἀντίφωνο θ' ἀρχίσει.

Ἐντίφωνο ἕνα θρῆνο κι ἕνα κλάμα
πού κλαίοντας μὲ τῆ θάλασσα ἀντάμα
βουρκώνει πέρα ὡς πέρα τὸ γιαλό.

Ὡς πού στερνὰ τῆς θάλασσας στὸν ἄμιμο
ξεψυχῶν οἱ καημοὶ — καὶ πάω καὶ ἴγώ
τοὺς πόνους μου τραγούδια νὰ σοῦ κάμω.

ΥΠΝΟΣ

Ἔλα ὕπνε καὶ πάρε με' στήν κλίνη
πού σῶμα καὶ ψυχὴ σοῦ παραδίνω
κάμε, παρηγοριά μου, ν' ἀπαλύνει
ὁ μαῦρος πόνος πού στὰ στήθη κλείνω.

Μές στῆ θαθειά πού σοῦ ζητῶ γαλήνη
σὰ νὰ μὲ πῆρε ὁ ἀδερφός σου ἄς γίνω,
κι ἀπ' τῆ ζωῆ, πού λαχταράω, ἄς μοῦ μείνει
τόση, ὅση ἀνασαίνει σ' ἕναν κρίνο.

Σ' ἕναν κρίνο λευκὸ σὰν τὸ χαλάζι,
πού ὅταν στὸ νέο τὸ φῶς π' ἀπροχαράζει,
ἀναγαλιάζει ὁ οὐρανὸς κι ἡ γῆ,

Μιὰ ψυχούλα θά ῥθει τὰ πέταλά του
φιλώντας νὰ τοῦ ἀνοίξει τὴν αὐγή
μ' ἕνα κόμπο δροσιᾶς μές στήν καρδιά του.

Γάνωτος

Χαλκή νάρθη σάν έρθει εκείνη η ώρα
τά μαλια μουριά πάντα νά μου χαίσει
κι όποια νάσαι, ή έρα ή άρχισον,
φράντι νά μιν έρθη σάν άγρια μπόρα.

Άνοιξε βέβαια νάσαι σάν κεί ύρα
κι αόμοι μι ά γλυκά γλυκούχα δύση
κι έτσι νά παρη μι ά αυρα νά φυσήσει
και νά σέει ή ψυχούχα ή λευκοφόρα.

Σάν άνθος τις μυριάς, κί δ' όπου τό βράχη
ή άγνή νεροσυρμή, που ρίξει άγάχι
ό έ δένδρονι πουσε μέσα και βραχίς

Κί όπου τό πάσι, κί δ' όπου λίκος μένη,
άπ' ές παχιά μονάχα τις φωνές
ν' ακούη τό χαίρε που δά γκαί ή κρίνη.

Γ. Βασιλάκης

16 Απριλίου 1911

Σελβόλα

ΤΟ ΜΕΛΤΕΜΙ

Άδράσσει ό ήλιος ό άψύς τ' άκόσιστο χορτάρι
στό κάμια τό μεσημερνό άχνίζουν τά χαλίκια
και πρίν την ύστερηή δροσιά ή λαύρα νά τους πάρει
την άριμυρή τους μυρωδιά γύρω σκορπούν τά φύκια.

Φωλιά καμίνι αφήνοντας και της σπεριας τ' άρείκια,
παίρουν τά φίδια στό νερό, τις σιμναριές ζευγάρι
κι όπου διπλά καθρεφτιστά κοιμούνται τά καίκια
μόνοι άνεμίζουν μάριμαρο τή θάλασσα οι γλάροι.

Ξάφνου κρυφὸς παροξυσμὸς· τὸ κύμα λιανοτρέμει
κι ἀνάρια ἢ θάλασσα ἢ στρωτὴ στὸ σύγκρυο μελανιάζει
γιατὶ θεριὸ ἀπ' ἀνοιχτὰ πλακῶνει, τὸ Μελέτιμ.

Στὴν πρώτη ὁ γλᾶρος ρουφαλιά ἀπὸ ψηλά χουγιάζει
καί, σπάνοντας μ' ἀφροδρσιὰ τὸ κύμα τὸ γεμάτο,
γυρνοῦν τὰ φίδια στὴ στεριά, κι οἱ σιμναριῆς στὸν πάτο.

Ο ΟΡΘΡΟΣ ΤΩΝ ΨΥΧΩΝ

Τ' ἀστέρια τρεμοσβήνουνε κι ἡ νύκτα εἶναι λίγη
μὲ φῶς χλωμὸ καὶ ἄρρωστο οἱ κάμποι ἀντιφεγγίζουν
κι ὀλόγυρά του, ὅπου στραφεῖ τὸ μάτι σου, ξανοίγει
ἐδῶ κορμιὰ ἐκεῖ κορμιὰ στρωμένα νὰ μαυρίζουν.

Φίλους κι ἐχθροὺς ὁ θάνατος σ' ἓνα τραπέζι σμίγει
ὅπου τ' ἀγρίμια ἀκάλεστα μὲ πείνα τριγυρίζουν
χαρὰ στὸν ὅπου γλύτωσε, χαρὰ στὸν πῶχει φύγει,
μὰ ὅσους τὸ βόλι ἐξέσχισε, κοράκια ξανασχίζουν.

Κι ἄξαφνα ὀρθὸς ὁ Σαλπικτῆς πηδαῖε ὁ λαβωμένος,
στριγγὴ φωνὴ καὶ σπαραχτὴν ἢ σάλπιγγά του ἐγάζει
πού λές τὸν ἴδιο της χαλκὸ —κι ὄχι αὐτιά— σπαράζει.

Μὰ δὲν ξυπνάει στὸ ὀρθρινὸ κανένας πεθαμένος,
μόν' τὰ κοράκια φεύγουνε κοπαδιαστὰ σὰ νάγαι
τῶν σκοτωμένων οἱ ψυχές πού στὰ οὐράνια πᾶνε.

ΦΛΩΡΑ ΜΙΡΑΜΠΙΛΙΣ

Νεφελοκόβ' ἢ συννεφιά, κι ἥλιος χρυσὸς προβάλλει
σκορπᾶει τὴν ἄχνη πῶκυβε τοῦ ἐρωτευμένου κόσμου
τὰ τόσα τὰ γητέματα, τὰ τόσα χλωρὰ κάλλη
ἤμουν τυφλὴ κι' ἀνάβλεψα, τυφλὴ καὶ σὲ ἠῦρα φῶς μου.

Περίσσια, Ἀγάπη, ἡ χάρη σου κι ἡ δύναμη μεγάλη,
στὴν ἀβασίλευτη ὁμορφιά π' ἀνάστησες ἐμπρὸς μου,
σ' αὐτήν, π' ἀνοίγεις τὴ θερμὴ κι ἐρωτικὴν ἀγκάλη
σφαλῶ τὰ μάτια κι ἄθελα μὲ ρίχτει ὁ λογισμός μου.

Ἦς ἔρθει ὁ Χάρος! σὲ ξανθοὺς κι ἀζάρωτους κροτάφους
τὸ κρύσταλλο του δάκτυλο νὰ ᾄγγιξει τώρα πρέπει
ποὺ νὰ βαστάει τ' ὄνειρο βαθιὰ καὶ μὲς τοὺς τάφους.

Γιατὶ μὲ πόνο, στὰ βαριά τὰ χρόνια, δίχως πόθο,
δίχως ἀγάπη, ἀσπρόμαλλη ὁ νοῦς γριά μὲ βλέπει
σὲ σταχτοπαίπαλη γωνιά σ' ἀνέμη ἔμπρὸς νὰ κλώθω.

ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Σάν ἄστρου τρεμοφέγγισμα Ψυχὴ, στὴ σκοτεινιά σου
—τὸ μούχρωμα ἢ σύθαμπα μέσα στ' ἀπόσκια δάση—
ἀντίκρυσες τὸν Ἔρωτα στὸ γλυκανάβλεμιά σου·
ξεχνᾷς τὴ γῆ· κι αὐτὸς γιὰ σὲ τὰ οὐράνια ἔχει ξεχάσει.

Κἄν ὄνειρο τὸν ἔβλεπες ποὺ οἱ πόθοι σου εἶχαν πλάσει,
μὴ δὲν πετοῦσε ἀληθινὰ μεσονυχτίς σιμά σου
τὸ φτερωτό σου τ' ὄνειρο, βαθιὰ νὰ ξαποστάσει
καὶ φέρει φῶς στὴ νιότη σου, καὶ φλόγα στὴν καρδιά σου;

Μὰ ὁ πόθος σου ξεχείλισε κι ἀναφες τὸ λυχνάρι·
τῆς γνώσεως τὸ ξινόμηλο σ' ἐλάμπασε, παρθένα,
κι εἶδες —κάλλιο μὴν εἶχες δεῖ— σάρκα ζωῆς νὰ πάρει.

Γιατὶ μπορεῖ στὸ πολὺ φῶς, ποὺ σάν μπουμπούκια ἀνοίγει
τὰ μάτια τὰ παρθενικά τὰ βαριοκοιμισμένα,
τὸ πιὸ γλυκό μας ὄνειρο καμιά φορά νὰ φύγει.

ΑΠΟ ΤΑ «INTEPMEΔΙΑ»

Μὲς στὸ μενεξεδένιον οὐρανὸ
τριανταφυλλένια σύννεφα περνοῦνε·
μὲς στῆς ψυχῆς τίς ἄσπρες καταχνιές
κάτι θολὰ φαντάσματα περνοῦνε.

Εἶναι οἱ χαρὲς, χαρὲς ποὺ δὲ γελοῦν,
οἱ λύπες, ποὺ δὲν ξέρουνε νὰ κλαίνε,
ποὺ σάν τῆς Μοίρας τὸ γραφτὸ βουθές
ἐκείνες δὲ γελοῦν κι αὐτές δὲν κλαίνε.

Ποιά μάγισσα με ξόρκια πιό τρανά
θά μάθει τ' ὄνομά τους σάν περνοῦνε;
— Μὲς στὸ μενεξεδένιον οὐρανὸ
τριαναφυλλένια σύννεφα περνοῦνε...

Γιὰ γὰ ξοφλήσω παλιὸ τάμιμα
ξεκίνησα προσκυνητής·
ξυπόλητη μαζί μου ἀντάμια
βουλήθηκες γὰ πορπατεῖς
μὰ ἀπόστασες μεσοστρατίς.

Κι ἐγὼ στὰ χέρια μου σὲ πῆρα
καὶ ὁρόμο παίρνω καὶ περνῶ·
βλέπω ἀντικρὺ τὴν "Ἁγία θύρα
καὶ τὸ ἐξωκκλήσι στὸ βουνό...
γὰ σὲ κοιτάξω δὲ γυρνῶ.

Σταλικοπόδιασα τοῦ δρόμου,
σφαλάει τὸ μάτι μου θαμπὸ·
δίπλα μὲ σένα, στὸ πλευρό μου,
στὰ σκαλοπάτια σ' ἀκουμπῶ
τῆς ἐκκλησιᾶς — ποῦ δὲ θὰ μπῶ.

Γιατὶ ἡ χαρὰ, ἡ λίγη μας χαρὰ,
σὲ λύπη θὰ μᾶς βγάλει!...
σάν σύγγεφον ἡ θλίψη μᾶς ἐσκέπασε
καὶ γέρνομε στὴ θλίψη τὸ κεφάλι.

Λιώνω ἀδελφή, κι ἀπόκρυφη
σὲ σώνει ψυχοπόνια·
φεύγουν οἱ μαῦροι γερανοὶ καὶ παίρνονε
στὰ μαῦρα τους φτερά τὰ χελιδόνια.

Γιατὶ ἡ χαρὰ, ἡ λίγη μας χαρὰ
σὲ λύπη γὰ μᾶς βγάλει;
ἐξεχειμωνιαστήκαμε
σὲ ξένους τόπους, ξένους πάλι.

Μὰ οὐδὲ τ' ἀσημοκοῦδουνα
μὲ τὰ χρυσά τους σείστρα

σαν τή δική σου τή φωνή
δέν ἔχουν, γλυκοκελαδίστρα.

Ἐπὸ ποιὰ βάθια ἀνέβασες
μὲ μαριμαρένια τήν ψυχὴ μου σκάλα
κι ἦρθε καὶ σ' ἔνα ἀπόκλινο
κρεμιάστηκε, σὰ στάλα.

Στὸ ἡλιόβολο τὸ ἀπόδροχο
καὶ τρέμει... κι ἀπ' ἀγνάντι
φαντάζει, μὲς στήν πρόφαντη ἀντηλιά
περλάντι;

Μάθε τὸν πόνο τὸ γερὸ
βουβὸς στὰ δόντια σου γ' ἀλέθεις
χύνε τῆς λήθης τὸ νερὸ
μὲς στὸ τρελλὸ κρασί τῆς μέθης.

Θὰ πάει κι αὐτὸ μιὰν ὀμορφιά
καὶ πρὶ νὰ γεῖρει ἀκόμα ὁ χρόνος,
ἔχει ὁ Θεός, τὰ ἑφτά καρφιά
θὲ νὰ μᾶς θάλει ὁ νέος ὁ πόνος.

Ἐορῶ, Μοῖρα τῶν Μοιρῶ,
ἔσὺ πού γγένθεις καὶ ξεγένθεις·
— χύνε τῆς λήθης τὸ νερὸ
μὲς στὸ τρελλὸ κρασί τῆς μέθης!

Ο ΠΡΑΜΑΤΕΥΤΗΣ

* Ἦρθε ἀπ' τήν Πόλη νιὸς πραγματευτῆς
μὲ διαλεχτὴ πραιμάτεια,
μ' ἀσημικὰ καὶ χρυσικὰ
καὶ μὲ γλυκὰ καὶ μαῦρα μάτια.

Κι οἱ νιὸς ποθοπλαντάζουν τοῦ χωριοῦ
στὶς πόρτες καὶ στὰ παρεθύρια
κι οἱ παντρεμένες ξεγυχτᾶν
γιὰ τὰ σιμικτὰ γραφτὰ του φρύδια.

Τρίξωστη ζώνη δλόχρυση φορεῖ
σὲ δαχτυλίδι μέση.
καὶ πιά ἡ ὠραία ἡ Χήρα δὲ βαστᾷ:
— Πραματευτή, πολὺ μ' ἀρέσει
ἡ ζώνη ποὺ φορεῖς κι ὅ,τι γὰ πεῖς
σοῦ τάζω κι ἄλλα τόσα...
— Δὲν τὴν πουλῶ μὲ οὐδὲ φλουριά
μ' οὐδ' ὅσα κι ἄλλα τόσα γρόσσα
ἔτσι ὠραία, ὠραία — πῶς γὰ σὲ πῶ,
ρόδο ἢ κρίνο;
ἓνα μοῦ κόστισε φιλι
κι ὅπου εὖρω δυὸ τὴ δίγω.
— Σύρε ταχιά στὴν Ὀρια τὴ σπηλιά,
πραματευτή μὲ τὰ ὠρια μάτια
κι ἐκεῖ σοῦ φέρνω τὴν τιμὴ
καὶ παίρνω τὴν πραιμάτεια.

Τραβάει ταχιά στὴν Ὀρια τὴ σπηλιά
καὶ στοῦ μεσημεριοῦ τὴ στάλα
φτάνει στὴν Ὀρια τὴ σπηλιά
σὲ μούλα χρυσοκάπουλη καβάλλα.
Δένει τὴ μούλα στὴν ξινομηλιά
ποὺ ἡσκιώνει ἐμπρὸς στὸ σπήλιο,
στὰ μάτια του ποὺ τὸν πλανᾷν
θάζει συχνὰ τὸ χέρι ἀντήλιο
καὶ τρώει καὶ τρώει τὴ στράτα τοῦ χωριοῦ,
δὲ φαίνεται κι οὐδὲ γρικιέται
καὶ μπαίνει μέσα στὴ σπηλιά
κι ἀποκοιμέται...

Μέσα στὴ στοιχειωμένη τὴ σπηλιά
ποὺ ἀποσταμιένος γέρνει,
ὑπνος τίς φέρνει, ὑπνος τίς παίρνει:
Νεραΐδες περδικόστηθες στητὲς
καὶ μαριμαροτραχήλες
ἀνήσκιωτα κορμιὰ, ἀδειανὰ
διανέματα κι ἀνατριχίλες,
στὶς κομπωτέες πλεξοῦδες των φοροῦν
νεραΐδογενέματα καὶ πολυτρίχια
κι ἔχουνε κρίνους δάχτυλα
κι ἔχουν ροδόφυλλα γιὰ νύχια
κι ἔχουνε χρυσομέταξα μαλλιά

κι ελιόμαυρες λαμπήθρες
— τέτοιες με μέλι σύγκερο μεστές
οί Ὑδραῖες κερήθρες —
Καὶ μιά, ἡ Ἐξωτέρα ἡ Παγανή,
παγάνα τοῦ θανάτου,
χτυπάει τὸ νιὸ πραγματευτή
καὶ παίρνει τὰ συλλοϊκά του.

Τώρα στὴ χώρα ὁ νιὸς πραγματευτῆς
κλαίει καὶ λέει πάλι ἐκεῖνο:
— Ἔνα μου κόστισε φιλι
κι ὅπου εὔρω δυὸ τῆ δίνω
τῆ ζώνη πῶπλεξε ἡ καλή — ὦ ἔνα φιλι,
ἡ ἀρρεβωνιαστικιά μου,
μὲ πλάγισε μιὰ ξωτικιά στὴν ξενητεία
καὶ πῆρε τὰ συλλοϊκά μου!

ΣΑΤΙΡΑ

Ἀπρίλης, Κυριακὴ τοῦ Ἁγ-Γιωργιοῦ
μεγάλ' ἡ χάρη
γλεντάει ἀπολείτουργα ὁ λαὸς
τοῦ Ἄσπρου Χωριοῦ,
λάμπει ὁ ναὸς
τοῦ νιοῦ, τοῦ Ἁγ-Γιωργιοῦ, τοῦ καβαλλάρη.

Ραίνουν οἱ ἀκακίες γύρα
περίγυρα τὰ μύρα
κι οἱ πιασχαλιές,
ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη
ψάλλει
στὸ βάθος, πίσω ἀπ' τὴς παλιές ἐλιές.

Χαρὰ κι ἀναγαλλιιάζει τ' οὐρανοῦ
τοῦ γαλανοῦ
ἀπ' τὴν καρδιά μου λές καὶ ξεχειλίζει:
στὴ χλόη ἡ ἀγάπη μου ἡ ξανθή
μ' ἀνθοὺς στολίζει
τὴν ἀδελφή μας τὴ μελαχρινή.

Ἐμᾶς μεθᾶ ἡ ὁμορφιά
ποῦ γύρω ἡ ἀνοιξη σκορπίζει·
γλεντάει κι ὁ λαός· ἡ συντροφιά,
τὸ νέο τ' ἀρνὶ καὶ τῶν κλημάτων
τὸ ξανθὸν αἷμα τὰ παλιά γυρίζει
τὰ αἵματά των.

Ἀνάθει ἡ μέθη καὶ γυρνᾶ
μὲ ξέχειλο ποτήρι,
θρηνοῦνε τὰ ὄργανα θραχνᾶ
καὶ σύσμιχτη βουὴ περνᾶ
καὶ τρικυμίζει — ὄξω νοῦ! — τὸ πανηγύρι.

Τὸ Εὐθυμο Πνεῦμα, ποῦ πειράζει
τῆ δύναμη τοῦ νοῦ,
τοῦ ἐνοῦ τὰ στήθη ξεσκεπάζει
λύνει τῆ γλώσσα τ' ἀλλουνοῦ,
κι ἀπολυτὸς, σὰ νέο πουλάρι,
ὅπου τὸν πάει πάει ὁ νοῦς
μέσα σὲ ἀχνούς καπνούς·
τοὺς γνώριμους μαγεύει τόπους
καὶ στοὺς ἀλλοίθωρους ἀνθρώπους
δείχνει ἄψυχα καὶ ψυχωμένα
σὰν φανταγιμένα.

Κι ἄξαφνα στρέφουν στὸ γιαλὸ
τὰ μάτια τους μικροὶ μεγάλοι:
πίσω ἀπ' τὸν κάβο τὸ ψηλὸ
πλευσμένο, σὰ φάντασμα, προβάλλει
καὶ πάει σιγαλινά, γιαλὸ
γιαλὸ τὸ περιγιαλί.

Καὶ γιὰ ὦρα παύουνε οἱ φωνές,
θαθεῖα ἡσυχία παίρνει,
σὰν νὰ μὴν εἶχαν δεῖ ποτές
ξοπίσω τὸ καρᾶβι λές
τὰ πνεύματά τους σέρνει·
κι ἀπλώθη κρύφια συνοχή
πέρα καὶ πέρα,
σὰν τῆ μονότονη βροχή
στὴν ἄδεντρη ἔξοχή
σὲ φθινοπώρου ἡμέρα...

Ὅσο πού κάπου ἕνα παιδί:
— «ἦ σκούνα τοῦ στραβοῦ τοῦ Ἀνέστη!»
φωνάζει μές στά πλήθη·
στοῦ πρώτου τῆ φωνῆς,
— «πάει θελανίδι στό Τριέσι!»
μιὰν ἄλλη ἀπολογίῃ.

Λύσαν τὰ μάγια κι ἀρχινάει
ἀπό ἴνα στόμα σ' ἄλλο
ὁ λόγος νὰ γυρνᾷ
καί γίνεται τραγούδι
ὁ λόγος στά στερνά:
— Ἡ σκούνα τοῦ στραβοῦ τοῦ Ἀνέστη
πάει θελανίδι στό Τριέσι.

Τὸν ὄχλο ἢ τρέλλα σφίγγει
τετράδιπλη ἀπὸ πρὶ
καί μὲ βραχνὸ λαρύγγι
τὸ τραγουδοῦνε
μεγάλοι καὶ μικροί:
— Ἡ σκούνα τοῦ στραβοῦ τοῦ Ἀνέστη
πάει θελανίδι στό Τριέσι.

.....

Μὰ ἡ τέχνη τὰ κοινὰ στοιχεῖα κορφολογᾷ
κι ἀπ' τ' ἄνθη τῶν πραγματίων
τὸ τρίδιπλο τρυγάει
τὸ ἀπόσταγμα τῶν.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Στὸ αἶμα πλέει ὁ ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης!
τοῦ κακοῦ ἂν τοῦ κράζουν: ἔθγα νὰ μᾶς κρίνεις!
Στὶς πορφύρες μέσα τῆς Αὐγῆς γεννᾶται,
τῆς κακίας ἢ κνίσσα ὀλημερίς τὸν θρέφει
καὶ θυμούς χορτάτος μέσ' στά σκότια γνέφη
γέρνει καὶ κοιμάται.

Τὸ βουθὸ μου πείσιμα παίρνω προθασκάνι
κι ἀσκητῆς τοῦ κόσμου φεύγοντας τὴν πλάνη,
στῆς Σιγῆς τὸν Πύργο — γράφω δὲν ξεγράφω —

μοναχός μου έμένα διπλομανταλώνω·
τὸ χρυσὸ κλειδί του, μὲ στεργνὸ μου πόνου
ρίχτω μὲς στὸν τράφο.

Κι ὁ καιρὸς διαβαίνει ὁ πετροκαταλύτης
καὶ θροντάει τὴν πόρτα τῆς κουφῆς μου σκῆπης
κοσμογυριστάδες, νυχτοστρατοκόποι
ἤλιοι καὶ φεγγάρια πᾶνε καὶ γυρνᾶνε
— τοῦ χαμοῦ κοπάδια τρῶνε, καὶ πειγᾶνε,
στέρφο βοσκοτόπι!

Θὰ μὲ βρεῖ ἡ στεργνή μου ἢ μέρα νεκροθάφτη,
τὸ δικό του μνήμα μόνος του ποῦ σκάφτει
μὲ τὰ δέκα νύχια· μόνος μου, ἀπὸ τότε
ποῦ ἔνοιωσα στὰ σπλάχνα μέσα τὴν καρδιά μου,
σὰν χαραιοφάδες σὲ τραπέζι γάμιου,
πόνου, γὰ μοῦ τρῶτε.

Μὲ τὴ ψυχὴ στὰ δόντια μόνος μου θὰ γείρω
τὸ κορμὶ τὸ σάπια μὲς· στὸ λάκκο· γύρω
θὰ πετοῦν, θὰ σκούζουν λιμιασιμέν' ἀγρίμα
κι ἴσως μὲς· στοῦ χάρου τὰ κοπάδια γὰ ἔρω
τ' ἀπονύχτερό μου τ' ὄνειρο τὸ μαῦρο,
σὰ στεργνή βλαστήμια,

Νὰ μοῦ κράξει: Σήκω! τῶν σαλπίγγων ἤρχοι
τῆς Ἰεριχῶς σου ζώνουε τὰ τείχη,
Κάστρο, ποῦ προσιμένεις σφαλιστὸ ἀπὸ χρόνια,
Κάστρο, πῶχου δέσει μὲ γητειὲς καὶ μάγια,
ἦρθα γὰ σ' ἀνοίξω μὲ μυρτιὲς καὶ δάγια
καὶ μὲ δάφνης κλώνια!

Ο ΝΥΜΦΙΟΣ

— Ἴδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται...

Στὴ σκοτεινιά ποῦ δλόγυρά μου ἀπλώνει
τρέμει θαμπὸ τ' ἀσημοκάντηλό μου·
καὶ ὁῶ ἔπου ἀσυντρόφιαστη καὶ μόνη
ἀποτραβιδοῦμαι, νοιώθω γὰ ζυγώνει
τὸ σύγκρου ἀναφτέριασμα τοῦ τρόμου.

— Ἴδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται...

Ὁ χνουδωτὸς καντηλοσθήστης πάει
στὸ φῶς, πού τὸν τραβάει, πάει καὶ πέφτει·
φάντασμα καλοθύμητο περνάει
μ' ἀνάλαφρον ἀνάσυρμα καὶ πάει
καὶ πνίγεται στὰ βάθη ἑνὸς καθρέφτη.

— Ἴδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται...

Μὲ νῆμ' ἀνεμοκλώστινο ἢ ἀράχνη
τῆς ἔγγοιας πλέκει στὴν καρδιά μου δίχτυ·
σὰν κάποιο χέρι κρούσταλλο μου φάχνει
τῶν σπλάχνων μου τὰ σπλάχνη — μὰ οὔτε ἄχνη
μ' οὐδ' ἀνεπνιά γροικάω τὸ μεσανύχτι.

— Ἴδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται...

Καὶ σφαλιχτὰ τὰ μάτια μου σκεπάζω
μὲ τὰ χέρια μου καὶ κρύβω τὸ κεφάλι
θαθειὰ στὸ προσκεφάλι... καὶ κοιτάζω
τ' ἀνάερο φάντασμα, πού δὲν τροιάζω,
στὰ βάθια τῆς ψυχῆς μου νὰ προβάλλει.

— Ἴδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται...

Πάσα στιγμὴ, πού ζεῖ τὴν πάσα ἡμέρα,
τὴν ἔγγοια τὴν ἀνείκαστή μου, ὦ Πόθε,
πληθαίνοντας, μοῦ κρυφολές: — Καρτέρα,
νὰ ἴδεις λιχνίζοντας στὸν ἴσιο ἀγέρα,
πέρα τὶς πίκρες, τὴ χαρὰ σου ἐδῶθε!

— Ἴδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται...

Ἔλα ἐκλεκτέ, σφιχτοπερίπλοκέ μου,
ἢ ἐλπίδα μου, κι ἢ γλυκαπαντοχή μου.
Ἔλα ἐκλεκτέ, πού ἀκαρτεράω, καὶ πτιέ μου,
ροδέμνοστε, καὶ παγκαλόμορφέ μου
στὴ φούχτα μου, ἐδῶ μέσα τὴν ψυχὴ μου!

ΣΤΗ ΔΥΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΕΑΣ

Πές μας τοὺς πόνους ποῦπες καὶ ξανάπες·
— Μὲ μοίρανε στὰ σπάργανά μου ἢ Μοίρα
νὰ τραγουδάω τὶς στεῖρες τὶς ἀγάπες
καὶ τ' ἀκαρπα φιλιὰ νὰ κλαίω τὰ στεῖρα.

Πέρ' ἀπὸ μένα δὲ θὰ ξαναζήσει
ἢ ἀρχαία μας γενεὰ — πάπποι προσπάπποι,
καὶ πάντα μὲς στὸ ρόδινο μεθύσι
θὰ πνίγω μόνος τὴ στερνὴ μου ἀγάπη.

Κι ἔσωσα πρῶτος ὅπου σώνει ὁ δρόμος
πὺ ἢ Θάλασσα ἢ Νεκρὴ τὸν κόβει, ἢ μακρὴ
τῆς τρίτης γενεᾶς μου ὁ κληρονόμος
τὸ ξένο κρίμα μου ἄφταιγος δὲ θάβρει.

Δὲ θ' ἀναζῶ, ἀσυνόριστος δεσπότης,
σὲ μιὰ θαθειὰ γωνιά τοῦ αἵματός του
γὰ τοῦ τρυγᾶν τὸν πρῶμο ἀνθὸ τῆς νιότης
σὰν τὸ κρυφὸ σκουλήκι πόθου ἀρρώστου.

Σῶνω στεργὸς ἐκεῖ πὺ σώνει ἢ στράτα
πὺ ἐμπρὸς τὸ δάσος τὸ ἄβατο τὴν κόβει·
μέσα θρηγοῦν τ' ἀνώφελα τὰ γιάτα
καὶ τῶν τελείων θανάτων κλαῖν οἱ φόβοι.

Ἄχνες ὑστερικὲς Νύφες παθιάρες
πὺ μὲ τὸ νόθο φῶς τῆς ζεῖ ἢ Σελήνη
στενάζουν στὶς κλαψάρες τῶν κιθάρες
τὸ μοιρολόι τῆς γενεᾶς πὺ σβήνει.

Σῶνω στεργὸς, μαζὶ μου σώνει ἢ μέρα
κι οἱ Δυσμικὲς καλοῦν τὴ νύκτα νάρχει·
ἴσκιοι θολοὶ κι ἀνήσυχοι ἀπὸ πέρα
τὸν πρῶτο οἱ ἀπόγονοι ἀκλουθοῦν γενάρχη.

Ἄλλοι τους μ' ἓνα ἀγέρα μαθημένο
στὰ ἴδια χυμένο τὰ μοιασιδία γύρου,
σὰ γὰ μοῦ λένε «δὲ θὰ ξαναγένω»
βουβαὶ τὸ θρηγο θρηγωδοῦν τοῦ ἀκλήρου.

Σῶνω στεργὸς ἐκεῖ πὺ σώνει ἢ βρύση
πὺ πότισε τίς γόνιμες τίς Μάνες...
Παίρω καὶ κλαίω στῆς Γενιάς τῆ Δύση
τίς ἄγονες ἀγάπες μας τίς πλάνες.

ΩΡΑ ΘΛΙΨΕΩΣ

Εἶπε ἢ ἀδερφή μας: — Σιγοδρέχει
μιὰ πίκρα στήν καρδιά μου·
νοιώθω ἓνα χέρι γὰ μοῦ δένει

ἀπόψε κόμπο τὴν καρδιά μου
καὶ δὲν κρατῶ τὰ δάκρυά μου.

Λιώνει τὸ Ἄστέρι τῶν βοσκῶν
μέσ στὸν ὑγρὸ οὐρανό,
τὴν πάσα ἀνάσα τους κρατοῦν
τὰ δέντρα στὸ βουνό,
μοῦ πνίγει τὴν καρδιά βαριά
σὰ νάρδου μυρωδιὰ
κι ἀντιλαλεῖ
μέσα στῆς μνήμης μου τὰ βάθια
παλιὸς σκοπὸς γιὰ κάποια μάτια
ποὺ φιλοφιχαλίζουν
καὶ μέσα στὸ ψιγάλιμα
φρεγάδες ἀρμενίζουν.

Κι εἶπα· — Ἀδερφή μας, μᾶς βαραίνει
ἡ ὥρα τῆς θλίψεως ποὺ μᾶς θρέφει
μόνο μὲ ἀνάμνησες παλιές·
μὰ τ' ὄνειρο, ποὺ ἀρχίζαμε ξυπνοί
κι ἐσώναμε ὑπνωμένοι,
ποιὸς θὰ τὸ ξαναπῆ
στὴν ὥρα τῶν ὥρων, ποὺ κρένει
μὲ ἀρχαῖες παρηγοριές;

Κι εἶπε ἡ ἀδερφή μας: — Πές νὰ ποῦμε
τοὺς πόνους ποὺ πονοῦμε.

ΣΥΝΑΠΟΘΑΝΟΥΜΕΝΟΙ

Γονιοῦ κατὰρα ζώστηκαν
στὰ τρίδιπλα νεφρά τους,
τὸν πρῶτο δρόμο παίρνουνε
ποὺ βρίσκουνε μπροστά τους,
μαῦροι σκοτεινοὶ θεομάχοι
παίρνουν ὅποιον δρόμο λάχει.

Τοὺς μὴνυσε ὁ Ἀντίδικος
τοῦ θερισμοῦ τὴν ὥρα,
μεστὰ τὰ στάχια ξάσπρισαν
στὴ γῆ τὴν πλουτοφόρα·

καί στό ἀκόνι τὸ δρεπάνι
σάν γὰ τρίζουν δόντια κάνει.

Στίς πλευρές καί σ' ἀνάπλαγα
πού δέ ζυγώνει ἀλέτρι
τ' ἀρίθμητο σά μερμηγκιά
μαυρίζει ψυχημέτρι
πορπατοῦν θαρρεῖς κι οἱ στρατές
μέ τούς μαύρους στρατολάτες.

Κατάνακρ' ἀπό τὸ γκρεμνὸ
στά περίορα τοῦ ἀδύσσου,
ἄκου, ὁ ἐχθρὸς κράζει τοῦ ἐχθροῦ:
Στάσου νὰ ῥθῶ μαζί σου!
— Τράβα κι ὅπου πᾶς θὲ γαῦρω
τοῦ ποδιοῦ σου χνάρι μαῦρο.

Στὸ γαί καί σ' ὄχι στέκεται
ἢ δίβουλή τους γνώμη
δεξὰ νὰ πάρουν ἢ ζερβά
τὸ διπλοσταυροδρόμι
σταματοῦν καί μέ καινούργια
ξαναπαίρνουν δρόμο φούρια...

Δὲν εἶναι πιά ξημέρωμα
δὲν εἶναι θράδυ ἀκόμα,
μὰ ὅπου καί νᾶναι φτάνουνε
μέ τὴν ψυχὴ στό στόμα
φέρνουν, ξέρεις, ὅλοι οἱ δρόμοι
στὴν ἐφτάλοφη τὴ Ρώμη.

ΤΟ ΑΠΟΒΡΟΧΟ

Τὴ νύχτ' ἀπόψε — ἢ θλίψη της μ' ἀνάστησε ἢ τραγὴ,
τὴ θλίψη μας σὰ νὰ εἶχε μελετήσῃ —
τὴ νύχτα ἀπόψε ἀνοίξανε οἱ ἑβδομοὶ οὐρανοὶ
καί πόντισε νερό, κατακλυσιμὸς, τὴ χτίση.

Στὰ σκοτεινὰ ἐξεχείλισαν τῶν θλίψεων οἱ πηγές
καί χύθηκαν οἱ κρατημένοι οἱ θρήνοι
κι ἐλπίδα πιά δὲν ἔμεινε γιὰ νέες πάλι αὐγές
τὴ νύχτα, πού εἶπες ἢ στεργνή πὺς θὰ εἶχε μείνει.

Μὰ ἔδωκε καὶ ξημέρωσε ἡ ἀνέλπιστη ἡ αὐγὴ
καὶ στὴ δροσιὰ τοῦ ἀπόβροχου λουσιμένη
σὰ θάμα νέο πεντοβολᾶ κι ἀναγαλλιᾶζ' ἡ γῆ,
ὅσ' ὁ χρυσὸς ὁ θρίαμβος τοῦ Ἥλιου προβαίνει.

Στὸ μυριοθορυβούμενο κι ἡλιόβολο γιαλὸ
οἱ ναῦτες τὰ πανιά τῶν πλοίων ἀνοίγουν
καὶ ἰδέε! φαντάζουν τ' ἄριμενα στὸ κύμα τὸ ψηλὸ
πὼς πρίμα καρτεροῦνε τὸν καιρὸ νὰ φύγουν.

Πὼς μᾶς πλανεύει τὸ ὄνειρο τῆς εὐτυχίας ξανά
σὰν νὰ ἦταν μιὰ φορὰ νὰ μᾶς γελάσει!
σὲ νέα ταξίδια μᾶς καλοῦν τὰ πλοῖα στὰ γαλανὰ
τὰ κύματα, ποὺ ὡς νὰ ἦτιαν φῶς κι ἔχουν χορτάσει.

Κι ἂν τὰ κρατοῦνε οἱ ἄγκυρες τ' ἄριμενα ἐκεῖ στὴ γῆς
κι ἂν τὰ τιμόνια στὴ στεριά ἐγαλμένα,
κρυφὴ λαχτᾶρα ἐπέρασε τὰ θάθη μιᾶς ψυχῆς
κι ἀνατριχιάζουν τὰ φτερά τὰ διπλωμένα.

Κι ἦρθε κι ἐστάθη ἡ μιὰ ψυχὴ σ' ἀπόψηλη κορφὴ
καὶ τίς ζυγὲς φτεροῦγες δοκιμάζει,
ξεχνώντας ποὺ τίς λάβωσε — ψυχὴ, πικρὴ ἀδερφή!
τ' ἀστροπελέκι τὸ παλιὸ καὶ τὸ χαλάζι.

ΕΣΤΙΑΔΕΣ

Βαθιὰ ἄκραχτα μεσάνυχτα, τρισκότεινοι οὐρανοὶ
πάν' ἀπ' τὴν πολιτεία τὴν κοιμισμένη·
κι ἄξαφνα σέρνει τοῦ Κακοῦ τὸ Πνεῦμα μιὰ φωνή,
τρόμου φωνή — κι ὄλοι πετιοῦνται ἀλλαλιασμένοι.

«Ἐσθῆσε ἡ ἄσθηστη φωτιά!» κι ὄλοι δραμοῦν φορὰ
τυφλοὶ μέσα στὴ νύχτα νὰ προφτάσουν,
ἔχι μ' ἐλπίδα πὼς μπορεῖ γὰν' ψεύτρα ἢ συμφορὰ
παρὰ νὰ δοῦν τὰ μάτια τους καὶ τὴ χορτάσουν.

Θαρρεῖς νεκροὶ κι ἀπάριασαν τὰ μνήματ' ἀραχνὰ
σύγκαιρα ὀρθοὶ γιὰ τὴ στερνὴ τὴν κρίση,
κι ἐνῶ οἱ ἀνέγνωμοι σπαργοῦν μὲς σὲ κακὸ βραχνὰ
μὴν τύχει τρέμουνε κανεὶς καὶ τοὺς ξυπνήσει.

Μ' ἕνα πιχτὸ μονόχρωτο ἀναφυλλητὸ σκυφοτὸ
πρὸς τῆς Ἑστίας τὸ Νὰδ τραβοῦνε
καὶ μπρὸς στὴν Πύλῃ διάπλατα τὴ χάλκινη ἀνοιχτὴ
ἕνα τὰ μύρια γίνονται μάτια γὰ ἰδοῦνε.

Καὶ βλέπουν: μὲ τῆς γνώριμης ἀρχαίας των ἀρετῆς
τὸ σχῆμα τ' ἀνωφέλευτο ντυμένες
στὸν προδομένῳ τὸ Βωμὸν ἐμπρὸς γονυπετεῖς
τὶς Ἑστιάδες τὶς σεμνές, μὰ κολασμένες.

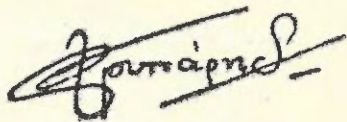
Τὸ κρῖμα τους ἐστάθηκε μὰ ἄβουλη ἀγαμελιὰ
κι ἀραθυμιὰ — σὰν τῆς δικῆς μας νιότης!
μὰ ἢ Ἁγία Φωτιά, μὰ πῶσθησε, δὲν τὴν ἀνάβει πλιά
ἀνθρώπινο προσάναμμα ἢ πυροδότης.

Κι ὅσο κι ἂν μὲ τὶς φούχτες των σκορπίζουν στὰ μαλλιά
μὲ συντριβὴ καὶ μὲ ταπεινοσύνη,
τοῦ κάκου! στὴ χλιὰ χόβολη καὶ μὲς στὴ στάχτη πλιά
σπίθας ἰδέα οὐδ' ἔλπιση δὲν ἔχει μείνει.

Κι εἶναι γραμμμένη τοῦ χαμοῦ ἢ Πολιτεία· ἐχτὸς
ἂν πρὶ ὃ καινούργιος ὁ ἥλιος ἀνατεῖλει
κάνει τὸ θάμα του ὁ οὐρανὸς καὶ στ' ἄωρα τῆς νυχτὸς
μακρόθυμος τὸν κερωνό του κάτω στείλει.

Κι ἂν εἶν' καὶ πέσει ἀπάνω τους, ἄς πέσει! ὅπως ζητᾶ
τὸ δίκιο κι οἱ Παρθένης τὸ ζητοῦνε,
ποῦ ἰδοῦ τις, μὲ τὰ χέρια τους στὰ οὐράνια σηκωτὰ
καὶ τὴν ψυχὴ στὰ μάτια τους τὸν προσκαλοῦνε.

.....
Τάχα τὸ θάμα κι ἔγινε; — πές μου το γὰ στὸ πῶ,
γνώμη ἄβουλη, γνώμη ἄδικη μᾶς νιότης
σὰν τὴ δικιά μας, πῶσθησεν ἔτσι χωρὶς σκοπὸ
κι ἀκόμα ζεῖ καὶ ζένεται — μὲ τὸ σκοπὸ τῆς!

ΚΩΣΤΑΣ ΡΩΜΑΝΟΣ

Γεννήθηκε στή Σίφνο τὸ 1881. Τὰ ἐφημέρικὰ του χρόνια τὰ πέρασε στήν Ἀθήνα. Ὑστερα, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα πολλῶν ἄλλων Σιφνιῶν τῆς ἐποχῆς, πού ξενιτεύονταν στήν Πόλη ἢ τὴν Αἴγυπτο ἀναζητώντας καλύτερη τύχη, ἔφυγε κι ἐκεῖνος γιὰ τὸ Κάιρο.

Ἐκεῖ ἐπιδόθηκε στή δημοσιογραφία καὶ στὰ 1903 ἱδρυσε τὴν ἐβδομαδιαία πολιτικοσατιρική ἐφημερίδα «Σφίγξ». Προικισμένος μὲ γνήσια σατιρική φλέβα καὶ μὲ ταλέντο σκιτσογράφου ἔγραφε μόνος του ὁλόκληρο τὸ φύλλο καὶ σατίριζε πρόσωπα καὶ πράγματα τοῦ καιροῦ του, μὲ στίχους, ἄρθρα κι εὐθυμογραφήματα, στολιζοντας τὶς σελίδες τῆς ἐφημερίδας του καὶ μὲ γελοιογραφίες πού φιλοτεχνούσε ὁ ἴδιος.

Πενήντα πέντε συνεχῆ χρόνια ἡ «Σφίγξ» δὲ σταμάτησε τὴν ἔκδοσή της, ἕνα διάστημα μάλιστα κυκλοφοροῦσε κι ἐβδομαδιαῖο παράρτημά της στὶς ἐλληνικὲς παραικίες τῆς Διώρυγας τοῦ Σουέζ. Ἀλλὰ ὁ Ρωμανὸς, πολυγραφότατος καὶ δημιουργικὸς, δὲν περιορίστηκε μόνον στή «Σφίγγα». Ἔβγαλε καὶ ἕξι ἄλλα ξενόγλωσσα σατιρικά φύλλα.

Στὰ ἀραβικά: τὸν «Αἰγυπτιακὸ παπαγάλου» (1903), τὸ «Ἀλμπαχλούλ» (1909), τὸ «Φῶς» (1909) καὶ στ' ἀγγλικά τὸ «Χιουμορίστ» (1919). Συνεργάστηκε ἐπίσης καὶ στὸ ἀρμενικὸ περιοδικό «Ζέππελιν» (1930). Παράλληλα ἔγραψε πολλὲς ἐπιθεωρήσεις πού ἀνέβηκαν σὲ θέατρα τῆς Αἰγύπτου καὶ ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Αἰγυπτίωτης λογοτέχνης Μανώλης Γιαλουράκης, τύπωσε καὶ τὰ παρακάτω βιβλία:

- «Τὰ Παναγιύπτια» (ἐπιθεωρήσεις σὲ πράξεις τρεῖς) γραμμμένη μὲ συνεργασία τοῦ Τάκη Τσάκωνα. Κάιρο - Ἀλεξάνδρεια - Κωνσταντινούπολις, 1903.
- «Παρά μία τεσσαράκοντα». Συλλογὴ γελοιογραφιῶν μὲ θέμα τὸν Ἐλευθέριον Βενιζέλου. Κάιρο, 1922.
- «Θέατρον». Κάιρο, 1925.
- «Σφιγγὸς τριακονταετηρίδος» (1903 - 1933). Κάιρο, 1933.

- «Τὰ τραγοῦδια τῶν Νέων Παναγιυπτίων» (μὲ συνεργασία Τ. Τσάκωνα). Κάιρο, 1935.
- «Σφίγξ Αἰρλαΐν». Κάιρο, 1938.
- «Οἱ Ναπο...λεοντάρηδες». Ποίημα. Κάιρο, 1942.
- «Μουσολινιάς». Κάιρο, 1942.
- «Φραγγέλι». Κάιρο, 1946.
- «Ἡ Καρικα - τουριστικὴ Σφίγξ τοῦ Ἀποδήμου». Κάιρο, 1951.
- «Ὁ Δικέφαλος ἀετὸς» (ιστορικὸν σημεῖωμα). Ἀλεξάνδρεια, 1952.
- «Καρικα - τουριστικὴ». Κάιρο, 1953.
- «Τουριστικὴ Σφίγξ». Ἀλεξάνδρεια, 1954.
- «Λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ κέραμοι». Τραγοῦδια τοῦ Ρωμάνου. Κάιρο, 1957. Ἀπὸ τὸ τελευταῖο αὐτὸ βιβλίον τοῦ εἶναι τὰ ποιήματα ποὺ δημοσιεύσαμε.

Ὁ Κώστας Ρωμάνος πέθανε στὶς 28 Νοεμβρίου 1957, τὴν ἡμέρα ποὺ ἡ «Σφίγγα» τοῦ ἀριθμοῦσε συνολικὰ 5.240 φύλλα. Ἡ ἐκδόσή της συνεχίστηκε μὲ ὑπεύθυνον τὸ γιὸ τοῦ Νικόλαο Ρωμάνο. Στὸ διάστημα 1959 - 60 δημοσιεύθηκαν σὲ συνέχειες τ' ἀπομνημονεύματα τοῦ Κ. Ρωμάνου μὲ τὸν τίτλον «Ἀγαμνήσεις ἀπὸ τὴ ζωὴ μου».

Στὶς 11 Αὐγούστου 1962 κυκλοφόρησε τὸ τελευταῖον φύλλον τῆς «Σφίγγας». Ἔτσι ἔκλεισε ὁ κύκλος μιᾶς ἀκόμη σιφνιακῆς δραστηριότητος στὸ δημοσιογραφικὸν τομεᾶ.

Φωτοτυπία τοῦ φύλλου τῆς «Σφίγγας» ποὺ ἀναγγέλλει τὸ θάνατον τοῦ Ρωμάνου.

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ

Τὸν χρυσοχέρη φώναξα ἀρχιμιάστορα
πὸ τὰ σκληρὰ τὰ μέταλλα θαμιάζει
καὶ τοῦτα: Θέλω νὰ μοῦ φτιάξεις μιὰ καρδιά
πὸ τὴν καρδιά 'κεινῆς νὰ μοιάζει.

Ἔσκυψε τὸ κεφάλι ὁ πρωτομιάστορας
κι ἔνα χαμόγελο στὰ χεῖλη του ἐπλανήθη
— Καὶ πὸ νὰ θρῶ τόσο σκληρὸ ἐγὼ μέταλλο;
στὰ λόγια τὰ δικὰ μου ἀποκριθῆ.

— Σκάφε τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, τ' ἀπάντησα
καὶ πάρε ἀπὸ τὴν κόλαση γρηνίτη
σιμίξε τον μὲ πλατίνα καὶ μὲ ἄργυρο
κι ἴσως τὴν καταφέρεις, ὦ! τεχνίτη.

Καὶ πάλι χαμογέλασεν ὁ μιάστορας
— Καὶ πὸ νὰ θρῶ φωτιά γιὰ νὰ τὰ λιώσει;
— Σχίσε τὰ στήθη μου, τ' ἀπάντησα
καὶ ζήτ' ἀπ' τὴν καρδιά μου νὰ σοῦ δώσει.

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΜΟΥ

Τὸ γέλιο σου μιὰν ἀνοιξή
εἰς τὴν καρδιά μου φέρνει
κι ὅλες τίς πίκρες τῆς ζωῆς
εὐθὺς τίς λησιμονῶ.
Τὰ χρόνια πὸν θαραίνουνε
τοὺς ὄμιους μου τὰ παίρνει
καὶ γίνομαι κι ἐγὼ σὰν σὲ
δεκατριῶ χρονῶ.

Μὰ ὅλα εἶναι ψέματα
ὁ καταλύτης χρόνος
ἀφήνει τὰ σημάδια του
ἀπ' ἔπου κι ἂν περνᾷ
κι ἐπάνω εἰς τὸ πρόσωπο
γράφετ' εὐθὺς ὁ πόνος
ἐκείνου πὸν γερνᾷ.

ΤΗΣ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ ΜΟΥ

Ἐκεῖ στ' ἀντικρυνά μου σπίτια
ἔχουνε κτίσει γκαρσονιέρα δυὸ σπουργίτια.
Ἐκάθησα μὲ ὑπομονή μεγάλη
κι εἶδα στὸν ἔρωτα νὰ κάνουνε σπατάλη.

Τὸπα στή γυναῖκα μου τὴν Περσεφόνη
καὶ τῶρα δὲν ξεκολλᾷ ἀπ' τὸ μπαλκόνι,
κοιτάζει διαρκῶς τ' ἀντικρυνά τὰ σπίτια
καὶ παρακολουθεῖ τί κάνουν τὰ σπουργίτια.

Καὶ τῶρα, ἀπειλεῖ νὰ μὲ χωρίσει ἀπὸ κοίτης
γιατὶ δὲν κατορθώνω νὰ γενῶ... σπουργίτης!

II ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Εἶδα τὰ δυὸ τὰ μάτια σου
καὶ τὸ τρελλό σου στόμα
καὶ πέθανα καὶ χάθηκα
καὶ μὲ τὰ σὲ τρελλάθηκα,
ξανθούλα νοσοκόμα.

Κι ἔκανα μιὰ τρελλή εὐχή
ν' ἄρρώσταγα αἰώνια,
νὰ μ' ἔστελναν στὴν κλινικὴ
καὶ νάμην ἄρρωστος ἐκεῖ
γιὰ δυὸ χιλιάδες χρόνια.

Κι ἐκεῖ θεὸ νὰ μοῦ φαίνεται
γλυκὸ καὶ τὸ κινίνο,
ἄρκει ν' ἀφήνεις ποῦ καὶ ποῦ
— "Ἄχ, νοσοκόμα ἄλεπού —
φιλάκια νὰ σοῦ δίνω.

Κι ἂν πεῖ ὁ γιατρός πὼς ἔ-
γιανα,
ξανθούλα νοσοκόμα,
νὰ μὴ φωνάζει θὰ τοῦ πῶ
γιατὶ ἐσένα ἀγαπῶ
κι εἶμι' ἄρρωστος ἀκόμα...

ΠΑΡΑΠΟΝΟ

Εἶδα προχθὲς τὰ μάτια σου
γιὰ ἄλλον δακρυσιμένα
καὶ σοῦ ἴπα μὲ παράπονο,
ἀγάπη μου, πικρό.

"Ἄς δάκρυζαν τὰ μάτια σου
γιὰ μιὰ στιγμὴ γιὰ μένα
κι ἄς μὲ φιλοῦσανε νεκρό.

Ο ΕΡΩΤΑΣ ΜΟΥ

Ἄφησε ὁ χρόνος τὴ σφραγίδα του
ἐπάνω στὰ μαλλιά μου
κι ἐπέρασε χωρὶς νὰ θίξει τὴν καρδιά μου.
Εἶχε φρουρὸ ἀκοίμητο τὸν ἔρωτά μου.

ΓΙΑΤΙ ΝΑΡΘΕΙΣ ΣΤ' ΑΣΤΕΡΙ ΜΑΣ

Χριστούλη μου. Πῶς σούρθε εἰς τὸ νοῦ σου
νὰ ῥθεις στ' ἀστέρι μας νὰ γεννηθῆεις;
Γιατὶ αὐτὸ τ' ἀστέρι τ' οὐρανοῦ σου
σ' ἔκαμε τόσο νὰ συγκινηθῆεις
καὶ ἔδειξες τόση γιὰ μᾶς ἐμπιστοσύνη
κι εἶπες: Σ' αὐτοὺς θὰ πάω νὰ διδάξω τὴν Εἰρήνη!

Τόσος περιλαμπρὸς κόσμος, γύρωθὲ σου
δὲν σ' ἐσυγκίνησε; Δὲν ἴδρωσε τ' αὐτί σου;
Γι' αὐτὸ κι ἐγὼ δὲν θὰ σοῦ συγχωρέσω
αὐτὴ τὴν ἀκατανόητη προτίμησή σου
ν' ἀφήσεις τόσοις κόσμοις ἐκεῖ ψηλὰ ὠραίους
καὶ νάρθεις νὰ γεννηθῆεις μέσ' στοὺς Ἑβραίους.

Γιατὶ ὡσὰν Θεὸς ποὺ εἶσαι, ἔπρεπε νὰ ξέρεις
καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ τῆς φύσεως
ὅτι ἀδίκως ἔνα τέτοιο δῶρο φέρεις
σ' ἀνθρώπους ἀνεπίδεκτους μαθήσεως.
Κι ἐκεῖνο τὸ διαμάντι σου, τὸ «ἀγαπάτε ἀλλήλους»
νὰ ρίξεις σ' ὄντα ποὺ ἀλληλοτρῶγονται ὡσὰν τοὺς σκύλους!

ΟΙ ΧΙΡΕΣ

Σὰν ὁ παπὰς ἐχίρηψε, τραβοῦσε τὰ μαλλιά του.
Ποῦ θὲ ναῦρει παπαδιά νὰ κυττάξει τὰ παιδιά του;
Ἐχτυπιόταν, ἔκλαιε διαρκῶς τὴ μοῖρα του
π' ἔχασε τὴν παπαδιά, τὴ δεξιὰ τὴ χεῖρα του.

Ἐκινᾷ ἔνα πρωτὶ, πάει στὴν Ἐπισκοπὴ
νὰ ρωτήσῃ τὸ Δεσπότη νὰ ἴδῃ τί θὰ τοῦ πεῖ.
— Ποιὸς τὰ τέσσερα παιδιά μου Δέσποτά μου θὰ κοιτάξει;
ποιὸς μέσα στὸ σπιτικό μου θὲ νὰ δάλει τώρα τάξη;

— Ὁ Θεός! τοῦ λέει ὁ Δεσπότης, ποὺ τὰ πάντα ἐπιβλέπει
θὲ νὰ κάμῃ καὶ γιὰ σένα ὅ,τι πρέπει καὶ δὲν πρέπει.
— Στὸ καλὸ σου Δέσποτά μου! Τὰ παιδιά μου θὰ κοιτάξει,
μὰ καὶ εἰς ἐμὲ ἀκόμα λὲς ὅτι θὰ δάλει τάξη;

Ποιὸς θὲ νὰ μοῦ μαγειρέψῃ καὶ κανένα ζαρζαδάτι;
Ποιὸς τὸ βράδυ θὰ ζεστάνῃ τὸ ἔρημό μου τὸ κρεβάτι;

Ποιός ποτέ ἂν ἄρρωστήσω, μοῦ πονέσει τὸ κεφάλι
ἢ πονέσει ἢ κοιλιά μου, ποιός θεντοῦζες θὰ μοῦ θάλει;

Καὶ ξερόβηξ' ὁ Δεσπότης
— Γιὰ κουτὸ τοῦπε μὲ πῆρες,
χάθηκαν ἀπ' τὸ χωριό σου
βρὲ παπὰ μου καὶ οἱ χῆρες;

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΔΗ

Ἀρρώστησα καὶ μ' ἄρπαξ' ὁ Ἑρμῆς
καὶ μ' ἔφερε σὺς ὄχθες τῆς Ἀχερουσίας
ἐνόμισε ὅπως νομίζετε κι ἐσεῖς
πὼς εἶμαι κάτοχος περιουσίας.
Μὰ ἔνοιωσε πὼς ἔκαμει τὸν κόπο ἄδικα
σὰν εἶδε πὼς δὲν εἶχα οὔτε τὰ βαρκαδιάτικα
γιατὶ ἤξερα τὸ Χάρο τὸν πεχλιθάνη
πὼς σὲ κανένα πίστωση δὲν κάνει.

— Ἄν θέλεις φίλε μου νὰ τὰ οἰκονομήσω
ἄσε με νὰ γυρίσω πίσω
κι ἴσως μοῦ τὰ δανείσουν, ὁ δαίνας ἢ ὁ τάδες
καὶ πολὺ πρόθυμα κάποιος ἀπὸ τοὺς Δεσποτάδες!

Μὲ ἄκουσε. Καβάλλησα τὸν Πήγασο, τὸ ἄτι μου
κι ἐγύρισα ὀπίσω στὸ κρεβάτι μου.
Κι εἶπαν οἱ φίλοι: — ἄνθρωπος καλὸς κι ἀντέχει,
κι εἶπαν οἱ ἐχθροί: — Κακὸ σκυλί, φόφο δὲν ἔχει.

ΖΕΥΣ ΚΑΙ ΔΑΝΑΗ

Ὁ Ζεὺς, ποῦ ἦταν κάποτε Θεὸς
κι ἐπάνω εἰς τὸν Ὀλυμπο ἐξοῦσε
ἢ ἱστορία ἀναφέρει ἀναιδιῶς
πὼς τὰ ξινὰ πολὺ τὰ ἀγαποῦσε.

Γι' αὐτὸ μετεμορφώγνετο συνήθως
μὲ τέχνη καὶ μεγάλη προσοχὴ
διὰ νὰ ξεγελά τῶν θηλυκῶν τὸ ἦθος
πότε ὡς κύκνος, ἄλλοτε ὡς ταῦρος
καὶ κάποτε ὡς χρυσὴ βροχή.

Τέτοιο λοιπόν Θεό, ποιός δὲν τὸν ἀγαπάει;
γι' αὐτὸ κι ἡ ὠραιόκορμη Δανάη
μαζὶ του εἰς τὸν ἔρωτα δὲν ἔκανε νισάφι
καὶ ἔσταζε τὸ σπῆτι της καθημερινῶς χρυσάφι.

Μὰ ὁ Θεὸς τοῦ Μωϋσῆ
δὲν γίνεται βροχὴ χρυσή.
Ἑβραῖος σὰν καὶ κείνο,
μὲ κάτω ψευταμαργιολιές
σ' αὐτὲς τὶς ἐρωτοδουλειές
πλερώνει μ' ἓνα κρίνο!

ΧΙΟΝΙΑ ΣΤΑ ΜΑΛΛΙΑ

Τί κι ἂν στὸ κεφάλι μου πέσανε τὰ χιόνια.
Σ' ἀγάπησα γιατί ἡ καρδιά ποτὲ της δὲν γερνᾷ
γιατί ἂν καὶ θαραίνουγε εἰς τὸ κορμί τὰ χρόνια
ὁ ἔρωτ' ἀλογάριαστα τὰ χρόνια τὰ περνᾷ.

Σ' ἀγάπησα! Τί ὠφελεῖ ὁ ἔρωτ' στὰ γεράματα
μόνο μαράζι στήν καρδιά πολὺ βαθὺ ριζώνει
ἀφοῦ στὸν κόσμῳ σήμερα δὲν γίνονται πιά θαύματα
κι ὅσο κι ἂν χτυπᾷ ἡ καρδιά, τὸ κορμί δὲν ξανακινεῖ.

ΜΕ ΜΙΑ ΟΚΑ ΡΕΤΣΙΝΑ

Ὁ Ἀρχιμήδης κάποτε ποῦταν σοφὸς τὰ μάλα
τὸ καλαμάκι φαίνεται νὰ ἄρπαξε καθάλλα
κι ἐγὼ ὄλαι αἱ σκέψεις του γινόνταν μὲ κουμπάσο
εἶπε ἐκεῖτὸ «Δὸς πᾶ στῶ κι εὐθύς τὰν γὰν κινάσω».

Ἐγὼ ποῦ ἀπ' τῆ σοφία του δὲν ἔχω οὔτε δράμι
καὶ οὔτε καβαλλίκεφα ποτέ μου τὸ καλάμι,
θλέπω μ' ἓνα σκουμπρι παστὸ καὶ μιὰ δὲκὰ ρετσίνα
κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου νὰ τρέμει ἡ Ἀθήνα.

Η ΛΗΔΑ

Ἡ Λήδα τοῦ Τυνδάρειω ἡ γυνή
στὶς ὄχθες μανθῆς λίμνης καθότανε γυμνή

καί μέσ' στὰ δλοκάθαρα νερά της
ἐθαύμαζε τὰ κάλλη τὰ γυμνά της.

Τήν εἶδε ὁ Ζεὺς, ἀπὸ τὰ κάλλη της ἐτρώθηκε
καί εἰς κύκνον παρευθὺς μεταμορφώθηκε
καί εἰς τήν ἀγκαλιά της μέσα ἐχώθηκε.

Καί ὅταν σύμφωνα πρὸς τὰς παλιὰς τὰς ἔξεις του
ἱκανοποίησε τὰ κέφια, τὰς δρέξεις του,
Πῶς εἶν' ὁ Ζεὺς στή Λήδα φανερώθηκε
καί μέσ' στῆς λίμνης τὰ νερά ἐχώθηκε.

Κι ἡ Λήδα μὲ μεγάλη καυχησιά της
φανέρωσε στὸν Τυνδάρειω τὴ βρωμισιά της
καί κείνος τὸ θεϊκὸ τὸ κέρατο ἐκαπουλεύθηκε
πῶς θὰ γενεὶ πατέρας κάποιου ἥρωα ὄνειρεύθηκε.

Κι εἶπε ἡ Λήδα, μὴν περιμένεις ἥρωα πῶς θὰ γεννήσω καί ἐγὼ
ὁ Ζεὺς ἐφανερώθηκε ὡσάν πουλι κι ἴσως γεννήσω ἓνα αὐγὸ.

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΟΥ

Ἄπὸ τῆς Ρώμας τοῦ Ραδίου τὸ σταθμὸ
μὰ εἶδησις μοῦ τρώει τὸ τζιέρι
πῶς τῆς πατρίδας μου τὸ ὄμορφο νησι
πατοῦν οἱ θρωμεροὶ οἱ Βερσαλλιέροι.

Σίφνος, πανώριο μου νησι
μὲ τὸν καθάριο σου ἀέρα
δὲν ξέρω ἂν θὰ ζήσω γὰ σέ δῶ
ἕως τὸ τέλος τοῦ πολέμου ἐλευθέρα.

Μὰ ὅταν θ' ἀνατείλει λευτεριάς αὐγή
ἀς διαβαστεῖ καί ἡ δική μου διαθήκη
πού γράφει πῶς στῶν τσικαλιῶν σου τὴν παραγωγή
«Ντοῦτσε» γὰ λέγεται τὸ πιὸ μεγάλο σου... καθίμι!
(Ἀπὸ τῆ «Μουσολιλιάδα», 1942)

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1883. Ο πατέρας του Γεώργιος Καμπάνης ήταν Σιφνιός, συγγενής του παλιού δημοσιογράφου και εκδότη της εφημερίδας «Σίφνος» Νικολάου Καμπάνη. Σπούδασε φιλολογία στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας. Σε ηλικία 20 χρονών με τον ποιητή Σωτήρη Σκίπη εκδόσανε το περιοδικό «Ακρίτας». Ασχολήθηκε συστηματικά με τη λογοτεχνία. Έγραψε ποιήματα, διηγήματα, κριτικές, δοκίμια και μετάφρασε τραγωδίες του Ευριπίδη και του Σοφοκλή και έργα ξένων συγγραφέων, που εκδόθηκαν στη σειρά της βιβλιοθήκης Γ. Φέξη. Συνεργάστηκε με τα περιοδικά «Ήλύσια», «Ήγησώ» και «Παναθήναια» και διεύθυνε το περιοδικό «Έλληνικά Χρονικά». Το 1914 παρουσίασε την ποιητική συλλογή «Προσφορά στον Ήφαιστο». Σα δημοσιογράφος εργάστηκε σε αθηναϊκές εφημερίδες και το 1921 εξέδωσε την απογευματινή εφημερίδα «Πρωτεύουσα», που παύτηκε το 1923 από την επαναστατική κυβέρνηση του Ν. Πλαστήρα. Διετέλεσε και πρόεδρος της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών.

Στην Αίγυπτο, όπου έμεινε μια διετία, έγραψε το βιβλίο «Η Αίγυπτος των Φαραώ» με τη συνεργασία του αιγυπτιολόγου Διον. Κούτικα. Έγραψε επίσης τις έντυπώσεις του από τις Αιγυπτιακές νεκροπόλεις με τον τίτλο «Ναοί και τάφοι».

Όταν γύρισε στην Ελλάδα έγραψε την «Ιστορία της νέας ελληνικής λογοτεχνίας», την «Ιστορία της νέας ελληνικής κριτικής» και την «Ιστορία των αισθητικών θεωριών». Επίσης συνεργάστηκε σε εγκυκλοπαιδείες και λεξικά.

Έπηρεασμένος από τη φιλοσοφία του Νίτσε και από άκρατες εθνικιστικές αντιλήψεις συνεργάστηκε με τη δικτατορία της 4ης Αυγούστου. Η στάση του επίσης στά χρόνια της Γερμανικής Κατοχής δεν ήταν εκείνη που ταίριαζε σε πνευματικό άνθρωπο. Γι' αυτό δικάστηκε το 1947 στο δικαστήριο των δοσιλόγων αλλά άθω-

ώθηκε. Στην Κατοχή είχε εκδόσει και τὸ φιλοξονικὸ περιοδικὸ «Εἰκοστὸς Αἰὼν».

Πέρασε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του μὲ ψυχικὲς κρίσεις καὶ μὲ ἀπώλεια τῆς μνήμης του καὶ πέθανε στὴν Ἀθήνα στὶς 22 Δεκεμβρίου 1956.

ΑΝΟΙΞΗ ΣΤΟ ΛΙΜΑΝΙ

Θάλασσα μπλάβη, γαληνὴ στὸ χαμηλὸ ἀκρογιαλί,
πὺ ἀπάνωθὲ του ὑψώνεται τὸ ρημιαγμένο κάστρο
Καὶ πέρα, ἀγνάντια τὰ βουνὰ τῆς Ρούμελης καθάρια
Ῥσὰν ἀχειροποίητες γιγάντιες πυραμίδες.

Κι ὁ ἥλιος ἀνοιξιάτικος πολύφωτος καὶ μέγας
— Λάμπει ὡς τὴν ἀρετὴ τοῦ ἀνδρός, τὰ μάτια τῆς γυναίκας —
Ρίχνει ψηλάθε τὴ θερμὴ πνοὴ πὺ ξελογιάζει,
(Τὸν ἥλιο τῶν ἀλωνισιῶν, τοῦ θέρους μοῦ θυμίζει).

Καὶ οἱ γλάρου πὺ σμιώνουνε πρὸς τὸ ἀκρογιαλί τρέχουν,
Ἄνήσχοι — τὸ κλάμα τους σὰν κλάψμιον ἀνθρώπου,
Κι ἡ πολλὴ ζέστη ἡ ἀδόκητη κάνει τὸ γέρο ναύτη,
Βγάζοντας τὸ τσιμπούκι του, φυσώντας τὸν καπνὸ του
Νὰ πεῖ: βροχὴ θὲ νάχοιμε πολλή, στὸ σύντροφό του.

Στὴ χαμηλὴν ἀκρογιαλιά λίγα καράδια ἀράζουν,
Βάρκες καὶ φαροκάϊκα στολίζουν τὸ λιμάνι,
Κι ἡ μικρὴ πόλις στὴ θερμὴ τοῦ ἡλίου λάμψη ἐτούτη,
Λές, παίρνει τὸν ἡδονικὸ βαθὺν ἀνασασιὸ τῆς
Μέσ' στὴν ἀόριστη, λαμπρὴ, φλογάτην ὥρα.

Κατὰ τ' ἀπομεισήμερο πῆρε βροχὴ καὶ μπόρα...

ΜΕΛΤΕΜΙ

Μελτέμι τὶς ἀνήσυχες φτεροῦγες σου κουνώντας,
ἀνάμεισ' ἀπ' τὴ σὺδεντρη τὴ μουσικὴ ἐρημία,
ἤχεις μυριόψυχο ἄκουσμα θριαμβικὸ στὸν κάμπο
τοῦ Γυαλιστῆ τοῦ καυτεροῦ, τοῦ καρποφόρου Αὐγούστου.

Μελτέμι ξύπνα και σ' έμην' αὐτήν πού ἀποκοιμήθη
καιρούς μέσα στά στήθη μου τὰ πέτρινα, κι ἐλπίδα
δέν ἔχει νά ἐγερθεῖ ποτές ἀπό τὸ μέγαν ὕπνο
τὴν κουρασμένη, κοιμισμένη δλόδαθα καρδιά μου.

Μελτέμι μεγαλόπρεπο τίς δυνατὲς φτεροῦγες
κουνᾶς τίς μουσικόλαλες μέσ στή βαθιά ἐρημία
καὶ πού ξυπνᾶς τὴν κάθε ἡχώ
ξύπνα μὲ τοὺς ἀντίλαλους καὶ τὴ φτωχὴ καρδιά μου.

Μελτέμι τίς ἀνήσυχες φτεροῦγες σου κουνώντας
ἀνάμεσ' ἀπ' τὴ σύδεντρη τὴ μουσικὴ ἐρημία
ἤχεις μυριόψυχο ἄκουσμα θριαμβικὸ στὸν κάμπο
τοῦ Γυαλιστῆ τοῦ καυτεροῦ, τοῦ καρποφόρου Αὐγούστου.

ΠΝΟΗ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

Φθινόπωρον ἐμύρισε στὸ σπίτι μας τριγύρω
Ἐπ' τὴν ἀρχὴ τοῦ Αὐγούστου...
Τὸ πρωτοβρόχι ἐρράντισε τὰ δέντρα καὶ τὸν κάμπο
Ἐρράντισε καὶ τὰ ξανθὰ σταφύλια.
Γλυκειὰ δροσιὰ τοῦ δειλινοῦ τὴν ὥρα πλημμυρίζει
ἌΟλα καὶ πνέει ὡς τὴν καρδιά
Μὲσ στή θαμπόφωτη τοῦ νοῦ γαλήνη πνέει...

Φθινόπωρον ἐμύρισεν ἀθῶο καὶ ὀλόγυρά μας
Ἐλάμφανε τὰ πράσινα φυλλώματα καὶ ἡ πλάση
Γέμισεν ἀπ' τὴν εὐωδιά σου
Μητέρα γῆ, πού ἐδίφασες καὶ πού ἔχεις ξεδιψάσει.

ΗΜΕΡΕΣ ΟΚΤΩΒΡΙΑΝΕΣ...

Ἡμέρες Ὀκτωβριανὲς μὲ τὸ γαλάζιο ἡμίφως
Πάνω ἀπὸ δέντρα καὶ βουνὰ
Ἄνεργμῆνευτη ἐμορφιά τῶν Ἀττικῶν ὠρῶν.

Γαλήνη. Τί κι ἂν ἔφυγαν στὸ πρῶτο πρωτοβρόχι
Τὰ χελιδόνια ἔλα μαζί
Λάμπει καὶ στὸ φθινόπωρον ἐαρινὴ ἡ ψυχὴ.

Λάμπει τὸ δέντρο μὲ τὸ φῶς καὶ τὴν ἀγαθοσύνη
Τοῦ πιὸ ἀγαθοῦ Ἀπριλιοῦ,
Τὸ δέντρο τῆς ἀγάπης μας μὲ κάθε αὐγὴ κι αὐτό.

Ἡμέρες Ὀκτωβριανές μὲ τὸ γαλάζιο ἡμίφως,
Μὲς στ' ἀγαθὰ φυλλώματα πράσινα ἢ χρυσαφιά,
Ποῦ ὑφαίνουν ἀνεριμνευτὴ τῆ νέα σου ὁμορφιά.

ΕΑΡΙΝΗ ΠΡΟΣΔΟΚΙΑ

Οἱ ἀσφόδελοι ἀπ' τῆ νέα τῆ γῆν ὑψώθηκαν στὸ νέο τὸ φῶς!
Οἱ ἀμυγδαλιές ἀνθίσανε κι ἔβλες τοῦ δρόμου οἱ λευκές,
Ποῦ λέω πῶς καὶ σὺ δύνασαι ν' ἀνθίσεις, ὦ καρδιά μου.

Χαρὰ ν' ἀστράψει, ὦ σὺ καλὴ καὶ γνωστικὴ γυναίκα
Μέσα στὰ γλαυκοπράσινα τὰ μάτια σου ἄλλη μιὰ φορά,
Περίμενε στὸ σπῆτι μας τὰ χελιδόνια πάλι
Μὲ τὰ ψαλιδιωτὰ φτερά.

Τὸν ζέφυρον μὲ τῶν βραδιῶν περίμενε τὰ μύρα,
Ἐπάνω ἀπ' τὰ δλόισα, δλόρθα κυπαρίσσια,
Περίμενε καὶ τίς νυκτιές μὲ τῆ λαλιά τῶν κούκων
Ποῦ ἀντιλαλεῖ καὶ χάνεται μὲς στὴν ξανθὴ γαλήνη.

ΝΥΧΤΕΡΙΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τῆ νύχτα μὲ τὸ ἄφθονο καὶ τ' ἀπλωτὸ φεγγάρι,
Μόνος ποῦ περπατῶ,
Ἐνα ρυθμὸν ἀκολουθῶ ἀπὸ τραγοῦδι κάποιο
Ποῦ τὸ σκοπὸ του μόνο ἐγὼ τὸν ξέρω, μόνο ἐγὼ.

Τὸν ἀκλουθῶ κι ὡς περπατῶ, τὸν ἀκλουθῶ κι ὡς στέκω,
Μέσα του κάθε ἀνάμνησις λιώνει, κάθε καημὸς,
Κι ὁ πόνος ὁ βαρύτατος ποῦ μοῦ ἔχει δώσει ἡ Μοίρα
Γίνεται φῶς καὶ χάνεται στὸ φεγγαρίσιο φῶς.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΣΠΗΤΙΟΥ ΜΑΣ

Ὅλα εἶναι χρυσοπράσινα ἢ χρυσαφιά τὰ δέντρα.
Μόνο οἱ ἐλιές αἰώνια γλαυκές, τὸ φύλλωμά της

Τῆς καθεμιᾶς στήν τρικυμία και στή γαλήνη πλούσιο
Καί στῶν χειμῶνων τήν ὀργή, τήν ἔαρινή εὐλογία.

Ὅσοπο τίποτε πικρὸ και θλιβερὸ δὲν εἶναι
Στήν ἤσυχη θεοφώτεινη φθινοπωρινήν εἰρήνην,
Ὁ Ἥλιος πρῶος. Καί ποῦ και ποῦ κάποιου πουλιοῦ τραγοῦδι·
Ἡ πεταλούδα σέ πλαναῖ τήν ἀνοιξη ἐνθυμίζοντας.

Μικρὸ σπιτάκι ποῦ ἔρημη ἡ ζωὴ μου ἔχει κουρνιάσει
Εἰς τήν ἀθῶα σου θερμασιὰ και τήν ἀγάπη...
Κι ἐσὺ δεντράκι πρόσχαρο ποῦ πέφτει
Τὸ φῶς ἐπάνω στά κλαδιά, ἡρεμιότατα κλαδιά σου.

Γιὰ μιὰ στιγμὴν ὁ ναυαγὸς τῆς ζωῆς λές και δὲν εἶμαι,
Και πάλι ἂν εἶμαι, τί γλυκὺ ἀπ' τήν τρικυμία σωσιμένος
Ὅτι τὸ κύμα ἐξέβρασέ μ' ἐδῶ στή συντροφιά σας.

Τί ἀγαθὸ ναυάγιο!
Και ἄς εἶμι' ἐγὼ ὁ ναυαγισμένος.

ΤΟ ΠΑΓΩΝΙ

Μ' ἐξύπνησεν ἡ γαλανὴ ὠρυγὴ ἀπὸ τὸ παγῶνι
τὸ πρωῒ. Πῶς ἀνεσήκωνε τὰ ὀπίσθια φτερά του,
ἔβαν ἥλιον πολυάκτινον μ' ἐκεῖνα νὰ σκαρώνει,
νὰ παίξει μὲ τὰ σπάταλα τὰ ὠραῖα τὰ χρώματά του!

Μὲ μία μεγαλοπρέπειαν ὡσὰ Ρωμαίου ὑπάτου,
και φιλαρέσκεια γυναικὸς ὡς τὸ λαμιό του ἀπλώνει,
μακρὺν κάτω ἀπ' τὰ ἡμίφωτα ποῦ στάζουνε ψηλά του
ὠραῖοι, πρασινάργυροι τῆς πλούσιας λεύκας κλῶνοι.

Σὰν ὄραμα μὲς στὸ πρωῒ ποῦ ἐξύπνησα μοῦ ἐφάνη,
ἔπου παράξενη ἔκαμινε τὴ βίλλα
σὴν ἀνοιξάτικη ἤσυχία, τήν ἀπλωτὴ τριγύρω

Λῦρα ποῦ δὲν ἐσάλευε τὰ φύλλα...
και, μὲς στή μεγαλόπρεπη πρωινὴν ὄνειροπλάνη,
γαλάζια ὄλα τὰ ἔβλεπα: Καί τῶν ἀνθῶν τὸ μύρο!

ΕΤΟΙΜΟΣΒΗΣΤΟ ΦΩΣ

Βραδιά γαλήνης έαρινής, πού ξέρουν οί ζωγράφοι
νά γτύουν μ' άγιο φώς·
ή άπλή τριγυρινή ζωή — τά σπίτια μας και οί τάφοι,
ζοϋν όπως πνεϋμα ήρεμα, — δέν ξέρω πώς.

Βαρεία εϋωδιά άπ' την άνοιξη. Τό σιωπηλό χρυσάφι
των άστρων καθρεφτίζει ό ποταμός
Δέν ξέρω πώς:
θέλω νά συλλογίζομαι: ό,τι γράφει δέν ξεγράφει.

“Ολ' ή γαλήνη τάχατες έγίνηκε είμαρμένη;
ώσαν δλέθρου φάσγανο και σύ φεγγάρι, ώ ναί!
Πόσο πολύ τό αισθάνεσαι! Και τίποτε δέ μένει
άλλο άπό γεκρή θέληση στά βάθη σου, ώ χλωμέ.
Κι οϋτε μέ την άναπνοή ταράζεις τή γαλήνη:
είσ' ένα φώς πού μιά ριπή κι αύρας άκόμη σήγνει.

ΘΕΡΟΣ...

Θέρος, μακάριε καιρέ, πού θροϋν και τραγουδάνε
όλα: τοϋ ζίζηκα ή φωνή, τό άνήσυχο μελτέμι,
άπ' τοϋ βοδιού τό μουγκρητόν έως τό θρόν τοϋ δέντρον
θέρος, ώ μεγαλόχαρο, πλούσιον, ήχηρό, φλογάτο.

“Αγάπη; Νά! την άναψες σά μεσημέρι λάβρο
για νά την ξεδιψά ή δροσιά τοϋ δέντρον και τ' άθώον
γερόν, όπου τά έγκατα της γής στέλνουν επάνω.
ν' αναδρoσίσουνε τή γή πού βαλαντώνει ό ήλιος...

—“Ω θέρος μεγαλόχαρο, νά ζήσω μέσ' στα δέντρα
και στην αγάπη μου σιμά νά πιώ τή μουσική σου
νά μου ήμερέψει την άπλή περήφανή μου σκέψη.

ΣΤΕΛΙΟΣ Γ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Γεννήθηκε στή Σμύρνη τὸ 1888. Ὁ πατέρας του Γεώργιος Σπεράντσας ἦταν Σιφνιὸς ναυτικός ἀπὸ τὸ Κάστρο, γνωστός σὰν «καπετὰν Γεώργης». Ἡ μητέρα του Μαρία, τὸ γένος Τριανταφύλλου, ἦταν Σμυρνιαία.

Σπούδασε στὴν περίφημη Εὐαγγελική Σχολὴ τῆς Σμύρνης καὶ μαθητὴς ἀκόμη παρουσίασε τὴν πρώτη ποιητική του συλλογὴ μὲ τὸν τίτλο «Ἰάδες αὔραι», τὸ 1901. Τότε ἐπίσης πῆρε μέρος, μὲ τὸ ψευδώνυμο «Ἀηλιώτης», σὲ ποιητικὸ διαγωνισμὸ γιὰ τὸν ὕμνο τοῦ «Πανιώνιου Συλλόγου Σμύρνης» καὶ

τιμῆθηκε μὲ τὸ πρῶτο βραβεῖο. Τὴν ἐπιτροπὴ τοῦ διαγωνισμοῦ, ποὺ ἔγινε στὴν Ἀθήνα, ἀποτελοῦσαν οἱ καθηγητὲς Γ. Μιστριώτης καὶ Ν. Καζάζης καὶ ὁ Σιφνιὸς ποιητὴς Ἀριστιομένης Προβελέγγιος. Παράλληλα μὲ τὶς σπουδὲς τοῦ ἔγραφε τακτικὰ καὶ στίς ἐφημερίδες τῆς Σμύρνης «Ἀμάλθεια», «Ἀρμονία» καὶ «Νέα Σμύρνη».

Τὸ 1908 ἦρθε στὴν Ἀθήνα καὶ γράφτηκε στὴν Ἰατρικὴ Σχολή. Ἀρρώστησε ὅμως ἀπὸ τύφο καὶ ἀναγκάστηκε νὰ ξαναγυρίσει στὴ Σμύρνη. Τότε, ὅπως γράφει ἡ βιογράφος του λογοτέχνης Ἑλένη Σοφρᾶ, ὁ Μητροπολίτης Ροδοπόλεως Λεόντιος τὸν πῆρε γραμματικὸ του καὶ στὴ συνέχεια τὸν τοποθέτησε δάσκαλο στὴν ἀστική σχολὴ τῆς Μονῆς τοῦ Σουμιελά, στὴν ἐλληνικὴ πόλη Λιβερά τοῦ Πόντου.

Ἀργότερα συνέχισε τὶς πανεπιστημιακὲς του σπουδὲς καὶ τὸ 1914 πῆρε τὸ δίπλωμα τῆς Ἰατρικῆς. Τὸν ἐπόμενο χρόνο ἀνακηρύχτηκε διδάκτορας καὶ ὕστερα ἀπὸ μετεκπαίδευσή του στὸ Παρίσι ἐκλέχτηκε Καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ἀθήνας, στὴν ἔδρα τῆς Ὀρθοδοτικῆς.

Ὁ Στέλιος Σπεράντσας ἀσχολήθηκε μὲ ὅλα σχεδὸν τὰ εἶδη τοῦ λόγου καὶ ἰδιαίτερα μὲ τὴν παιδικὴ λογοτεχνία.

Ἐγραφε τὶς ποιητικὲς συλλογές: «Ἰάδες αὔραι», «Συμφωνίες», «Ψηφιδωτὰ», «Ὅταν φεύγουν οἱ ὥρες» (πρῶτο βραβεῖο τοῦ «Φιλαδελφείου Ποιητικοῦ Ἀγῶνος» 1922), «Γαλάζιες ρίμες», «Ὀρ-

φικὸς Λόγος», «Λάλον ὕδωρ» καὶ «Ἄσµια ἀσµάτων» τοῦ Σολοµῶν-
τος (δρατόριο).

Τὶς συλλογὲς παιδικῶν ποιημάτων: «Παιδικὲς Ψυχές», «Σὰν
τὰ πουλιά», «Ἀκακίες», «Τὸ παιδί προσεύχεται», «Τραγουδιστὴς
τῶν παιδιῶν» (βραβεῖο Φιλαδελφείου Διαγωνισμοῦ 1941), «Τα-
ξιθεύοντας µὲ τὸν Κοντορεθυθούλη», «Ὁ παιδικὸς αὐλὸς» (βραβεῖο
Ἰπουργείου Παιδείας 1940), «Τὸ βιβλίον ποῦ τραγουδεῖ», «Μικρὲς
φωνές» καὶ «Ὁμορφοὶ κόσµοι».

Τὰ θεατρικὰ ἔργα (λιμπρέτα µελωδραµάτων): «Μαύρη πετα-
λούδα», «Κασσιανή», «Κρίνο στ' ἀροσιάλι», «Ἀμφιτρώων», «Πίν-
δος», «Φεγγαριὸ λουλούδι», «Στ' Ἄη Γιώργη τὸ πανηγύρι».

Τὸ παιδικὸ θέατρο: «Ἰκαρος», «Θέατρο γιὰ μεγάλα παιδιά»,
«Ἡ δόξα τῶν Ψαρῶν», «Ἡ Σκηνοῦλα µας».

Τὰ δράµατα: «Ἡ κολασµένη», «Τὸ κορίτσι µὲ τὰ γαλάζια σαν-
δάλια», «Πρὶν ἀκόµη νυχτώσει», «Τὸ γαϊδούρι ποῦ ξέρει τὴ φάτνη»
(φάρσα), «Ὁ οὐρανὸς ἐγέµισε ἀστρα».

Ἐγραφε ἐπίσης «Ἀναγνωστικά» τοῦ Δημοτικῆ καὶ «Νεοελλη-
νικὰ Ἀναγνώσιµατα» ποῦ βραβεύτηκαν, μελέτες γιὰ τὸ Βύρωγα καὶ
γιὰ τοὺς Ἕλληνας γιατροὺς λογοτέχνες, ἐπιστημονικὰ βιβλία καὶ
ἄλλα. Ἀκόµη εἶχε ἐκδόσει καὶ τὸ ἐπιστημονικὸ περιοδικὸ «Ἡρα».

Πολλὰ ἀπ' τὰ ποιήµατά του ἔχουν µελοποιηθεῖ ἀπὸ τοὺς μου-
σουργοὺς Λαυράγκα, Σκλάβο, Καρυωτάκη, Κόκκινο κ.ἄ. Τὸ ποίη-
µά του «Ὀλυμπιακὸ Φῶς» ἀπαγγέλλθηκε ἀρκετὲς φορὲς σὲ ὀλυμπια-
κοὺς ἀγῶνες.

Ὁ Στέλιος Σπεράντσας διετέλεσε πρόεδρος τῆς «Ἐνωσης Ἑλ-
λήνων Λογοτεχνῶν» καὶ τῆς «Ἐνωσης Ἰατρῶν Λογοτεχνῶν».

Τιμῆθηκε µὲ τὸ Ἄργυρὸ Μετάλλιον τῆς Ἀκαδηµίας Ἀθηνῶν
(1957) γιὰ τὴν ἐπίδοσή του στὴν παιδικὴ λογοτεχνία, µὲ τὰ βρα-
βεῖα πολλῶν ποιητικῶν διαγωνισµῶν, µὲ τὸ µετάλλιον Στρατιωτικῆς
Ἀξίας καὶ µὲ ἀρκετὲς ἄλλες διακρίσεις.

Πέθανε στὴν Ἀθήνα στὶς 6 Ἰουνίου 1962.

ΣΙΦΝΟΣ

Νησάκι, τοῦ κυκλαδικοῦ χοροῦ τὸ πιὸ δροσόλουστο,
µὲ τὸν πιὸ ξάστερο οὐρανὸ, γαλήνιο, δίχως ἔννοια.
Χαρὰ Θεοῦ σ' εὐλόγησε νὰ παίζεις µὲ τὰ κύµατα
τὰ ζαφειρένια.

"Έχει ή ζωή σου τόσο φως, πού τὸ γυαλοπερίγυαλο
σάν ἀρμονία ξεχύνεται, σαγήνεμα τοῦ ναῦτη.
Νεράιδες κάνουνε μ' ἀφρούς σπονδές, ἐκεῖ πού τ' ἄσπρο σου
χαλίκι ἀστράφτει.

Μοσκοβολάει τὸ πέλαγο, νησί μου, ἀπ' τὰ ξωκλήσια σου.
Κι ὁ κάθε μύλος, ὡς γυρνᾷ καὶ τὸν ἀέρα ὀργώνει,
μαντήλι κάνει τὸ φτερό καὶ τὰ γοργὰ πλεούμενα
κατευοδώνει.

"Ὅλα σου ἀπλὰ κι ὅλα λευκά. Κι ἓνα μαγνάδι γίνεσαι,
μαγνάδι ἀνάριο, πού ἔχασε τῆς ὕλης του τὰ βάρη,
ὅταν τὰ κορφοβούνια σου τυλίγει μὲ τὴ λάμπη του
τὸ πράο φεγγάρι.

Νησί μου, καὶ στ' ἀσήμαντα δίνεις κρυφὴ τὴ χάρη σου,
στὶς πέτρες καὶ στὶς ἀγκαθιές, στοὺς σκίνους καὶ στοὺς βάτους.
Τὴν τύχη ὅσοι δὲν εἶχανε γιὰ νὰ σέ ἴδουν, σέ βλέπουνε
μὲ τὴν καρδιά τους.

ΤΕΧΝΗ

Σὲ γνώρισα στὴν ὀμορφιά μᾶς θλίψης. Κάποια Μοῖρα
θὰ τὸ εἶχε τάξει. Κι ἀνοιξα τὰ μάτια τὰ γλαρά,
μ' ἄπραγα δάχτυλα ὡς δειλὰ πρωτάγγριζα τὴ λύρα
κι ἔγνωθα τὴν παράξενη τῶν θεῶν ρυθμῶν χαρά.

Κι ἔγινα λάτρης τῶν ρυθμῶν κι ἀγάπησα κι ἀκόμα
μου δοξολόγησε ἡ καρδιά τὸ ἀνέβασμα τοῦ νοῦ.
Κι ἔστησα μέσα μου βωμὸ γιὰ σένα μὲ τὸ χῶμα
τῆς ἰωνικῆς φωτόδρυσης καὶ τοῦ ἀττικοῦ οὐρανοῦ.

Κι ἔπλασα. Πλάστης κι ἀγαπῶ τὸ πλάσμα τὸ δικό μου.
Τὴν κάθε ἀσκήμια πάσκισα νὰ ντύσω μὲ ὀμορφιά.
Μιλῶ μὲ τὸ χαμόμηλο, πού ἀνθεῖ στὸ πλάϊ τοῦ δρόμου,
κι ἂν τὸ πατήσω, νιώθω ἑφτά νὰ μὲ τρυποῦν καρφιά.

Τώρα καιροὺς πού τραγουδῶ τὰ ὅσα ὠραῖα καὶ ὅσα
τὰ φέρνει μόνο ἡ θύμηση καὶ τὰ χειροποιαστὰ
καὶ τ' ἄνυλα, καὶ τοῦ ρειβασμοῦ, πού δὲν τὰ εἶπε ἡ γλώσσα,
κι ὅσα στὸ δράχο ἢ θάλασσα μιλάει μουρμουριστὰ.

ὦ Τέχνη, ἕως νὰ πρόσφερα γιὰ σένα καὶ προσφέρω
μιὰ στάλα μόνο. Μὰ ἂν γι' αὐτὸ θαθῆς μου εἶν' ὁ καημὸς,
τὴν κάθε ἐλπίδα ἕνα Θεὸ θὰ κάνω. Γιατὶ ξέρω,
πὼς ἀπὸ στάλες ἀρχινᾷ καὶ ὁ μέγας ποταμὸς.

ΠΙΝΔΟΣ

Τῶν προγόνων θλαστοί, μ' ἀτσαλένια κορμιά
τοῦ πολέμου περνώντας τὴ φρίκη,
τῆς καρδιάς μας τὴ φλόγα τὴ φέραμε μιὰ
ὥς ἐκεῖ, ποῦ μᾶς πρόσμενε ἡ Νίκη.

Μὲ τὴ λόγχη χαράξαμε ἀδρὸ στὰ βουνά
τ' ὄνομά μας — γαλάζιο λουλούδι —,
νὰ τὸ πάρει ὥς τὰ πέρατα ὁ θρύλος ξανά,
στοὺς λαοὺς νὰ τὸ κάνει τραγούδι.

Προσταγὴ στὴ φυλὴ μας, σὰν νόμος βαρεῖα
τὸ παλιὸ ν' ἀναστήσουμε θάμα.
Νᾶναι αἰώνια σὲ τούτη τὴ γῆ ἢ Λευτεριά
κάποιας μοίρας ὀρίζει τὸ τάμα.

Μάνα Ἑλλάδα, δική σου μιὰ σάλπιγγα ἤχει
λὲς ἀκόμα στῆς Πίνδου μιὰ κόχη,
στοὺς λαοὺς νὰ θυμίζει γεμάτο ψυχὴ
τὸ τρανὸ ποῦ ξεστόμισες «ἔχι».

ΣΜΥΡΝΗ

(ἀπόσπασμα)

Ἀνάξιοι καὶ κατάρτοι ὅσοι ἀφήνουν
τὰ φρένα τους ἢ λήθη νὰ παγώσει
γιὰ τοὺς ἱεροὺς βωμοὺς σου, ποῦ προσμένουν
εὐάγγελο ἕνα μήνυμα, πατρίδα
.....

Φυλαχτό μου
τ' ἀξέχαστο ὄνομά σου. Φυλαχτό σου
καὶ σκέπη σου ἢ σκιά τοῦ Χρυσοστόμου.

ὦ γῆ τῆς Ἰωνίας, φωτὸς γεννήτρα,
στὴν ἀρχοντιά σου ἀνάγκιχτη. Κι ἡ βία
τὴν ὄψη σου ἂν ἐδάμασε, ν' ἀλλάξει
δὲν εἶναι βολετὸ τῆ θεία σου φύτρα.
Στὰ σπλάχνα σου θαφτό, φωνὴ θά πάρει
ἀκόμα καὶ τὸ ἀσήμαντο λιθάρι,
ὡσάν ἀπὸ σκληρῆς μιᾶς μοίρας χεῖλη
νὰ μαρτυρήσει.

Σμύρνη ἀγαπημένη,
τῆς ἔλθιας δωδεκάπολης μαγνάδι,
τῆ φλόγα τῆς καρδιάς σου καίω καντήλι.
Πρὸς σέ τὰ χεῖλη τείνω διψασμένα
μακρόθε, ἕνα ἀσπασμὸ γιὰ ν' ἀπιθώσω
στὸ πλατὺ μέτωπό σου, πού ἡ κορῶνα
πανάρχαιη θ' ἀστράφτει στὸν αἰῶνα.

Πικρὸ ἀπὸ τοῦ βλεφάρου σου τὸν ἦσχιο
τὸ δάκρυο νὰ σκουπίσω. Γιὰ νὰ ξέρει
δὲ στάθηκε κανεὶς, γραπτὸ ἂν δὲν εἶναι
ξανά μὲ ὀρθὲς φτεροῦγες τ' αἴγλο πλάσμα
τῆ μυρωδιὰ τοῦ κρίνου νὰ σοῦ φέρει.

Ἀνάλαφρα ἄς σοῦ γίνουν τὰ δεσιὰ σου,
χάδι ἀπαλὸ στὰ χέρια σου. Καὶ ὡς ἄσπια
γλυκὸ, στίς ἀξημέρωτες τίς νύχτες,
τοῦ Μέλῃ ὁ φλοῖσθος τὸ ἄλγος σου ἄς πραινέι
τοῦ χρόνου ὡς νὰ γυρίσουν οἱ ὠροδείχτες.

ΣΕ ΚΑΡΤΕΡῶ

Μισόγυρτη εἶν' ἡ θύρα μου. Κι ἐνῶ σέ καρτερῶ
γιὰ νὰ ῥθεις, τὸ κατώφλι μου φιλὴ βροχοῦλα δέρνει.
Ἐάφνου ψυχρὸ ἕνα φύσημα περνᾷ καὶ θλιβερὸ
τὸ πρῶτο φθινοπωρινὸ ξερόφυλλο μοῦ φέρνει.

Ὁρατοὺς ἀνθὸς τῆς ἀνοιξῆς δὲν ἦρθες. Κι οἱ χρυσοὶ
κύλησαν χρόνοι, πού ἄσωτη ζωὴ εἶπες νὰ μοιράσεις.
Σὲ καρτερῶ κι ἡ συννεφιά εἶναι γκρίζα. Ἔλα, καὶ σὺ
πρὶν φύλλο φθινοπωρινὸ τῆ θύρα μου περάσεις.

ΑΦΕΓΓΟ ΦΩΣ

Ἄφεγγο φῶς ἢ κάθε γνώση
κι ἢ ἀμφιβολία παιδεμόσ.
Τῆς ἀγωνίας ὁ καημόσ
θαθῶσ, καὶ ποιῶσ θὰ μᾶσ λυτρώσει!

Μὰ ἐγῶ, ἀκυδέρηγτος ὁ νοῦσ
τῶν ἄλλων, δέρνεται γὰ πάρει
φῶσ ἀπ' τὸν ἥλιο, ἀπ' τὸ φεγγάρι
κι ἀπὸ τῶν ἀστρῶν τοῦσ φανούσ,

ἐγῶ, στὸ σκότοσ τὸ θλιμμένο
τῆσ ἀξεδιάλυτησ σιωπῆσ,
γὰ μοῦ φωτίσει περιμένω
μόνο τὸ φῶσ τῆσ ἀστραπῆσ.

Ο ΠΙΣΤΙΚΟΣ

Διπλοσφυρίζει ὁ πιστικὸσ καὶ ροβολᾷ ὡσ στὸ στρατί,
ξαφνιάζοντασ τοῦ τσέλιγγα τὴν πρωτοθυγατέρα.
—Στάσσυ, ἕνα λόγο γὰ σοῦ πῶ, ποῦ θαστανίξει με, Ἄρετή.
Μὰ αὐτὴ περήφανα τραβᾷ καὶ κάνει κατὰ πέρα.

Γελοῦν, ποῦ θλέπουν οἱ βοσκοὶ πάνω ἀπ' τὸ βράχο τὸν ψηλό.
—Μὴ μοῦ γελάτε, σύντροφοι, καὶ θὰ τῆ δῶ στὴ στάνη.
Θὰ τῆσ μιλήσω λεύτερα, σὰν ποῦ με σᾶσ τώρα μιῶ.
Κι ἂν δὲν τῆσ πάρω τὸ φιλί, φορέστε μοῦ φουστάνι.

Η ΦΙΛΙΑ

Καλωσύνησ ἀντίδωρο, μοῦ εἶπεσ,
ἢ φιλία. Τὰ καλὰ ἀποζητῶ
μιᾶσ φιλίασ στὴ ζωὴ μου κι ἐγῶ,
τὰ καλὰ, τὰ δυσεύρετα δῶρα,
ποῦ εὐωδιάζουν σὰν ὄρμη ὀπώρα,
σὰν πιστὸ δυνατὸ.

ἽΟπωσ δόρυ, ἔταν βρεῖ στὸν καλόηχο χαλκὸ
μιᾶσ ἀσπίδασ,

τόνε κάνει νά ἤχηι,
ἴμοια θάθελα ἐγὼ νά γροικῶ
τῆ φιλία ν' ἀντηχεῖ
στή γεμάτη ἀπ' ἀγάπη ψυχῇ,
στήν ψυχῇ μου.

Καλωσύνης ἀντίδωρο, μοῦ εἶπες
ἡ φιλία. Καί τῆ δέχομαι τώρα
σάν ὀπώρα,
σάν πλημμύρα ἀπὸ ρόδα λευκά ἢ πορφυρά
τῆ φιλία σου ἐτούτη, πού μοῦ εἶπες.
Διπλασιάζει ἡ φιλία τῆ χαρὰ
καί σέ δυὸ μᾶς χωρίζει τίς λύπες.

ΣΑΛΠΙΣΜΑ

Τοῦ Μαραθῶνα ἡ δόξα σαλπίζει πάλι ἡ αἰώνια.
Μιά νιότη ἀνταριασιμένη ξεχύνεται, ἀντηχεῖ.
Ἄθλιαν κι ὡς ἦσαν στὰ ἥρωϊκὰ τὰ χρόνια
θά μείνεις, γιὰ νά λάμπεις, ὦ ἑλληνικὴ ψυχῇ.

Πελάη, βουνὰ καὶ κάμποι κι ἀκρογιαλιές καὶ δάση
σειοῦνται, φωνὴ μεγάλη νά θγάλουνε, θαρειά,
πού τὴν καρδιά τῆς πλάσης ν' ἀγγίξει, νά περάσει:
«Σὲ τούτη δὲν πεθαίνει τῆ χώρα ἡ λευτεριά».

Ἐσπᾶ ἡ ὀργή. Λὲς κι εἶναι τοῦ Ὀλύμπου ἀστροπελέκι.
Πατρίδα, ὠραία ζωσιμένη ρομφαία στὸ ὀρθὸ κορμί,
ξαφνιαστικὸν ὁ κόσμος, μαρμάρωσε καὶ στέκει
μὲ μάτια καρφωμένα στῆ θεϊκῇ σου ὀριμῇ.

Ἐμπρός, τὸ «Ἔ ξεῖν' ἀγγέλλειν» τραγοῦδι σου καὶ τράβα.
Ποιὸς ξαίρει, ἂν δὲ σὲ κράζει μιὰ Πρόνοια τιμωρό.
Ἐλλάδα, ἐσὺ δὲν εἶσαι γιὰ νά σὲ σέρνουν σκλάβοι.
Ἐσ' εἶσαι πνεῦμα, ἰδέα καὶ σύμβολο ἱερό.

28 Ὀκτωβρίου 1940

ΟΛΑ ΓΙΑ ΣΕ

Ἐλλάδα, τὴν ἀγάπη σου ζωῆς σκοπὸ ἔχω κάμει.
Ἄνθός στήν ἀπαλάμη
σοῦ δίνεται ἡ καρδιά.

Τὸ χῶμα σου ἔσκαψα βαθιά, γὰ καρπωθεῖς μιὰ μέρα.
Φούντωσε ὁ κάμπος πέρα
κι ἀνθίσαν τὰ κλαδιά.

Σ' ὁμόρφηνα. Σοῦ σκάλισα λιθάρι πεντελίσο,
γὰ ξαναφέρω πίσω
τὴν τέχνη τῆ χρυσή.

Κι ὄλη γιὰ σέ τῆ σκέψη μου. Καὶ τὸ φῶμι ἀπ' τὸ στόμα
γιὰ σέ τὸ θγάζω ἀκόμα,
νᾶσαι μεγάλη ἐσύ.

Φέγγει σὰν ἄστρο ἡ δόξα σου, σπιθίζει. Δὲν εἶν' ἄλλη.
Κι ἡ θέλησή σου πάλι
μὲς στὴν ψυχὴ γραφτή.

Πατρίδα, ὄλα σοῦ τᾶδωσα. Μοῦ μένει μὲς στὸ σῶμα
καὶ μιὰ ζωούλα ἀκόμα.
Δικὴ σου εἶναι κι αὐτή.

ΣΤΟΝ ΑΓΝΩΣΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ

“Ὅσοι θ' ἀγαπηθοῦν ἀπ' τοὺς θεοὺς,
νωρὶς πεθαίνουν, μιὰ συνήθεια λέει.
Μὰ ἐσένα ποιά μανοῦλα γὰ σέ κλαίει,
διαβάζοντας τὸ γράμμα τὸ στερνό σου;

Στὸ μακρινὸ χωριό, ποῦ εἶδες τὸ φῶς,
γεμάτος χελιδόνια ὁ οὐρανός σου
ἴσως καὶ νὰ ἦτανε — ποίος ξέρει; —,
βαριά ὅταν ἔγερνες στὴ γῆ
μὲ μιὰ δλοκόκκινη πληγή,
δοσιμένη ἀπὸ τοῦ ὀμοίου σου τὸ χέρι.

Ποῦ λιώνεις; Σὲ ποιανοῦ λάκκου λάσπη νᾶσαι;
Σ' ἄγνωρου σύντροφου τὸ πλάϊ τάχα κοιμάσαι,
ἢ στὸν ἀχὸ σιμὰ ἀναπαύεσαι μιᾶς θρύσης;

Θυσία γιὰ τοὺς λαούς. Δικοὶ καὶ φίλοι
τοῦ κάκου θὰ προσμένουν γὰ γυρίσεις.
Πικρὰ θὰ σοῦ γελάει πάντα τ' ἀχείλι...
Μὰ γὰ τ' ἀνοίξεις πρέπει,
μιὰ προσευχὴ σου μόνο
γὰ ἐγει, ὡς στοῦ Ναζωραίου γὰ πάει τὸ θρόνο
γλυκειά, καλοδεχούμενη. Κι ἄς γίνοι
γιὰ τὴν ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων, τὴν εἰρήνη.

ΠΑΠΑΦΛΕΣΣΑΣ

"Εθγα και σύρε μιὰ φωνή, πού ἀπ' τὰ τρανά τὰ ὑψώματα
νά φτάσει ἐκεῖ ὡς τὰ ξάγναντα κι ὡς στὰ ρουμιάνια μέσα,
ν' ἀκούσουν και φτερόποδα ναρθοῦν οἱ ἀντρειωμένοι σου,
μαζὶ σου πάλι ἓνα χορὸ νὰ στήσουν, Παπαφλέσσα.

Κι ἄς εἶναι καλαματιανός, στὰ νύχια ὡς τὸν χορεύετε
γοργά, οἱ ἀντάρτες τοῦ ρυθμοῦ νὰ κάψουν πελεκουῖδι,
σβέλλα ὡς γυρνᾶς ν' ἀνεμιστεῖ τὸ φλογισμένο ράσο σου,
πού ἦτανε φόβος στὸν ἐχθρό, στὴ λεβεντιά τραγοῦδι.

Κι ἄς πάει πνοὴ ἀνοιξιὰτικὴ στὸν Ἅγιο Σώστη μήνυμα,
πὼς ζεῖς, νὰ τὸ κηρύξουνε στὶς ἐκκλησιῆς οἱ διάκoi,
ν' ἀνατριχιάσουν ἄλλη μιὰ τὰ κόκκαλα τοῦ Δράμιαλη.
Κι ἕνας ἄς στήσει φλάμπουρο στὸ θρυλικὸ Μανιάκι.

"Εθγα, νὰ μεταλάβομε μιὰ φλόγα ἀπὸ τὸ χέρι σου,
τὴ φλόγα, πού τὴ θέριευε τοῦ λόγου σου ἢ ἀλήθεια
και πού τὴν ἐνωσαν τ' ἀγνά τρακόσια παλληκάρια σου,
τὸ ἕνα μὲ τ' ἄλλο πέφτοντας μὲ μιὰ πληγὴ στὰ στήθια.

"Ἄς σμίξουν στὸ χορὸ οἱ ἐχθροὶ κι οἱ φίλοι, νὰ μονοιάσουνε,
Γίνεται πάντα πιὸ γερὸ χρυσάφι μὲ τ' ἀσῆμι.
Κι ἂν ἔρθει ἡ Ἑλλάδα, δέξου τη νὰ σοῦ χαρίσει φίλημα,
τὸ φίλημα σκουπίζοντας ἐκεῖνο τοῦ Ἱμπραήμη.

Κι ἄς ἔρθει ὁ Χάρος χορευτῆς κι αὐτὸς μὲ τὸ μαντήλι του,
μπροστὰ νὰ μπεῖ σὲ φλογερὴ καρδιά, γιὰ νὰ τὰ πείτε,
ὁ Χάρος, πού σὲ γλύτωσε μιὰ μέρα ἀπ' τὴν ἀράπικη
σκλαβιά, κι ἀπάνω στὸ χορὸ κρασὶ μαζὶ νὰ πιείτε.

ΣΠΙΤΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟ

Ξέχωρο ἀπ' ὅλα χάρισμα τὸ ἑλληνικὸ τὸ σπιτί.
Καλόκαρδο κι ἡ στέγη του τραβάει σὰν τὸ μαγγῆτη.
Ποτὲ δὲν κλείνει ἡ θύρα του, και μπαινει ἀποσταμιένος,
νὰ πιεῖ, νὰ φάγει ὁ ξένος,
νὰ γλυκοκοιμηθεῖ.

'Ἀρχόντισσα εἶν' ἡ φτώχεια του κι ἡ γῆ του ὅλος ὁ κόσμος.
Μιὰ γλάστρα στὸ παράθυρο. Καὶ στὴν αὐλὴ εἶν' ὁ δούσιμος.

Κι ἀπάνω ἀπ' τὸ παράθυρο χιτίζει φωλιές, στεριώνει
τὸ μαῦρο χελιδόνι,
πούχει φτερό σπαθί.

Λές και μιά μοίρα τοῦγραψε, παλιὸ νὰ στέκει ἀκόμα.
Κι ἕνα τραγούδι σοῦρχεται, γιὰ νὰ τοῦ πειε, στὸ στόμα.
Σπιτάκι καλορρίζικο, κάθε δροσιάς σου στάλα
νὰ γίνεи μέλι, γάλα,
νὰ ρέει ἡ ζωὴ γλυκειά.

Σμίγει τὸ παραμῦθι του μακρὺ κι ἀνακλαδώνει
μὲ τοῦ ξωμάχου τ' ὄνειρο σιμά στὸ παραγώνι.
Καὶ μιά λαχτάρα γνοιάζεται σι' ὠραῖο σεντούκι γύρω,
πού μὲ λεβάντας μύρο
κλεῖ κεντητά προικιά.

Μυρίζει μοσχολίθανο τὸ ἀρχαῖο εἰκονοστάσι.
Σθησιμένο τὸ καντήλι του καὶ ποιός θὰ τὸ ξεχάσει;
Καὶ μέσα δλάσπρα, ἀχώριστα λές ἀπὸ χάρη οὐράνια
τοῦ γάμου οὐδὲ στεφάνια,
τιμῆς χαρὰ κρυφή.

“Ὅλα στὸ σπίτι πρόσχαρα κι ὅλα ἅγια καὶ μὲ τάξη
κι ἔγγοια πολλή τὰ βόλεψε, μὴ θρέξει καὶ μὴ στάξει.
Μὰ ἀπάνω ἀπ' ὅλα στέκεσαι, γυναίκα ἐσὺ ἑλληνίδα,
γλυκειά σὰν τὴν ἐλπίδα,
μάννα, γιαγιά, ἀδερφή.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΦΩΣ (ἀπόσπασμα)

Μεσοῦρανη τοῦ Φοίβου ἡ παρουσία,
στὸ χάλκινο καθρέφτη ἄς ἀναδώσει
τὴ φλόγα τὴν ἱερή, πού τὴν οὐσία
τῆς σκέψης τῶν Ἑλλήνων σηματοθεῖ,
τὴ φλόγα, πού θερμαίνει ἀπὸ τὴν Ἄλτη
τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ ἔρεθθ
χωρίζει τῶν ἀντίγνωμων.

“Ἄς λάμψει
στοῦ χώρου αὐτοῦ τὴν ἄφραστη γαλήνη
ξανά τὸ φῶς, πού τὸ ἦθος ἀπαλύνει,

φῶς ἐκ φωτός νὰ λάβουν οἱ παρθένες,
πού γύρωθε στοιχοῦν κοτινοφόρες.
Ἄμιλητες, σεμνές οἱ νέες κόρες,
τῆς Ἄρτειης φορώντας τὸ χιτῶνα
πολύπτυχο, ἐλαφρό, κοντὸ ὡς στὰ γόνα,
μὲ δέος θ' ἀκολουθήσουν τὴ Χαμύνη,
στὸν ἄχραντο βωμὸ τὸ φῶς νὰ φέρουν.

Στοῦ Φοίβου τὴν ἐπίκληση μιὰ φλόγα
πολύγλωσση ξεπήδησε, πού τώρα
στὸ θεῖο βωμὸ ριπίζεται ἀπ' τ' ἀγέρι.
Δισταχτικός, ὡς νιώθει νὰ διαβαίνει
βαθιά του τῆς ἱερῆς στιγμῆς τὸ ρίγος,
δειλὸς ζυγώνει ὁ πρῶτος πού θὰ πάρει
τὸ φῶς σφιχτοδεμένος νεανίας.
Κι ἀνάθοντας πυρσό, νά, ξεκινάει
φτερώνοντας τὰ πόδια γιὰ τὸ δρόμο,
πού πέρα σὲ μιὰ χώρα θὰ τελειώσει
πολύβουη, μακρινή, ξεσηκωμένη,
στὴ χώρα, πού γιορτάσιμα προσμένει
τῶν πέντε κύκλων τὸ ἔμβλημα νὰ ὑψώσει.
.....

Ο ΛΑΒΩΜΕΝΟΣ

Ἄητέ, πού πᾶς τ' ἀψήλου μὲ φτερά πλατιά,
χαμήλωσε λιγάκι πρὸς τὴ ρηματιά.
Χαμήλωσε ν' ἀκούσεις, γιατί δὲν μπορῶ,
βαριά εἶμαι λαβωμένος στὸ δεξιὸ πλευρό.
Ὁλόρθος πολέμοῦσα μὲ παλληκαριά,
μὰ σήμερα ἓνα βόλι μ' ἔρριξε βαριά.
Ἄητέ, τὸ ματωμένο πάρε μου κορμί
καὶ στίς ψηλές ραχοῦλες φέρε το μὲ δριμύ,
μὴν τῶθρουνε οἱ ὄχτροί μας καὶ τὸ πιάσουνε
καὶ μπρὸς στὸν ἀρχηγό τους τὸ ντροπιάσουνε.
Στὰ χιόνια, πού σκεπάζουν ἄλιωτα, πυκνά,
τὴν πιὸ ψηλὴ κορφούλα πάνω στὰ βουνά,
σκάψε βαθύ ἓνα λάκκο, τρεῖς ὀργιές βαθύ,
νὰ βάλεις τὸ κορμί μου ν' ἀποκοιμηθεῖ.
Κι ὅταν ξανά τὰ χιόνια λιώσουν καὶ στητὰ
τὰ μάτια μου ἀντικρύσουν τ' ἄνθια τ' ἀνοιχτά,

σάν ἔγειρο νὰ φτάσει κάτω ἀπ' τὰ χωριά
στ' αὐτιά μου τὸ τραγούδι γιὰ τὴ λευτεριά,
πού θὰ τὸ λέν φλογέρες γλυκομίλητες,
λεβέντες νὰ χορεύουν, νιές ἀφίλητες.

ΤΟ ΦΙΛΙ

Πουλάκια μου γοργόφτερα κι ἀηδόνια μέσ' στὰ δάση,
πῶς σᾶς ζηλεύω ἀληθινὰ καὶ πῶς σᾶς καμαρώνω,
πού δὲ γνωρίσατε σκλαβιά καὶ λεύτερα πετάτε.
Ἐγὼ εἶμαι σκλάβος μᾶς καρδιάς καὶ δυὸ ματιῶν πού καίνε.
Κάνω νὰ φύγω, μὲ κρατοῦν· κάνω νὰ πάω, μὲ διώχνουν,
καὶ πότε μοῦ χαμογελοῦν καὶ πότε φοβερίζουν.
— Κόρη, τί μάγια νᾶκρυβες στὸν κόρφο σου κλεισιμένα
κι ὅταν φιλί μοῦ χάρισες ἀπὸ τὴν τραχηλιά σου,
πάνω στὸν ὤμο σου ἔγειρα κι ὕπνος βαρὺς μὲ πῆρε;
Κόρη, μὴ δείχνεις τὸ φιλί, πριχοῦ στεφανωθούμε,
ἴτι θὰ τὸ δοῦν γειτόνισσες, νὰ σὲ κακολογήσουν,
ἴτι θὰ τὸ δοῦν τ' ἀδέρφια σου, ναρθοῦν νὰ μὲ σκοτώσουν
ἢ τὰ σκοτώνω καὶ τὰ δυὸ καὶ πάλι ἀλλί σέ μένα.
Κάλλιο φαριμάκι δόσε μου, νὰ πιῶ μέσ' στὴν ποδιά σου,
ἢ μοναχὴ σου σφάξε με μ' ἓνα κλωνί μετὰξι.
Μὰ αὐτὴ τὴν μπόλια της τραβᾷ καὶ τὸ φιλί μου δείχνει,
τόσιδε ἢ αὐγὴ καὶ κόκκινο τριαντάφυλλο τὸ πῆρε,
μὰ τότεσαν κι οἱ γειτόνισσες, τ' ἀδέρφια καὶ ξαδέρφια
καὶ πῆραν δρόμο τὸ στρατί, ναρθοῦν νὰ μὲ σκοτώσουν.

Πέτρ. Σωφράντογ

ΘΕΟΔΟΣΗΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Γεννήθηκε τὸ 1888 στὴν Πόλη, μὰ πέ-
ρασε τὰ παιδικὰ του χρόνια στὴ Σίφνο
ὅπου καὶ παρακολούθησε τὸ Δημοτικὸ
καὶ τὸ Σχολαρχεῖο. Συνέχισε τὶς σπου-
δὲς του στὴν Πάτρα καὶ στὸ Μεσολόγ-
γι ἀκολουθώντας τὸ θεῖο του ἱεροκήρυ-
κα καὶ ὕστερα μητροπολίτη Πολύκαρ-
πο Συνοδικόν. Σπούδασε φιλολογία στὸ
Πανεπιστήμιον τῆς Ἀθήνας καὶ τὸ 1910
διορίστηκε σχολάρχης στὴν Ἄνδρο ἀπ'
ὅπου τὸ 1914 μετατέθηκε στὴ Βαρβά-
κειο Σχολή.

Ἀργότερα παραιτήθηκε ἀπὸ τὴν ἐκ-
παίδευση καὶ ὑπηρέτησε σὲ ἄλλους το-
μεῖς τῆς δημόσιας ζωῆς. (Δ/ντῆς Ὑπουργείου Ἐπισιτισμοῦ, Νο-
μάρχης Πρέβεζας, Ἄν. Γεν. Διοικητῆς Ἡπείρου, Ἐπίτροπος τῆς
Ἐπικρατείας στὴν Ἱερά Σύνοδο, ἡ ὅποια καὶ τὸν ἀνακήρυξε Με-
γάλο Λογιστὴ τῆς Ἐκκλησίας «γιὰ τὴν εὐσέβεια καὶ τὸ ὀρθόδοξο
φρόνημά του» καὶ γιὰ τὴ συμβολή του στὴν ἱδρυση τοῦ ΟΔΕΠ καὶ
τοῦ ΤΑΚΕ, Δ/ντῆς τῶν «Καταφυγίων Ἐπειγούσης Περιθάλψεως»
στὴν περίοδο τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς, τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκο-
μείου τῆς Ἀθήνας κ.ἄ.). Συνετέλεσε στὴν ἀνέγερση τοῦ διδασκα-
λίου τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Ἀπολλωνίας Σίφνου, στὴν ἱδρυση
τῆς Ἐταιρίας Κυκλαδικῶν Μελετῶν καὶ τῆς Ἐταιρίας Προστα-
σίας τοῦ Ἰήρατος.

Διετέλεσε ἐκδότης καὶ διευθυντῆς τῆς ἀθηναϊκῆς ἑφημερίδας
«Ἐλεύθερος Λόγος». Ἐγραφε «Νεοελληνικὰ Ἀναγνώσματα» γιὰ
τὶς τρεῖς τάξεις τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ τὴ Β' τάξη τοῦ
Γυμνασίου, ποὺ ἐγκρίθηκαν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας (1923
καὶ 1924) καὶ ἀργότερα διεύθυνε τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία» καὶ
«Ἐφημέριος».

Τὰ πρῶτα ποιήματά του τὰ δημοσίευσε στὴν ἑφημερίδα «Ἀ-
θῆναι» τοῦ Γ. Πώπ.

Τὸ 1949 παρουσίασε τὴν ποιητικὴ συλλογὴ «Ἡ Σίφνος μας»
καὶ τὸ 1961 τὴ «Βραδυὴ φωτιά». Ἐξέδωσε ἐπίσης σὲ αὐτοτελῆ
τέχνη συνοπτικὰς ἱστοριοθρησκευτικὰς μελέτες του καθὼς καὶ κεί-
μενα διαλέξεών του, ὅπως: «Ἡ Παναγία ἡ Χρυσοπηγὴ τῆς Σί-
φνου», «Οἱ κατακόμβες τῆς Μύλου», «Ὁ παπα - Σταμάτης τῆς Βρύ-

σης», «Νικόλαος Χρυσόγελος», «Ἀπόστολος Μακράκης», «Τὸ Κωνσταντῖνι», «Ἀντώνιος Δεκαβάλλας», «Δανιὴλ Φιλιππίδης», «Γρηγόριος Κωνσταντὰς ὡς ἔφορος τῆς Παιδείας ἀνὰ τὰς Κυκλάδας», «Ἀλέξανδρος Λυκοῦργος καὶ Ἰωάννης Βαλέτας», «Ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιον ἐνὸς ἀναχωρητοῦ», «Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης», «Ἀπὸ τὴν Κυκλαδικὴ λαογραφία», «Ἀπὸ τὸ συναξάρι τοῦ 1821» (Κλείσοβα, Θανάσης Διάκος, Παπαφλέσσας, Σαμουήλ) καὶ ἄλλα.

Ἀπέδωσε στὴ δημοτικὴ γλῶσσα διάφορα πατερικὰ κείμενα, τὸν «Εὐεργετινὸν» (σὲ δύο τόμους), τὴν «Ἀδολεσχία φιλόθεο» τοῦ Εὐγ. Βούλγαρη (σὲ τρεῖς τόμους), τοὺς «Περὶ ἱερωσύνης λόγους» τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, καὶ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Λεμιώνα» τοῦ Ἰ. Μόσχου.

Παρουσίασε ἀκόμη τὸν «Ἄγνωστο Γρυπάρη» μὲ ἀνέκδοτα ποιήματά του καὶ ἐνδιαφέρουσες πληροφορίες ἀπ' τὴ ζωὴ τοῦ ποιητῆ, τὸν πρῶτο τόμο τῶν ἀπάντων τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων καὶ τὴ «Μερικὴ Γεωγραφία καὶ βιβλίον ἠθικόν» τοῦ Ἀργύρη Φιλιππίδη.

Ὁ Θεοδόσης Κ. Σπεράντσας πέθανε στὶς 4 Ἀπριλίου 1979, στὴν Ἀθήνα.

ΣΥΛΛΕΙΤΟΥΡΓΟ

Στῆς προσγιαγιάς μου τὴ βαριά παμπάλατη σεντούκα,
τὴν ξυλοσκαλισμένη,
σὲ κάποιου συναξαριστῆ τὸ στάκιωμα γραμμίγη,
ἐβρέθηκε μιὰ διάτα:

«Τὴν Πέφτη πάντα τῶν Σκολῶ,
γιὰ τοῦ σπιτιοῦ μας τὸ καλό,
νά γίνεται συλλεῖτουργο — κλειστὸ καὶ φαμελάτα —
στὴν Παναγιά τοῦ Κούκια».

Κι ἀποσπεροῦ στὸ σπίτι μας τρεχιά καὶ σοῦρτα - φέρτα,
καὶ ποδομαχητό
κι ἡ μάνα μου, νοικοκυρὰ πολύξερη καὶ σβέλτα,
πρόσταζε τὸ καὶ τό:

—«Ἀπὸ τὴ ζάρα τὴ μικρὴ
νά βάλεις λάδι στὸ ροί».

— «Τῆς λειτουργίᾳς τὸ πρόσφορο
νὰ τὸ καλοζυμώσεις...

Τὸ ἴπε ὁ Θεός: γλυκὸ ψωμί
δὲν τρῶς ἄ δὲν ἰδρώσεις!»

— «Πίτα νὰ πιάσεις καθαρή,
καὶ νὰ τὸ πλάσεις τὸ κερὶ
χυτὸ σὰ νιόβλαστο λουμί».

— «Ἁγιορείτικο νὰ βρεῖς λιθάνι καρυδάτο,
καὶ νάμια καλοστάφυλο, γλυκὸ καὶ ρουμπινάτο».

— «Κρούστους νὰ χύσεις ἀρκετούς».

— «Νὰ μὴ ξεχάσεις καὶ δυὸ - τρεῖς νὰ πάρεις βολιμίδες».

— «Καί... τέσσερα τὰ μάτια σου! — τ' ἀκοῦς; γιὰ δὲν τ' ἀκοῦς;
τῆς Πρόθεσης τὸ κάλυμμα ν' ἀστράφτει σὰν ἀχτιδες!...»

Ἦταν ἀκόμια σύναστρο. Τὴν ὑπνωμένη φύση
κρυαδερῆς τὴν ἔπνιγε σιγῆς δενδρογαλιά·
πνοῦλα δὲν ἐφύσαγε φυλλάκι νὰ κινήσει,
καὶ ἐλούφαζεν ὁ κόρακας στὴν κορακοφωλιά.

Μά, μὲν μόλις ἐθαμιπόκοφεν ἡ κολασμένη πίσσα,
ἡ μάνα μου, θεριόφυχη, τρεμιόφαχα κινᾷ
καὶ μετ' τὴν ψυχοκὴρῆ μας ἐνουχτοπερπατῆσαν
καὶ ἐφτάσανε στὴ Χάρη της σὰν ἔφεξε καλά.

Ἔμεις ἐπήγαμεν ἀργά: θά ᾿χεν ὁ νήλιος πάει
τρεῖς καλαμιῆς ψηλά·
καὶ ἀπάνω στοῦ Δοξαστικοῦ τὸν καρδιολύτη Μάη
ἐπῆρε καὶ ἐφρεσκάρισε τ' ἀγέρι γιὰ καλά,
καὶ ἄνοιξαν τὰ παράθυρα τὰ διπλομανταλάτα,
καὶ γύρω μας, σὰ φτεροθρόν, ἀκούγαμε τὴ διατά
τῆς παλαιῆς σεντούκας:

«Τὴν Πέφτη πάντα τῶν Σκολῶ,
γιὰ τοῦ σπιτιοῦ μας τὸ καλὸ,
νὰ γίνεται συλλεῖτουργο — κλειστὸ καὶ φαιμελάτα —
στὴν Παναγιά τοῦ Κούκια...»

ΣΙΦΝΙΩΤΙΚΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ

Ἡ Παναγιά τὰ Μάγκανα —
μεγάλη της ἡ Χάρη! —
σημαίνει διπλοκάμπανα.
Ζεστή πνοή φυσᾶ παντοῦ,
καὶ ξεσηκώνει τοῦ νησιοῦ
τὸν κόσμον στὸ ποδάρι.

Ὁ φῶρνος τοῦ Φρασέ τ' Ἄγτου
— στὸ δῶμα του γομαριαστά
στοῖβες θωρεῖς τ' ἀπόκλαδα —
ἄναψε μεσοδόμαδα
καὶ ροδοψήγει ζυμωτά.

Καὶ λέγε, κάτω στὸ Σταυρί,
ὁ Γιώργης τοῦ Καλάρη
πῶς ἔσφαξε τὸ δίχρονο
τοῦ Τριαντᾶ ταυρί —
χαρά στον ποῦ θὰ πάρει!

Στῶν δρόμων τὰ πλατώματα
παιδιὰ μελισσοδοῖ
πηδῶνε τὸν ἀκάβαλο,
παίζουνε τὴν πλακόπιτα
σειρὰ καὶ κομποδοῖ.

Καὶ κάθε μιά νοικοκυρά,
σὰ νὰ ἔχει γάμο καὶ χαρά,
μ' ἓνα φακίβλι κάτασπρο
δετὸ στὴν κεφαλὴ της,
ἀρμολογᾷ τίς πλάκες της,
ταιριάζει τὴν αὐλή της,
κι ἀλείφει μὲ φινακολιά
ὡς καὶ τοῦ δρόμου τὰ σκαλιά·

γιατὶ — μεγάλ' ἡ Χάρη της
καὶ δόξα στ' ὄνομά της! —
θὲ νὰ περάσ' ἡ Παναγιά...

Στὶς τρεῖς τ' ἀπομεισίμερο,
στρωτό, γοργό, πασίχαρο —

νησιώτικο στολίδι —
σὰν κάφαλος ἐπύρωσε
τὸ διπλοκαμπανίδι.

Ἐφέτος ὁ πανηγυρὰς
δὲν ἔλαχε σὰν ἄλλοτες
φτωχός κι ἀνεμοδείρης·
ἄνθρωπος εἶναι τῆς σειρᾶς
καὶ πρωτονοικοκύρης.

Γι' αὐτὸ θωρεῖς συφάμελα
Καταβατὴ κι Ἀξάμπελα,
κι ὄλος ὁ κλῆρος νὰ περνᾷ
μὲ τ' ἄμφια τὰ γιορτινὰ
σὲ μπόγο παραμιάσχαλα.
.....

Σὲ λίγο στοῦ πανηγυρᾶ
δὲν ἔπεφτε σουσάμι·
στὶς κάμαρες ὀλόγυρα,
στὴ σάλα καὶ στ' αὐλόθυρα
δὲν ἤμποροσε πατουλιά
καὶ μέριμηγκας νὰ κάμει.

Καὶ τὰ παλικαρόπουλα,
γυμμένα μὲ σχολιάτικα,
ἐρίχνανε δολώματα
στὶς νιές πού, χαμηλόθωρες,
ἐκάνανε καμώματα.

Ἔκαιε μοσχολίθανο·
σὲ κἀνίστρο πλατύγυρο
κρουστό καὶ ροδοστόλιστο
εὐώδιαζε τ' ἀντιδωρο·
λαμπάδες χερσokάμωτες,
μὲ καθαρὸ κερί,
ἐκάνανε τὸ "κόμισμα
νὰ λάμπει σὰν φλουρί.

Κι ἡ Χάρη της ἐσχόρπιζε
πονόφυχο χαμόγελο,
τοῦ Γαβριὴλ θυμούμενη
τὸ κρίνο τὸ μοσχόβολο.
.....

Πᾶσα στιγμὴν ἀβγάτιζεν
ἡ σύσμιχτη βουή.
Μὰ ξαφνικὰ κάποια φωνή
σὺν ἀστραπῇ πετιέται:

«Σηκώνουνε τὴν Παναγιά!...»
καὶ λές, μαχαίρι νὰ ᾽τανε,
δὲν ἀγρικᾶς πνοή.
Τὸ πλῆθος μὲ θεόφοβη
καρδιά σταυροκοπιέται
καὶ σὺν κλειστὸς ἀπάνεμος
γιαλὸς καταλαγιά.

Στὸ δρόμο τὰ παιδόπουλα,
ντυμένα σὺν διακόπουλα
μὲ κάτασπρα στιχάρια,
ἐπιάσανε σὺν γερανοὶ
διπλὴν δλόχαρη γραμμὴ.

Κι ἐγέμισε τὸ τρίστρατο
μὲ θυματὰ καὶ λάβαρα,
παπᾶδες, ἐξαφτέρουγα,

σταυροὺς καὶ σταυροφάναρα!
Σημαίνουν τώρα πιδ γοργά,
βαριά τὰ διπλοκάμπανα:
τὴν Παναγιά ξεπροβοδοῦν,
ποῦ φεύγει γιὰ τὰ Μάγκανα.
.....

Καλότυχος ποῦ τοῦ ᾽λαχε
νὰ δεῖ καὶ νὰ χαρεῖ
τὸ θεῖο πανηγύρι!
Κάθε πεζούλα, καὶ βωμὸς
ποῦ καίει θυματῆρι·
σὲ κάθε πόρτα καὶ σκαλί,
κι ἔνα μελίθωρο κερὶ!
Παράδεισο φαντάζουνε
τῆς Γῆς τὰ ταπεινά·
ἄρπες ἀγγέλων καὶ φτερά
γιομίζουν τὰ στενά!
Κι ὄλο, νησί μου κάτασπρο,
μοσχολοῦς ἀγιότη
ὅταν ὁ κόσμος ταπεινᾷ
τῇ Θεοτόκῳ προσκυνᾷ,
ποῦ χιλιοδόξαστη περνᾷ
καὶ πάει στὸ νὰὸ της!
.....

Ἡ Παναγιά τὰ Μάγκανα —
μεγάλῃ της ἡ Χάρη! —
σημαίνει διπλοκάμπανα...

ΣΤΟΝ ΑΗ ΝΗΓΙΑ

Ἔτσι ποῦ στέκεσαι, βουνό, σὺν φαρφουρένιο βάζο
στὴ μέση τοῦ νησιοῦ,
τ' Ἀη Νηγιά σου τὸ νὰὸ κατάκορφα λογιάζω
λουλούδια κισσοῦ!

Κισσοῦ, ποῦ λές ἐτράβηξε μὴν ἄσπρη πεταλούδα
τοῦ φύλλου του ἡ ὄρσοιά,
καὶ λάμπει τ' ἀκροθόλι του σὺν νεραῖδοπλεξοῦδα
σὲ κεφαλοδεσιά...

Τὴν ὀμορφιά σου ξέστηθη τὴ φανερώνεις στ' ἄστρα
μ' ἀλαφροκρίτη νοῦ,
καὶ σμίγεις ἔρωτιάρικα μὲ κάθε ξελογιάστρα
πνοοῦλα τ' οὐρανοῦ.

Κι ἔγινες ἡ κυρίαρχη ψυχὴ καὶ τιμονεῦτρα
τοῦ κάτασπρου νησιοῦ,
ποῦ παίζει μὲ τὸν Ἔρωτα σὰν ἀνεμοχορευτρά
κορφὴ κυπαρισσιοῦ!

Σ' ἔχει φλογέραν ὁ βοριάς, ἡ ροδαυγὴ καθρέφτη,
τὰ σύγγεφα κορμί·
καὶ πότε - πότε καταχνιά στὰ σύρραχά σου πέφτει,
μὰ σβήνει στή στιγμὴν.

Στ' ἀκρόθουνό σου νὰ θυθᾶ τὸ θεῖο βλέπεις κύκνο,
καὶ γύρω νὰ ἴναι φῶς·
καὶ λὲς πῶς ἔτσι θὰ γενεὶ μὲ τῆς ζωῆς τὸ λύχνο,
σὰν θὰ σβῆσθῆι κι αὐτός!

Κι ἡ νύχτα σκύθει σὲ φιλεῖ· καὶ μὲ κρυφὴ λαχτάρα
σὲ παίρνει σγκωτό,
καὶ σὲ κρεμᾷ στήν πλάτη τῆς, ἀνθόστεφῃ κιθάρα,
μ' ἀνείπωτο σκοπό.

Κι ἀκούεις στίς ἀστροφεγγιῆς καὶ τὰ φεγγαροβράδια
τραγουδίσμα δειλό,
κάτι σὰν φυλλοθρόισμα καὶ σὰν κυμάτου χάδια
σ' ἀπάνεμο γιαιλό.

Ὁ στοχασμὸς σὰν φτερωτὸς στὸ χῶμα σου, νησί μου,
καὶ πάει πρὸς τὰ ψηλά·
κι ὁ πόνος λίβας καφτερὸς δὲν εἶναι τῆς ἐρήμιου —
κι αὐτὸς ἀχνογελά. . .

Χαῖρε, βουνό, κυρίαρχη ψυχὴ καὶ τιμονεῦτρα
τοῦ κάτασπρου νησιοῦ,
ποῦ παίζει μὲ τὸν Ἔρωτα σὰν ἀνεμοχορευτρά
κορφὴ κυπαρισσιοῦ!

ΣΤΟΝ ΚΑΒΟ ΤΗΣ ΧΕΡΟΝΗΣΟΣ

Είς γλαστὲς ἀκρογιαλιές
πὺ ταντελώνουν τὸ νησί,
κάθε μου τῆς Χερώνησος,
πρῶτος, κατάπρωτος ἐσὺ!
Δὲν ἔχεις μὰ χερουβιλιά,
σκίνο χλωρό, μὲν ἀγγιλιά,
καὶ σὰν τὸν Ἐφθον Ἐριμῆ
γιαυὸ στυλώνεις τὸ κορμί.
Μὲ ρόδι μοιάζεις κρεμαστὸ
σὲ ξυλοτάβανο ψηλά,
κοινάκι σῦκο, θρονιαστὸ
σὲ ξύκλωμα τὰ ριγηλά.
Στὴν ἀπλωτὴ κυριατωσιά,
μέσα σὲ πλήμνυρα φωτός,
προβάλλεις ἅγιος λωτός,
γιαυάτος ἄριμη καὶ δροσιά.
Καὶ ταξιδεύεις, κι ὄλο πᾶς —
συναχέο, ξαρμάτωτο σκαρί! —
κι ἔχεις στὴν πλώρη σκαλιστὸ
τὸν Ἄη Γιώργη σὲ φαρί

σπαθάτο κι ἄσπρο σὰν ἀφρό,
μὲ τὸ κοντάρι σηκωτὸ
στὸ σερπετὸ πῶχει, θαρρεῖς,
στόμα σὰν Ἄδης ἀνοιχτό!
Στὰ θράχια σου ποτὲ κανεῖς
δὲ νοιώθει νὰ ἴναι μοναχός.
Κρυφοκυλᾷ μουρμουρητό,
θροσὺν φτερά - γλυκὺς ἀχός! -
καὶ λὲς σὲ κάποια σου σπηλιά,
μὲ στρώμα κρίνους, γιασεμιά,
λαγοκοιμοῦνται Παγανές,
καὶ νιώθεις τὴν ἀνασεμιά...
Χαῖρε, κισσόδεντρο πλεχτὸ
στὴ γαλανῆ τῆ φοινικιά,
κραυγὴ τῆς Γῆς ἐρωτικιά
στὸν Πόντο τὸν τρικυμιστό!
Μὲ τὸ ναό σου τὸ λευκὸ
στὴν ἄκρη, στὴν ἀκρογιαλιά,
μοιάζεις τὸ χέρι τ' ἀπλωτὸ
τοῦ Γαβριήλ στὴν Παναγιά!

ΣΤΟ ΘΕΟΛΟΓΟ ΤΟΥ ΜΟΝΓΚΟΥ

Στὸ ψῆλωμα τὸ ριζιμὸ πρὸς τὸ θουνὸ τ' Ἄη-Νηγιᾶ
φωτόχαρος πεντοβολᾶς σὰν τῶν βοσκῶν τ' ἀστέρι,
καὶ μοιάζεις μὲ τὴν ἡμερὴ χιονάτη σου θωριά
μ' ἕνα λευκὸ στὸν οὐρανὸ πού φεύγει περιστέρι.

Στῶν βάτων μέσα τὰ νερὰ παρόμοια λευκῆ —
τοῦ στρατολάτη ξάφνιασμα — φυτρώνει κι ἡ νυμφαία,
κι ἀπὸ τὸ νοσὸ τὸν ἀσκητῆ μὲ τέτοιο φῶς γλυκὺ
θωροθιμὲ ν' ἀστροχύνεται τὴν Ἄθηνᾶ - Ἰδέα.

Γύρω σου ξαφειρόπετρα, γαλάζιος οὐρανός,
καὶ τὰ μελτέμια ξέφρενα καλπάζουνε καὶ πᾶνε.
Κι ἐσὺ γλυκὺς, γαλήνιος... Σὰν αἶνος ὄρθρινός
πρὸ τὰ πετροχειλίδονα στ' ἅγιο φῶς σκορπᾶνε.

Κάποιος καημὸς — βαρὺς καημὸς — κι ἀγιάτρευτῃ πληγῇ
στὴ γῆ θὰ παραχώθησαν καὶ σοῦ ἴγιναν θεμέλιο.

κι ὅπως ἡ Νύχτα γίνεται τὸ λίκνο στὴν Αὐγή,
ἔτσι κι αὐτὴ σ' ἀνάδωκε γεμάτο φῶς καὶ γέλιο.

Καὶ λέω πῶς δὲ θὰ ἴλασε ξυλάρμενο πλωριό
πουλιὰ θαλασσοπλάνητα νὰ τὸ ἔχουνε πατήσει,
ὅπως στὸ σταυροθόλι σου καὶ στὸ καμπαναριό
σπαρίζει κάθε πίκρα μου, θεριόψυχο μελίτσι...

Κι ὅταν ἀθάσταγος καημὸς θαρόκαρδο μὲ σέρνει
στῆς θλίψης τὸν παραστημιό, στὴν ἄρνα τῆς ζωῆς,
σὰν γερανὸς τὸ θῶρι σου μὲ παίρνει καὶ μὲ φέρνει
σὲ φωτογέλαστους γυαλοῦς, στὰ γαληνὰ τῆς γῆς.

Ἔτσι τὸν ἥλιο τὸ λαμπρὸ κι ὁ ζευγολάτης βλέπει
νὰ φωτοκόβει τὴ βαριά τῆς καταιγίδας σκέπη
κι ἔτσι στῆς ἀμμοθάλασσας τὴν πύρα καὶ τὴ λαύρα
κι ὁ καμηλιέρης χαιρετᾷ τὴ δροσερὴν ἀνάβρα...

Στὰ κρύα σου τὰ μάρμαρα καὶ τὰ στασιδία τ' ἄδεια
ἐστάλιασαν κάποιον καιρὸ φτωχὲς ψυχὲς κοπάδια
καί, σὰν πουλάκια στίς σκεπὲς τὸν ἄγριο χειμῶνα,
καταφυγὴν ἐζήτησαν στοῦ βίου τὸν ἀγῶνα.

Καὶ ποιὸς καημὸς, φτωχὴ ψυχὴ, νὰ ἔχεις φλογάτα νιάτα,
νὰ ἔναι σπιτάκια πλάι σου φωνὲς παιδιῶν γεμάτα,
οἱ μῦλοι στὴν ἀντικρυνὴ ν' ἀλέθουνε τὴ ράχη,
νὰ ἔναι βραδιὲς χαρὰ Θεοῦ, καὶ νὰ περνᾷς μονάχη,

μὲ λυχνοστάτην ἀφεγγο στὸν ἄχαρό σου βίο
τὸν ἄσαρκο Νυμφίο!...

— Ἀμαρτωλὲς καλογριές, ὅσες στὴ γῆ κοιμάστε,
σχωρεμένες νά ἴστε!

ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΝΟΥ

Μόλις θ' ἀφήσεις τὸ στρωτὸ στὸ Θόλο μονοπάτι,
μὲ τ' αὐγινὸ λαμπρόφωτο φαντάζεις στὸ διαβάτη —
πῶς, Παναγιά μου, νὰ τὴν πῶ τὴν ἄφραστή σου χάρη:
αὐγερινὸ γιὰ μυγδαλιὰ χιονάτη τοῦ Φλεβάρη;

Σὰν Παγανὴ στ' ἀκρόνυχτο βιγλίζεις τοῦ βουνοῦ
καὶ προβοδᾷς στὰ πέλαγα τὸν ταξιδιάρη ναυτὴ
κι ἔτσι τοῦ παίρνεις τὴν καρδιὰ καὶ τοῦ πλαντᾷς τὸ νοῦ
ποῦ δλαστημιᾶ τὸ μισεμὸ σὰν Χάρο καρδιοκάφτη!

Ἄνοιξη πνέει γύρω σου. Φῶς ἱερό. Χαρά...
Καὶ ξεγελιέσαι πῶς θωρεῖς μιὰν ἄσπρη πεταλούδα,
πού λές πῶς ἐμαρμάρωσε μ' ὀλάνοιχτα φτερά
καθὼς ἐστριφογύριζε στίς ἀστειθές μ' ἀσπούδα.

Κι ὅποιος σέ δεῖ δὲν σέ ξεχνᾷ ποτές του, μὰ ποτές,
καὶ λέει νὰ ἔταν σκουργιαλός, κοντά σου γιὰ νὰ μένει
καὶ νὰ ἔχε ρίζες καὶ ριζὰ στὸ χῶμα σου ριχτές,
νὰ σοῦ τρυγᾷ τὴν ὀμορφιά καὶ νὰ μὴν τὴ χορταίνει!

Καὶ στῆς ἀπάνειμης βραδιάς τὴ φεγγαροβολή —
καλόμοιρος πού τοῦ ἔλαχε τὸ θάμα νὰ χορτάσει! —
πνέει γαλήνη τοῦ Θεοῦ στὴν ἀπλωτὴ σου αὐλή:
θαρρεῖς καὶ θρέχει γιασεμιά κι εὐωδιάζει ἢ πλάση.

Κι ὅπως ἀνάλαφρα φυσᾷ πνοούλα στεριανή,
καὶ βοστρυχιέται στὸ γιαλὸ τὸ κύμα παρακάτου,
σύψυχος ἕνα λαχταρᾶς — Θεέ μου, κι ἄς γενεῖ! —
ἔτσι νὰ ῥθει γλυκόπνοη κι ἡ μπόρα τοῦ θανάτου...

ΣΤΟ ΜΑΪΝΑ

Ἄποψε — λές μ' ἐγγήτεφεν ἡ μαγικὴ βραδιά
καὶ μ' ἔδεσες, φεγγάρι μου, στὴν ὄνειροκλωστή σου —
ἀπὸ τοὺς φωτομαϊάνδρους πού γράφουν τὰ κλαδιά
περνῶ καὶ φτάνω, Μάϊνα, στὴν ἀπλωτὴν αὐλή σου.

Στὰ πόδια σου, τῆς θάλασσας τὰ κρεμαστὰ νερὰ
σὰν Δελφικὴ τρεμίζουνε θεοπαρμένη Μούσα,
καὶ τὸ γιαλοπερίγιαλο θαρρεῖς ἀναφτερά,
καὶ κάθε βράχος γίνεται γαλιάνδρα κελαηδούσα.

Γι' αὐτὸ θρονὶ σ' ἐδιᾶλεξεν ὁ μᾶγος ποιητής,
πού τὸν θωρῶ στοῦ βράχου σου τὴν ἄκρη νὰ φαρεῖει,
κι ὁ νοῦς του — κύκνος ἁμμοιαστός —, στὸ κύμα χορευτῆς,
τὰ μαργαριταρόριζα τοῦ στίχου νὰ γυρεῖει...

— «Ἡ Τέχνη, "πού κορφολογᾷ", δυὸ μεταξοφτερά
πού θέλεις τὸν Ὠκεανὸ — τρελός — μ' αὐτὰ νὰ σίσεις...
Βλέπεις ἐκεῖ τίς καλαμῆδες πού γέρονουν στὰ νερὰ;
Ποτέ σου σὰν τὰ φύλλα τους δὲ θὰ γλυκοθροῦσεις...

Ὁ μέγας ἄθλος τῆς Ζωῆς γὰ τὴν δαμιάσεις στέκει·
καὶ γὰ τὴν σέρνεις ὅπου θές χωρὶς γὰ τὴ ρωτᾷς!
Καὶ παίζοντας στὰ χέρια σου τοῦ νοῦ τ' ἀστροπελέκι,
γὰ ξεπερνᾷς τὴ Μοίρα σου καὶ γὰ τὴν κατακτᾷς...».

ΣΤΟΝ ΑΗ ΣΥΜΕΩ

Ἄρχος δὲν εἶσαι τρίχολος, κι οὐδὲ βαρὺς πρωτάτος,
οὔτε καὶ χρυσοπάγωνο σειστό καὶ λυγιστό...
Σὰν ἕνας καντηλάσθηστας χαμοπετᾷς χνουδάτος,
καὶ μιιάζεις ταῦρο δύσηγο στὴν αὐλακιά σουφτό.

Φύτρο τῆς γῆς, στή γαλανὴ δρομιᾷς τὴν ὀμορφάδα,
τῆς ἀκατάλυτης ζωῆς ἀφροκυματισμός·
καὶ στέκεσαι σταλικιωτὴ κυπαρισσολαμπάδα,
σὰν μιὰς ψυχῆς ἀνήλεης ἀσάλευτος θυμὸς.

Στὸν ἐμπακέβγα τοῦ νησιοῦ, μὲ θεοφόρο στύλο
φαντάζεις, ποὺ ὄροσαναβρᾷ λυτρωτικὴ πηγγὴ·
καὶ μοσκοπνέεις εὐωδιὰ σὰν νιοκαμιμένο μῆλο,
κι ἀγνή μαργαρολίβανη σκορπᾷς μαριμαρυγὴ.

Κιτριὰ νυφούλα τοῦ Μαγιοῦ κι ὁ κάτασπρος ναὸς σου
τραβᾷ τὸν πόνο τοῦ φτωχοῦ —μελίσι καὶ χορὸ—
καὶ τρέχουνε στὸν ἀσκητὴ ψηλὰ τὸν Ἅγιό σου
καὶ στρώνουνε τὴ ζήση τους στὰ πόδια του σωρό.

Καὶ κρυφοσέρνεται, θαρρεῖς, φωνὴ Θεοῦ ἢ φωνὴ του:
«Σκοπὸς ἄς εἶναι στὴ ζωὴ τὸ χρέος, ἢ τιμὴ!...»
«Χαρὰ στὸν πῶχει δουλευτὴ τὸ σῶμα στὴν ψυχὴ του!...»
«Γῆ κι οὐρανὸς ἢ κλήρα σου σὰν δὲ λογιᾷς κορμί!...»

ΣΤΗΝ ΕΦΤΑΜΑΡΤΥΡΟ

Λόγια δὲ εἶσκω ταιριασιμὸ στὴν ὀμορφιά σου γὰ ἔχουν!
Νὰ σ' ἀπεικάσω τάχατες μὲ τ' αὐγινὸ τ' ἀστέρι,
γιὰ μ' ἀνθιστὸν ἀγιοκλήμα στ' ἀκρόνυχτο τοῦ βράχου,
γιὰ μὲ νεραϊδοφόρεμα ποὺ τὸ κουνᾷ τ' ἀγέρι;

Ὅπως τὴ νύχτα χάνονται στὴ γῆ τὰ μονοπάτια,
ἔτσι κι ὁ πόνος μοῦσῆσε τοῦ τραγουδιοῦ τὴ βρύση...

Μὰ σώνει κάποιος νὰ σέ δεῖ μὲ σασισιμένα μάτια,
καὶ μέσα του μιὰ θάλασσα ρυθμῶν θὰ κυματίζει.

Χαῖρε, νησιώτικη ψυχὴ, θεοτικὸ λουλούδι,
χρυσελεφαντορόδινη τοῦ Παραδείσου σκάλα!
Μέσα σου φῶς ὀπάλινο κι ἄσπρα φτερά μεγάλα,
καὶ ρόδου μωσκοβόλημα καὶ τζίτζικα τραγοῦδι!

Κάθε νησί, καὶ μιὰ χρυσὴ τῆς ἁρμονίας κιθάρα·
κι ὅσα βραχάκια στοὺς γιालούς, τόσα θαρρεῖς καὶ ζιλια·
καὶ γύρω τους μιὰ θάλασσα χορευτρά, παιχνιδιάρα,
μὲ τῶν ἀφρῶν τ' ἀνθόκρινα σιντέφικα δαχτύλια!

Θεῖα νησιά, παντοτινὴ κρυφὴ μου νοσταλγία·
λίκινα τοῦ Φοίβου, τῆς ἀγνῆς Ἀρτέμιδας ἢ μήτρα!
Ἐσεῖς ψυχὴ στῶν χορικῶν τὴν ἀφραστὴ μαγεία,
καὶ στ' αἰτώματα ψηλά πνοὴ θεογεννήτρα...

ΣΤΟΝ ΑΗ ΣΩΣΤΗ

Ἄγιε μου Σώστη βορεινέ, χρυσόθρονος ἀρχαῶλης
ἐστάθηνες στὰ πάμφωτα Κυκλαδικὰ νησιά.
Τώρα σὰν ἕνα κλαφερόν ἀπόμεινες σουραῦλι,
πού θρηνηῶδεῖ στὸν ἀνεμο σὰν γύρω σου φουᾶ.

Ἦταν ἡμέρα λιόχαρη, γαλήνη μακαρία
ὅταν σέ πρωτοπάτησα· τὸ πέλαγος στρωτό,
καὶ στὸ θυθὸ του ἐλάμπιζε νεκρὴ μιὰ πολιτεία,
μὲ τ' ἄσπρα τῆς τὰ μάρμαρα σὰν ἕνα σκελετό.

Στοὺς βράχους σου, κοπαδιαστές, οἱ θαλασσοκουρούνες
ἀσάλευτες ἐκοίταζαν τὸ γαλανὸ γιालό,
κι ἀπλώσανε στὸ θῆμα μου σιωπηλές φτεροῦγες,
κι ἀπάριασαν —ἀχνές ψυχές— πρὸς τὸν Ἄσφοδελό...

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΟΥ ΚΛΕΦΤΗ

Σήμερα λές ἐγλύκαγε πνοὴ Θεοῦ τὴ γῆ,
κι ὀρθὴ δὲ θλέπεις ἐμπατή, στητὸς δὲ μένει φράχτης,
καὶ ρόιδι δὲν ἀπόμεινε, γιὰ δεῖγμα, σὲ φραγή,
μὴδὲ στ' ἀμπέλια καμπανός, γιὰ τὰ σπουργίτια κράχτης!

Κι ἄργά καθὼς τὸ μούχρωμα σὰν καταχνιά θὰ πέφτει,
γιὰ νὰ τυλίξει τὸ νησί μὲ κατρομαμά σκεπή,
θ' ἀνθίσουνε στὶς στέγες του, γιὰ τὸ Σταυρὸ τὸν Κλέφτη,
καπαρουνιὲς οἱ κάβαλοι, μὲ φλόγα χαρωπή.

Κι ἔτσι — γιὰ ξόρκι τοῦ κακοῦ καὶ γιὰ τὸ σταλαχτὸ
πού, ἂν δὲν πιαστῆ, τὸ σπιτικό μπόρει νὰ τὸ ξεβιώσει —
μὲ τίς ξερὲς τίς σουσαιμὲς δερμάτια σὰ στρατὸ
ὁ κατεχάρης τοῦ σπιτιοῦ τὸ δῶμα θὰ σταυρώσει.

Καὶ θὰ γιομίζει τὸ νησί χαρᾶς ξεφωνητά·
καὶ θ' ἀντιλάμπουνε σκιὲς σκιῶν στοὺς ἄσπρους τοίχους
κι ἀνάερα θὰ φεύγουνε σκιαχτὰ τὰ δουλιατά,
καταφυγὴ τους νᾶθρουνε στῆς Κόλασης τοὺς τοίχους...

ΣΤΟ ΦΟΙΝΙΚΙΔΙ

Στὸ ταπεινὸ, ξυλοδέτο τῆς ρίμιας μου σκαμνί
ἤρθες δειλὰ νὰ θροναστεις, φτωχὸ μου Φοινικίδι·
κι ὁμως θὰ σοῦ ἴτανε πρεπτό, ραχοῦλα φωτεινῆ,
βυζαντινῆς ἀρχόντισσας πελεκητὸ στασίδι.

Στοῦ νοῦ μου τὰ θολόσταχτα τῆ μνήμη σου κρατῶ
σὰν καπαριὰν δλάνθιστη σ' ἀπόσκιο ριζωμένῃ.
Τὰ πρῶτα χρόνια μου νὰς· κι ἐσὶ τὸ θυμιατό,
κι ἓνα παλιὸ γλυκὸ βιολί, μὲ μουσικὴ σθησιμένη!...

Γύρω σου φῶς, ἄσωστο φῶς, σὰν μέλι σουρωτό·
τὸ χῶμα σου ἀφρομύγδαλο· μιά θάλασσα ζαφείρι·
κι ἓνας θαθὺς ἀνασασμὸς καὶ φρούμασμα σουρτό,
καὶ στῆ γαλήνη τῆ βουθῆ καὶ μὲ τ' ἀνεμοδείρι.

Κι ὅταν ἐφτάδιπλη θηλιὰ μοῦ βάζεις, πόνε, στὸ λαμιό,
καὶ μοῦ ξεσκίλεις τὴν καρδιά, ὦ θλίψη γερακίνα,
στὰ λιόφυτά σου τ' ἄσημιὰ τρέχω νὰ ἐρῶ ξανασασμὸ
σὰν μιὰ ξανθούλα κυκλαμιά πού χώνεται σὰ σκίνα...

ΑΠΟ ΤΗ «ΒΡΑΔΥΝΗ ΦΩΤΙΑ»

Βαρκούλα καλοτάξιδη
καὶ καλοσκαρισμένη,
γερτή στὸν ἄμμο, τοῦ γιαιοῦ
τὸ κύμα λαχταρᾶ.

Καὶ τῆς ἀγάπης μάστορας
αὐτὸ περνοδιαβαίνει
κι ὄλο κοντὰ τῆς σέρνεται
χωστὰ κάθε φορά.

Καὶ ξαφνικά — τὸ πότε, πῶς,
κανεὶς δὲν καλοξέρει —
σὰν κέλητας ἐχύθηκε
κι ἐπάνω τῆς πηδᾶ.

Καὶ νάτην! Μεσοπέλαγα
χορεύει μὲ τ' ἀγέρι,
ποῦ ἐγένηκε παράνυμφος
καὶ κρίνα τοὺς μαδᾶ.

★

Ἡ πληγωμένη μου καρδιά
πλαντᾶ μὰ δὲν τὸ λέει,
καὶ δέντρο μοιάζει, σάρακας
ποῦ κρυφοτρῶει θαθειά.
Ἄς ἔχω χεῖλη γελαστά.
Μέσα ἡ ψυχὴ μου κλαίει.
Καὶ γεύεται κάθε στιγμὴ
πικρότατη ἀψιθιά.

Κι ὡς τὰ φυλλάκια τρέμουνε
στὴν ἀπαλὴ πνοοῦλα,
τρέμω κι ἐγὼ μόλις σὲ ἰδῶ,
κι ὅταν σὲ στοχαστῶ.
Μὰ νιώθω ἀκόμα πιὸ φριχτὴ
στὰ θάθη μου τρεμοῦλα,
μήπως τυχὸν στὸ θάνατο
— σὰν θάρθει — σ' ἀρνηστῶ.

★

Σὰν τῆς Λαιμπρῆς τὸν κάψαλο
τὰ μάτια σου λαυρίζουν
καὶ σύγκορμος ἀνατριχῶ,
καθὼς σπιθοβολοῦν.
Ἄθιβολές καὶ λογιανοὶ
στὸν ἄνεμο σκορπίζουν
κι αὔρες γλυκιές σὲ μακρινὰ
ταξίδια μὲ καλοῦν.

Κι ὅπως τὰ ξερολάγγαδα
τὰ καίει φωτιά γλωσσάτη
κι ἀνακλαρᾶνε κι ἀναβρᾶ
τὸ χῶμα χλωρασιά,
ἔτσι, λὲς πέφτει ἀπὸ ψηλά
μὰ γύρις εὐωδάτη
καὶ μὲ σκεπάζουν - θάλασσα -
φῶς, ἄρωμα, ὄροσιά!

★

Κάτι καινούργιο ἐστάλαξεν
ἐντὸς μου καθὼς σ' εἶδα
κι ὄλα παραμερίσανε,
γιὰ νὰ διαθεῖς Ἐσὺ.
Σὰν τάχα νάτανε νυχτιὰ
βουθή, χωρὶς ἐλπίδα,
ποῦ ξαφνικά τῆ γέμισες
μὲ λάμψη περισσή.

Καὶ σάμπως νὰ νεκρώθηκε
τὸ καθετὶ θαθειά μου

και γὰ τὰ πέτρωσε βαρειᾶς
παράλυσης βραχνᾶς,
ἀπόμεινες μονάχα Ἐσύ,
γὰ σ' ἔχω συντροφιά μου.
Καὶ τώρα τρέμω, φάντασμα
μὴν εἶσαι καὶ περνᾶς.

ΥΜΝΟΣ ΣΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

Φῶς τῶν ψυχῶν, ὠραῖο φεγγάρι,
τῆς Νύχτας μάτι φωτεινό,
ὕμνο σοῦ ψάλλω ταπεινό.
Τῶν ἄστρον τῶν χρυσῶν τὸ σιμάρι
μπροστά σου κρύβεται δειλό,
ὦ! θεῖο τῶν Ἀθύσσιων κρίνο...
σὰν κυκλαμιές κάτω ἀπὸ σκίνο.
Καὶ τ' αὐλο φῶς σου, ποῦ ἀπαλὸ
κι ὡς μουσικὴ γλυκειὰ σταλάζει
ἔλη τὴν πλάσῃ ἀγιάζει,
δένδρα καὶ θράχους καὶ πηγές.
Καὶ κάθε λούλουδο γερμένο
ἀπὸ τοῦ Γήλιου εἰς πληγές
παίρνει πνοή ζωντανεμένο.
Σὲ προσκυνῶ, μεγάλο ἀστέρι,
ἄσπρη βαρκούλα τ' Οὐρανοῦ,
ποῦ ταξιδεύεις κάθε γοῦ
σὲ Παραδείσους, ποῦ δὲν ξέρει.

Δεσφίω Λοραίνω

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΔΡΑΓΑΤΣΗΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1893. Ήταν γιός

του καθηγητή και αρχαιολόγου Γεωργίου Δραγάτη (1853 - 1934).

Παρακολούθησε μαθήματα στη Φιλολογική Σχολή του Πανεπιστημίου της Αθήνας και στη Σχολή Καλών Τεχνών αλλά δεν ολοκλήρωσε τις σπουδές του. Αφοσιώθηκε στο θέατρο και προικισμένος όπως ήταν, με γνήσια σατιρική φλέβα, έγραψε πολλές επιθεωρήσεις που ανέβηκαν σε αθηναϊκά θέατρα. Πολλά απ' τα σατιρικά στιχουργήματά του και τα τραγούδια των επιθεωρήσεων που έγραψε, έχουν δημοσιευθεί σε καλλιτεχνικά περιοδικά και σε άλλα έντυπα. (Μερικά απ' αυτά έγιναν και «έπιτυχες» της εποχής, όπως το «Νά γιατί πίνω και μεθώ...», «Ξενύχτες» κ.ά.).

Το πρώτο του έργο ήταν η «Σάτιρα 1915» (με συνεργασία Λιλιανού). Ακολούθησαν η «Σάτιρα 1916», το «Καρναβάλι 1917», τα «Ανθεστήρια» (με συνεργασία Βιλάρ) 1917, ο «Πειρασμός» (1919 - 1923), ο «Αητός» 1920, τα «Πανηγύρια» 1921, η «Πρωτεύουσις» 1924 - 1925 (με συνεργασία Βώττη), η «Μπαλαρίνα» (1925 - 1927), το «Παρί - Ψυρρή» (με συνεργασία Αττίκ) 1926, η «Παπαρδέλα» (με συνεργασία Λιδωρίκη) 1926, η «Βαβυλωνία 1928 - 1929» (με συνεργασία Σύλδιου και Καρακάση) και η «Μπομπονέρα» 1929.

Ο Αιμίλιος Δραγάτης πέθανε ξαφνικά το 1929, σε ηλικία 36 χρονών.

Από τις επιθεωρήσεις που έγραψε σταχυολογήσαμε τα παρακάτω στιχουργήματά του.

ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ ΛΕΥΤΕΡΙΑ

Πάνε πιά τ' άγρια κανόνια και ή φωτιά
τά ειρηνικά ήρθαν τὰ χρόνια, όλο όρροσιά,

πάνε τὰ σπαθιά καὶ τὰ ντουφέκια καὶ οἱ κοπετοὶ
γιορτάζει ἡ σφαῖρα
πέρα ὡς πέρα
τὴν πιὸ μεγάλη τῆς γιορτῆ!
Εἰρήνη τὴν πιά
Χαρὲς καὶ λευτεριά!

Τὰ χρόνια ἦρθαν πιά
ποῦ ἡ λευτεριά παντοῦ πετάει.
Ἡ ἔνδοξη Ἑλλάς στοὺς νικητὰς δάφνες σκορπάει
κι' ἡ Νίκη ἡ φτερωτὴ
δάφνες καὶ αὐτῆ, χρυσὲς κρατάει.
Ναί! Γιὰ τὰ παιδιὰ
ποῦ ἔφεραν πιά
στ' ἀδέλφια μας τὴ λευτεριά!
(Ἐπὶ τὸν «Πειρασμὸ 1919 - 1920»)]

ΕΦΟΠΛΙΣΤΑΙ

Τί τάχ' ἂν γίναμε καὶ ἐμεῖς ἐφοπλιστάδες
καὶ σοῦ φορᾶμε τὴν γάντια καὶ κουμπιά,
στὴν τέχνη πάντα θάμαστε τραγουδιστάδες
μὰ θὰ τὰ λέμε μὲ τὸ γάντι πιά.

Ἀρχιμηγιά καὶ ἀρχιχροιά
καὶ ὅσο διαβαίνει ὁ χρόνος
ὁ κάθε ἀρχιρεμανταλὰς σοῦ γίνεται θαρῶνος.
Μετὰν ἀδὲν λὲ σουφραζέτ
ἄλλον ποῦρ ἀγκαζέ, γκαζέ, γαζέτ.
Λ' ἀρζάν μωρὲ φατοῦ καὶ ὠραία
σὺν ἔχεις καὶ μαοῦνες στὸν Περαιά.
(Ἐπὶ τὸν «Πειρασμὸ»)

Ο ΚΑΡΝΑΒΑΛΟΣ

Ἦρθε ὁ Καρνάβαλος καὶ ἡ τρέλλα πάλι τὴν
καὶ οἱ μασκαράτες καὶ τὰ γλέντια καὶ ὁ χορὸς,
ἂν καὶ σὲ τούτῃ τὴν κακόμοιρη τὴν χώρα
μασκαρεμένοι εἴμαστ' ὅλοι διαρκῶς.
Γι' αὐτὸ καὶ πάμε πότε πίσω πότε ἔμπρὸς
καὶ τὸ φωμάκι ἀνεβαίνει διαρκῶς.

Κάνουμ' ὅλοι τοὺς ἀγάδες
μὰ ποιός λίγο ποιός πολὺ
εἴμαστ' ὅλοι μασκαράδες
κι ἄς φαινόμεστε καλοί.

(Ἀπὸ τῆ «Μπαλαρίνα»).

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΜΑΝΙΑ

Μὲ τῆ μόδα τώρα πού μᾶς ντύνει
μὲ φιγουρίνι
ἀμερικῆς
ἡ Ἀθήνα ἔχει ὁμορφῆναι
καὶ ἔχει γίνει
μπιούτιφουλ μίς.

Τώρα ὁ ρωμιὸς εἶν' ἀμερικανὸς
τοῦχει στρίψει πιά ἡ βίδα καθενός,
τώρα τὰ μυαλά του καὶ τῆ γνώση
τᾶχει φορτώσει
στὸ πετεινός.

Ἄι λόδ γιοῦ
ἀκοὺς τώρα παντοῦ
ὁ Νώντας
ὁ Φώντας
ἀπὸ τῆ Βλασσαροῦ.
Στοῦ Ψυρρῆ
ἡ Κούλα κι ἡ Χαρί
Μαί ντάρλιν
μαί τσάρμιν
μαί μπέμπυ θάλτου ρή...

Ἄουου βρεθεῖς
κι ὅπου σταθεῖς
θὰ δεῖς τῆς μόδας πανταλόνια
φουσκωμένα Ζέππελιν
μπαλόνια
κι ὄλο φὸξ
καὶ στὴν ἀγάπη μπόξ.
Μαί ντίαρ
κάμ χίαρ
κακὴ ψυχρὴ μας λόξ.

Και οὐ Κόλιας γίνηκε καμπιόνι
 και καμαρώνει
 σαν γύφτος μπίτ.
 Κι ἡ Κόλιενα π' ἀμερικανοφέρνει
 τὸν Κόλια σέρνει
 ἀπὸ τῆ μύτ.
 Ὡς και τοῦ Μενίδ' ἔγιν' Ἀμερικῆ
 παίζου και φούτ - μπῶλ ἔλοι τώρα και
 Και οἱ τσοῦπρες πιὰ ὡσαν κουκάτες
 φοροῦν κυλότες
 κι ὄχι βρακί.

(Ἀπὸ τὸ «Ζέππελιν»)

Ο ΠΑΡΘΕΝΟΣ ΑΝΤΡΑΣ

Ὅπως ἔγιν' ἡ γυναίκα τώρα - τώρα
 πῶς νὰ πᾶς ὁ δόλιος πιὰ νὰ παντρευτεῖς
 πού ἂν σοῦ φτιάξει και παιδάκι καμιά ὥρα
 δὲν θὰ μοιάζει οὔτε σένα οὔτε αὐτῆς.
 Φυσικά, γιατί ἂν τύχει πιὰ και γίνει
 μιὰ γιατρός για σύζυγός σου ταχτική
 σὺ θὰ φάχνεις νὰ τῆ βρεῖς σὲ μία κλίνη
 κι αὐτῆ θὰ εἶναι πιὰ σέ... Πολυκλινική.

Κι ὕστερα σὲ λένε μισογύνη
 ἔ! τί νὰ γίνεις; Τ' ὁμολογῶ!
 Ὅπως ἔγιν' ἡ γυναίκα τὸ σημερινὸ καιρὸ
 δὲν τὸ κρύβω
 πῶς παρθένος νὰ πεθάνω λαχαρωῶ.

Ἄν συμβία πάρεις πάλι μιὰ σπουδαία
 δικηγόρο ἀπὸ τὰς πολυμαθεῖς
 και πού θάσαι στῆ στιγμή τῆν πιὸ ὠραία
 ἂν σοῦ κάνει μιὰ ἔξωση εὐθύς;
 Τί νὰ πεις; Θὰ ὑποστείς τῆν ἔξωσή σου
 μὲ τὸ δίκαιο πιὰ τὸ ρωμαϊκόν
 και πού ξέρεις, ἴσως λήξει ἡ ὑπόθεσή σου
 μὲ τὸ δίκαιον τὸ ἀνατολικόν.

(Ἀπὸ τὸ «Ζέππελιν»)

ΟΜΟΡΦΟΝΙΟΙ

- Νέος: Είμαστε ὄραϊοι, κι ἔχουμε νάζι
κι ἐγὼ κι ἡ δόλια ἡ Μαριγῶ
- Νέα: Δὲν ἔχω στήθος μὰ τί πειράζει;
- Νέος: Ἄντι γιὰ σένα ἔχω ἐγὼ.
- Νέα: Στὸ σῶμα εἶμαι σωστὸ κουκλάκι
καὶ σὰν τὸ φίδι τρελλὰ λυγῶ.
- Νέος: Καὶ ἂν δὲν ἔχω ἐγὼ μουστάκι
- Νέα: Τὸ ἴδιο κάνει ἔχω ἐγὼ.
- Μαζί: Ἄχ θρὲ τί χάσαμε
ποῦ δὲν προφτάσαμε
γὰ πεταχτοῦμε μιὰ στιγμούλα στὸ Παρί,
θὲ γὰ τοὺς καίγαμε
καὶ θὰ τοὺς λέγαμε
τὸ τί ἀξίζουσιν δυὸ μινιὸν ἀπ' τοῦ Ψυρρῆ.
- Νέα: Τ' εἶν' ὁ Ἀπόλλων μπροστὰ σὲ σένα;
- Νέος: Κι ἡ Ἀφροδίτη μπροστὰ σὲ σέ,
μόνα ποῦ κείνη τᾶχε λυμένα
ἐνῶ σὺ τᾶχεις μέσ' στὸν κορσέ.
- Νέα: Τ' εἶν' ἡ Τζοκόντα τοῦ Λεὸν Καθάλλο
σοῦχει λείει κάλλος ποῦ κατακτᾶ
- Νέος: Ἄν εἶναι ἔτσι ἐγὼ ἔχω κάλο
ποῦ ὁδοστρωτήρας δὲν τὸν πατᾶ.
(Ἀπὸ τὸν «Ἀητὸ» 1920)

ΛΘΗΝΑ·Γ·ΚΟ ΧΟΥ

Πρέπει πάντα γᾶσαι σὶκ ντυμένος
καὶ ἄς τρῶς ψωμί κι ἐλιά
στοῦ Ντορέ γὰ εἶσαι θρονιασιμένος
ἀπὸ τίς τρεῖς ὡς τίς ἐννια.
Ἡ γυναίκα σου πρέπει γὰ βάλει
φούστες πού... θὰ τίς πληρώνουν ἄλλοι

Κι ἔτσι ὅλοι οἱ μοντὲν
μὲ τὸ φασαμιὲν
θὰ σᾶς βλέπουν καὶ θὰ λέν:

Γιὰ δὲς τί σιλουέττα
τί τρέλλα τουαλέττα

Θεέ μου. Τί μποτὲ
τέτοιο ντεκολτὲ
δὲν ξαναεἶδαμε ποτὲ.
(Ἀπὸ τὸν «Πειρασμὸ 1919 - 1920»)

ΑΙ ΠΟΛΙΣΜΑΝ

Τώρα πού θά γίνει κάθε μιὰ
χωροφύλακας μὲ νοστιμὰ
ποιός εἶν' ἐκεῖνος, ἄς τὸ πεῖ,
πού εὐθὺς δὲν θά σταθεῖ
ἀπὸ δυὸ χεράκια σὶκ γὰ συλληφθεῖ.
Κι ὅποιος πάλι ἀντιστέκεται,
καὶ τὸ πράγμα περιπλέκεται,
μὲ μιὰ πλάνα μου ματιὰ
θὰ τ' ἀνάθω εὐθὺς φωτιὰ
καὶ τὰ ὅπλα θὰ τὰ παραδίδει πιά!

Μὴ νομίζεις πὼς θὰ μᾶς γλυτώνεις
θὰ σ' ἀρπάξουμε ἀπὸ τὸ γιακὰ
καὶ στὸ τμήμα θεὲ γὰ ξημερώνεις
μὲ δυὸ πόλισμαν τέτοιους κοντά.
Κι ἂν στὸ τμήμα ἔλη νύχτα πού θᾶσαι
δείξεις ἄνδρας πὼς εἶσαι καλός,
τ' ἄλλο βράδυ γὰ μοῦ τὸ θυμᾶσαι
θὰ ξανασυλληφθεῖς ἀσφαλῶς.
(Ἀπὸ τῆ «Μπαλαρίνα»)

ΠΑΛΙΑ ΛΘΗΝΑ

Ποῦν' τὰ κλέη τὰ παλιά σου ὦ Ἄθήνα
πού δὲν ἤξερες ποτὲ τί θὰ πεῖ πείνα!
Ποῦν' ἐκείνοι οἱ καιροὶ
πού μὲ μιὰ μόνο «χοντρή»
εἶχες δυὸ κουλούρι' ἀφράτα καὶ τυρί.

Τὼρ' ἂν πᾶς στὸ ρεστωρὰν γιὰ γὰ δειπνήσεις
καὶ τολμήσεις καὶ τῆ λίστα γὰ ζητήσεις,
τὸ γκαρσόνι στήν πετᾶ
δίχως κἂν γὰ σὲ κοιτᾶ
καὶ σοῦ φέρνει δύο ὄρες πιά μετὰ:

Μιά κοτολέτ!
Μιά κοτολέτ πού τήν πληρώνεις ἀργυρή!
πού εἶναι φέτ'
ἀπ' τὰ τραχόσια βόδια τοῦ Ρασταφαρῆ.

Ποῦν' τὰ χρόνια τῆς Ἀθήνας τὰ ὠραῖα
πού ἄν ἐκοίταζες στοῦ δρόμο μία νέα
ἐκοκκίνιζε εὐθύς
καί μέ ἔξαψη ντροπῆς
ἐκατέβαζε τὰ μοῦτρα ἢ δεσποινίς.

Τώρα κοκκινίζουν μόνον μέ φτιασίδια
κι ὡς κι αὐτὰ τὰ τόσα δά τὰ δεσποινίδια
εἶναι ξεφτέρια διαρκῶς
ξέρουν τί θά πεῖ γαμπρός
καί μέσ στοῦ σοκκάκι
σοῦ κλείνουν τὸ ματάκι
καί κάνουν ψίτ! καί ψίτ! καί ψίτ! καί ψίτ!

(Ἀπό τῆ «Μπαλαρίνα»)

Δημήτρης Παπαδόπουλος

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Ι. ΠΡΟΚΟΣ

Ἀπόγονος παλιάς οἰκογένειας ἀπὸ τὸ Κάστρο, γεννήθηκε τὸ 1910 στὴν Ἀθήνα. Τὸ 1925 ἀποφοίτησε ἀπὸ τὸ Πρότυπο Κλασσικὸ Γυμνάσιο (Βαρβάκειο) μὲ γυμνασιάρχη τὸν Δημήτριο Γουδῆ.

Στὰ 1930 πῆρε τὸ πτυχίον τῆς Νομικῆς καὶ ὕστερα τὸ πτυχίον πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν ἀπὸ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀθήνας. Στὰ 1934, ὕστερα ἀπὸ διαγωνισμό, διορίστηκε δικηγόρος στὸ Ἐφετεῖο. Στὴ συνέχεια μετεκπαιδεύτηκε στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Παρισιοῦ καὶ

πῆρε τρία πτυχία: Ἐγκληματολογίας, Ἐπιστημονικῆς ἀστυνομίας καὶ Ἰατροδικαστικῆς.

Τὸ 1937 πρῶτευσε σὲ διαγωνισμό τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης καὶ διορίστηκε στὴ Σωφρονιστικὴ Ὑπηρεσία. Τοῦ ἀνατέθηκε ἡ διεύθυνση διαδοχικὰ δεκαεπτὰ φυλακῶν (Κασσάνδρας, Ἄσσου Κεφαλονιάς, τοξικιανῶν κλπ.) ὅπου ὑπηρέτησε στὰ χρόνια τῆς δικτατορίας τοῦ Μεταξᾶ, τοῦ πολέμου, τῆς Κατοχῆς καὶ τοῦ Ἐμφυλίου (1937 - 1947). Τότε τύπωσε καὶ τὴ μελέτη του «Συμβολὴ στὴν ὀργάνωση σωφρονιστικοῦ συστήματος στὴν Ἑλλάδα» μὲ ἀφιέρωση στὸ Σιφνιὸ ἀντιστασιακὸν τοῦ Ἀρείου Πάγου Ἀντώνη Ρωμάνου.

Τὸ 1949 συνταξιοδοτήθηκε, γιατί ἔπαθε στὴν ὑπηρεσία καὶ ξαναγύρισε στὴ δικηγορία.

Στὰ Γράμματα φανερώθηκε τὸ 1930 μὲ τὴ συλλογὴ του «Πρῶτα ποιήματα» καὶ τὸ 1933 τύπωσε τὰ «Νέα ποιήματα». Τὸν ἴδιον χρόνον ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸ Σύνδεσμον Σιφνίων ἡ μελέτη του «Ἡ ζωὴ, ἡ δράση καὶ τὸ ἔργο τοῦ Κλεάνθη Τριαντάφυλλου» μαζί μὲ μιὰ ἐκλογή ἀπὸ τὰ τραγούδια τοῦ «Ραιμαγαᾶ». Ὁ Ἀριστείδης Πρόκος ἦταν ὁ πρῶτος Σιφνιὸς διανοούμενος πού μίλησε θαρραλέα καὶ ἀποκαλυπτικὰ γιὰ τὸν ξεχασμένον συμπατριῶτην του Κλεάνθη Τριαντάφυλλον, τὸ σατιρικὸ ποιητὴ καὶ πρωτοπόρον ἀγωνιστὴ τῆς δημοκρατίας. Κι ἡ ἐργασία του ἐκείνη θεωρήθηκε ἀπὸ τὴν κριτικὴν ὡς τὸ πιὸ καλὸ μελέτημα πού εἶχε γραφτεῖ ὡς τότε γιὰ τὸ Ραιμαγαᾶ.

Δημοσίευσε ποιήματά του στή «Διάπλαση τῶν Παιδῶν», στή «Νέα Ἑστία» καί στό «Νουμά». Ἐπίσης παρουσίασε κείμενά του καί ποιήματα στίς ἡμερησίδες «Σίφνος», «Σιφναϊκά Νέα» καί «Σιφναϊκή Φωνή».

Ἐκτός ἀπό τίς παραπάνω δύο συλλογές τὸ ὑπόλοιπο ποιητικὸ του ἔργο θά τυπωθεῖ, ὅπως εἶναι ἡ ἐπιθυμία του, μετὰ τὸ θάνατό του.

ΣΙΦΝΟΣ

Προγονικὴ πατρίδα μου, γιορτάσι
τῆς ἔρημιάς, ὦ Σίφνο, πὺ βουνήσια
σμίγει τὴν ὁμορφιά στήν πελαγίσια
χάρη, σ' ἄρμονικὸ ζευγάρι, ἡ πλάση...

ἽΟσα, κι ὁ νοῦς μου θάματα νὰ κλείνει,
ὀράματα, καί γράμματα, κι ἡ ζήση
ὅσο νὰ μὲ πλανᾷ —κι ἂν μὲ μεθύσει!—
τὸ φῶς σου, τὴ γαλήνη, θά μοῦ δίνει...

Ἦ καυχησιά μου ὄλη, κι ἡ περφάνεια,
γιὰ τὸ μικρὸ χωριό μου πάντα θᾶναι,
γιὰ τὰ λευκὰ γλαρόπουλα πὺ πάνε,
γύρω - τριγύρω, κάτασπρα στεφάνια...

Τὸ αἶμα μου σὲ κράζει, ὦ γεννήτρα,
φύτρα τοῦ τραγουδιοῦ, μάνα ποιητῶνε,
καί στίς αὐλές τῶν ἄσπρων σου σπιτιῶνε
ἡ θύμησή, μὲ σέρνει, νοσταλγήτρα!...

ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑἴΓΑΙΟΥ

Ἑλλάδα, ὁμορφὴ καί στή στεριά,
σὴν Ἀττικὴ πευκαμωροῦσα βλαχοπούλα
γιαμάτη ἔλατα πρὸς τὸ Βοριά,
πέρα σὴν ἽΟσσα, χιονοπούπουλη νυφούλα.

Ἑλλάδα, κι ἄφταγη σὴν ὁμορφιά
μὲ τὰ νησιά, καιμαρωμένη ψαροπούλα!

στήν πελαγίσια σου τή ζουγραφιά
μέ σπαρταρά τοῦ Ἀρχιπελάγου ἢ δροσούλα...

Σίφνο, πατρίδα μου πραγμονική,
ἕμοια στήν ὄψη σου, λευκούλα, κι ἡ ψυχὴ μου·
κι ὦ Δῆλο, λάτρισσα πανθεϊκῆ,

φύτρα τοῦ Φοίβου ποὺ ζυγιάζει τὴν ὀρμὴ μου·
κι ἐσύ, ὦ Μύκονό μου λατρευτῆ,
ποὺ τῆς Ἀγάπης μ' ἔκανες ποιητῆ!...

ΣΤΟΥ ΚΑΒΟΥ ΜΟΝΟΣ ΤΗΝ ΑΚΡΙΑ...

Στοῦ κάβου, μόνος, τὴν ἀκρια,
στὴ σκοτεινιά, ποὺ στέκω,
μέ μάτια θολὰ ἀπ' τὰ δάκρυα,
μεσονυχτὶς ξεπλέω
τοὺς παλιούς μου καημούς...

Ἡ εὐωδιὰ τοῦ κυμάτου,
καὶ τοῦ φυκιοῦ τὸ μύρο,
πού, σκόρπισε σὶ' ἀπλωμά του,
τὸ μελτεμάκι, γύρω,
μέ γιομίζουσαν παλιμούς...

Γιὰ, τοῦ πελάγου, μιὰ ζήση,
ποὺ τὴν ποθῶ γιὰ πάντα
νὰ ῥθει — ν' ἀνθίσει, νὰ σθήσει,
ὄνειρευτῆ γκιρλάντα,
στῶν ἀφρῶν τοὺς δαρμούς!...

ΑΙΓΑΙΟ

Τὸ γρήγορο καράβι ποὺ πλωρίζει
σὲ γνώριμους γιαλοὺς, γλυκοὺς σ' ἐμένα,
ἄς εἶναι ὀλογημένο σὰν πλευρίζει
κοτὰ σας, ὦ νησιὰ μου, λατρεμένα...

Τ' ἀγέρι, τὸ δροσάρμυρο, ποὺ σκίζει
τὰ ξάρτια του, καὶ κάτω, τ' ἀφρισμένα

τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου ποῦ ποτιρίζει
ᾶς εἶναι, ποῦ τὸ φέρνουν, βλαγημένα.

Ἐπ' τὴν πλατεία του γέφυρα, ψηλάθε
σὰ γλάρος ποῦ ματιάζει, σ' ἀγναντεύω,
ὦ Σίφνο μου, ποῦ χάνεσαι μακριάθε,

Καὶ στὸ Νοτιά, γοργά, καθὼς γυρίζω,
ὦ Μύκονο, τὴν ὄψη σου, γυρεύω,
κι ὦ, Δῆλο, θεϊκιά, σὲ χαιρετίζω!...

ΜΙΑ ΖΩΗ

Τὸ καλύδι μου θὰ χτίσω
κεῖθε κάπου, στὸ νησάκι,
ν' ἀναστήσω, γὰ τὸ ζήσω,
τὸ παλιό μου τὸ μεράκι...

Θᾶμαι ξέγνοιαστο γλαρόνι
σὰν δόλοτελα ξεχάσω
πὼς ὑπάρχουν, κάπου, πόνοι...

Μὲ τὰ φύκια θὰ στολίσω
τὸ φτωχό μου καιμαράκι,
καί, τὴν πόρτα του, θ' ἀφήσω
ἀνοιχτὴ στὸ βοριαδάκι.

Ἦ! θὰ ζήσω γὰ χορτάσω
μιὰ ζωὴ δίπλα στὸ κύμα...
(Καί, τὸ ἴδιο, θέλω μνημια...)

ΠΑΡΕ ΜΕ

Ἐποθυμιὰ δὲν ἔχω πῶς μεγάλη:
— Πάρε με, γοργοτάξιδο καράκι,
πού, τὸ πουργό, θ' ἀφήσεις τ' ἀκρογιαλί...

Δὲ σὲ ρωτῶ γιὰ ποῦθε θὰ πλωρίσεις,
ξέρω τίς καταχνιές ποῦχουν οἱ κάβοι,
δὲ γνοιάζουμαι κι ἂν πίσω δὲ γυρίσεις!...

ΘΑΛΑΣΣΑ

Ἐπόφε τ' ἀγροικῶ, γλυκό, γὰ φτάνει,
τὸ κύμα τοῦ γιγαλοῦ, στὴν ἀμμιουδιά...
Γαληνεμένη, ἡ πλάση, θὰ γλυκάνει
κι ἐντὸς μου τὴν πολὺπικρη καρδιά...

Σ' ἐτοῦτο τ' ἀπαλὸ μουρμιούρισμά της
ἢ θάλασσα, τί μάγια μὲ κερνά!
Στὰ φυλλοκάρδια, νοιώθω, τ' ἀφρισμά της,
σταλιά - σταλιά, πού, κλαίει καὶ συμπονᾶ...

ΣΤΕΡΝΟ ΤΑΞΙΔΙ

Στὴ γαληνεμένη
ἀκροθαλασιά,
ἔχω ἀρματωμένη
βάρκα θαλασσιά...

Ἔλα, νὰ σὲ πάρω
ἀπ' τὴ μαύρη γῆ,

καί, ταχειὰ σαλπάρω
μὲ τὴ χαραυγὴ...

Ἔλα μου, στολίδι,
καρaboκυρά,
γιὰ στερνὸ ταξίδι
στὰ βαθιὰ νερά!...

ΓΛΑΡΟΠΟΥΛΙ

Νᾶμουν πουλί τῆς θάλασσας,
νᾶμουνα γλαροπούλι,
στὸν οὐρανὸ νὰ πέταγα τὸ μπλάβο
νᾶρχομουν, μὲ τὰ σύγγεφα
παίζοντας τὸ κρυφτούλι,
νὰ ῥχομουν στὸ νησάκι σου, στὸν κάδο...

Νᾶστεκα στὴν ψηλότατη
τὴν ἄκρια ἴπᾶ στὸ βράχο,
νᾶστεκα μιὰ στιγμή νὰ σ' ἀγναντέψω
καὶ γλαροπούλι λέφτερο
στὰ πέλαγα μονάχο,
καὶ γλαροπούλι πάλι νὰ μισέψω!...

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Μὲ δάφνες τὴν Ἑλλάδα, στὸ σκοπὸ σου,
ἀπ' τῶν Μουσῶν τὸ δάσος, περιχύνεις
γχεριμέται ἢ σκλαβιά στὸν ἔρχομό σου
ψάλλτη, Ζακυθινέ, τῆς Ρωμιουσύνης...

Ἄρχοντική κορώνα, στὸν παλιμό σου,
τὴ γλώσσα τοῦ Λαοῦ, πανώρια, γτύνεις
καὶ ξεπετᾶς, τοῦ Γένους φῶς, ἐντός σου,
στῆς Λευτεριᾶς τὸ πρόσταγμα, ποὺ κλείνεις...

Ἐσταθῆς, Ποιητή, στὸ πέταγμα σου
πρὸς τὴν οὐράνια πλάση, τὴν ὠραία,
ὁ λατρεμένος κύρης τοῦ Πηγᾶσου·

καί, θρόνιασες, μεγάλος στὴν Ἰδέα:
— σὲ προσκυνῶ, δικό σου θλασταρούδι,
Δάσκαλε τῆς ψυχῆς μου στὸ τραγοῦδι!...

ΨΥΧΑΡΗΣ

Στὰ θάμπη τ' ἀβασίλευτα θὰ στέκει,
δαβλί τῆς Ἀνταρσίας, τ' ἔνοιά σου·
τῆς Τέχνης, ξαποῶς τ' ἀστροπελέκι
στὴ μούχλα τῶν καιρῶν, μὲ τὴν ἀντρεία σου.

Ἐσοκίζεις, μὲ τ' ἀσύγκριτο πελέκι,
τοῦ λόγου τὴ σαπίλα, τρίγυρά σου·
καὶ πνίγεις τὴν Παράδοση, ποὺ πλέκει
φραγμὸ τῆς ἀσφυξίας στὰ παιδιὰ σου...

Στὸ φωτισμένο διάδα σου, καλέ μας,
μονάχα οἱ μικροὶ σ' ἔχουν πικράνει·
κι ὅσοι τυφλοί, σ' ἀρنيοῦνται, Δάσκαλέ μας,

τὴ δόξα, ποὺ τὸ πνέμα τους δὲ φτάνει·
— στὸ Ἔργο σου, ἀθάνατη, μιὰ χάρη:
μᾶς ἔμαθες νὰ γράφουμε, Ψυχάρη!...

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Λεβεντονιὸς τῆς Μούσας, καί, πατέρας
μιᾶς τέχνης τῶν μεγάλων, τῶν ὠραίων,
ἀπόκοσμος, ἀπρόσιτος ἀγέρας
μελωδικός, στὸν ὄχλο τῶν χυδαίων...

Φῶς αὐγινὸ τῆς ὁμορφῆς ἡμέρας
τοῦ λυτρωμοῦ ἀπ' τ' ἄρμα τῶν Ἀρχαίων,
χαῖρε, Ποιητή, ποῦ ἐσάλπισες μὲ κέρας
χερουδικό, τὴν ἄγια πνοή τῶν Νέων...

Ἄνάξιος ἐγώ, καὶ τίς σελίδες
τοῦ ἔργου σου νὰ σκύψω νὰ γυρίσω,
τίς, ποῦ σπιθοβολεῖ, θεϊκὲς ἀχτίδες,

ὦ, Δάσκαλέ μου, πῶς νὰ τίς ἀγγίσω;...
—Στὸ δρόμο, τὸν τρισκότεινο, ποῦ πάω
φέγγεις ἀστρί, ψηλά, καί, σ' ἀκλουθάω!...

ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ ΤΟΥ 1934

Ρωμιοὶ εἴμαστε καὶ ζοῦμε σὲ μιὰ χώρα
γαλάζια καὶ φωτόχαρη παντοῦ·
μακριὰ τῆς, τοῦ Πολέμου, κάθε μπόρα,
τὸ δρέπανο τοῦ Χάροντα φριχτοῦ!

Θὰ γίνουμε μιὰ μέρα γιὰ τὸν τόπον
ὠφέλιμοι τεχνίτες, δουλευτές·
Θὰ γίνουμε γονιοὶ καλῶν ἀνθρώπων
ποῦ δὲ θὰ πολεμήσουνε ποτές!...

Θὰ γίνουμε γιατροί, ναῦτες, ζουγράφοι,
καθένας ἀπὸ μᾶς ἐργατικός·
γιὰ νὰ μὴν κλαῖν οἱ μάνες λίγοι τάφοι!...
Κανένας ἀπὸ μᾶς στρατιωτικός!

Εἰρήνη καὶ Δουλειὰ γιὰ τὴν Ἑλλάδα
μονάχ' αὐτὰ γεννοῦν τὴν προκοπή.
—Ἐλα νὰ σ' ἀναστήσουμε, Παλλάδα,
ἐγγόνια τῶν Ἀρχαίων, δίχως ντροπή!...

Γ. Σ. ΜΑΡΙΔΑΚΗΣ

Τοῦ νησιοῦ μας ψηλότετη κορφή,
δόξα μονάκριβη, χαρὰ κρυφή,
πνέμα ἀνυπόταχτο κι ἀστραφτερό,
σ' ἔλους σκεπὴ τὸ δικό σου φτερό!...

Φεύγεις, μὰ μένεις σὲ κάθε καιρὸ,
στοιχειὸ λαγαρό, νερὸ καθαρό
στὶς θρωμιῆς τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ντουμιᾶ
Ἐσὺ ἀκούραστε κι ἄγιε φοιτιά!

Στοῦ χρόνου τὶς ἀτέλειωτες στροφῆς
ὁ χάρος δὲν κουράζεται ποτέ,
σ' ἀγγίζει, σ' ἀφήνει σὲ τριγυρνᾶ
κι ἀθάνατο σὲ βρίσκει ξανά...

ΕΡΩΤΙΚΟ

Δαύοις ἀπάλας ἐτάρας ἐν στήθεσιν
Σαπφῶ

Κοντὰ σου ἔχειρα θαρειά,
κι ὁ ὕπνος, λίγο πρὶν φεγγίσει
ἦρτε τὰ λαῦρα μας κορμιά,
τὰ κουρασιμένα, νὰ κοιμήσει...

Σύγκορμιο μ' ἔλουζε χαρά,
ὅμοια της, ἄλλη, παῦ δὲ βρήκα
κι ἀνοιωσα, πρώτη μου φορά,
τοῦ Σαπφικοῦ στίχου τὴ γλύκα.

ΑΝΤΩΝΗΣ Ι. ΠΡΟΚΟΣ

Γεννήθηκε τὸ 1912 στὴν Ἀπολλωνία. Ὁ πατέρας του Ἰωάννης Πρόκος, μηχανικός τοῦ Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ, ἦταν γιὸς τοῦ παλιοῦ δικαστῆ Ἀγτωνίου Πρόκου, τοῦ «Ἀγτωνιοῦ» ὅπως τὸν λέγανε. Ἡ μητέρα του Φλώρα ἦταν κόρη τοῦ Ἀριστείδη Ραφαλιᾶ, τοῦ καταγόταν ἀπὸ τὴν Ὑδρα.

Τελείωσε τὸ τετρατάξιο τότε δημοτικό Σχολεῖο στὸν Ἅγ. Ἀρτέμη τῆς Ἀπολλωνίας, μὲ δάσκαλο τὸν Καστριανὸ Μαρῖνο Μυτιληναῖο. Στὸ τρίτάξιο Σχολαρχεῖο εἶχε καθηγητὲς τοὺς Γεώργιο Πανώργιο, Σταύρο Πρεζάνη καὶ Γεώρ-

γιο Τσόχο (1921 - 1924), τὸν Σχολάρχη Εὐσταθίου καὶ γιὰ μικρὸ διάστημα τὸν Σερφιώτη Ρῶτα.

Ἵστερα φοίτησε στὸ τετρατάξιο Γυμνάσιο τῆς Ἐριμούπολης Σύρου καὶ συνέχισε τὶς ἀνώτερες σπουδές του στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀθήνας.

Ἀπὸ ἰδιοσυγκρασία καὶ ἀπὸ οἰκογενειακὴ δικαστικὴ παράδοση, (τόσο ἀπ' τὴν πλευρὰ τοῦ πατέρα του ὅσο καὶ τῆς μητέρας του, ποὺ καὶ ἐκεῖνη εἶχε δυὸ στενοὺς συγγενεῖς τῆς ἑνα δικαστῆ καὶ ἕναν εἰσαγγελέα τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὁθωνα), ἀκολούθησε τὸ δικαστικὸ κλάδο.

ὑπηρετῆσε διαδοχικά: ὡς Εἰρηνοδίκης στὸ Μουζάκι Καρδίτσας καὶ στὸ Πταισματοδικεῖο Ἀθηνῶν στὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς μὲ προϊστάμενο τὸν Ἀντώνη Κανακάρη. Ὡς Πάρεδρος στὸ Πρωτοδικεῖο Σερρών. Ὡς Πρωτοδίκης στὴν Κομοτηνὴ καὶ στὴν Ἀθήνα. Ὡς Πρόεδρος Πρωτοδικῶν στὴν Ἄρτα, ἀπ' ὅπου, μαζί μὲ 29 ἄλλους συναδέλφους τοῦ ὅλων τῶν βαθμῶν, ἀπολύθηκε ἀπὸ τὴν Ἀπριλιανὴ δικτατορία μὲ τὴ Συντακτικὴ Πράξη ΚΔ/1968. Μετὰ τὴν ἀποκατάσταση τοῦ νομίμου πολιτεύματος ξαναγύρισε στὴν ὑπηρεσία ὡς Ἐφέτης Ἀθηνῶν. Ἵστερα ὑπηρετῆσε στὰ Ἰωάννινα ὡς Πρόεδρος Ἐφετῶν. Ἐκεῖ ὁμως ἀρρώστησε σοβαρὰ καὶ παραιτήθηκε τὸ 1978.

Ἀπὸ πολὺ μικρὸς ἀσχολήθηκε μὲ τὴν τέχνη τοῦ λόγου καὶ ιδιαίτερα μὲ τὴν ποίηση.

Τὰ ποιητικὰ του βιβλία εἶναι: «Προπλάσματα» (1935), «Νή-

τη» (1948), «Χτεσινόι τρόποι» (1950), «Τὰ Βάκχια καὶ τὰ Νηπιτικά» (1960), «Ρύσια δῶρα» (1971) καὶ «Ψαλμοί» (1982). Σὲ πεζὸ ἔγραφε καὶ τύπωσε τὰ ἔργα: «Ἡ δίκη τοῦ Χριστοῦ» (1949) καὶ «Δύο Νικοπόλεις: Ἄνω καὶ Κάτω» (1969).

Ἄπὸ ἄλλες μικρότερες μελέτες τοῦ ἀναφέραμε δύο: «Οἱ σύγχρονοι ὀρίζοντες τῆς ζωγραφικῆς» (μὲ ἀφορμὴ τὸ ἔργο τοῦ ζωγράφου καὶ στοχαστῆ Ἀλέκου Κοντόπουλου) καὶ «Ἑλληνικὸ τρισάγιο στὸ παραθαλάσσιο νεκροταφεῖο τῆς Sète» (μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπλήρωσης ἑκατὸ χρόνων ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ Paul Valéry).

Ἔχει κάνει ἐπίσης καὶ ἀρκετὲς μεταφράσεις ἀπὸ ἔργα ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Γάλλων ποιητῶν.

Εἶναι μέλος τῆς Ἑταιρίας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν καὶ πρόεδρος τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου τῆς.

ΣΤΡΟΦΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΙΦΝΟ

Ἐβρω πατρώας τῆσδε γῆς σ' ἐρύμασεν
Αἰσχύλ. Ἄγαμ. 540

I

Σὲ τραγουδᾶνε μέσα μου χίλιες χιλιάδες στόματα,
κάθε γκρεμινός, κάθε γιαλός, κάθε σου κατάσπρη ἐκκλησιά,
ὦ Σίφνο, Σίφνο ἀξέχαστη, πρώτη μὲς στ' ἄλλα τὰ νησιά,
πού ἄς εἴταν νά ἴμουνα ξανά παιδάκι στὰ κροδῶματα.

Τρεχαντηράκι ἄς γίνονταν ἡ μνήμη νά σαλπάριζα.
Νά σ' ἔβρει φάχνει ὁ στίχος μου ξανά, πατρίδα μου ἀκριθή,
νιὸς λέει νά πάρω τὰ διολιὰ (ξύπνα, καημένε Ἀντιλαβή),
παιδί σέ κάποιον αὐλόγυρο νά παίξω τὴν ἀμπάριζα.

II

Ἄχ, πόσα χρόνια πέρασαν τόσο μακριά σου, ἀλίμινο.
Κι ὅμως δὲν ξέρω ἂν κάποτε θά σοῦ ξανάρθω πίσω,
μιὰ λυγαριά στὶς Βαλανιὲς τὸν Ἰούλη νά μυρίσω,
τοῦ Κάμπια τὰ κοντόπουλα νά δῶ στὸ μεσοχείμινο.

Φέρτε ρακί, φέρτε μεζέ, κρασάτα ξεροχτάποδα,
τί ἀφήνω γειὰ στήν ξενιτιά μ' ὅλες τίς χάρες πό ἔχει
σέ νοσταλγίες μπερδεύομαι σὰν ψάρι στήν ἀπόχη,
μὲ τ' ὄνειρο πού μέθουσα βλέπω τὸν κόσμον ἀνάποδα.

III

Στὸν Ἅγιο Ἀρτέμη νὰ ἴτανε μικρὸς νὰ ξαναγύριζα,
τὸ «ἀθιγαδὲ» νὰ μάθαινα, φτοῦ καὶ ξανά κι ἀπ' τὴν ἀρχή,
ἐκεῖ πού ὁ «κώδων» δὲ χτυπᾶ, στὴν Καθαρεύουσα, μὰ «ἤχεϊ»,
κι ἔπου ὁ Μαρίνος ἤθελε μαλλιὰ κομμένα σύρριζα.

Στὴ σκέψη μου τὰ ζέστανα σὰν κάστανα στὴ χόβολη,
ἔνα, ἔνα τὰ θυμητικά: παιδί, ἀπ' τὴν «πρώτη τὴ μικρή»,
ὡς τότε πιά πού μου ἴγεφες, ἀπ' τὸ παράθυρο ἀντικρῦ,
στὸν ἐμπακέβγα μας νὰ βγῶ, μωρὴ Φλουρή, καλόβολη.

IV

Ξεγιτεμένος ἔνωσα, πικρὸ στὰ χεῖλη ἀπήγατο,
τὴν ἐρημιά, τὴ σκοτεινιά, τὸ δάγκωμα τοῦ πόνου.
— Πού ἴναι οἱ παιδιδάστικες γιορτές νὰ ποῦμε: «Καὶ τοῦ χρόνου!»
κεράτσα, πού μᾶς γλύκαινες μὲ κἀνα ξεροτήγατο;

Πόσοι καημοὶ ἀνεβαίνουτε στὰ χεῖλη, στὰ πικρόχειλα,
ὅσο τὰ χρόνια τ' ἄχαρα σωριάζονται στὴν πλάτη,
καὶ λέω: — Πού νὰ ἴσαι μωρὲ Κώ, νὰ πᾶμε στὴν Πουλᾶτη,
νὰ παραβοῦμε στὶς βουτιές πάνω ἀπ' τὸν Πρῶτο Κόχυλα!

V

Χρόνια καὶ χρόνια πέρασαν. Εἶτανε λέει στὴν «Ἄμυνα».
Γυροῦσανε μὲ δίκωχα τὰ παλικάρια στὸ γησί.
Τὸ «ἀμᾶν - ἀμᾶν» τραγοῦδαγαν. Ἄλλοι τοὺς κέρναγαν κρασί
κι οἱ γιὲς ἀπ' τίς αὐλόπορτες τοὺς ἔδιναν κυκλάμινα.

Καὶ ζήλευα τὸ Γιακουμὴ καθὼς τὸν κολωσόριζες,
ὁμορφονιά μου ἀπ' τὸ Σταυρὶ πού ὁμοια δὲν εἶχε τὸ χωριό.
Γλυκὸ στὸ δίσκο τοῦ ἔγαλες ἀπ' τὸ παλιὸ νοικοκυριό
κι ἀπ' τὴν αὐλή σου τοῦ ἴοφες μᾶν ἀγκαλιὰ ἀριπαρόριζες.

VI

Στὸν Ἴσιο Δρόμο πού ἔτρεχα μὲ τ' ἄλλα συνομήλικα,
τὰ νέα, τ' ἀγνώριστα παιδιά θὰ ρίχνουν τὴν ἀμάδα
τὰ ἴδια θὰ στήνουν στοῦ Μουγγῶ καὶ πέρα στὴ Λαγκάδα
πλακότσουνα γιὰ τὸν φαρὸ γιὰ μαυρομάτη μπίλικα.

Τούτη ἡ φωνὴ πού ἀνάθρεφες σοῦ στέλνει χαιρετίσματα,
κι ὅσο ἄλλοι νὰ σὲ χαίρουνται, καθὼς μοῦ φεύγει ἡ νιότη,

χαρά μου νά 'σαι στό χορό μές στίς Κυκλάδες πρώτη,
ὦ Σίφνο ἐσύ, πού μοῦ μαθες τῆς ρίμας τὰ τσακίσματα.

VII

Τὰ πάθια ἀγκάθια μέσα μιας σωριάσαν οἱ ἄτιμοι καιροί!
πάρ' τα, ἀσπαλάθρους κι ἀστοιβές, κάμει τα στάχτη, κάψαλε.
"Ἄχ, νά τοὺς ἔβαζα φωτιά, μὲ τὸ λαμπριάτικο κερὶ,
σίντα ὁ παπάς ὁ Γούμενος «Χριστὸς ἀνέστη» θά 'ψαλε.

Τὴν Τυρινὴ τὴν Κυριακὴ πῶς ἔσερνε τὸν «κύρ-βοριά»!
Δὲν ξέρω ἂν πιὸ λεβέντικα θά κράταε δισκοπότηρο...
Παίρνουν ἀράδα οἱ θύμησες, ἀνηφοριά, κατηφοριά,
τὰ σπίτια πού μᾶς φίλευαν μελόπιτες μὲ ἀθότυρο.

VIII

Οἱ νοσταλγίες μου γράφουνε στὸν οὐρανὸ σου τρίγωνα.
"Ἄχ, πού 'ναι οἱ ταξιδιάρηδες νά πάω μαζί τους γερανοί;
Τὸ σύγγνεφο λέει νά 'τανε πρίμα νά ὀρτσάρω, σὰν πανί,
τὸν ἀνεμο στήν ξενιτιά σὰν ἄτι νά καλίγωνα.

Κι ἔμωσ δὲν θά 'ναι οἱ θράχοι σου πού ἀπὸ μακριὰ ὄνειρεύομαι,
κι οὔτε εἶναι Χάρος χαλασιμὸς ἢ μαύρη ἐτούτη, ξένη γῆ.
Δὲν παύει ὁ Χρόνος ὁ ἄτιμος νά μοῦ ἀφορμίζει τὴν πληγῆ'
ὄλο ἀπ' τίς ἴδιες μου στιγμὲς γιὰ πάντα ξενιτεύομαι.

IX

Ποιὸς τὸ σφυρίζει μέσα μου, ποιὸς Βεελζεβούλ, Ὁξαποδῶ,
πῶς τάχατε ἂν σαλπάριζα νά 'ρθω ξανά γιὰ νά σέ δῶ,
δὲν θά 'χε ὁ Χρόνος, λέει, carta marina,

πού νά μοῦ δείχνει, Σίφνο μου, τὸ πλάτος σου, τὸ μῆκος σου,
τὴν ὥρα πού σέ μιὰν αὐλή, κάτω ἀπὸ κάποιο φύκο σου,
τὴν Ἑρηνιώ φιλοῦσα, μιὰ τσαχπιάνα;

ΠΡΟΓΟΝΙΚΗ ΒΡΟΧΗ...

Προγονικὴ βροχὴ γιὰ τὸ πανάρχαιο χῶμα,
προγονικὸ τὸ πρόσωπο στό παραθύρι'
στάσου γιὰ λίγο ἀκόμα — στάσου ν' ἀνασύρει
τοῦ τόπου ἢ μνήμη κάποια λείφανα ὡς τὸ στόμα.

Βγαίνει ὡς τὰ μάτια της ἢ μίμμη κι ἢ προμιάμμη
προγονική ὀμορφιά τὴν ἔφη της θολώνει.
— Κοπέλλα, πού εἶσαι πίσω ἀπ' τὴν κουρτίνα, μόνη,
τόσους νεκροὺς βαθιά μας ποιός νὰ τοὺς συνδράμει!

Προγονική βροχή μαζεύουν τώρα οἱ τάφοι
στάλες τὸ τζάμι αὐλάκωσαν: στάλα καὶ δάκρυ.
Τὸ στοργικό μας πεπρωμένο ἀγκάλιασε τὰ μάκρη,
προγονική βροχή: τὰ γράφει δὲν ξεγράφει...

ΑΛΚΥΟΝΙΔΑ

Οἱ Ἄρχάγγελοι, πού στείλανε τὰ παιδικὰ μας χρόνια,
(ἄχ, τέτοιος ἥλιος, θεοῦ χαρὰ, μὲς στὸ Γενάρη μῆνα),
ξάπλωσαν πάνω στὶς πλαγιές, στὶς φίδες καὶ στὰ σκίνα,
καὶ γνέφουνε στὴν ἀνοιξή νὰ στείλει χελιδόνια.

Ἐλεούσα, πού ἔστρωσε παντοῦ τὸ φῶς, τὴν καλοσύνη,
τὰ μάτια μας προσκύνησαν τὴν ἄγια ἐτούτη μέρα.
Γερανοφόρα Παναγιὰ στὸ τέμπλο, ἀσημοχέρα,
τὴνε στολίζου μεῖσα μας κοντόπουλα καὶ κρίνοι...

ΤΡΙΣΑΓΙΟ

Στὸ κοιμητήρι τοῦ νησιοῦ, σ' ἓνα μαριμάρινο σταυρό,
τὰ γράμματα διαβάζω: «Ἐνθάδε κεῖται».
Στὴ μνήμη τὴν εἰκόνα τοῦ διόλου δὲν ἄργησα νὰ βρῶ
συχωριανοί, κι ἐσεῖς θὰ θυμηθῆτε.

Τὸν λέγαγε γέρο Ἄντρουλή, θὰ ἔχε περάσει τὰ ἑκατό,
φόραε γαλάζια θράκα.
«Νὰ ἴναι λαφρὺ τὸ χῶμα του» (τὸ χῶμα ἐτοῦτο, πού πατῶ)
λές, ἐπιτάφια πλάκα.

Νὰ ἴναι λαφρὺς ὁ λόγος μου σὰν τὶς λιακάδες τοῦ Ἀπριλιοῦ,
Κύριε, τὴ χάρη δός μου,
νὰ τότε νιώσει ὁ γέροντας σὰ ζεστασιά, σὰ φῶς τοῦ ἡλιοῦ,
στὰ μέρη τοῦ Ἄλλου Κόσμου.

Θυμᾶμαι, χρόνια πέρασαν, ὅξω στὴν Ἄμμο, στὸ Σταυρί,
πὼς γύρευε προσήλιο νὰ καθίσει
κι ἀπ' τὴν πεζούλα, ἀμίλητος — ἔτσι κι ἡ εὐχή μου ἄς τότε βρεῖ—
κοίταζε πέρα ἐκεῖ, κατὰ τὴ δύση.

ΘΡΗΝΟΣ

ΣΤΟΝ ΕΛΔΕΡΦΟ ΜΟΥ ΑΣΥΡΜΑΤΙΣΤΗ ΑΝΤΩΝΗ ΔΕΠΑΣΤΑ

Στὸ S.O.S. πού θά ἴστειλες, στερνὴ κραυγὴ σου, Ἀντώνη,
ὁ Ἀρχάγγελος ἀπάντησε μονάχα τοῦ Θανάτου
ἢ ἑλληνικὴ σου λεβεντιά στὸν Ἴντικὸ θά λιώνει
μὲ τὰ βουδὰ τ' ἀκουστικά στ' αὐτιά σου τοῦ ἀσυρμιάτου.

Ποιά λόγια νὰ ἔρω, ἀξάδερφε, νὰ σέ μοιρολογήσω;
Ἀπ' τὰ νησιά τῶν Τροπικῶν ὡς τοῦ Ἀρκτικοῦ τοὺς πάγους,
ἄχ, κάτω ἀπ' τοῦ κασκέτου σου τὸν ξεφτισμένο γείσο
γελοῦσε μὲς στὰ μάτια σου τὸ φῶς τοῦ Ἀρχιπελάγους.

Κι οὔτε μιὰ πλεσούμενη, ἀκριβέ, σπασμένη μπουκαπόρτα,
νὰ γίνει νεκροσέντουκο — κι οὔτε ἄκουσε τροπάρι
τόση ὀμορφιά πού γέμιζε τὰ καπηλιὰ στὰ πόρτα
καὶ τραγουδώντας πήγαινε τὴν βάρδια νὰ σκαντζάρει.

Γιὰ σένα διπλοκάμπανα δὲν σήμανε ἡ Σωτήρα
κι οὐτ' ἔχεις τάφο στὸ νησί ζουμπούλια νὰ φυτέψω,
γι' αὐτὸ κι ἐγὼ στρατὶ στρατί, δρόμο τὰ χρόνια πῆρα
στ' ἀλλοτινά, τ' ἀξέχαστα, νὰ ῥθῶ νὰ σέ γυρέψω.

Παιδιὰ μαζί ψαρεύαμε στῆς Φασολοῦς τὰ θράχια,
καὶ μὲς στ' ἀλώνια παίζαμε κοντὰ στὰ πράα τὰ βόδια
στὶς λάκες κυνηγούσαμε τὰ πράσινα βατράχια
καὶ στέλγαμε ζηλιάρικα στὰ πλοῖα τὰ καταβόδια.

Στὰ λιόδεντρα τῆς Σίφνου μας φρικιάσανε τὰ φύλλα
κι ἀλλιῶς τὸ Πέλαος ξέσπασε, στὶς Ἀοῦρες καὶ στὸ Φάρο
τὴν κρύα στιγμὴ πού θά ἴσκαζε μὲς στὰ ὕφαλα ἢ τορπίλα
καὶ μὲς στῆς Ἰντίας τὰ νερά χτυπιόσουν μὲ τὸ Χάρο.

Λέω πὼς βαθιὰ μου διάβασα τὸ τελευταῖο σου σῆμα!
Κορμὶ ἀστρικό πλανιόσουνα στὰ Περαισιμένα, πέρα,
καθὼς θά χαροπάλευες μὲ τ' ὠκεάνειο κύμα
καὶ τὸ στερνὸ τῆς θά ἴφτυνε καπνὸ κι ἡ τζιμινιέρα.

Δυὸ τρεχαντήρια φεύτικα, πού ἀριμένιζαν πλάι πλάι,
(σίντας μᾶς ἔκραζε ἢ φωνὴ τοῦ πελαγίστου ἀνέμου),
σὰν ἦσκιαι λέει φασματικοὶ χαθήκανε στὰ χάη
μὰ ποιὰ καράδια φιλικὰ θά τὰ λυτρώσουν, Θέ μου!

Τότε είχαν πρίμο τ' όνειρο για μακρινά ταξίδια,
κι ύστερα λείε στοιχειώσανε πρίν νά 'βρουνε λιμάνι.
—Ποιός 'Αη Νικόλας θά 'βλεπε τ' αστόχαστα παιχνίδια;
Τόσο μακριά πού αλάργεψαν σινιάλο τους δέ φτάνει.

Τί άμέρμιοι μπαρκάραμε στά χάρτινα καΐκια!
Στά μέρη πού άρνηθήκαμε ξανά δέν θά γυρίσω,
κι ούτε και θά 'βρω, ανάμεσα στής άμμιοδιάς τά φύκια,
τά χνάρια πού άφηγαν οί σκιές πού μ' έσερναν ξωπίσω.

Κληρονομιά προγονική μιá όρμη θalασσομάχα.
'Αν άλλους δρόμους πήραμε, καθένας τó δικό του,
κάθε πού δέρνεσαι, νεκρός, σέ ύπνο και ξύπνο, τάχα,
μέσα μου άπλώνεις ούρανοús με τó Σταυρό τού Νότου...

Χάνω τó νοú στοú όρίζοντα τά θολωμένα μάκρη,
στή θάλασσα πού σου 'γινε τó νεκρικό σεντόνι,
κι άλλη δέν ξέρω άπόκριση, (μονάχα κάποιo δάκρυ),
στο S.O.S. πού θά 'στειλες, στερνή κραυγή σου, 'Αυτώνη.

ΚΥΚΛΑΔΕΣ

Πάλι σάς φέρνω δόλτα, μέε στο χάρτη,
ντυμένος ολοπόρφυρο βελούδο,
ίππότηε με τó Μάρκο τó Σαουόδο,
καθώς μιá αύγή θά όρθριζει κάποιου Μάρτη.

'Ο λέων ό βενετσιάνικος, στο ξάρτι,
τήν κάθε μιá από σάς τώρα πού μου διω-
ρίζει, με τó σπαθί του, με τó σκούδο,
κουρσάροε τών άκτών σας πάλι θά 'ρτει.

'Ω, τών νησιών άε φέρει όλο τó πλούτοε
στο Δόγη μιάν ήμέρα κάποιo μπάρκο'
έμένα ένας καημόε με δέρνει - έτούτοε:

'Εσάε νησιωτοπούλεε γά πλανέσω
και νά τó διαλαλήσω, όσο μπορέσω,
με δυό καμπαναριά — στον 'Αγιο Μάρκο.

ΕΜΠΝΕΥΣΗ

Σάν τρεχαντήρι, σὲ μιὰ θάλασσα πηγιμένη,
ποῦ δὲν τὴ ριπιδιάζει ἀνεμική,
— μελίτσι, μαθημένο ἐδῶ κι ἐκεῖ, —
ὅμοια ἢ ψυχὴ σου κάποτε ἀπομένει.

Ἐάφνω ὅμως ἔρχεται ἀναπάντεχο μελτέμι,
γιομίζει τὸ πανὶ μιὰ ρεφουλιά.
Ἡ μνήμη τότε λύνεται, ἀγκαλιά·
κάτι βαθιὰ τῆς, κάτι ἀπαλοτρέμει.

Ἐάφνω ἓνα σκίρτημα, ἓνα θρόισμα, κάποιος ἦχος,
κι ἐκεῖ ποῦ δὲν τὸν πρόσιμε κανεῖς,
τριαντάφυλλο στὰ χεῖλη τῆς σιγῆς,
τὴν τελευταία στιγμὴ, φυτρώνει ὁ Στίχος.

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΔΑΝΑΗΣ

μεταβουλία δέ τις φανείη,
Ζεῦ πάτερ, ἐκ σέο...

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ

Πνίγονται τώρα μὲς στὸ ζόφο μου οἱ Κυκλάδες,
τὸ δῆλιο φῶς, τὰ ὀνόματά τους. Θὰ βουλιάξω.
— Πατέρα Δία, τόσο μεγάλη μὲ ξανά ὄδες;
Κι ἄς μὴν ὑπάρχει Σέριφο νὰ πάω ν' ἀράξω.

Ὅλες χαθήκαν τῶν ἐρώτων μου οἱ κυράδες
καὶ πρώτη ἦ Σίφνο. Ποῦ ἔναι ἡ Πάρο, ποῦ ἔναι ἡ Νάξο,
μὲ τίς αὐλές τους, μὲ σκιερὲς ἀναδεντράδες,
κρασί νὰ πιοῦμε, νὰ μεθύσουμε ;

— «Ἄπετάξω

τῷ Σατανᾷ;...» τοῦ Αἰγαίου τὰ κύματα ρωτᾶνε.

— Ἐ, ἐσὺ τοῦ Ἀδμήτου, καὶ τῶν στίχων μας, τσοπάνε,
Ἀπόλλων, φόρεσε τὸ ἀκάνθιο στεφάνι ;

Χαμένα ὡς πέρα τὰ νησιά μας, ὡς τὴ Δῆλο.
Χατζίνα, ἄχ, νὰ ἔλεγε ἡ ψυχὴ μου, στὸν Ἰορδάνη,
«ἀπεταξάμη»· νὰ ἔφερνε καὶ Τήμιο Εὐλό.

ΚΥΚΛΑΔΙΚΟ

(Σίφνος, 1307)

I

Περιμένω τὸ Γιαννούλη γὰ Κορόνια
πίσω ἀπ' τὸ ξωκλήσι, στὴν πλαγιά.
Ἐπὸ κείνον, ἀπ' τῆς νιότης μου τ' ἀηδόνια,
φύλαξέ με, Γοργοεπήκη Παναγιά.

Χτὲς ἀράξανε οἱ γαλέρες στὸ λιμάνι.
Ἄχ, τί ἔταν ἐκείνη ἡ συμφορά,
τὸ μελτέμι καὶ γιὰ δεύτερη φορά
ν' ἀνεμίσει τὸ φτωχὸ κεφαλοπάκι!

II

Τοῦ Ἁγίου Μάρκου τὸ περήφανο λιοντάρι,
ποῦ βαθιὰ του ἀτίθασο σκιρτᾷ,
ἓνα βλέμμα ξεγυμνώνει ἀπ' τὸ θηκάρι
τῆς καρδιάς του, καὶ ἀπ' τὰ φρύδια τὰ κυρτὰ

δευγετσιάνικο μαχαίρι μεθυσμένο
λάμπει ἀκόμα, δίκωπη ἀστραπή,
μιὰ ματιὰ του μὲς στὰ φρένα μου. Ντροπή!
Τὸν Ἀρχάγγελο τοῦ ὀλέθρου μου προσιμένω.

III

Σὲ συχώρεσεν ὁ Κύριος τοῦ Θανάτου,
ἄμορφη προμάμμη, ἀπὸ καιρό...
Τ' ὄνομά σου, σ' ἓνα οἰκόσημο ἀπὸ κάτου,
σ' ἔγαν τάφο καὶ στίς μνήμες μας, ἱερὸ

τὸ διαβάζουμε: «Ἀναπαύεται ἐν εἰρήνῃ»,
πίσω ἀπ' τὸ ξωκλήσι, στὴν πλαγιά.
— Ποιὸς δὲν θ' ἄκουε, μιὰ τρελὴ πρωτομαγιά,
τὰ σονέτα ποῦ ὑπαγόρευε ἡ Σελήνη;

ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ

Ἐ, φύσα, φύσα, ὅσο βαστᾷς, μὲ τὸ καλαμουκάκι
στὴ στάχτη ἐτούτη, γέροντα, φωτιά δὲ θὰ φουντώσει.

Κρύα καθὼς εἶναι, εὐλόγα τὴν τὴ βρώση καὶ τὴν πόση
νὰ πιοῦν, νὰ φαῖνε οἱ Χριστιανοί, μαζί κι οἱ Μουσουλμάνοι.

Σμίξαμε ἐδῶ, στὴν ἔρημο. Τὸ κάθε παραβάνι,
καὶ τὸ δικό μας κι ἐκεινῶν, κουράστηκε. Μὲ πόση
κι ὁ Ἑβραῖος χαρὰ τὰ τριάκοντα τ' ἀργύρια θὰ μοῦ δώσει
νὰ ἔγωγ στὴ νύχτα τοῦ κορμιοῦ, νὰ πάω μὲ πυροφάνι

νὰ καμακώσω τὸν Ι.Χ.Θ.Υ.

— Κύριε, μᾶς πνίγουν οἱ ἴσκιαι
τῶν τύψεων καὶ στοιχειώνουνε τὴν ἀπλοϊκὴ παιδίσκη
ποῦ ρώτησε ἂν σὲ ξέρουμε. Τῆς νέας ἀπελπισίας

κυνήγα τὴ δαιμονικὴ φοβέρα ποῦ μᾶς δρίσκει
τὴν ὥρα τῆς ἀδέκαστης ἀλεκτοροφωνίας
ποῦ θὰ ῥθει ὁ Κύριος τοῦ Παντός: ὁ Κύριος τῆς Οἰκίας.

ΓΟΛΓΟΘΑΣ

Ἦοχεντρα, σιμέργα, ἀράχνη, ὅ,τι καὶ νὰ ἔγαι,
κι ὅσο νὰ ψάχνει, λέω δὲ θὰ σὲ βρεῖ,
τῶν λέξεων τρισυπόστατε τσάπανε,
ἦ θεά, ποῦ μὲ θαρύφθογγη νευρὴ

σημαδεύει τὸν ἴσκιο σου...

Περνᾶνε,
κι ὄλο περνᾶνε, ἀρίφνηται οἱ σταυροί,
ποῦ πάνω τους μαζί σου μᾶς κρεμνᾶνε
τὴ μωστικὴ τὴν ὥρα ποῦ μαυρί-

ζει ἡ πλάση ἐτούτη γύρω. Ἄπ' τὸ σκιαμένο
στὸ γὰρ σου καταπέτασμα ἄς φανεῖ
τὸ ἄκτιστο φῶς σου. Θεέ, δὲ σὲ προφταίνω.

Ἦ λ ἰ, ἦ λ ἰ, λ α μ ἄ σ α θ α χ θ α ν ἰ
καὶ νεκρὸ καταπίνουν οἱ οὐρανοὶ
τὸ ἀκόρεστο κορμί, τὸ ἐσταυρωμένο.

ΔΗΜΑΣ ΓΑΡ

Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα
καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην.

Ἐπίστ. ΠΑΥΛΟΣ (Πρὸς Τιμόθεον Β' δ' 10)

Δημᾶς καὶ οὗτος ἱερεὺς εἰδώλων γέγονεν.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ Ρώμης (Περὶ τῶν Ὁ' Ἀποστόλων).

Στὸ Ναὸ προσέρχονται οἱ ψυχές μας αἰμορροούσες,
τὸ χέρι ἀπλώνουν νὰ σοῦ ἀγγίξουν τὸ χιτῶνα'
κάμε γι' αὐτὲς ἕνα σου θαῦμα, ἂν εὐδοκοῦσες,
ἄρτι, σὲ τοῦτον, τὸν παρόντα μας τὸν αἰῶνα.

Τότε ἂν κοιμήθησαν κι ἐκείνες, στὸν ἐλαιῶνα,
τώρα στὶς Παναγιές προστρέχουν τίς Ἐλεούσες:
«Μεσίτρια γίνου, Μήτηρ Θεοῦ' σὲ ποιᾶν εἰκόνα,
μὲ στεφάνια ποὺ πλέκουν Ἐρινύες καὶ Μούσες,

νὰ στεφανώσουμε, παθόντα κι ἀναστάντα,
τὸν Υἱὸ καὶ Λόγο τοῦ Πατρὸς, ποὺ ἀγαληφθέντα
τώρα ξυπνοὶ τότε προσμένουμε γιὰ πάντα.

στὸν ἴδιο Κήπο τῶν Ἐλαιῶν;»

Μὲ ποιὸν ἐξάγτα

θά ἴδρω τὸ στίγμα τοῦ Σταυροῦ, τὸ Σταυρωθέντα
Θεὸ γ' ἀναστήσω; (Ἐσὺ, στὴ Σαλονίκη γλέντα...)

ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΚΟΥΣΙΟΝ ΠΑΘΟΣ

(ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ)

Ὁ κόσμος τῆς Ἀθήνας θαυμάζει, ἢ καμώνεται πὼς
θαυμάζει, τὸν Παπαδιαμάντη καὶ δὲ συμφωνάει σὲ
τίποτα μαζί του. Ἐξω ἀπὸ τὴ διηγηματογραφία,
δηλ. τὴ «λογοτεχνία», δὲν τὸν παίρνει σὲ τίποτε στὰ
σοβαρά... ὁ Παπαδιαμάντης... μένει πνευματικὰ ἀδι-
εκπεραιώτος.

Ζήσιμος Λορεντζάτος (Μελέτες)

Ἄρωμα, ἄφρὸς καὶ πτῆσις — ὄνειρα στὸ κῆμα
τῶν στοχασμῶν τοῦ κύρ Ἀλέξανδρου κι ἡ Σικιάθος,
κι ἐκεῖ, στὸ νηπτικὸ τοῦ ὀρίζοντά του θάθος,
τὸ Ἀγγελικὸ, τὸ ἀνέφικτο, τὸ Μέγα Σχῆμα.

Παλτό τριμιμένο ανάλαβός του, κι ἄλλος ὁ Ἄθως,
πού ἐξαγοράζεται τοῦ Ἄδαμ τ' ὀλέθριον κρίμα·
στήν πόλιν ἐτούτη, μὲ τὸ ἀργό, σκυφτό του δῆμα,
κι ἀκατανόητος, ἀνεβαίνει πρὸς τὸ Πάθος.

Ἄρωμα, ἀφρός καὶ πτῆσις — ὄνειρο κι ἡ Ἄθινα.
Καὶ στοῦ Ψυρρῆ, στοῦ μαγαζι τοῦ Καχριμιάνη
(φτηγὸς καπνός, τὸ ψωμιούρι κι ἡ ρετσίνα),
τῶν ἀναμνήσεων στρέφει πίσω τὸν Ἰορδάνη.
Νησί ἢ φυχή του. Τὰ σταυράγκαθα, τὰ κρίνα,
πλέκει ὁ Χριστός, κι ἀγωνοθέτης του, στεφάνι.

Η ΑΓΝΩΡΙΣΤΗ

Ποιά εἶναι τούτη
πού κατεβαίνει...

ΣΟΛΩΜΟΣ

Σὲ ποῖο ὄνομά της φύσηξε ἕνας μπάτης
καὶ μᾶς πήρε, μαζὶ μὲ κάθε ἐλπίδα,
τῆ μορφῆ, πού στον ὕπνο μου ἂν τὴν εἶδα,
δὲν τηγε πιάνει ὁ φθόγγος τῆς ὑπάτης;

Τώρα θόσκει στὰ χνάρια της ἡ ἀκρίδα
κι ἡ ἀπελπισία συνθέτει τὸ αἶνιγμα της...
Ἄπλώνει χέρια ὁ νοῦς μας ὁ ὑπνοβάτης
στον ἥσκιο της — μιᾶς δύσεως ἀλουργίδα.

Καὶ πάντα ὁ Χρόνος γνέθει καὶ ξεγνέθει.
Στοὺς μυστικούς τῶν ὄκνων του ἀμπελώνες,
ἄχ, ποιά τσαμπιὰ νὰ κρύβουνε τῆ μέθη,

γὰ ν' ἀγυψώσει, πάνω ἀπ' τοὺς τυφῶνες,
πού σαρώνουν τὴν αἴμιο τῆς ἐρήμου,
ἕνα τραγοῦδι ἢ μνήμη τῆ φωνῆ μου;

ΡΥΣΙΩΝ ΕΠΩΝΥΜΟΣ

Ποιός, Ἰγλη, ἀπάνω σου ἔσπασε τὴν ξέχειλη χαρὰ του,
ὡς κύπελλο χρυστάλλινο γεμάτο ἀπὸ νεκτάρη;
Ὁ Ἄναρχος Λόγος χαιρετᾶ τὴ δόξα τοῦ θανάτου
τῆς Ὀμορφιάς, πού ἀπλώθηκε, νὰ ἴναι μεγάλη ἡ χάρη.

Ἡ Ἄνοιξη τρέχει ξέγγοιαστη στὸ Νύσιο κάμπο τώρα·
δακίνθους γιὰ τὸ γάμο της μαζεύει ἢ Περσεφόνη,
μὰ πιδ ἀκριβό, μὰ πιδ βαρύ, μὲς στὰ γαμήλια δῶρα,
τοῦ Ἀνθρώπου ὁ Γιὸς στὸ Γολγοθὰ τὸ Γιὸ τοῦ Θεοῦ σταυρώνει.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Κι ἂν φτάνω ἀργά, τὴν ὥρα τῆς προσκαμιδῆς,
δίχως τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν, τὰ τίμια δῶρα,
γίνονται οἱ σκέψεις μου παρθένες εὐειδεῖς,
ποῦ ἐκστατικὰ ἀτενίζου...

Ἔλα τώρα,

τὴν ἐκκλησία σου, τὸ χωριό μας, τοὺς ἀγρούς,
ἀγλαῖζει πάλι ὁ λόγος σου, Κύριέ μου,
κι ὅ,τι κμιζῶ, ἀνίερους πόθους καὶ λυγρούς,
παίρνει τὸ φῶς — τὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου.

Ο ΞΕΝΟΣ ΑΝΕΜΟΣ

Ἐνας ξένος Ἄνεμος ἔφτασε γιὰ πρώτη φορά στὴ μικρὴ πα-
ρθαλάσσια Πολιτεία μας. Ζήτησε τὸ Πανδοχεῖο. Τότες ἔλοι οἱ
κάτοικοι τοῦ ἀνοιξαμε τίς καρδιές μας. Ὅταν ἄμως τοῦ γυρέψαμε
ταυτότητα γιὰ νὰ καταχωρίσουμε τ' ὄνομά του στὶς ναυτικές μας
πυξίδες, «δὲν εἶχε» — μᾶς εἶπε. Κι ἄρχισε νὰ δραματίζεται
μέσα μας σιγνὲς τραγικὲς.

Μερικοὶ σκέφτηκαν, πὼς θὰ ἴναι ὁ ξενιτεμένος μακρινὸς συγ-
γενής, ποῦ πάψαμε νὰ τὸν περιμένουμε ἀπὸ χρόνια. Γι' αὐτὸ τοῦ
κάναμε λόγο γιὰ τίς μοῖρες τῶν Ἀτρειδῶν, μιλήσαμε γιὰ τοὺς
Λαβδακίδες. Δὲν ἔδειξε πὼς δίνει σημασία στὰ λόγια μας· δὲν κα-
ταλάθαμε τοὺς σκοπούς του οὔτε κι ὅταν ἀνύψωσε μέσα μας ἕνα
καμπαναριὸ ἀπὸ κρύσταλλο.

Πέρα —

πέρα ἀπ' τίς τελευταῖες βίγλες τοῦ μικροῦ μας νησιοῦ,
πέρα ἀπὸ κεῖ, ὅπου θάλαμε διπλοσκοποὺς τίς μορφές μας, ἀκού-
στηκε τὸ πρῶτο σύνθημα τοῦ συναγερμού.

Τρέξαμε ἔντρομοι.

Βρήκαμε ρηγιαγμένα ὅλα τὰ καταφύγια. Κι ἀμήχανοι, ἀναυδοί,
μαζευτήκαμε στὰ θρώμικα κρηπιδώματα τῆς ἀπελπισίας μας.

"Ένας Κωδωνοκρούστης "Άνεμος ξειμαντάλωσε τις πύλες ἐνὸς "Άλλου Καιροῦ, ἄγνωστου· τις ἀνοίξε διάπλατες, φύσηξε πάνω ἀπ' τὴ μικρὴ παραθαλάσσια Πολιτεία μας, ἔσκισε τὰ μεταξωτὰ καλοκαίρια τῶν ἡμερῶν μας, γέμισε μὲ σκουπίδια τὰ δρύγματα τῶν καταφυγίων, ἔσχένισε μὲ τὰ δάχτυλά του τὴ μικρὴ νησιώτικη Πολιτεία μας.

Ποιά νὰ ᾿γαι ὠστόσο ἐκείνη πού τρέχει ἀναμιαλλιασμένη καὶ ἔξστηθη σὰ ἐρείπια;

Θυγατέρα, τρελὴ ἐνὸς θανάσιμου ἐφιάλτη μας, κυνηγᾶ δλόγυμνη ἔναν κωρευλιασμένο Αὔγουστο μῆνα· θέλει νὰ τὸν φορέσει πένθος της, ὅταν ὁ Κωδωνοκρούστης "Άνεμος θὰ σημάνει τὰ διπλοκάμπανα γιὰ τὸν τελευταῖο νεκρὸ τοῦ νησιοῦ μας.

"Ἐμπόδισέ την, σύντροφε τῆς καλῆς ἐποχῆς — μαρτυρικὸ Πνεῦμα τῆς Γῆς. Πέταξέ της ἕνα φόρεμα νὰ φορέσει. Ἄλλά, πρὸς Θεοῦ, ὄχι τὸ διαφανὲς ἱμάτιο τῆς ἐταίρας, πού τῆς φόρεσες ἄλλοτε· ὄχι τὸ ξεφτισμένο ράσο Πελαγίας τῆς μοναχῆς. Εἴρω, δὲ θὰ δεχτεῖ.

Ντύσε την ἀλλιῶς· ντύσε την ἐπὶ τέλους μ' ἕνα ἄλλο, μ' ἕνα χιλιστό ὄναμα τῆς κουρασμένης Θεολογίας, ὥσπου νὰ τὸ διώξει καὶ αὐτὸ ἀπ' τὸ Ναὸ τοῦ Πατέρα του ὁ "Αναρχὸς Ἰησοῦς. Ἴσως ἀναστείλει τότε τὰ διπλοκάμπανα τοῦ θανάτου μας ὁ Κωδωνοκρούστης "Άνεμος τοῦ νησιοῦ — ἴσως θὰ μπορέσουμε νὰ ἐπιστρέψουμε στὴ μικρὴ παραθαλάσσια Πολιτεία μας.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΑΓΚΑΝΑΡΗΣ - ΔΕΚΑΒΑΛΛΕΣ

Γεννήθηκε τὸ 1920 στὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ γονεῖς γεννημένους στὴ Σίφου. Πρόγονός του ἦταν ὁ Νικόλαος Χρυσόγελος, διδάσκαλος τοῦ Γένους καὶ πρῶτος ὑπουργὸς Παιδείας τῆς λευτερωμένης Ἑλλάδας, καὶ πάππους του ὁ Ἀντώνης Δεκαβάλλας, δημοφιλὴς αὐτοσχέδιος ποιητὴς τῆς Σίφου.

Τὰ καλοκαίρια τῆς παιδικῆς καὶ νεανικῆς ἡλικίας του ποὺ πέρασε στὸ νησί, υπῆρξαν ἀποφασιστικὰ στὴ διαμόρφωση τοῦ ψυχικοῦ καὶ πνευματικοῦ του κόσμου, ὅπως καὶ στὴν ἐξέλιξη τῆς ποιότητός του. Ἀπὸ τὴν ἐπαφή του μὲ τοὺς ἀπλοὺς ἀνθρώπους τοῦ νησιοῦ καὶ τὸ λαϊκὸ πολιτισμὸ τους, ἀντλήσε τὴ γλώσσα του μὲ τὰ ἰδιωματικὰ της στοιχεῖα, ὅπως καὶ τὰ σύμβολά του, τὶς εἰκόνες του καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὴ θάλασσα καὶ τὸν αἰγαιοπελαγίτικο κόσμο.

Ἀφοῦ τελείωσε τὸ Γυμνάσιο στὴν Ἀλεξάνδρεια, γράφτηκε στὴ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀθήνας, ἀλλὰ ὁ πόλεμος διέκοψε τὶς σπουδές του. Ὑπῆρέτησε γιὰ τέσσερα χρόνια στὸ ἑλληνικὸ ναυτικὸ μὲ τὶς συμμαχικὲς δυνάμεις τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Πῆρε τὸ πτυχίον του τὸ 1947 καὶ δικηγόρησε στὴν Ἀθήνα, ὅπου ἐργάστηκε καὶ ὡς ὑπάλληλος τῶν Ἀμερικανικῶν Οἴκων Ἀποστολῶν. Παράλληλα ἦταν καὶ λογοτεχνικὸς συνεργάτης τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ, βιβλιοκριτικὸς καὶ σχολιαστὴς τοῦ ἀγγλικοῦ βιβλίου καὶ μεταφραστὴς - διασκευαστὴς ἔργων τοῦ ἀγγλικοῦ δραματολογίου.

Τὸ 1954 πῆγε στὶς Η.Π.Α. ὡς ὑπότροφος γιὰ μεταπτυχιακὲς λογοτεχνικὲς σπουδὲς στὸ Northwestern University καὶ τὸ 1960 ἀνακηρύχτηκε διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας μὲ θέμα τῆς διατριβῆς του «Ὁ Ἔζρα Πάουντ καὶ ὁ Μεσογειακὸς κόσμος». Δίδαξε κατόπιν στὰ πανεπιστήμια Μασσαχουσέττης καὶ Ν. ὸρκης ἐνῶ παράλληλα ἦταν συνεργάτης τῆς «Φωνῆς τῆς Ἀμερικῆς» καὶ σύμβουλος γιὰ τὶς ἑλληνικὲς συλλογὲς τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Κογκρέσσου. Ἀπὸ τὸ 1961 εἶναι τακτικὸς καθηγητὴς τῆς συγκριτικῆς φιλολογίας καὶ νεώτερης ποίησης στὸ Fairleigh Dickinson University τῆς Νέας

Υπερέτης, όπου ζει με την έλληνίδα σύζυγό του και τις τρεις κόρες του. Δίδαξε επίσης νεοελληνική λογοτεχνία, ως επισκέπτης καθηγητής, στο Columbia University της Ν. Υόρκης.

Είναι ιδρυτικό μέλος της Έταιρίας Νεοελληνικών Σπουδών της Αμερικής, διετέλεσε αντιπρόεδρος του Έκπαιδ. Συμβουλίου της Έλλην. Αρχιεπισκοπής Β. και Ν. Αμερικής και από το 1961 συνδιευθύνει το περιοδικό «Ο Ήνίοχος». Έχει δώσει πολλές διαλέξεις σε διάφορα πανεπιστήμια και έχει δημοσιεύσει συνεργασίες του σε περιοδικά και έγκυκλοπαίδειες.

Το 1977 τιμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών με θραβείο για την ποίησή του. Το 1974 και το 1975 έπελέγη «Διακεκριμένος εκπαιδευτικός της Αμερικής». Έχει εκδώσει τὰ παρακάτω βιβλία (στα ελληνικά) :

«Νιούλε Γοντοκόρο» ποιήματα, Αθήνα, 1949, «Ακίς» ποιήματα, 1950, Θ. Σ. Έλιοτ «Τέσσερα Κουαρτέτα» απόδοση με εισαγωγικά δοκίμια και έρμηνευτικά σχόλια, 1953, «Αμερικανική ποίηση» σειρά διαλέξεων από τη «Φωνή της Αμερικής» 1961, «Ωκεανίδες» ποιήματα, 1970 και «Αρμίοι, Καράβια, Λύτρα» ποιήματα, 1976.

Στα άγγλικά: «Η φωνή της Κύπρου» Ανθολογία Κυπριακής λογοτεχνίας. Ν. Υόρκη 1965, «Ο Παντελής Πρεβελάκης και η αξία μιās κληρονομιάς» Μινεσότα 1981, «Λύτρα στο Χρόνο» έπιλογή ποιημάτων Α. Δεκαβάλλε, εισαγωγή Κυμ. Φράϊερ. Και μιá έπιλογή άρθρων του σε βιβλία και περιοδικά: «Ο Σεφέρης: έλληνικότητα και έξορία», «Η ποιητική του Καβάφη», «Ο Κοσμάς Πολίτης σε αναζήτηση του ιδανικού στην άγάπη», «Αλλά του Καβάφη», «Εισαγωγή στους ποιητές δύο μεταπολεμικών δεκαετιών», «Εισαγωγή στο λογοτεχνικό έργο του Π. Πρεβελάκη», «Ο Έρωτας, ή δύναμή του, οί μορφές και μεταμορφώσεις του στο έργο του Όδυσσέα Έλύτη», «Η τρίτη φάση του μοντερνισμού: οί νέοι ποιητές», «Τò γίγνεσθαι του Γιάννη Ρίτσου», «Ο Λορεντζάτος σε αναζήτηση του Χαμένου Κέντρου», «Η ανάλλαξη άλλαγή του Έλύτη: εισαγωγή στη «Μαρία Νεφέλη»».

Είναι μέλος της «Έθνικής Έταιρίας Έλλήνων Λογοτεχνών».

ΕΡΩΤΑΣ ΖΩΗΣ

(Παναγιά τὰ Γουρνιά)

Τò λευκό σπιτικό της Παναγιάς,
διπλή παγωστριά και διπλή λάτρα,

τὸ ἀσῆμι, τὸ μπακίρι κι ἡ ἱστορημένη μνήμη,
νοικοκυρεμένα, παστρικά, κάτω ἀπ' τὸ Δέλτα τὸ ἀκατάληπτο.
Μὲ σύνοικο τὸν Ἄη - Νικόλα καὶ τὰ θάματα του,
καὶ στοῦ τέμπλου τ' ἀνοιχτὰ τὰ δυὸ πλεούμενα
ταξίματα μετέωρα νὰ ταξιδεῦει ὁ νοῦς,
νὰ ταξιδεῦει ἡ Παναγιά τὴν πίκρα της.

Στοὺς κάτω κοιτῶνες, σκεπασμένοι μὲ τὸ μάρμαρο
καὶ τὸ δικέφαλο ἀετό, οἱ πρόγονοι καθεῦδουν.
Τ' ὄνειρό τους τὸ βῆμα μου σηκώνει νὰ μετρήσω
τὰ ὅσα λυπήθηκε ὁ ἀσθέστης κι ὁ καιρός,
τὸ προικὸ τῆς Δέσποινας ἐδῶ γραμμμένο
μὲ γαλάζιο, πράσινο, γκριζο, μαδί,
μαῦρο, καφετί, μικρὲς χρωματιστὲς πνοές,
τὰ Θεοτόκια, τοὺς Οἴκους, πάνω στὰ τοξωτά,
τις ἀντυγες, ἀπὸ τὴν Πύλη καὶ ἴσαμε τὸν πισωνάρθηκα,
κι ἀπ' τὰ Βισόδια ἴσαμε τὶς Πανάχραντες Πρεσβείες,
ἅλα γραμμμένα ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ προγόνου.

Πάνω στὸ μεσάρι βρῆκα καὶ τὸ μαυροντυμένο σχῆμα,
σαυρωμένο μὲ σοφία, φυλακὴ, καὶ καταδίκη
γιὰ τὴ φωνή, τὴν καρδιά, τὰ ἐπίγεια μέλη.
Δίπλα, τὸ Σατανὰ μὲ τὸ μαστίγιο, τὰ σερπετά, τὰ ὄρνια,
καὶ τὸν Παμφάγον Ἄδη πράσινο θεριὸ
μὲ στόμα τοῦ σκυλόφαρου καὶ γλώσσα πύρινη
γιὰ τῆς πορνείας τὸν ἔρωτα, καὶ τὸ ρητὸ
«Στενή καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς

ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν».

Στὴν ἄλλην ὄψη βρῆκα καὶ τὶς ἡλικίες δεμένες στὸν Τροχό,
καὶ πάλι τὸ Χάροντα ὄρεπανηφόρο, καὶ μὲ τὸ
«Βαβαί, βαβαί, ὦ θάνατε, τίς δύναται φυγεῖν σε».
Ἐπὸ τὴν αὐλὴ κοιτάζω γύρω. Τὸ πρῶτ' ἀνεξάντλητο,
κατάπληκτο ἀπ' τὸν ἥλιο, πρωτογραμμμένο κι ἀσυλλόγιστο,
μὲ τὸ νοητικὸ μουλάρι ἐπάνω στὸ γιοφύρι,
τοὺς κύβους τῶν σπιτιῶν ἀξόδευτες ἀνάσες, τὰ γουρνιά,
στὸν ξεροπόταμο, νὰ νείρονται τὸ χᾶδι τῶν παλιῶν δαχτύλων
κι ἔρωτα παλιοῦ τὸν ψίθυρο. Πιὸ πέρα τὰ στοχαστικὰ μαγκάνια
ξεφυλλίζουν μέσα στὰ περβόλια τὶς σελίδες τοῦ νεροῦ,
κανοναρχοῦνε τὸ τροπάρι τῆς ἡμέρας.

Τοῦ θανάτου τίποτε. Ἐπὸ δῶ σύναξε ὁ πρόγονος
τὸ σκοτεινὸ του ξόδι.

ΝΥΝ ΑΠΟΛΥΟΙΣ

Τοῦ πάππου μου

Ρόδι ξέχειλο σπασμένο ἐπάνω στο σκαλί τῆς νύχτας.
Τὸ φῶς φουσάτο ἀπ' τ' ἀνοιχτὰ πορτοπαράθυρα
κλαδίζει, λαμπαδιάζει. Μέλι ὁ λύχνος περιχᾶ
τὴν πλάκα, τὸν ἀριμὸ καὶ τῶν ματιῶν τὴ σύναξη,
τοῦ ποδιοῦ τὸ ζευγάρι χρυσοδένει στὸ ρυθμὸ
καὶ θησαυρίζει τὸ χρυσαφικὸ σὲ φύλλο ἀναδεφτό.

Εὐπνιος ὁ ἀσπάλαθρος κι ἀκοίμητη ἡ μερσίνα.
Μυρωδικὰ λαμπάδα καίγεται ὁ βασιλικός,
ξύπνια τὰ μελίσσια νὰ συνάξουν ἄλλο βιός.
Σ' ἐκστατικὸ ἀποβέγγερο ἡ καρδερίνα μὲ τὸ σκουργιαλό,
κι ὁ ποταμὸς ἀντιλαλεῖ τακίμι τὸ βιαλί μὲ τὸ λαούτο.
Οἱ ἀναπαιμένοι παραμέρισαν τὸ μνηῆμα τους τὸ πελαγίσιο
ν' ἀνέβουν ἱλαροὶ νὰ κάτσουνε κι αὐτοὶ στὸ γύρο.

Ὁρχιέται ἡ νύχτα κύκλο κύκλο στὸ μεθύσι,
κι ὁ πάππους μου, χερουδικὴ καρδιά τῆς νύχτας,
ζευγάς, σποριάς, θησαυριστῆς τοῦ τραγουδιοῦ,
στὴ ρίμα δένει τὸν καρπὸ, καὶ ἡ νύχτα
τὸ σπλάχνο τῆς κρατεῖ ἀνοιχτὸ γιὰ νὰ δεχτεῖ τὸ σπόρο.

Μὲ τὴν εὐκὴ πού ἀπόθεσε στὸ λίκνο μου
ξένος ζυγώνω ἀπὸ τὴ νύχτα τῶν τόπων, τῶν καιρῶν.
Μὲ τί μάτια νὰ σηκώσω αὐτὸ τὸ φῶς;
Ποιὸ σχῆμα μου νὰ θάλω νὰ καθῆσει στὸ πεζούλι;
Ποιὰ καρδιά μου νὰ πιάσει τὸ μαντήλι
νὰ σύρει τὸ συρτό; Νῦν ἀπολύοις.

ΚΑΡΑΒΙ ΤΑΞΙΜΟ

Ἀπὸ τί στόμα δλέθρου λυτρωμὸς, ποιᾶς ὄρας,
τάξιμο καράβι, σκαμπανέβασμα χερουδικὸ
φουγκαρισμένο στ' ἀνοιχτὰ τοῦ τέμπλου τῆς στοργῆς σου,
σῶσμαι ἦταν ἐδῶ, τ' ἀμπάρια του γεμάτα
ἀνθὸ τῆς προσευχῆς ἀπ' ὅ,τι εἶχα λαξέφει
σὲ κοιμιάτι ἀφροξυλιά, δικάταρτη λαχτάρα ν' ἀρμενίζει
ὄλονυχτίς στοῦ καντηλιοῦ τὴ φωτοθάλασσα,
πού τὸ κατέβαζαν τρεμάμενα τὰ χέρια τῆς αὐγῆς

μὲς στὴ ρηχὴ βραχόγουδα, κι ὅ,τι πιὸ πέρα
μὲ ἀπλωσε, κι ὅ,τι μὲ πῆρε ἐξόριστο στὸ μισεμό,
κι ὅ,τι μοῦ ἀπόμεινε ἀπὸ γυρισμό — τῶν ταξιδιῶν
ταξίδι, γαληνὸ φιλιὸ στῆς τρικυμίας τὸ χεῖλι,
ταπεινὸ μεγαλυνὰρι ἀρμιού καὶ ἀγγέλου γνέμα κρίνο,
σπῆρος μίλημα στὸ σβῶλο τῆς σιωπῆς, χαμιόγελο,
πλαρὴ καμπύλη, τῶν ἀνέμων ἢ κατάνυξη, ἄσπιλο
κι ἄχραντο κι ἀτίμητο, σωσιμένο ἀπ' ὅλους
τοὺς χαμιούς καὶ μόνος νόστος.

Πῶς,

μὰ πῶς τὰ μάτια Σου δὲν πέτρωσαν τὰ μάτια τους,
Ἀπαρηγόρητη Κερά Παρηγορήτρα;

Πῶς δὲν πέτρωσε

τὸ χέρι τους στὴ θλίψη Σου;

Πῶς τὰ ξεγέλασαν

τῆς θάρδιας τὰ ἐξαφτέρουγα Σαρακηνοὶ
πού διάθηκαν ἐδῶ καὶ μοῦ τὸ πῆραν,
διάθηκαν καὶ σύλησαν τὸν κόρφο Σου,
Σαρακηνοὶ καὶ κλέφαν τὴν ψυχὴ μου;

Η ΚΟΥΤΣΟΥΝΑ

Μὲς στὸ καταμεισήμερο τὸν ἴσκιο
κιβωτὸ στεριώνει τῆς συκιᾶς τὸ φυλλαμιάνι
ν' ἀντέξει τοῦ ἡλίου τίς κατεβασιές
καὶ μέσα του μιᾶς ἀγουρῆς στοργῆς λαχτάρα
ταιριάζει ἀποδιαλέωρα καὶ ξεφτίδια.

Συνάζει ἀπὸ τὴν κουπαστὴ κι ἀπὸ τὸ ἄλωνι δίμυτο,
τσουράπια γνέφαλα πού κούρωσαν στὶς ἀνηφόρες,
τσίτια στιμιπάτα ἀπὸ τοῦ πηγαδιοῦ τὰ χεῖλη,
χασέδες ἀπὸ κυριακάτικες μετάνοιες,
ρημάδι παραβόπανο ἀπ' τὰ στήθια τῶν ἀνέμων,
τὰ συνταιριάζει τὰ τυλίγει δίπλα μὲς στὴ δίπλα
νὰ γιομίσει τῆς ψυχῆς τὸ μισοφέγγαρο.

Μὲ τὴ φωτιὰ μέσα στὰ δάχτυλα τ' ἀνεδιπλώνει
τ' ἀνασταίνει σὲ μετάξι τ' οὐρανοῦ, τῆς θάλασσας,
λινοῦ τοῦ ἀσβέστη ἀπὸ σπίτια κι ἐκκλησιές,
βελούδο ἀπὸ χαράματα κι ἔσπερινούς,
ἀτλάζει τοῦ μεσημεριοῦ πού ἀποκαρώνει

στά λουριά και τίς πεζούλες,
σέ μουσελίγες φουλάρια κι ὄργαντινες
ἀπὸ θυμάρι κι ἀπὸ παπαρούνα,
τ' ἀναφουφουλιάζει και τὰ σφιχτοδένει
καί, σῶμα νιόγεννο και σάρκα ἀπ' τ' ὄνειρό της,
τὰ φασκιώνει μὲ χιτῶνες τῶν ὥρων.

Μὲ τὸ γλαστρί τροχιές χαράζει,
κύκλους μάτια κύκλους χεῖλια,
και νάνι νάνι μὲς στὴν ἀβλαστην ἀγκάλη
παίρνει το και μὲ τὸν ἥλιο φρύγανο
τοῦ ἀνάθει ἓνα φιλι φλογάτο μέλι.
Λίκνο τοῦ ἀρμιοδένει μὲ τὴν ἀστοιβή
και τὸν ἀσπάλαθρο, προσκέφαλο μὲ τὸ γιοφύλλι
τὸ πικράγκαθο και τὴ μερσίνα — τρεχαντήρα
νά πλωρίσει μέσα στὸ ὄνειρο.
Κι ἀπὲ τὸ νανουρίζει νάνι νάνι
νά ῥχουνε κι οἱ μοῖρες νά τῆς τὸ μοιράνουν.
Μιά γαλάζια νά ῥναι ἀπὸ τὴν ἀπλωσιά και τὸ ταξίδι,
και μιά ν' ἀγγίζει τὰ μεσοῦρανα μὲ τὰ λευκά
φτερά τοῦ μύλου.

ΤΑ ΔΑΧΤΥΛΑ

«δαίς τε φίλη κίθαρις τε χοροί τε»
Ὀδύσσεια, Θ 249

Στὸ θεῖό μου τὸ Νικολό

Ἐπὸ τὰ σύναυγα τὰ πονεμένα δάκτυλα μιλοῦσαν τῆς πέτρας
μὲ τὸ ζευγάρι, τὸ διβόλισμα, τὸ βωλογύρισμα,
ξάκριζαν παραστημιούς και σθάρνιζαν τὸ βῶλο,
σύλωναν τὸ γκρέμισμα και σίτευαν τὴ γῆ.
Σκληρές ὄρες ἀνάδευαν στὸν κύκλο τοῦ ἀλετριοῦ,
λίχνιζαν ἀπὸ χρυσάφι φτερωγίσματα μέσα στὸν κόρφο
τοῦ θραδιοῦ, στὸ βότρυ θρέψαν τ' ὄνειρο,
και μὲ ὄλα τ' ἀμίλητα μιλοῦσαν. Μὰ τὴ νύχτα
παίρναν τὴν πενιὰ διπλὴ τριπλὴ γιὰ νά φορτώσουν
τὸν καημιό βουερὴ πραμιάτεια στὸ ἤχηρό σκαρί,
τὸ λαοῦτο ἀρμιόδετο καιιατερό νά τὸ κινήσουν
στὸ πέλαγο τοῦ σκοταδιοῦ νά ζευγαρίσει
τὰ μετόχια τῆς φωνῆς.

Τῆς πετρογῆς ἀναθρεφτός,
μὲ πρόσωπο γκρεμνόν, χαμιόγελο σκισιάδα,
θιὸς τῆ θορινῆ ἐρημιὰ πού μάχεται τὸν ἄνεμο,
ἔνιθε ὁ πρόγονος τῆ νύχτα τὴν ψυχὴ του.
Ἵγρὴ χόβολη τὰ μάτια του καλυβισμένα
στὴν κατεβαστὴ τραγιάσκα, κοιτασμένα
μὲ ὄλα τὰ πουλιὰ, κι ἀμίλητος καμάτευε μὲ τὸ ρυθμὶ
τὴν ὀργωσιὰ γιὰ νὰ χορέψει τὸ δοξάρι τοῦ βιολιού
μὲ τὸ τραγοῦδι.

Σὰν τὸ θεὸν ἀμίλητος
ζευγάρωνε τὶς μοῖρες μὲ τοὺς ἔρωτες, ἀνύπαρκτος,
φευγάτος κίολας πέρα ἀπὸ τὸν ἦχο,
στὴν πέτρα τὴν ἀμίλητη πού καταπίνει.

ΝΑ ΘΥΜΗΘΕΙ ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

Γιὰ νὰ θυμηθεῖ τὸ δέντρο τὰ κλαδιὰ του καὶ τὰ φύλλα του
Νὰ ταιριαστεῖ μιὰ καρένα σ' ἓνα κύμα προσημονῆς
Μιὰ πλώρη νὰ γράφει τὸ χνάρι τῆς πάνω στῆ μοῖρα
Ἵ γλᾶρος νὰ ματίσει τὸ μικρόφαρο στῆ ρήχη τοῦ καιροῦ
Ἵνα πανὶ λατίνι νὰ διπλώσει τὸ φιλι τοῦ ἀνέμου
Ἵνα φυτὸ νὰ πιεῖ γουλιὰ γουλιὰ τὸν ἥλιο
Ἵνας ἴσκιος νὰ πλάσει τὸ σῶμα του τὸ ἀντήλιο
Νὰ δαφιλέψει ἢ σφύρα μὴνημα στοῦ αὐτιοῦ τὸ ἀμιόνι
Νὰ ξεσηκώσει τὸ μάτι χνάρι τὴν εἰκόνα
Νὰ συλλάβει μιὰ μήτρα τὴν πιὸ πέρα σάρκα σου
καὶ ἢ πιὸ μικρὴ στιγμὴ περίσσια.

Μὰ θέλει ἔναν μικρὸν αἰῶνα νὰ γενεῖ πηλὸς ἢ λέξη
μὲς στὰ δάχτυλα
νὰ μετρήσει τὸ μέγεθος καὶ νὰ σηκώσῃ
τὸ θάρος τῶν πραγμάτων
καὶ ἢ φλόγα ἔναν μικρὸν αἰῶνα νὰ σμιλέψῃ
τὸ ἀνιστόρητο.

ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΡΗ

Στὸν Παντελὴ Πρεβελάκη

Μὲ τὸ ἀλφάδι βρὲς τὸ πῶς σταφνίζει τὸ κορμί
γιὰ νὰ σηκώσῃ τὸ ἄπειρο.

Μὲ τὴ γωνιά, τὸν πῆχην, τὸ κουμπάσο,
πάρε τὰ μέτρα τῆς ψυχῆς νὰ βρεῖς τὴ χῶρεσή της.
Ἐέρεις το, πῶς τὸ κάθε ἀνέβασμα δὲν κάνει.

Νὰ μὴ μοῦ κακιώσει ἡ γῆ,
στοῦ καρποῦ της τὸ σφυγιμὸ τὰ δάχτυλά σου!
Γρίκησε τί λαχταρᾶ τὸ χτυποκάρδι της,
τὸ πῶς ἀνθοβολᾷ ἡ καρδιά της,
στὸ φρύγανο καὶ τὴ μυρσίνη.

Ρώτησε τὴν πέτρα νὰ σοῦ πεῖ
πόσα βαραίνουν
κι ἀπὸ τοῦ φυτρῶνουν τὰ φτερά.
Φιλί - κλειδί φηλύκωσε μὲς στὸν ἄρμιό της
ἔρωτα ποῦ πιάνει τὰ ἐπουράνια.

Νὰ μὴ μοῦ θυμώσει ὁ ἥλιος, δῶσε του
τὸ δάσπρο γνέμα νὰ πιαστεῖ
ν' ἀνεπιαστεῖ ν' ἀνέβει ἀπὸ τὸν Ἕλλη - Γαλάτῃ.
Ἕνα βόλτο σκιὰ γιὰ νὰ κοντοσταθεῖ
στὴ ντάλα τοῦ μεσημεριοῦ
νὰ πεῖ τὸ λόγο του. Ἕναν τοῖχο
ν' ἀναπάψει τὸ στερνό του τὸ αἶμα.

Δῶσε τ' οὐρανοῦ καμιάρες, τὰ ζευτὰ
φαλίδια νὰ τοῦ κόβουν τὸ γαλάζιο του
στὸ σχῆμα τῆς ἀγάπης.
Τὸν κορφιά μεσόδοκα ν' ἀντέχει
τὰ ἄδικα τοῦ χαλασμοῦ. Τὰ σκαλοπάτια
ἀναβαθμοὺς ν' ἀναμετροῦν συχώριο
τὸ ἄπλετο καὶ τὸ πλατύσκαλο
γεμάτο ἀνάσα δυόσμο.

Γιὰ τὸ φῶς, κανάτια γρίλιες
νὰ τὰ ξεφυλλίζει, νὰ διαθάξει
τις γραφές τοῦ ἴσκιου, αὐλές
νὰ κάθεται καὶ νὰ γυαλίζει
ἀσῆμι τὴ ψαχνόπετρα, ἕνα ξάγναντο
γιὰ νὰ φυτεύει δέντρο τὴν αὐγή.

Τοῦ ἀνέμου κόψε τὸν ἀσβεστή
καρὰβόπανο νὰ τὸ γιαιμίξει

καὶ νὰ ταξιθεύει τὸ νησί,
λαίηγια δίψα νὰ τὰ δρώνει μὲ δροσιά,
στά χεῖλια τοῦ ἕνα φλάρο
ν' ἀντιμάχεται τὸν κόχυλα.

Νὰ μὴ φοικιάζει ἡ θάλασσα
μὴ μελανιάζει ρέφουλα καὶ σαγαγιές,
σπεῖρε τῆς μάτια, καρτεριά σ' ἕνα παράθυρο
ποῦ λαχταρᾷ καὶ περιμένει.
Τάξε στὸν ὕπνο ἕνα γλυκὸ
τοῦ κουταλιῦ νεράτζι.
Νὰ κρατᾷ τὴ νιότη, ἀκένωτη
τάξε στὸ ξύπνο ν' ἀφροκόθει
πλήθος τὰ ὄνειρα. Δῶσε τὴ μέρα
ὀμέναιο μὲ ξυπνητικά.

Καὶ μιὰ θυρίδα νὰ σταθεῖ κι ἡ Παναγιᾶ
καὶ νὰ μελώνει μὲ τὰ μάτια τῆς
τις δέκα πίκρες.
Φίλιωσε τὰ ἀφίλιωτα!
Ντηριοῦμαι τίς ὀργές. Κατέχω
κάθε ἀπόκτημα πόσο θαραίνει.
Εἶναι σκλαβιά καὶ λύτρωση μαζί
τὸ χτίσμα καὶ ἡ ἀγάπη: ντύματα
ποῦ τὰ φορᾷ ἡ ψυχὴ γιὰ ν' ἀνεβεῖ
στὸ ἀνάβλεμμα, νὰ δεῖ
τὴ θάλασσα στά πιὸ βαθιά τῆς,
τὸ χῶμα στά πιὸ μέσα του,
τὸν οὐρανὸ στὸ ἔσαεί του.

ΑΠΕΛΕΥΣΕΙΣ

Μὲ τοῦ προσώπου τους τὸ ὄστατο
μὲ τὴ στιγμὴ τους ὅπου ντύθηκε τὸ χῶμα,
ἕνας - ἕνας τους ξεκόβουν καὶ μηγοῦν
πὼς ἔφυγαν καὶ λιγοστεύουν τὸ νησί.
Νὰ μὴ χαθῶ στὴ χάση τους, τὸ σπλάχνο μου
ἀνοιίγω, τοὺς φωνάζω «ἐλάτε» κι ἔρχονται.
— Ἄνοιξέ μας τὴ στοργὴ νὰ μποῦμε,
στρώσε μας τὸ φυλλοκάρδι σου
λίγνο νὰ κατακλιθοῦμε,

Θήλασέ μας τ' ὄνειρό σου.
Δικὴ σου ὄλη μας ἢ πίκρα
καὶ δικό σου καὶ τὸ πρόσωπό μας
νὰ τοῦ νίφεις τὸ σκοτάδι
μὲ θησαυρισμένο φῶς. Τὸ πέρα μας
ἔσού, τὴ φλέβα σου ἀνοιξε νὰ πιούμε.
Τὴ φωνή μας, μὲ τὰ χεῖλη σου
ταξίδεψέ την πέρα ἀπ' τὴ στιγμὴ.
Καὶ τὸ νησί δὲν χάθηκε.
Ἐσὺ εἶσαι τὸ νησί.

ΖΩΦΟΡΟΣ

Στὴ μνήμη τοῦ Γιάγκου Ἀνδρόνικου

Στὸ γιὰλὸ κατέβηκε νὰ θρεῖ τὸ σχῆμα τῆς σιωπῆς του,
τὶς δίφες τῶν δακτύλων του, ὅλα τ' ἄπιαστα.
Ἦγάθρηκε σ' ἓνα φέγγισμα κυανό: τὸ ὑπεριώδες
τοῦ Ἰσκιου, τὸ ἀμίλητο, τὸ διάχυτο, τὸ αὐχάστο,
παραλλαγῆς τῆς κίνησης ἀπὸ τ' ἀνάδεμα μὲ τὰ θελόνια
ἴσαμε τὸν ἐλιγιμὸ τοῦ πλοκαμιοῦ,
τὸ χυτὸ ζύγιασμα, τὴν ξάφνια ὀρμητή,
τὸ σπάρταρο καὶ τὸ σπασιμὸ.

Τὰ ἀνέβασε, τοὺς κρυφομίλησε καὶ πέρασαν
στὴ σάρκα τῆς πέτρας μ' ἓνα περιστέρι κι ἓνα σερπετό:
τὸ δελφίνι, τὸ χταπόδι, ὁ ἄστερίας κι ὁ ἄχινός.
Ντύθηκαν ἄλλο διάχυτο, τὸ ἀνάγλυφο
γιὰ ν' ἀποκρίνεται στὰ δάχτυλα ποῦ τοῦ μιλοῦνε,
ἀπτό γιὰ νὰ τὸ πιάνουν τῶν ματιῶν οἱ ἕμεροι,
τραγουδιστὸ γιὰ νὰ τ' ἀκούει ὁ ἥλιος.

Τὴν πλαγιὰ ἀνεβαίνοντας, στὸ δρόμο τὰ ἄφησε,
ἱμάτια περιβλήματα, νὰ πάει γυμνὸς πρὸ πέρα,
πρὸ ψηλά, καὶ νὰ διαβεῖ μὲς στὶς Σκισσιμάδες.

Κι ὡς ἐκίνησα τὴ θλίψη μου νὰ τὸν γυρέψει,
ὅλα τὰ θρήνα: τὸ δελφίνι,
τὸ χταπόδι καὶ τὴν περιστέρα.
Τὸ σερπετό, τὸν ἄστερία, τὸν ἄχινό,
σώματα φλύαρα, λυγερὰ σαλεμένα.
Λυτρωμένα ἀπὸ τὸ ἀμίλητο φοροῦσαν
λαλίστατη πιά σάρκα τὴν ψυχὴ του.

ΩΡΑ ΓΕΝΕΣΕΩΣ

Τὰ μάτια τους ἔφεραν στὰ μάτια μου
νά πάρουν ἔση τοὺς χρωστῶ στοργή,
μιά λυγερή τους ὦρα ὀρθάνοιχτη
νά τῆ φιλέψω γλυκασμό, μὰ ἦταν
ἡ ὦρα μου γερμένη σ' ἓνα ξέπεσμα
κι εἶχε στὸ στέρνο της κλειστὰ
τὰ μάτια μου καὶ τῆ μιλιὰ μου.

Ἄδειανὸ τὸ ἀπτό μου σχῆμα βρήκαν μόνο
ἐδῶ ἀφημένο γιὰ νὰ τὸ σταυρώσουν
στὶς ὑπόνοιες πάνω τῶν ματιῶν τους
καὶ στὴν ὦρα τους ποὺ δάρηγε κι αὐτὴ
θλιμμένη ἀπὸ τὴν ἐγκατάλειψη.

Μὰ πῶς ἀλλιῶς, ποὺ τὸ νερὸ εἶχε
κατεβεῖ στὴ ρήχη του ἔξω ἐκεῖ
ἀδειάζοντας καὶ τὴν ψυχὴ μου
νά κατέθει σὲ μιὰ πρώτην ἔραση
μιά πρώτη ἀφή; Καὶ πῶς νὰ τοὺς τὸ πῶ,
στὸ ἄδειο πῶς πρόσμενα τί πρῶτο
τῆς στοργῆς καὶ τί θαυότερο, κινώντας
μὲ φωνήεντα καὶ μὲ σύμφωνα, θὰ ταίριαζε
χορὲς καὶ ἄλφιστα γιὰ νὰ εὐδοκήσει
τὸ νερὸ ν' ἀνέθει πάλι
σὲ μιὰ του γέμιση καὶ πλήρωσή μου
νά μὲ λευτερώσει νὰ ἐπιστρέψω.
Ἔχει σκοτεινὰ κοιτάσματα ἡ στοργὴ
καὶ πιὸ βαθιὰ γυρίσματα ἡ ἀγάπη.

ΑΔΥΣΩΠΗΤΟΣ ΣΠΟΡΕΑΣ

Τῆς συντρόφου

Ὁ ἀνθὸς ποὺ δάρηγε καρπὸς νὰ πέσει
ἀπὸ τὸ μίσχο τῆς δικῆς σου ὠδίνης,
ὅ,τι ὀγκώθηκε ἀπὸ νύχτες τοῦ φιλοῦ
καὶ κύλησε στὸ φῶς — θυμᾶσαι κείνο μας
τὸ ξάφνιασμα γιὰ τίς μικρὲς ποὺ ἀκούσαμε
ἀνασεμῆς στὰ σκοτεινὰ νὰ μᾶς κυκλώνουν
σπέρνοντας αὐγὲς καινούριες, γιὰ τὰ χέρια

πού ἤρθανε γ' ἀπλώσουν τὰ δικά μας
 σὲ ὅσα τους δὲν πρόλαβαν ἀγγίγματα,
 τὰ μάτια πού πήρανε τὰ μάτια μας
 γὰ θησαυρίζουν ἀπ' ἀρχῆς τὸν ἥλιο,
 τοὺς παλιούς πού μπήκαν στῆς καρδιάς
 τὸ ἀτόφιο μέτρημα, τὰ πόδια μας
 πού πλῆθηναν γὰ μὴ στερέψουν πιὰ
 τὰ δῆματά μας.

Ἄπο ποιὸ φίλι,
 δὲν ξέρω, ἢ δική μου ὠδίνῃ ὀδύνη,
 σὲ ποιὸ κόρφο τοῦ σπλάχνου μου,
 τί σπόρος, γὰ καρπίσει ποιῆς ἀνασεμιές,
 τί μάτια, δῆματα κι ἀγγίγματα,
 κι ἂν μὲ πληθαίνουν ἢ μὲ λιγοστεύουν
 μὲ σκοτάδι εἶτε μὲ φῶς, τίνος ὁμοίωση
 καὶ λευτεριά ἀπὸ μυχὸ ἀλευτέρωτο
 ἢ σατανικὴ ἀγνότητα, τὸ ἱπτάμενο ἔρπετό,
 ὁ ἰσοβόλος ἄγγελος, ὁ περιούσιος σκούληκας,
 τὸ ψάρι πού θάλθηκε γὰ κελαδῆσει,
 τῆς αὐγῆς τὰ λιγώματα, οἱ ὀργές Χαρίτων,
 τὰ κελύφη τῶν κενῶν, ἡ πέτρα ἢ φτερωτή,
 τὸ μαχαίρι πού θωπεύει μὲ τὴν κόψῃ του,
 τὸ θαρύτατο πούπουλο, ἢ μηλολόνη τοῦ καρποῦ,
 ἢ θάλασσα πέραν τῶν ὑδάτων, κι ὅσα ἀπὸ σιωπῆ
 φυτεύει μέσα μου ὁ αἱματηρὸς ὅσο κι ἀναίμακτος,
 ὁ ἀδυσώπητος σπορέας.

ΣΤΑΡΙ ΛΕΥΚΟ

Στάρι λευκὸ κι ἀναλυτὸ
 λιωτὸ φεγγάρι πλήθιο γέμισε
 τὸν ὕπνο τοῦ ἄλωνιοῦ,
 πλημμύρισε καὶ χύθηκε
 γὰ πάρει ὅλη τὴν ἄπλα.
 Ἄπο λουριὰ ξεχειλιστὸ
 κι ἀπὸ ξερολιθιές κυλώντας
 λύγισε μὲ λευκὸ βάρος τὶς ἐλιές,
 μούσκεψε μάρμαρο ρευστὸ
 τὰ σίττια ὡς τὴν ψυχὴ τους,
 ἔστρωσε στρατὶ

μέ ακίνητο ἀντιλάμπισμα
μαρμαρυγή και πήγε
ὡς πέρα στὰ νησιά.
Ἔτσι λέω πὼς θά ᾿σιμξε
ὕπνο κι ἐγρήγορη,
μιὰ σάρκα ντύνοντας χρουστή
τὸ ἐδῶ, τὸ ἐπέκεινα, ἔτσι λέω
πὼς θά ᾿φτασε, μουσκεύοντας
και τὰ πιὸ κάτω.

Ἄν ἤμαστε
δὲν ξέρω, καθισμένοι ἐδῶ
στὸ ἀκράυλι μιὰς σταματημένης ὄρας,
ζωντανοὶ εἶτε ὅσοι
παραμέρισαν τὰ πέτρινα
σεντόνια τους και ἔρῃκαν
λευκὸ δρόμο νὰ ἐπιστρέφουν.

ΤΟ ΔΟΙΑΚΙ ΚΙ Ο ΤΡΟΧΟΣ ΚΑΙ Η ΟΧΕΡΗ

Στὴ μνήμη τοῦ Κωσταντῆ Ἐξουλῆ

Ἐπάνω στὸ ἄφρινο φιλι τῆς γῆς μετὸ νερό,
ἐκεῖ, στὸ σάλεμα, μαθητευόμενο μετὸ πῆρες
ὅπου χάνουγε τὰ βήματά τους ὁ ἀλίφοντας,
ὁ ἀκάρωνας και ἡ ἀστοιθή, τὰ παίρνουν
και τὰ κάνουν σπάρταρο ἐλιγιμὸ
τὰ κεφαλόπουλα και οἱ κοκωβιοί.

Ἐκεῖ μετὸ δριμῆνεψες σὲ μάνες, ρίζες, πλάσματα,
τὰ ὀνόματα γιὰ νὰ φωνάζω τὸ καθένα,
νὰ ταιριάζουν σὲ δεσιές και ἀρμούς,
νὰ γίνονται ἄλλο κι ἄλλο — δρόμοι
γιὰ νὰ θρῖσκεις τὴν ψυχῆ.

Πὼς ἔρωτας
σὲ μάτια, δάκτυλα και χεῖλη ἀνεβάξει
τὴν καθούλα λιμπιστὴ στὸ ἀπανωτρόχι,
νὰ γυρίσει ἀδράχτι, κρατητὴ στὴ μεσοδακτυλιά,
κι ἀπ' τὸ χορὸ τῆς σάρκα νὰ ἐγερθεῖ πανέμνοστη,
σταμνί, λαήγι, κουρκουνιά, πινατά λιζερη
νὰ πάει μετὸς φωτιῆς και τῆς ὀροσιῆς
μὲς στ' ἄπατα τοῦ ἥλιου.

Και πώς πάλι

ἀπὸ κοράκι σὲ ποδόσταμα στὰ σάτρωπα νὰ φέρνεις
μαδέρια καὶ στραβόξυλα, νὰ παίρνει τὸ ἄρμενο
μεριά, λαγόνια, κόρφους, χαραγή, νὰ χύνεται
νὰ ὀργώνει τὴν ἀπανωτὴ μιλιὰ μὲς στὸ λαγκάδι
τοῦ νεροῦ.

Και πῶς νὰ στέξεις τὸ σπαθί
μὲς στὸ σταβάρι, νὰ πεζέψει τὸ ὑγί στὸ ἀλετροπόδι
κι «ὄσοριονγαμαρτά!» — τὸ χέρι ξυπνητὸ στὴν ὄχηρη,
νὰ μὴ λαθέψει ὁ πλοῦς στὸ πέλαγο τοῦ θύλου.
"Ὅλα μοῦ τὰ ἴπες, γιὰ τὸ δοιάκι, τὴν ὄχηρη καὶ τὸν τροχὸ —
τριῶ λογιῶ ἄρμενίσματα μὲς στὰ στοιχεῖα. Κι ἂν εἶναι
τὰ στοιχεῖα φωνές, ἀδιαίρετες οὐσίες, καὶ ψηφιά καὶ σχήματα,
μὲ ἄλλες φωνές σμίγουν κι ἄρμοδέγουν ἄλλα πάλι,
πιὸ μεγάλα ἀδιαίρετα, σχήματα κινούμενα
νὰ σὲ πηγαίνουν, νὰ σοῦ ἀνοίγουν
μὲ ἀσπασμοὺς καὶ μὲ σπασμοὺς τὸ ἀμίλητο.

Τὰ ἀνακαλοῦσα τὸ Δεκέμβρη πού χωρίζει
δέντρο ἀπὸ δέντρο, γδύνει τὰ στοιχεῖα τῆς φωνῆς
σὲ ὄστα, νὰ κείτουνται ξέχωρα καὶ ἀνάγια,
δίχως τὰ φυλλώματα τῆς σάρκας. Πάσιζα
νὰ γυρίσω ἕναν τροχὸ μὲ ὅσα μοῦ χάρισε τὸ καλοκαίρι,
ν' ἄρμοδέσω ἕνα πλεούμενο, ν' ἀνοίξω μέσα μου
σπλάχνα τῆς γῆς γιὰ σπόρο. Μὰ ὅπου δὲν ἀγγίζεις,
δὲν σὲ ἀγγίζει τίποτα, κι εἶν' ὁ πηλὸς σκληθὸς
καὶ τὰ ξύλα φυραμένα.

Νὰ κατέβω λογάριαζα καὶ πάλι
ἐκεῖ στὸ σάλεμα, νὰ σὲ ρωτήσω γιὰ ὅσα δὲν εἰπώθηκα —
δεσιές πιὸ πέρα ἀπ' τὴς δεσιές,
ἄρμιους πιὸ πέρα ἀπ' τοὺς ἄρμιους,
χαδέματα πού μαλακώνουν τὴν πιὸ πέρα γῆ,
τ' ἄλλα μετρήματα τοῦ κύκλου, ὅμως
τ' ἄκουσα πῶς ἔφυγες, κι ἂν εὔρω
τὸ σταμινί, τὴ θάρκα καὶ τὸ ἀλέτρι,
τὴν ἀσταιβή, τὸν ἀλίφωνα καὶ τὸν ἀκάρωνα,
μιλιὰ θὰ ἔχουν ἄραγες νὰ ποῦν τὸ ποῦ σὲ πῆραν
ὅσα δὲν κατέχεις γιὰ τὸν τροχὸ, τὸ δοιάκι καὶ τὴν ὄχηρη
ὅταν στὴν πλήρωση λειφαίνουν καὶ φυραίνουν,

σὲ παίρνουν καὶ δὲ σὲ γυρίζουν πιά, καὶ τὰ στοιχεῖα
γίνονται στοιχεῖα, φαντάσματα, καὶ ἀνοίγουν
ἄλλα στόματα ἀπὸ χῶμα καὶ νερὸ καὶ ἀέρα
καὶ φωνάζουν μὲ φωτιᾶς φωνῆς ἐγέρσεις
μὲ ἄλλα ὀνόματα.

ΟΦΕΙΛΗΜΑΤΑ

Ὁ Ταμίας, παρακαλῶ; Θεὸς ἔκπτωτος, πειπτουσία ζωική,
κατάλοιπο μύθου, ὄνειρο κακό, διαφυγούσα ἀνοιξη,
ἀπροσδιόριστη πτώση; Τί τέλος πάντων; Γιατί
δὲν ἀνάβεις τὸ φῶς; Ἐδῶ στὰ σκοτεινὰ εἶναι δύσκολο
γὰ ἰδῶ ποιὸς εἶσαι πίσω ἀπ' τὸ κιγκλίδωμα τῆς ἀσφαλείας,
τίνος τὰ χέρια παίρνουν τὰ ὀφειλόμενα, γὰ ἰδῶ ποιὸς εἶμαι.
ἌΟλα ὑποθετικά, εἰκασίες προσώπου, εἰκασίες φωνῆς.
Λιγότεψαν παντοῦ τὰ φῶτα, καὶ τὸ σχῆμα τῆς ψυχῆς
πολὺ ξεχειλῶσε γιὰ γὰ πληρώσει τὸ κενό τους.
Αὐτὸ δὲν ξεύρω ἂν βοηθεῖ τὴν εἰλικρίνεια τῶν λογαριασμῶν
Δὲν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνοίξεις τὰ δεφτέρια στὴ μερίδα μου.
Ξεύρω πῶς ἔχω ἓνα ὑπόλοιπο χρέους ἀνεξάντλητο.
Τὸ πληρώνω ἀφότου ζήτησα γὰ εἰπῶ τὰ πράγματα,
γὰ τὰ ὀνομάσω. Πληρώνω, πληρώνω, μὰ ξεπέφτει τὸ νόμισμα
— εἰκασία κι αὐτό, ἓνα σχῆμα, φευγαλέος ἀριθμὸς,
οὔτε κὰν ἀριθμὸς, λέξεις μονάχα, κι αὐτὲς καταβάλλω
στὸ ἄγνωστό σου χέρι, γιὰ ν' ἀκούω τὸν ἦχο τῆς πληρωμῆς.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΙΚΟΣ

Γεννήθηκε τόν Ιούλιο του 1920, από γονείς Σιφνιούς, στην Πρίγκηπο, στη θάλασσα της Προποντίδας. Από την πλευρά της μητέρας του είναι απόγονος των Προβελεγγίων.

Με τα θλιβερά γεγονότα του 1922 ή οικογένειά του έγκρασταθήκη στην Αθήνα. Τελείωσε τό γυμνάσιο στη Σχολή «Μακρή» και φοίτησε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου. Ύστερα ασχολήθηκε με διάφορες δουλειές κι ένα διάστημα εργάστηκε στη Ραδιοφωνία. Τέλος πήρε δίπλωμα ξεναγού, πού του επέτρεψε νά γίνει διευθυντής κρουαζιέρας και νά δίνει διαλέξεις με αρχαιολογικά και ιστορικά θέματα, για την Ελλάδα και για ξένες χώρες. Για πολλά χρόνια εργάστηκε σέ γαλλικά κρουαζιερόπλοια, πού ταξίδευαν όχι μόνο στη Μεσόγειο και τή Μαύρη Θάλασσα, αλλά και στη Νότια Αμερική μέχρι τή Γ' του Πυρός.

Ποιήματά του πρωτοδημοσιεύτηκαν τό 1944 στό περιοδικό «Νέα Γράμματα». Τό 1945 δημοσιεύτηκε στό περιοδικό «Τετράδιο» τό ποίημά του «Ωδή στους τσακισμένους Πελαργούς». Τό 1949 απ' τόν εκδοτικό οίκο «Ίκαρος» εκδόθηκε ή ποιητική του συλλογή «Τέσσερις προσωπίδες του ανέμου». Στο περιοδικό «Καινούργια Έποχή» (τεύχος «Άνοιξη 1959») δημοσιεύτηκε τό πρώτο μέρος από τό συνθετικό ποίημά του «Τροχιά», και στό ίδιο περιοδικό (τεύχος «Καλοκαίρι 1960») ή μικρή ποιητική συλλογή του «Δίαυλος». Στο μεταξύ ανθολογήθηκε στην ανθολογία Άποστολίδη και στην «Άνθολογία των Νέων Ποιητών». Επίσης ποιήματά του δημοσιεύτηκαν στις έτήσιες εκδόσεις «Ποίηση 79» και Ποίηση 81».

Τό 1977 τό «Πολύπλονο» εξέδωσε τήν ποιητική του συλλογή «Χερρόνησος», στην όποία μαζί με καινούργια ποιήματα περιλαμβάνονται και τά προηγουμένα. Τήν άνοιξη του 1983 ό Φίλιππος Πλάσας, πού επιμελείται στό Γ' πρόγραμμα του Ραδιοφώνου τό «Άνθολόγιο Έλληνικής Ποίησης», άπάγγειλε ποιήματά του, καθώς κι ό ίδιος ό ποιητής. Επίσης πήρε μέρος στό ίδιο πρόγραμμα, σέ τρεις συζητήσεις για τόν ύπερρεαλισμό.

Τώρα, πρόκειται νά κυκλοφορήσει ἀπὸ τὸν ἐκδοτικὸ οἶκο «Κείμενα» ἡ τελευταία του ποιητικὴ συλλογὴ «Ἐἴκοσι πέντε στάσιμα». Ἐἶναι μέλος τῆς Ἑθνικῆς Ἑταιρίας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν.

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΤΗΣ ΣΙΦΝΟΥ

Τοῦ νησιοῦ μικρὸ βραχάκι μου
Ἐκεῖ πού κάθησε μιὰ μέρα ἡ Ἀγάπη
Καὶ μὲς στὸν ἥλιο μοῦ τραγούδησε μελτέμι
Κι ἀντίκρυ χαμογέλασε ἡ Παναγιὰ Χρυσοπηγῆ
Γιὰ τὸ χατίρι μου

Τοῦ νησιοῦ μικρὸ βραχάκι μου
Στὸν Ἄγν - Ἡλιὰ μὲ τὸ θυμάρι
Τῆ σιδερένια ζώνη τὸ βαρὺ πιθάρι
Ἐκεῖ πού κάθησε μιὰ μέρα ἡ Ζωή

Κι ἦτανε νιὰ καὶ λυγερὴ
Κι εἶχε σκαλώσει στὸ σγουρό της φρῦδι
Κλαδάκι σίνου ἢ καλοσύνη

Καὶ τὸ πηγᾶδι κι ἡ κραυγὴ
Τὸ αἶμα πού ράντισε αὐγὴ τὸ ποτιστήρι μου
Κι ἡ Παναγιὰ Χρυσοπηγῆ πού δάκρυσε
Γιὰ τὸ χατίρι μου.

ΑΠΟ ΤΑ «ΤΡΙΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ»

II

Φυσάει ὁ ἀγέρας,
Τ' ὄνομά του Γρέγος τ' ὄνομά της Ἀγάπη.
Μάτια τῆς θάλασσας πράσινα ὕστερα θαλασσιά
Μαῦρα στὸ γέριμα.
Ἡ πλώρη γέμισε τριαντάφυλλα
Νὰ εἶμι ἐγὼ πάνω σ' αὐτὸ τὸ πλοῖο;
Τ' ὄνομά της Ἀγάπη. Χαμογελάει
Τὰ χεῖλια της τρέμουν, ἀγκαλιάζει τ' ἄλμπουρο.
Τὸ καρδίι αὐτὸ αἰωρεῖται, αἰωρεῖται ἀνάμεσα

Στὴ γῆ καὶ τ' ἄστρα
Μοιάζει μὲ σύννεφο, εἶναι σύννεφο.
Κι ὁ ἀγέρας Γρέγος.
Κρυώνεις.
Πῶς θά 'θελα νὰ σὲ ζεστάνω μὲ τὸ σῶμα μου
Νὰ ἤμουν ὁ δυνατὸς Θεός.
'Αστράφτει!
Βλέπω τὸ Θεὸ ἀνάμεσα στὴν ἀστραπή
Εἶμαι μικρὸς ἀδύναμος, κρυώνω.
Δάκρυ ἢ θάλασσα πάνω στὰ χεῖλια μου;
Δάκρυ δικό μου ἢ τῆς θάλασσας;
Κι εἶσαι ξυπόλυτη μὲ τὸ μεσοφόρι μὲς στὰ νερά.
Σὲ ποθῶ.
Σὲ δένω στὰ ξάρτια, τὰ ρουθούνια μου παίζουν
Θά 'χω τὴ δύναμη νὰ σὲ χτυπήσω;
'Αδίκη προσιογή, θά μοῦ φύγεις, ἔσθησες.
Φυσάει ὁ ἀγέρας
Τ' ὄνομά του Γρέγος τ' ὄνομά της 'Αγάπη.

III

Εἶναι ἀτέλειωτες οἱ μέρες μου
Κι εἶναι οἱ στιγμὲς μονότονες
'Ατέλειωτη ἀγωνία
'Ατέλειωτο τὸ χρῶμα τῶν ματιῶν σου
'Ατέλειωτη βροχή, τὸ δάκρυ
Καὶ πέρα πλῆθος γέλια
Πλῆθος - πλῆθος.

Σθῆνει ὁ ἥλιος δὲν πεθαίνει
Πεθαίνουν οἱ ἄνθρωποι
Πεθαίνουν τὰ σύννεφα
Πεθαίνουν τὰ κάστρα.

Στὴν πικρὴ πολιτεία
Τῶν πικραμένων παιδιῶν
Εἶναι πικρὸ τὸ φίλημα
'Ἦταν πικρὸ τὸ ἀγγιγμά σου.

Στὴν πικρὴ πολιτεία
Τῶν πικραμένων παιδιῶν
Στις πικρὲς ἀγαμνήσεις πού τὴν κατοικοῦν
Θρόνιασε ὁ ἀγέρας τὴ χαρὰ του

Ἕνας ἀγέρας πολύχρωμος
Ἕνας ἀγέρας αὐταρχικός.

Γέρασα καρτεριώντας τὸ ἄρωμα τοῦ γιασεμου
Τῆ βοήθεια τῶν δέντρων
Τὴν κατανόηση τῆς γῆς μου.

Κι εἶναι ἡ γῆ μου μιὰ στίβα νεκροί.

ΑΠΟ ΤΙΣ «ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΔΕΣ ΤΟΥ ΑΝΕΜΟΥ» ΒΟΡΕΙΟΣ

Στὸ πράσινο παντζούρι μου χτυπᾷ ὁ Βοριάς
Θέλει συντροφιά κι ἕνα ζεστὸ κρεβάτι νὰ κοιμηθεῖ.
Μὰ στὸ κρεβάτι μου κοιμάσαι ἐσὺ
Μὲ τὴν καμπάνα τῆς λησιμονιάς γεριμένη στὰ ὄνειρά σου.
Ἄνεθαίνω πῶς πάνω στὴν κάθετη σκάλα
Νὰ σὲ κοιτάξω.
Μόλις σαλεύει τὸ κορμί σου, τὸ πόδι σου μ' ἐκεῖνο τὸ σημάδι
Μετατοπίζει τὸν πόθο μου
Καθὼς ἕνα μου δάκρυ ἔγινε κατακόκκινος βῶλος
Πὸς τρέχει στὸ πάτωμα φωνάζοντας
«Θὰ σὲ νικήσω»
Οὐρλιάζει ἀπειλεῖ χτυπάει
Περνᾷ τὸ χέρι του ἀπὸ μιὰ χαραμάδα
Τ' ἀπλώνει μὲ φάχνει μ' ἀδράχνει.
Πηγαινοέρχομαι μέσα στὸ διάστημα.
Οἱ τοῖχοι ἔφυγαν μ' ἄγρια βήματα χειρονομώντας
Ἐγὼ ἀκούγονται τὰ κουδούνια τῶν ἀλόγων πὺς τρέχουν
Στὸ χιονισμένο πάτωμα.
Τώρα μιὰ μονότονη κι ἀτέλειωτη λιτανεία
Κάνει τὸ χιόνι νὰ ψιθυρίζει.
Στὴ μέση πάνω σ' ἕνα νεκροκρέβατο
Στημένο σὰ φλάμπουρο
Ἕνα ἄστρο
Ἕνα ἄστρο χωρὶς λάμψη, σκουριασμένο.
«Σήμερον κηδεύεται»
Περνοῦν ἀμάξια
Περνοῦν ἀμάξια μ' ἀρχηγούς
Ἐσῆσαν.
Ἕνα πολύχρωμο φανάρι κατεβαίνει ἀπὸ ψηλά

Περνάει πάνω μου, κλείνει τις πόρτες του
 Μ' αϊχμαλωτίζει.
 Είμαι ή φλόγα που σε φωτίζει
 Είμαι ή σκιά σου στον τοίχο
 Ένα καράβι κέντημα
 Στο στήθος τής Αγάπης
 Μιά ξεχασμένη αυλή με τὰ λουλούδια του χειμώνα
 Είμαι τὸ τζάμι ἑνὸς τραίνου μὲς στὴν καταγιγίδα
 Ἡ πυρκαγιά που γέννησε τὸ κορμί σου μέσα
 Στο κρύο.
 Οὐρλιάζει ἀπειλεῖ χτυπάει
 Τὸ πράσινο παντζούρι μου ματώνει
 Ὁ κόκκινος βῶλος ὀλοένα μεγαλώνει
 Ποὺς θὰ νικήσει ποιός;
 Ἄντηχει ἕνας σταλαχτίτης
 Καθὼς ἕνα μου δλέμμα τὸν ξεκρέμασε με προσοχή
 Ἄπ' τὸ πατάρι
 Τὸν ἔκανε σπαθί
 Στάθηκε δυνατὰ μπροστὰ στὴ νύχτα
 Κι ἄρχισε τὴ μονομαχία μ' ἕνα χιονάνθρωπο.
 Ὀλοένα ψηλώνω
 Ὀλοένα τὸ φῶς χαμηλώνει
 Κι ἐσὺ ἀνασηκώθηκες ἀμίλητη κρατώντας
 Ἄγκαλιὰ τὰ γόνατά σου
 Καιτάζοντας ἀπ' τὸν καθρέφτη
 Τὸν οὐρανό.

Ένα βαρὺ παραπέτασμα χτυπᾶ με πράσινες ἀνταύγειες
 Τὸ πρόσωπό σου.
 Μυρίζει σάρκα, σάρκα ζεστή
 Μὲ τὴν ἀνάσα σου που καίει
 Τὸ λυχνάρι.

ΝΟΤΙΟΣ

στὴν Α

Μιά καινούργια κι ἄγνωστη σάρκα μπήκε ἀπ' τὸ παράθυρο
 Ν' ἀπαντήσει στὴ νυχτερινή μου ἀγωνία.
 Μαθρα μαλλιὰ ἕνα χέρι στὰ μαλλιὰ μου
 Ρίχνει στὸ πάτωμα τὴν πανοπλία μου
 Θὰ σε νικήσω ἔρθια!
 Τὰ ρούχα σου ξεγλιστράνε με δυσκολία, κολλᾶνε·

Πάνω στο κορμί σου ἔρχονται καὶ κάθονται
Τὰ δάκρυα τοῦ Νοτιά
Γίνονται δικά σου δάκρυα
Κυλᾶνε πάνω στὰ στήθια σου
Μαζεύονται γύρω ἀπ' τὶς ρῶγες σου
Καὶ στάζουν ἕνα - ἕνα.
Ἄστράφτει, σκοτεινιάζει
Ἐνα φῶς λάμπει μὲς στὸ δωμάτιο
Μιὰ φωτιά ἐκεῖ ποὺ ἐγίνονται τὰ πόδια σου
Ἡ φλόγα τῆς μου ματώνει τὰ μάτια.
Βροντάει
Τ' ἄστρα κυλᾶνε, πέφτουν ἀνάμεσά μας
Προσπαθοῦν νὰ μᾶς χωρίσουν
Διώνουν.
Ἐνα καυτό ποτάμι ἀνεβαίνει τὰ κορμιά μας
Καὶ μπαίνει στὰ μάτια σου
Τὰ κλείνεις
Γέρνεις πίσω
«Θά ἔβρξει» ψιθυρίζεις
Χτύπα!

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ

Μόνος
Πλάι στὸν ἀνεμοδείχτη
Σὲ περιμένω.

Ἡ γῆ ἔσπασε τὴν ἄσφαλο κι ἐπρόβαλε γυμνὴ
Τὰ δέντρα σκάθουν μὲ τὰ νύχια τους τὸ χῶμα
Ψηλῶσαν τὰ φυτὰ καὶ στρέφουν κατακεῖ ποὺ ἴσως φανεῖ
Τὸ πρόσωπό σου.
Ἄχνος ἢ ἀνάσα τῆς θάλασσας ὑψώνει μιὰ μεγάλη στήλη
Ποὺ τρέμει καθὼς φαντάζεται τὸ ἀγγιγιά σου.
Καὶ τὸ φεγγάρι ἀκούμπησε πάνω σ' ἕνα κορφοβούνι προσιμένοντας
Τὰ ὄνειρα ποὺ θά ἔφερνες μαζί σου.
«Θά ῥθει»
Μᾶς τραγοῦδᾷ πεθαίνοντας ἕνας μικρὸς σκορπιὸς
Ποὺ ἔχει τρυπήσει μὲ τὴν οὐρά του τὴν ἀτιμοσφαῖρα
«Θά ῥθει»
Ὅμως δὲ θά ἔχει στὰ μάτια του λειψιμιές
Δὲ θά κρατᾷ στὰ χέρια του τρυγόνια
Κι οἱ φίδες στὸ μέτωπό του
Θά ῥναι ξερές.

Τὰ ποτάμια κοιμήθησαν μὲ τὶς ἀκτὲς στὴν ἀγκαλιά τους
Οἱ βράχοι ρίξαν ἀγκυρά
Τὰ βλέφαρα τῶν φάρων ἀνοιγοκλείνουνε βαριά
Κουράστηκαν νὰ χτυπάνε τὶς ἀχτίδες τῶν ματιῶν τους
Παύουν ἐξαντλημένα.

Οἱ τελευταῖες ἀνταύγειες μίλησαν
Στὰ πρόσωπα τῶν γυναικῶν ποὺ περιμένουνε
Τὸ θαῦμα.

Οἱ γοργόνες τῶν καρδιῶν τεντώνουν τὰ στήθια τους
Πιέφτουν ἀστέρια προσευχὲς στὶς ρεματιὲς ποὺ φέγγουν
Σὰν τὸ χαμόγελο τῶν ἐραστῶν.

Μακριὰ μέσα σὲ δόξα βαδίζει ὁ οὐρανὸς
— "Ἐνα ρίγος ἔτρεξε πάνω στὰ θάμνα —
Δυὸ σύννεφα πλησιάζουν κρατώντας ἀπ' τὰ χέρια τὸν κεραυνὸ
Δισταχτικό, γειμάτο ἴλιγγο
Καθὼς οἱ ἀνεμόμυλοι μάζεψαν τὰ φτερά τους
Κι ἔδειξαν τὰ γυμνά τους μέλη.

Τ' ἀλέτρι τῆς σιωπῆς ὀργώνει τ' αὐτιά μας.

Δυὸ σπίθες ἔρχονται καταπάνω μου
Ζυγώνουν τὸ πρόσωπό μου
Τοῦ μαχαιρώνουν τὰ μάγουλα.
Τὸ αἷμα γλιστρά, ξεδιπλώνεται
Σπέρνοντας πάνω στὰ χεῖλια μου
Τὸν ἀνθισμένο κάκτο τῆς ἡδονῆς του.

Δὲν ἔχω πιά καιρὸ

"Ὅσο κι ἂν ἐκαρτέρησα τὸ λίκνισμα τῆς νύχτας
Τῆ μελαχρινῆ περπατησιά της
Δὲν ἔχω πιά καιρὸ νὰ κόψω τὴν καρδιά μου.

ΩΔΗ ΣΤΟΥΣ ΤΣΑΚΙΣΜΕΝΟΥΣ ΠΕΛΑΡΓΟΥΣ

I

Πάρτε αὐτὰ τὰ κεριά. Δὲν τὰ μπορῶ.
Ἔχουν ἀνάψει μὲ τὶς ἀχτίδες τῶν ματιῶν μου
Κι αὐτὴ ἡ ἀράχνη ποὺ κεντάει μ' ἐπιμονή
Πάνω στὸ στήθος μου τὴ θλίψη.
Τὰ σπίθια φόρεσαν τὴ μάσκα τῶν καρδιῶν

Τ' ἄστρα ἀνασαίνουνε βαθιὰ τὸ ἄρωμα τῶν κήπων
Τὰ δέντρα σωπαίνουν
Κι οἱ ρόδες τοῦ ἀμιαξιοῦ κόψαν στὰ δύο
Τὴν πορεία τῆς νύχτας.
«Ἀγάπησα τὸν οὐρανὸ» μοῦ εἶχες πεῖ
Πλάι στὴ γούρνα μὲ τὰ ὑδάτινα μάτια σου προσηλωμένα
Στὸν κύκλο τῶν σακισιμένων πελαργῶν.
Στὸν ἀντικρυνὸ λόφο γεννιέται ἀδιάκοπα ἓνα κάστρο
Καὶ στὴν πλώρη του ἀνεμοδείχτης τοῦ πόθου
Μιὰ γυναίκα κρατώντας ἓνα μικρὸ θεό.

Φωνὴ τοῦ πελάγου
Ἐτρόμητη, βαθιὰ
Σ' ἄκουσα βουβός!
Κι ἔπαιξα σκάκι μὲ τοὺς γλάρους
Πάνω στὸ σύννεφο πού μιμήθηκε τὸ πρόσωπό σου
Κερδίζοντας λίγες στιγμὲς ἐλευθερίας.

Ποιὸς ἀγκυλώθηκε πίσω ἀπ' τὴν ἄγρια μουριά
Κι ἔβαφε τὸν οὐρανὸ;
Μὴ τὸν μετατοπίζεις τὸν ἄσπρο βασιλιά σου
Στὴν καρδιά του γεννήθηκ' ἓν' ἀηδόνι.

II

Ἡ πορεία χάραξε πάνω στὸ πρόσωπό σου
Τὸν ἄγονο κύκλο τῆς
Κι ἐσὺ μαλώνεις τὴν πληγὴ σου
Καὶ τὴν κοιλιὰ τοῦ ἀλόγου σου πού μάτωσε.
Στὰ σπιρουνία οἱ ἐλπίδες πεθαίνουν.

«Δὲν τοὺς βλέπω» ἔλεγες «δὲν τοὺς βλέπω»
Στὰ μάτια σου ταξιδεύουν καράβια γεμάτα λαθρεμπόριο
«Δὲν ἔχω στίτι μου τὸ σύννεφο δὲν ἔχω προσκεφάλι τὸν ἀγέρα
Ποῦ εἶναι τὸ φανάρι τοῦ μυαλοῦ μου;
Ποῦ εἶναι τὸ κορίτσι μου;
Θέλω νὰ μείνω στὴ χώρα μου».

Χώρα ἀναμάρτητη
Μὲ τ' ἄγονα δέντρα μὲ τίς μυλόπετρες
Ποῦ δολοφόνησαν τ' ἀδέρφια μου
Αὐτὴ ἢ σταγόνα
Ποῦ πῆρα ἀπὸ τὰ χεῖλια τοῦ πνιγμένου
Θὰ πλύνει τὸ πρόσωπό σου

Στενό κελί
Μέ τὰ μεγάλα πέτρινα ντουβάρια
Μέ τὸ ἀδιάντροπο καθρέφτισμα τῶν ἴδιων κάμπων
Λυτὸ τὸ μαχαίρι
Ποῦ ἔφτιαξα ἀπὸ τὸ δάκρυ ἑνὸς θράχου
Θά σοῦ χαρίσει τὴ λάμπη τῆς θάλασσας.

Ἔφορε τῆς ζωῆς μας
Μέ τὴ μεγάλη ἄσπρη περικεφαλαία
Μέ τὸ σιδερένιο στήθος
Λυτὸ τὸ σπαθί
Ποῦ ἔφτιαξα ἀπὸ τὴν κόψη τῶν ποταμιῶν
Θά σοῦ γνωρίσει τὴ νοσταλγία.

«Δὲν τοὺς βλέπω» ἔλεγε «δὲν τοὺς βλέπω»
Καὶ στὴν ἀγάπη σου δὲν μπορεῖ νὰ ριζώσει
Οὔτε μιὰ μικρὴ παπαρούνα.

III

Τὰ σύννεφα ἀναβάλλουν τὴν ἐξηγήση
Ποῦ περιμένουμε ἀπὸ καιρὸ
Μαζεμένοι στὰ σύνορα αὐτῆς τῆς χώρας
Μᾶς εἶπαν «ὅταν θὰ πετάξουν, ὅταν θὰ πετάξουν».
Ἄ πόνος μας στέγνωσε
Τὸ δάκρυ χάραξε μιὰ βαθιὰ χαραγματιὰ
Καθὼς κύλησε ἀμέριμνο ταξιδεύοντας
Κατὰ τὸ μεγάλο ποτάμι.
Τὰ χέρια μας ὀλοέν' ἀλλάζουν πρόσωπο
Πάνω στὸ φλοιὸ τους περπατοῦν οἱ ἀναμνήσεις
Πουλιὰ μέ πολύχρωμα ράμφη ὀργώνουν τὰ μάτια μας
Στὸ ἀπέναντι δέντρο μιὰ μικρὴ πεταλούδα
Τυραννεῖ τὴν ψυχὴ μας.
Ἐπιμονὴ λέγαμε κοιτάζοντας τὸν οὐρανό.
Τὰ πόδια μας σιγὰ - σιγὰ βουλιάζουν
Τὰ δάχτυλά τους ἔγιναν ρίζες
Οἱ φλέβες μας σαλεύουν
Κατεβαίνουν ἀπὸ πάνω μας
Μέ φιδίσιους ἐλιγμούς
Ἡ γῆ ἔγινε μαλακιά
Τὸ κορμί μας σκληραίνει
Ἔνας βοσκὸς χάραξε στὸ στήθος μου τ' ὄνομά του
Τὰ σύννεφα ἀναβάλλουν τὴν ἐξηγήση
«Ὅταν πετάξουν κατὰ δῶ» ἔλεγαν «ὅταν πετάξουν κατὰ δῶ».

IV

Κρατώντας στο δεξι χέρι τον καθρέφτη τῆς ζωῆς μου
 Και στ' ἄλλο τὸ κρανίο τῆς Μέδουσας
 Βυθίζομαι στὸ γαλήνιο τοῦτο πέλαγος
 Μάντης.

Πλησιάζω τὸν ἥλιο στὰ μάτια μου σκοτάδι.
 Φοβέρισα τὴν ἀθανασία
 Κόβοντας μ' ἓνα μυτερὸ λιθάρι τ' ὄνειρό σου
 Κι θμῶς ἀγαποῦσα.

Καιροὶ ζωγραφισμένοι πάνω στὸ δέριμα
 Τῶν τσακισμένων πελαργῶν
 Φύκια δεμένα στὸ πεπρωμένο τῶν δελφινῶν
 Θεοὶ δίγλωμοι
 Κορμὶ φιδίσιο τῆς θάλασσας
 Φρουρὲ τῆς γαλήνης
 Ἰσορροπία τοῦ κόσμου
 Ποῦ εἶναι τὸ παιδί σας;

Ἐκοφα πάνω στὸν ἀφρὸ μιὰ μικρὴ ἀνεμῶνα
 Τρικυμία τοῦ κόσμου.

ΣΟΡΟΚΟ - ΛΕΒΑΝΤΕ

Δὲν ἦτανε ζήτημα τοῦ λιμανιοῦ
 Τῆς ἀποβάθρας ἢ τῆς σκάλας καὶ τῶν γερανῶν
 Ἦτανε ζήτημα προσωπικὸ τῆς θάλασσας
 Ὅταν τὰ σύννεφα χειμῶνα καιρὸ κατεβαίνουν
 Δέρονται στὰ ξάρτια μελανιασμένα.
 Ὅταν τὸ δέριμα τοῦ λιμανιοῦ ριγεῖ
 Ἀκούγοντάς την ἀπὸ μακριά, πίσω ἀπὸ τὸν κάδο
 Νὰ σπαράξει καὶ νὰ ἐρωτεύεται.
 Ὅταν οἱ μπάρες μὲ πληγωμένο πρόσωπο
 Ἀπὸ τίς ἀστραπές, ἔρχονται νὰ φιλήσουν
 Τὸ μέτωπο τοῦ Ὑμηττοῦ.

Κι ἦτανε ζήτημα προσωπικὸ δικό μου
 Ἦ νύχτα.

19 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Εἰς μνήμην Ἀποστόλου Λίκου

Ὅπως κι ἂν σκοτωθεῖς
Ἀπ' τὴν καρδιά εἶτε ἀπ' τὰ μάτια λιονταριοῦ
Εἶτε ἀπ' τὶς λόγγες εἶτε ἀπ' τὰ δόντια μηχανῆς
Ὅπως κι ἂν σκοτωθεῖς
Χόρτα κι ἄγρια λουλούδια τὴν ἀνοιξη

Κι ἂν εἶναι χρόνια εὐημερίας
Οἱ ἄνθρωποι θὰ χτίσουν πολυκατοικίες
Χιλιάδες παιδικές φωνές, χαρταετοί
Τὴν Κυριακὴ μὴν ἐκδρομὴ ὡς τὰ νταμάρια

Κι ἂν εἶναι χρόνια χαλασιοῦ
Ἀντίσκηνα καὶ σίδερα καὶ αἷμα

Ὅμως ἐσύ δὲ θὰ ᾄσαι πιά ἐκεῖ
Εἶχες ἓνα σῶμα δυνατὸ
Γεμάτο τρυφερὴ φωτιά κι ἐλπίδες
Ὅμως δὲ θὰ ᾄσαι πιά ἐκεῖ

Καεῖς δὲν ξέρει
Κι ἕσως ἐσύ ὁ ἴδιος νὰ ᾄχαις ξεχάσει.

ΣΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ

Τὸν καημὸ μου τὸν ἐταξίδεψα
Ψηλὰ τὸν πῆγα στὰ βουγά
Τὰ ὄρνια ἐκραξα νὰ τὸν σπαράξουν
Καὶ χαμηλὰ στὴν ἀμμιουδιά τοῦ χαμογέλασα
Στ' ἀκρωτήρι πάνω στὰ βράχια τοῦ νοτιᾶ
Μαζὶ τοῦ ἐκλαῖψα
Κι ἔκανα χάντρες κρύσταλλο τὰ δάκρυα κοιμπολόι
Μὲς στὸν καθρέφτη τους νὰ δῶ τὸ χρῶμα τοῦ Θεοῦ
Σὰν ξαναβγεῖ ὁ ἥλιος.
Τὸν καημὸ μου τὸν ἐταξίδεψα
Στὸν Ὀλυμπο καὶ στὸν Ταύγετο
Τράγος βαρβάτος ἔγινε πού τοῦ πετάξαν τὴ θηλειὰ
Κι ἕστερα σκύλος κωνηγιάρης πού τὸν ταΐσανε τὴ φόλα
Ὅρτύκι φοβισμένο ἔγινε τουφεκισμένο

Και ξανά τρυγόνι ζευγαρωμένο πού πέταξε ψηλά
Και πέταλο του καλπασμιού πού ξμεινε στο δρόμο
Μές στο θυμάρι μ' άγέρα μυρωμένο πλάι στίς όχιές
Και ξάφνου ρόδο έγινε πού έπεσε
Με τή στερνή πνοή τής άγιας Μάνας μου.

ΠΕΝΘΟΣ

Τό σεμνό άγκάθι με τό μαβί λουλούδι
Τροφή τών ταπεινών
Με τ' άστρα γά πέφτουν επάνω τους
Οί τζάρες του λαδιού και ή γαλήνη
Τών νησιών μες στήν καρδιά μας
Ό μικρός γενειοφόρος άνεμος
Ό μεταμεισονύκτιος.

Η άγρια ύπομονή τών θυσάνων
Τής νοσταλγίας πλημμυρίδα
Όταν οι άνεμοι αλέθουνε τό στάρι
Με τίς φωνές τών γυναικών πάνω απ' τά δώματα
Πετάγματα πουλιών όρεσιβίων
Κοντά στή θάλασσα.

Όλα υπάρχουν έν ήμιν
Κι ή άμπολή του αίματος επιούσιος άρτος.

Ω Μητέρα μου
Φυτεμένη στή ρίζα τής αυλής
Όνειρα θαυμάτων
Οί πιπεριές πού ένώγουν τά δάχτυλα
Πριν χωριστούνε οι άρμιοί
Πριν κλείσει τών ματιών ή μικρή καγκελόπορτα

Κι ό νέο άγόρι
Έρμαιο τών παθών
Μουσκεμένο ως τό κόκαλο με θλίψη
Με τά λουλούδια του έβενου
Μπηγμένα στή φλέβα του λαϊμού σου
Τήν παπαρούνα του μυαλού σου
Άνοιγμένη σε μέλισσα θανάτου.

ΑΠΟΒΡΟΧΙ

"Ίσως νὰ ἔχουν νοσταλγία οἱ ἄμορφοι ἄγροί
Τῆ νοσταλγία τῶν δασῶν στὸν οὐρανὸ
Φωνὴ τοῦ πετεινοῦ μαχαιρωμένη
Τὸ μεγάλο κόκκινο λειρὶ τοῦ Θεοῦ
Ἡ μορφὴ τοῦ πατέρα κατεργασμένο ἀσήμι
Τοῦ αὐγερινοῦ.

Τὰ κούμαρα μὲ τ' ἀποβρόχι σαλιγκάρια
Τὰ μονοπάτια σὰν ἐρωτικὴ γραμμὴ
Οἱ ἀετοὶ μὲς στὴν καρδιά μου
Χαρταετοὶ στὴ λίγη αὐλὴ

Οἱ ξασπρισμένοι στύλοι τὰ λελέκια
Τὰ τεγτωμένα σύρματα ὄχιές
Σφυρίζουν μέσα οἱ φωνές
Παίξει σκοινάκι ὁ χειμῶνας καὶ γελαῖ
Κρύσταλλο χιόνι

Σκαλώνει τ' ὄνειρο μὲ τὴν ὄρμη
Τὴν ἀνοιξὴ ἀνεβαίνουν τὰ μαμούνια
Ἡ πέτρα θρῆκε τὸ σημάδι
Σκάγια π' ἀνοίξαν οἰμωγὴ
Τρυγόνια πλοηγοὶ τοῦ ἔρωτα
Κι ἀμπελουργοί.

"Ἄσπρο φουστάνι κοριττοῦ στοῦ σκοῦρο αὐτοκίνητο
Γυρίζοντας κατὰ τὴ δύση μ' ἐνωμένα δάχτυλα
"Ὅταν κατέβηκε τ' ἀεροπλάνο σὰν ψυχὴ
Δῶρα γυαλιστερά τὰ δαχτυλίδια τ' οὐρανοῦ
Τὸ θέρος τῆς ἀγάπης ἢ δασκανία τοῦ θανάτου.

ΕΥΧΗ

"Ὅποιος ἔχει ἀγάπη στὴν καρδιά
Κι ὁ παντοκράτωρ πόνος ἔθρεψε
Σὰν ἔλατο μὲ τὴν κορφὴ τ' ἀστέρια σείει
Τ' ἀγρίμι ἀποκομιρίζει στὰ ριζὰ
Τῆς λυγερῆς φυχῆς του

Ἐρημιος μὲ τῶν ἀθῶων τὰ θήματα
Τῆ μακρινῆ πατρίδα τῶν σπλάγχων
Ὁ ἔραστής τοῦ βασιλείματος καὶ τῶν ὀνείρων
Ποῦ τεμαχίστηκε στὸ δεῖπνο τῶν Καιρῶν

Ὁ μονογενὴς ὁ ἀνεμπόδιστος τῆς μοίρας
Στὴν τέφρα τῆς δόξας κυλίστηκε
Στὸ νέφος ἀναφε τῆς ψυχῆς του τὰ φρύγανα
Καὶ στὸν μονήρη βράχο τῶν θαυμάτων ἀναστήθηκε.

Παγὰ λαλέουσα στὸ θρόισμα τοῦ ὕφους
Τὴν μυλόπετρα πῦρ κάτω κινώντας
Ποῦ πρώτη τὸ σῆμα γείνεται.

Ἄγριος κι ἀδύνατος ὁ μετανάστης τῶν παθῶν
Μὲ μάτι ἀλόγου ξαφνιασμένου
Τὸ μέταλλο τοῦ Ἄδη λιώνει
Καὶ τὴν ὀπώρα ξεφλουδίζει τῶν θεῶν.

Ἄπ' τὴν καμῆρα τοῦ μύλου ἐκπηδᾷ
Οὐράνιο τόξο
Καὶ πάλι σμίγουν οἱ σταγόνες
Στὸ λίκνο τῆς ὀριμῆς τὸ εὐλαμπές τους πάθος.

Τὸ σπέρμα φέρνει τὴ λαλιὰ τῆς προσευχῆς
Φωνὴ τοῦ πετεινοῦ μπρὸς στὸ μαχαίρι
Ἄθάνατη τοῦ πελάγου ἡ βοή
Ἡ χόβολη ἀργὰ στὰ μάτια γνέφει.

Σὲ κορφοῦλα τῆς θάλασσας κόμβος ἀνέμων
Ἡ Ἑφταμάρτυρος τὴν οἰμωγὴν κατασιγάζει
Καὶ στὸ μικρὸ καντήλι τῆς προστοιμάζει
Τὸν ἥρωα τοῦ Φωτός.

ΝΙΚΟΣ Γ. ΣΤΑΦΥΛΟΠΑΤΗΣ

Γεννήθηκε στον Άρτεμιώνα το 1920. Ο πατέρας του Γεώργιος Σταφυλοπάτης, ήταν ένας από τους φημισμένους Σιφνιούς αρχιμαγείρους της παλιάς εποχής, με αληθινό πάθος για τη Σίφνο, που την υπηρέτησε και σαν Πρόεδρος της Κοινότητας Άρτεμιώνα (1925 - 1928). Στενός συγγενής του ήταν ο Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Γερόθεος ο Β΄ Σταφυλοπάτης (1798 - 1858).

Η μητέρα του Αικατερίνη (το γένος Γεωργ. Πατριαρχοπούλου) ήταν Σιφνιά της Πόλης, απόφοιτος του Ζαπτείου Παρθεναγωγείου.

Μετά τις ἐγκύκλιες σπουδές του στή Σίφνο και στήν Ἀθήνα, ἀφοσιώθηκε στή δημοσιογραφία και στήν τέχνη τοῦ λόγου. Ἐργάστηκε ἐπί πολλά χρόνια σά διορθωτής ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων και λογοτεχνικῶν κειμένων σέ ἐκδοτικούς οἴκους και τυπογραφεία και σαν ἐπιμελητής ὕλης σέ περιοδικά και ἐφημερίδες.

Μεγάλο μέρος τῆς πνευματικῆς του δραστηριότητας τὸ ἀφιέρωσε ἀπὸ τὸ 1947, στήν ἐκδοση τῆς ἐφημερίδας «Σιφναϊκά Νέα», τῆς Ἀδελφότητος Σιφνίων «ὁ Ἅγ. Συμεών». Ὡς μέλος πρώτα τῆς Συντακτικῆς τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς ὑπεύθυνος τῆς ἐκδοσης ὕστερα, και ὡς διευθυντής τῆς ἐφημερίδας ὡς τὸ Δεκέμβρη τοῦ 1964. Τὸ 1965 ἐξέδωσε τὴν ἐφημερίδα «Σιφναϊκὴ Φωνή», τὴν ὁποία και διευθύνει μέχρι σήμερα (1984).

Στὰ Γράμματα παρουσιάστηκε πολὺ νωρὶς, με ποιήματα ἀπὸ τὴ «Διάπλαση τῶν Παίδων» και τὸ «Μπουκέτο» και με ποιήματα και πεζὰ ἀπὸ τὴ «Σίφνο», τὴν παλιά ἐφημερίδα τοῦ νησιοῦ του.

Τὸ 1955 παρουσίασε τὴν πρώτη ποιητικὴ του συλλογὴ με τὸν τίτλο «Ὀστρια», τὸ 1964 τὴ «Θαλασσινὴ Συμφωνία», τὸ 1980 τὰ «Ποιήματα» (ἐκλογὴ 1940 - 1980) και τὸ 1984 τὴν «Ἀνθολογία Σιφνίων Ποιητῶν». Ἀσχολήθηκε παράλληλα, με τὴ λαογραφία τοῦ νησιοῦ του και ἔχει συγκεντρώσει ἀξιόλογο ὕλικὸ σ' ἓνα πολυσέλιδο τόμο με τὸν τίτλο «Τ' ἀποκρίματα τραγούδια τῆς παλιάς Σίφνου». Ἐχει ἐπίσης γιὰ ἐκδοση μιὰ σειρά ἄρθρα και σημειώματα με τὸ γενικὸ τίτλο «Μορφές και θέματα τῆς Σίφνου».

Δημοσίευσε ποιήματα και πεζά στα γνωστότερα λογοτεχνικά περιοδικά και σε εφημερίδες της Ἀθήνας και τῶν ἐπαρχιῶν και ἔχει συμπεριληφθεῖ σε πολλές ἀνθολογίες και ἐγκυκλοπαίδειες τῆς Νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Ποιήματά του ἔχουν μεταφραστεῖ στα γαλλικά και στα ἀγγλικά.

Εἶναι μέλος και διοικητικὸς σύμβουλος τῆς «Ἐταιρίας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν». Διετέλεσε ἐπίσης μέλος τοῦ Δ.Σ. τοῦ «Συνδέσμου Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν» ἐπὶ δεκαετία και πλέον και ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ τὴ σύνταξη και ἐκδοση τοῦ ἐπίσημου «Δελτίου» τοῦ Συνδέσμου.

Συμμετεῖχε στὴν τριμελὴ ἀντιπροσωπεῖα τῶν «Συνεργαζομένων Λογοτεχνικῶν Σωματείων», πού με πρόσκληση τῆς «Ἐνώσης Σοβιετικῶν Συγγραφέων» ἐπισκέφθηκε τὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση, τὸ Σεπτέμβρη τοῦ 1981, γιὰ τὴ σύμφιξη τῶν φιλικῶν σχέσεων με τοὺς Σοβιετικὸς λογοτέχνες και τὴν ὑπογραφή συμφωνίας πνευματικῶν ἀνταλλαγῶν μεταξύ τῶν δύο χωρῶν.

Εἶναι ἐπίσης μέλος τῆς «Ἐταιρίας Γραμμάτων και Τεχνῶν τοῦ Πειραιᾶ», τῆς «Ἐταιρίας Μελετῶν τοῦ Αἰγαίου», τῆς Πανελληνίας Πολιτιστικῆς Κίνησης», τῆς «Ἐπιτροπῆς Εἰρήνης διανοουμένων και καλλιτεχνῶν», τῆς «Ἐνώσης Ἰδιοκτητῶν Περιοδικοῦ Τύπου» και ἰδρυτικὸ μέλος τῆς πρώτης Ἐταιρίας Κυκλαδικῶν Μελετῶν (1952) και τῆς Ἐνώσης Ἰδιοκτητῶν Ἐφημερίδων Πειραιῶς και Νήσου (1957). Διετέλεσε ἐπίσης Ἀντιπρόεδρος, Γεν. Γραμματέας και Κοσμητορας τῆς Ἀδελφότητος Σιφνίων «Ὁ Ἄγιος Συμεών». Συμμετεῖχε στὴ διοργάνωση φιλολογικῶν μνημοσύνων στὸν «Παρνασσὸ» τῶν Σιφνιῶν διανοουμένων Ι. Γρυπάρη, Ἀπ. Μακράκη και Ἀρ. Προβελέγγιου (1947, 1952 και 1953) και στὴν πραγματοποίηση προσκυνήματος με ἐντειχισμὸ ἀναμνηστικῶν πλακῶν στα σπῆτια τῶν ποιητῶν στὴ Σίφνο ἀπὸ τὴν Ἐταιρία Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν (1959).

Με πρόταση και πρωτοβουλία του και με τὴ συνεργασία τοῦ συμπατριώτη του Νίκου Βασιλάκη, ἰδρύθηκε τὸ 1949 ἡ «Βιβλιοθήκη Σίφνου», ἀπὸ τὴ «Φιλόπτωχο (τότε) Ἀδελφότητα Σιφνίων Κυριῶν» και στεγάσθηκε στὴν Κοινότητα Ἀπολλωνίας.

Ἐπίσης, με πρόταση και πρωτοβουλία του και με τὴ συνεργασία τοῦ Σιφνιοῦ συγγραφέα Γιώργου Ε. Μαντζουράνη, ἔγινε τὸ 1964 στὴν Ἀπολλωνία, ἡ πρωτομὴ τοῦ ποιητῆ Κλεάνθη Τριαντάφυλλου - Ραμπαγᾶ, ἀπὸ τὴν Ἀδελφότητα «Ὁ Ἄγ. Συμεών», με συνεισφορά τῶν Σιφνιῶν τῆς Ἀθήνας και ὀργανώθηκε μεγάλη ἐκδήλωση στὸν «Παρνασσὸ» γιὰ τὰ 75 χρόνια ἀπ' τὸ θάνατό του και ἐπίσκεψη στὶς φυλακὲς τῆς Ἀμφισσας ὅπου ὁ Ραμπαγᾶς εἶχε φυλακιστεῖ.

ΣΙΦΝΟΣ

Γεννήθηκα σ' ένα τόπο που δέν έχει σύνορα...
Μιά γαλάζια χαρά ξεκινάει απ' τὰ μάτια μας
καί δέν τελειώνει πουθενά.

Γεννήθηκα μιάν αυγή μπρός στά μάτια τῆς θάλασσας.
Πρίν δῶ τή Μάνα μου εἶδα τόν Ἥλιο,
πρίν δῶ τόν Ἥλιο εἶδα τή Θάλασσα.
"Ἄν ἀνοίξεις τήν καρδιά μου
θ' ἀκούσεις μέσα μου τὸ τραγούδι της.
"Ἄν μὲ κοιτάξεις στά μάτια
θὰ δεῖς νά περνάει μεσοπέλαγα
ἡ ἀδερφή τοῦ Μεγαλέξαντρου.

Γεννήθηκα μιάν αυγήν απ' τήν ἄχνα τῆς θάλασσας.
Σ' ένα σιαράγδινο σπήλιο
πασπαλισμένο μέ λέπια δελφινῶν,
παμμένο μέ τούς πέπλους τοῦ μαίστρου
πρωτάκουσα τή φωνή της καί τή γνώρισα.
Ἐρχόταν ἀπαλά καί μέ νανούριζεν,
αἰῶνες πρίν,
ὅταν ἀκόμα ταξίδευα χωρίς ὄνομα
μέσα στίς φλέβες τῶν προγόνων μου.

(Θά κοιματιάσω στό βράχο
μιὰ χρυσήν ἠλιαχτίδα
καί θά στολίσω τήν ἱστορία μου
μέ κατακόκκινους ἥλιους
καί μ' ἀχιβάδες γιομάτες
τραγουδιστὸ νερό...).

Γεννήθηκα μιάν αυγή μέσ' στὸν κόρφο τῆς θάλασσας.
Ἄπ' τοῦ πελάγου τήν ἄπλα
ξεκίνησαν οἱ ἄνεμοι
κι ἤρθαν μέ διπλωμένα τὰ φτερά
γιά νά μὲ χαιρετήσουν.
Τὸ Μαϊστράλι κι ὁ Γαρμπής,
ὁ Γρέγος κι ὁ Λεβάντες
καί πίσω τους ἡ Ὅστρια
μ' ὀγρὰ τὰ ὠραῖα της μάτια.

Κι ἦρθαν καὶ μὲ στολίσανε
μὲ κρινανθοὺς καὶ φύκια
καὶ μὲ χιονάτα πούπουλα ἀπ' τὴς φωλιές τῶν γλάρων.
Ἦρθε καὶ μιά νεράϊδα,
ἀφρονεραϊδοπούλα,
μὲ πέπλο σὰν τὴν ἀνοιξή
καὶ μάτια σὰν τὴν πούλια
καὶ μὲ φιλιὰ μὲ ξύπνησε ἀπὸ τὸν πρῶτο μου ὕπνο.

Γεννήθηκα μὴν αὐγὴ μπρὸς στὰ μάτια τῆς θάλασσας.
Ἔνα ζεστὸ μεσημέρι
πρωτογνωρίστηκα μὲ τὸν ἄνθρωπο.
Πάνω στὸ κύμα πού τραγουδοῦσε
τὰ δλέμματά μας συναντήθηκαν,
γυμνές χωρὶς στολίδια
γνωρίσαμε τὴς καρδιές μας.

Δὲ μίλησε κανεὶς,
δὲν εἶπαμε τίποτα,
νιώσαμε μόνο πὼς εἴμαστε ἀδελφοὶ
καὶ φιληθήκαμε.
Ἔστερα, γονατίσαμε στὴν ἀμμουδιά,
κάτω ἀπ' τ' ἀμίλητα βουνὰ μὲ τὴς νεράϊδες
πού μᾶς κοιτάζαν ἀπορημένες,
οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου,
οἱ πρῶτοι θεοὶ
καὶ δώσαμε τὸν ὄρκο τῆς θάλασσας.

Πρὶν νὰ γνωρίσω τὸν Ἥλιο
ἔγνωσα τὴ ματιά του στὴν καρδιά μου,
πρὶν νὰ φιλήσω τὸν ἀδερφό μου
δρόσιμα τὰ χεῖλη μου
στὸ γαλάζιο νερό.

ΩΔΗ ΣΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ

(ἀπόσπασμα)

Ἄλλες οἱ μέρες στὴ θάλασσα μοιάζουν ἀδερφές.
Μὰ ἐγὼ τὴ ζωὴ μου τὴν ἐμπιστεύτηκα στὸν Ἀπρίλη
καὶ στῶν ἀφρῶν τὴν ἀτελεύτητη ἐναλλαγή
ἀπλωσα τὰ σύνορα τῆς καρδιάς μου.

Δὲν ἔχει μυστικά γιὰ μᾶς ἡ νύχτα ἐτούτη,
γλυκειά Γυναίκα πού μὲ κοιτᾷς
μὲ τὰ μεγάλα φωτεινά σου μάτια
καὶ ξετυλίγεις γύρω μου σὲ χρυσορόδινη σειρὰ
τ' ὄνειρο ποῦξῃσα παιδί κι ὡς στὰ στερνὰ μὲ θρέφει.

Ἐκεῖ στ' ἀκροπερίγιολο γυρίζει ὁ νοῦς μου ναυαγός.
Γύρω στὸ φῶς, μέσα στὸ φῶς,
μὲ τὴν καρδιά κροντήρι ξεχειλον
ἀπ' τοὺς καημοὺς τοῦ κόσμου ἐτούτου.

Καίνε τὰ χεῖλια μου, διψῶ,
τὴ δίψα ἀλάλητου παιδιοῦ
πού λαχταράει μπρὸς στὴ θηλή τὸ θεῖο τὸ γάλα.

Κι ὡς μοῦ μιλεῖς καὶ μὲ καλεῖς,
τραγούδι γίνομαι κι ἀχὸς
καὶ μᾶς ζωῆς ἀλλοτινῆς πνεῦμα λευκὸ κι ὠραῖο:
ΘΑΛΑΣΣΑ, Μάνα, Θάλασσά μας,
ζεστή ὀλογάλαξη παρουσία,
χάδι πραύτητας ἀνάλαφρο,
δρόσο αὐγινή, κρουστάλλινη
στὴν ἀπαλάμη τοῦ Θεοῦ.

.....

Η ΔΥΝΑΜΗ ΜΟΥ

Εἶσαι, τὸ ξέρω, τόσο δυνατὸς
καὶ θᾶναι δύσκολο πολὺ γὰ σὲ νικήσω,
ἐσὺ ἀρματωμένος ἀητὸς
κι ἐγὼ μικρὸ πουλάκι πελαγίσο.

Π' οὔτε τὰ νύχια νοιάστηκα ποτὲς
πάνω στὰ βράχια τῆς κακίας γὰ τροχίσω,
εἶμαι φτιαγμένος ὅπως ὅλοι οἱ ποιητὲς
κι ὅπλα δὲν ξέρω γὰ κρατήσω.

Μὰ δὲ φοβοῦμαι. Μέσα στὴ φωτιά
ἢ σκέψη μου, πυρίμαχο λαγήνι,
ὀλόδροση μιὰ πίστη θὰ βαστᾷ.
Κι ἡ δύναμή σου θρύψαλα θὰ γίνει.

ΣΤΟ ΦΟΙΝΙΚΑ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Ἐρατο δέντρο, ἀθάνατο, πού ὀρθώνεις
τὸ γέρικο κορμί σου πρὸς τὰ ὕψη,
κανεῖς δὲ θά μπορέσει γὰ σοῦ κρύψει
τὸν ἥλιο πού ἔτσι ὀλόρθο καμαρώνεις.

(Ψυχὴ, θαρρεῖς, ἀγνή, λευτερωμένη
ἀπ' τὰ μικρὰ τοῦ κόσμου κι ἀπ' τὰ μίση,
στὸ φῶς πού τὴν καλεῖ ν' ἀκολουθήσει
ὁρόμον ἀνοίγει κι ὄλο κι ἀνεβαίνει).

Περνοῦν τὰ κάλλη γύρω σου και πᾶνε
— πουλιὰ περαστικά πρὸς τὴν ἀφάνεια —
κι ἂν οἱ ἀνέμοι ἄγρια σὲ χτυπᾶνε
δὲ σκύβεις, μὰ τραβάς μὲ περηφάνεια.

Σύμβολο τῆς ἀλήθειας κι ὁδηγός μας
στέκεις ὀλόρθο κι οἱ γενιές περνᾶνε.
Ἔνα τὸ μὴνυμά σου πάντα θάγαι:
Ἔλο ψηλότερα κι ὁ δρόμος ὁ δικός μας.

ΜΑ·Τ·ΣΤΡΑΛΙ

Ἄγέρι μου θαλασσινό, πού σὺν πνοῇ μικροῦ παιδιοῦ,
περνᾶς κι ἀπὸ τὴν ὄψη μου κάθε φροντίδα κλέβεις,
τόσο ἀπαλὰ σὺν τῇ χαρᾷ, σὺν τὸν ἀχὸ τοῦ τραγουδιοῦ
τῇ φλόγα τὴν τρεμάμενη τοῦ νοῦ μου ζωντανεύεις.

Κι ὦ, πῶς φτερώνει μου ἡ καρδιά, καθὼς στὰ δάθια μου ἀντηχεῖ,
ἥρωικό, μυριόστομο τὸ πλάγο κάλειμά σου,
θάλασσα μὲ τ' ἄγέρι σου μέσα ἀπὸ κάθε μου πτυχή
καὶ μὰ ψυχὴ νοσταλγικὴ πορεύεται κοντὰ σου.

Μὰ πιὸ πολὺ μὲ συγκινεῖς ὅταν σὲ κάποια λυγαριὰ
μ' ἔνα ἀλαφρὸ παιχνίδισμα σῆγέσαι κι ἀργοπεθαίνεις...
Ἔνα λουλούδι ἄς ἤμμουνα σιμὰ στὴν ἀκροθαλασσῖα
μὰ γὰ μοῦ κλείς τὰ βλέφαρα καὶ μὰ γὰ μ' ἀνασταίνεις.

Η ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ

Ἡ καρδιά μου
εἶν' ἕνα κρύσταλλο θρυμματισμένο...

Κάθε πρωὶ
συντροφεύει σιωπηλῆ,
ἐκεῖ στὶς ὄχτες τοῦ Μενκόγκ,
τὰ πληγωμένα παιδιὰ τῶν ὀρυζίωνων
ποῦ δίχως μάτια
καὶ δίχως χέρια
καὶ δίχως ὄνομα,
μέσα στὶς στάχτες, φαχουλεύοντας
ἀναζητοῦν μιὰν ἡλιαχτίδα.

Κάθε μεσημέρι,
ἡ καρδιά μου γίνετ' ἕνα περιστέρι
καὶ ταξιθεύει πέρ' ἀπὸ τὶς θάλασσες
στὴ μακρινὴ πατρίδα τοῦ Νερούντα,
γιὰ ν' ἀποθέσει στὸ παράθυρο τῆς φυλακῆς τῆς
ἕνα σπειρὶ ἐλπίδα.

Τὸ μελιχρὸ ἀπαμειψήμερο,
μοιράζεται τὸν ἥλιο μὲ τὰ σύννεφα
καὶ μὲ τοὺς Βάσκους τουφεκίζεται
μπροστὰ στὸ σπιτί τοῦ Φεντερίκο.

Ἄργα τὸ βράδυ μὲ τ' ἀπόδροχο
μιὰ τρίλλια γίνεταί
καὶ διαχέεται
μέσα στῶν Νέγρων τὸ πικρὸ τραγούδι.

Κι ὅλη τὴ νύχτα καὶ τὴ μέρα,
τὴ σκλαβωμένη ἀνοιξή
τῆς Κύπρου συντροφεύει,
ἐκεῖ στὸ περιγιάλι τῆς Ἀμιόχωστος
καὶ στὴ φρυγμένη γῆ τῆς Καρπασίας.

Εἶν' ἕνα κρύσταλλο θρυμματισμένο
ἡ καρδιά μου...

ΕΙΝΑΙ ΜΑΚΡΥΣ Ο ΔΡΟΜΟΣ

Εἶναι μακρὺς
ὁ δρόμος πού διαλέξαμε.
Πρέπει ν' ἀπαρνηθεῖς
τὸν ἑαυτό σου,
γιὰ νὰ τὸν περπατήσεις
ὡς τὸ τέλος.

Μὰ ἔτσι μόνο δικαιώνεσαι
κι ἔτσι μπορεῖς νὰ πεῖς
ὅτι ὑπῆρξες.

Πὼς ἡ καρδιά σου
δὲν ἦταν ἓνα σύστημα
ἀναρροφήσεως,
μὰ μιὰ πηγὴ ἀνοιξιὰτικη
πού τραγουδοῦσε.

Πὼς μέσα στὴν ἀγκαλιά σου
γείρανε λίγο καὶ ζεσταθήκανε
τὰ πονεμένα παιδιὰ
τοῦ ἀσύλου τῶν ἀγιάτων.

Πὼς ὡς τὸ τέλος τὴν ἀρνήθηκες
τὴν παγερὴ χειραφία τοῦ ντουφεκιοῦ
καὶ στὴν καρδιά σου
δὲ βρῆκε θέση ὁ πειρασμὸς
μὲ τὰ τριάκοντα ἀργύρια.

Κάποτε, θὰ μπορεῖς νὰ πεῖς
ὅτι ὑπῆρξες.

Κι ἂν ἀπὸ σένα,
ἓνα μονάχα μῦθο ἀπομείνει,
θὰν' ἄρκετὸ νὰ τραγουδήσει αὔριο
τὴν εὐτυχία τοῦ κόσμου.

ΧΑΡΟΥΜΕΝΟΙ ΝΟΣΤΟΙ

Θὰ γυρίσει κάποια μέρα τὸ καράδι
στὸ λιμάνι ποῦχει μείνει δίχως φῶτα,

θά εὐωδᾶνε τ' ἀγριοθύμαρα σὺν πρῶτα
κι ὁ ἀχὸς τοῦ τραγουδιοῦ μας δὲ θά παύει.

Στοῦ γιαλοῦ τίς πικροδάφνες θ' ἀργοπαίζει
ἀλαφρὸ τὸ πελαγίσο μαϊστράλι
κι οἱ φαράδες στ' ἀνθοστόλιστο ἀκρογιαλί
θά μᾶς στρώσουν τὸ γιορτάσιμο τραπέζι.

Κι ὅλα γύρω μας μιὰ λάμψη θάχουν πάρει
ἀπ' τὸν ἥλιον, ἀπ' τὸ κύμα, ἀπ' τὴν καρδιά μας,
θά χορεύουνε τ' ἀδέρφια, τὰ παιδιά μας —
μᾶνα γῆ μου, τῆς ψυχῆς προσκυνητᾶρι.

Κι ἓνας γεροκαπετάνιος τὸ ποτήρι,
φῶς γιαμάτο, ἀργοσηκώνοντας θά λέει:
«Φτωχὰδέρφια μου χαρῆτε, τὰ παιδιά μας
ξαναγύρισαν κοντὰ μας», καὶ θά κλαίει...

Κι ἔτσι ἀπλοὶ κι ἔτσι καλοὶ σὺν πού ταιριάζει
σ' ὅσους πόνεσαν πολὺ σ' αὐτὴ τῆ ζήση,
σὰ μυριόβουο, μυριόστομο μελίσαι,
θά κινήσουμε γιὰ μιὰ καινούργια κτίση
μέσ' στὸ φῶς π' ὅλη τὴν πλάση θ' ἀγκαλιάζει.

ΣΤΟΝ ΡΑΜΠΑΓΑ

Γεγκαῖο παιδί τῆς Σίφνου,
Κλεάνθη Τριαντάφυλλε,
ἀγνέ, πογεμένε,
ἀνυπόταχτε ἀδελφέ μας,
ἀπ' τὸ χωριό σου ἔρχομαι,
τὴν Ἀπολλωνία,
γιὰ νὰ σοῦ φέρω τὴν ἀγάσα τοῦ μελτεμιοῦ,
τὸ θρόισμα τῆς μέλισσας,
τὴ θυμωμένη χόβολη τοῦ καμινιοῦ
καὶ τὸ πικρὸ παράπονο τ' ἀγγειοπλάστη.

Ποῦ τόχες κρύφει τὸ μυστικὸ σου,
Κλεάνθη Τριαντάφυλλε,
ὅταν κινοῦσες γιὰ τὴν Πόλη,
μικρὸ κι ἀμούστακο παιδί,

ἔχοντας μέσα στο σιφνεϊκό ντραβιά σου
ένα κομμάτι μαδερὸ ψωμί
καὶ λίγους στίχους ἀπ' τὸ πρῶτο σου τραγούδι;

Ἐπὶ ποῖο βράχο τοῦ Χοντροποῦ
κι ἀπὸ ποῖο ξέσπασμα τοῦ πονεντογάρμπη,
πῆρες τὴ δύναμη νὰ περάσεις τὸν παραστημιὸ
καὶ νὰ βγεις πέρα,
στοῦ καινούργιου κόσμου τὴν ἀνατολή,
ἐκεῖ ποῦ σὲ περιέμενε ὁ Χοῖδᾶς
καὶ τὸ μεγάλο "Ὅχι τῶν πρωτοπόρων;

Ἐπὶ ποῖα φλέβα ἤπιες νερὸ
κι ἀπὸ ποῖα ρόγα βύζαξες γάλα
κι ἔγιγες ὅλος μιὰ φωτιά
καὶ σὰ μολύβι ἀναλυτὸ
ξεχύθηκε ἀπὸ μέσα σου
ὁ στίχος ὁ τυραννοχτόνος;

Κλεάνθη Τριαντάφυλλε,
πύρινη γλώσσα τοῦ λαοῦ μας,
ρομφαία ἀρχαγγελική,
μαστιγωτὴ ἀνελέητε
τῶν ξένων, τῶν διαφεντευτῶν
καὶ τῶν προσκυνημένων.

Γεγαλο παιδί τῆς Σίφνου,
Κλεάνθη Τριαντάφυλλε,
ὡς τὴν ὑπέρτατην ὥρα
πολέμησες γιὰ τὸ δίκιο,
μονάρχος, ἀνυπεράσπιστος,
ἀπελπισμένος
καὶ φύλαξες ἀπάτητο
τὸ μετερίζι τῆς ἀλήθειας.

Κι ἔμεινες ὡς τὸ τέλος ἐκεῖ
καὶ μένεις πάντα ἐκεῖ,
μαζὶ μ' Ἐκείνους,
μαζὶ μὲ μᾶς,
μαζὶ μ' αὐτοὺς ποὺ θάρθουνε,
γιὰ νὰ γενεῖ τὸ φῶς πῶς δυνατό,
γιὰ ν' ἀντηχήσει τὸ τραγούδι τῆς χαρᾶς
στὰ σταυροδρόμια τοῦ κόσμου.

Λ Π Ο Δ Η Μ Ι Α

Όταν αφήσαμε τή γῆ πού ἀγαπούσαμε
μεταναιωμένοι ἀληθινά ὡς τὸ βαθύ ἑαυτό μας,
ντυμένοι τήν ὠχρότατη τοῦ δειλινοῦ ἱκεσία,
μ' ἓνα τραγοῦδι μέσα μας, πρὶν νὰ γενεῖ τραγοῦδι,
γιὰ τῶν ἀνθρώπων τοὺς καημούς,
γιὰ τὴ χαρὰ τοῦ κόσμου...

Όταν τὰ κύματα μᾶς πῆραν ἀπ' τὴ μάνα μας
κόβοντας τὸ γαλάζιο παραμῦθι πού μᾶς λίκνιζε,
σὲ μικρὲς κίτρινες καὶ πράσινες πίκρες...
Πρὶν νὰ χαροῦμε γιὰ τὸ βασιλόπουλο
πού θὰ ξανάβρισκε τὴ ρηγοπούλα,
προτοῦ νὰ δοῦμε τὰ σπαρτὰ στοὺς χρυσαφένιους κάμπους
ὕμνο νὰ ὑψώνουν βουερὸ στὸ μόχθο τῶν χειρῶν μας...
Μ' ἀναμιμένες στὶς φλέβες μας
μικρὲς ὀλοκόκκινες φωτιές,
ὡς προσοδοῦσαν οἱ πρόγονοί μας τὰ παλληκάρια τους,
πού ξεκινούσαν γιὰ τὸν πόλεμο,
ἀπ' τὰ γκρεμνά τ' Ἀη - Συμεοῦ...

Όταν ἀπλώθηκε στὰ μάτια μας ἡ θάλασσα
χωρὶς ἀρχή, χωρὶς σημάδι φιλικό,
χωρὶς ἀπόκριση,
πνίγοντας τὸ παράπονο μέσ' στ' ἀργυρὸ τῆς γέλιο,
τότε διπλώσαμε τὴν καρδιά μας
στῆς πικροδάφνης τὰ φύλλα
καὶ κλάψαμε...

Γιατί δὲν εἴμαστε πιὰ παιδιὰ
γιὰ νὰ γιομίσουμε τὰ ποκάμισά μας μὲ ροδόφυλλα
καὶ νὰ πετροβολήσουμε τὸν ἥλιο,
γιὰ ν' ἀλειφτοῦμε μὲ ροδόμελο
ἀπὸ τὰ κύπελλα τῆς αὐγῆς
καὶ νὰ τινάξουμε στοὺς ἀνέμους τὴν κραυγὴ μας...

... ..
Μὰ τὸ ταξίδι τὸ μεγάλο, εἶχε ἀρχινήσει πιὰ
κι ἓνα καινούργιο φῶς
σὲ μακρινὴ χαρὰ μᾶς προσκαλοῦσε.
Μέσα στὸ νοῦ μας,
σὰν σ' ἓνα κῆπο πρωϊνό,
εἶχαν φωλιάσει κιόλας
τὰ πρῶτα μελισσόπουλα τῆς ἀλήθειας.

Πώς νά μιλήσουμε για τήν άνοιξη τή φετινή
 άφου δέν είδαμε τόν ήλιο στά παράθυρά μας
 και στά μεγάλα μάτια τών παιδιών
 πού παίζουν τρομαγμένα στο ύπόγειο...

Γιά τό Χριστό πού σταυρώθηκε,
 πριν από κάμποσες μέρες,
 δέ μάθαμε τίποτα πιά...
 Μόνο δυό - τρεις ταξιδιώτες
 (θάτανε μάλλον Ιουδαίοι)
 είπαν, γυρνώντας, πώς λιγοψύχησε
 και κλαιώντας παρακαλούσε νά τόν αφήσουν.

Μά κάτι τέτοιο — νάμιαστε βέβαιοι — πώς δέν έγινε.
 *Ήταν ώραιος ώς τό τέλος ό Χριστός
 και πέθανε τραγουδώντας
 μ' ένα καυτό τριαντάφυλλο
 λίγο πιό πάνω άπ' τή θέση τής καρδιάς...

Πώς νά μιλήσουμε για τήν άνοιξη τή φετινή,
 γτυμένοι καθώς εΐμαστε μέ τά βαριά μας ρούχα,
 μέ τήν καρδιά μας πιό βαριά,
 τόσο βαριά,
 σάν καιωμένη από μολύδι...

"Ομως ή σπίθα κρυφοκαίει μέσα μας
 και μιά φωτιά πολύφλογη έτοιμάζει.
 "Ως νά σημάνει ή ώρα πού προσμένουμε
 τόσους αιώνες, πικροί άδερφοί μου,
 τού τάφου τó λιθάρι νά κυλήσουμε
 και πάλι νά ξανάβγουμε στο φώς.

Κι εκεί στή ρίζα τής πανάρχαιας βελανιδιάς,
 πού όλοι οι άνέμοι έχουν φωλιάσει στά κλαδιά της,
 γυμνοί νά πλυθούμε μέ τ' άπείραχτο χιόνι
 και νά τυλίξουμε τήν καρδιά μας, πού θά χτυπά
 μ' όλου τού κόσμου τήν καρδιά,
 μέσ' στο τραγούδι τ' άνοιξιάτικο.

"Υστερα, θά κατέβουμε κι έμεις,
 μέ μιά καινούργια φορεσιά,
 στο πανηγύρι τής Κακάδας.

ΠΕΡΑ, ΜΑΚΡΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΟΣΤΡΙΑ

Ταξιιδεύω ασάλευτος
στο γαλαξία του Νότου.
Μνήμη του γαλανού δρόμου,
χρυσή μαρμαρυγή στο μάγουλο της φαχνόπετρας,
μικρό πουλί που νυχτώθηκες
στή ρηματιά της Χερόνησος.

Φέρτε μου το τραγούδι των γρύλλων,
τήν ξεχασμένη υπόσχεση της "Ανοιξης,
το νικητήριο παφλασμό των κυμάτων
για την ήμιτελή μου συμφωνία.

Σε καρτερῶ
στο βορεινό μπαλκονάκι,
γυμνός με φύλλα λεμονιάς,
μ' ένα πήλινο δίσκο πικραμύγδαλα,
μ' ένα χαμόγελο που φύλαξα
από τον Αύγουστιάτικον ήλιο.

Πέρα, μακριά κατά την "Οστρια
ένα λατίνι μαζεύει διαμαντόπετρες
από τα ελέφαρα των κυμάτων.
Θέλω γά του μηνύσω μ' ένα σύννεφο
πώς ο καιρός φρεσκάρησε στο περιγιάλι μας
και το μελτέμι δυναμώνει στην καρδιά μας.

ΠΑΙΔΙ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Σίφνο,
πατρίδα μου πολυφιλήτη,
μοιράζω την αγάπη μου
μαζί σου
και μ' όλο τον κόσμο.

Δέν είμαι πιά
εκείνο το μικρό παιδί
που κάποια μυστικά της θάλασσας
ζητούσε στις ακρογιαλιές σου.
"Ένας αιώνας έχει περάσει από τότε.

Τώρα δὲν ἔχω πιά καιρὸ
γιὰ λυρικά ταξίδια.
Μὲ μάγεψε τὸ μυστικὸ τῆς ἀλήθειας
καὶ πάλεψα
ματώνοντας τὶς ἀπαλάμες μου
γ' ἀνοίξω τὸ κλειστὸ βιβλίο...

Τώρα τὸ ξέρω καλά
ποῦ φέρνει ὁ δρόμος τ' Ἄη Συμεῶ,
ὅσο ψηλὴ κι ἂν εἶναι ἡ κορφὴ του.

Σίφνο,
μικρὴ πατρίδα μου,
κοντὰ σου θάρθω
μὰ μέρα πασχαλιάτικη.

Ὡς τότε ἡ θέση μου εἶν' ἐδῶ,
μαζὶ μ' αὐτοὺς ποὺ τραγουδοῦνε τὸν ἥλιο
καὶ πλέκουν τὸ ὑφάδι
τῆς καινούργιας ζωῆς.

Ὡς τότε
μὴ μὲ περιμένεις.
Δὲν εἶμαι πιά μόνο δικός σου.
Εἶμαι παιδὶ ὅλου τοῦ Κόσμου.

ΓΑΛΗΝΗ

Στὴν ἡμερὴ γωνιά τῶν Καμαρῶν,
ἀγαπημένη θύμηση πλανιέσαι,
καὶ μέσ' ἀπὸ τὰ βάθη τῶν καιρῶν
παλιὰς στιγμῆς ξυπνάς καὶ λησιμονιέσαι.

Κι ἐγὼ — παιδὶ μικρὸ — σ' ἀκολουθῶ
ὅπου μὲ πᾶς, τὸ ξέρω δὲ λαθεύεις,
στ' ἀχνάρια τὰ παλιὰ ποὺ τὸν ἀνθὸ
τῆς ἀχαρῆς ζωῆς μου ζωντανεύεις...

...Γαλήνιο βράδυ. Πέρα μακριὰ
τὸ φῶς ἀπαλοσβήνεται σὰ χᾶδι,
ροδόφυλλο λικνίζον τὰ νερά
τῆ θάρκα ποὺ τραβάει τὸ παραγάδι.

Στὰ βράχια τῆς ἀπάνειμης μεριάς
κάποια ρουφήχτρα φύκια ἀναρουφάει,
ἓνα κλαδί ἀνθισμένο λυγαριάς
πάνω στὸ κύμα ἀφέθηκε καὶ πάει...

Κι ὅλα θαρρεῖς σταμάτησαν ἐδῶ
κι οὔτε φωνή δὲ φτάνει τ' ἄλλου κόσμου.
Γερμένος σ' ἓνα βράχο τραγουδῶ
τὴν ὁμορφιά πού στάλαξεν ἐντός μου.

Καὶ πέφτει ἡ ἄγια νύχτα στὰ νερά,
εἰρηνικὴ κι ἀνάλαφρη σὰ χάδι.
Μόνο μιὰ πέρκα, Θεέ μου, σπαρταρᾷ
στὸ χέρι πού τραβάει τὸ παραγάδι.

ΝΗΣΙΩΤΕΣ

Ἄγνάντια στὴν ψυχὴ μας ἡ θάλασσα,
γαλήνια, ντροπαλή, καλωσυνάτη,
ζεστή ἀπ' τὸ φῶς π' ἀναβρῶζει ἀστειρεύτο,
πελώρια κούπα θάματα γιαιάτη.

Βαθειά μας ἡ φωνή τῆς ἡ μάγισσα
ἀπ' τὴν αὐγὴν ὡς τ' ἄγριο μεσονύχτι
τραγουδί, στεναγμός, φοβέρα, κάλεσμα,
λυγμολαλιὰ πού ἐξέσπασε κι ἐπνίχτη.

Κι ἀπάνω σὲ γκρεμινὰ ἀπὸ σμαραγδόπετρα
τὴ νιότη μας φλογίζει ὁ μέγας Ἥλιος,
γαλάζιες ξεκινοῦν καὶ πᾶν καὶ χάνονται
μέσ' στὴν καρδιά του οἱ νύχτες μας — κι ὁ γήλιος

στοὺς ὄχτους σπάει σὲ μύριες διαμαντόπετρες
— ρόδι ἀνοιχτὸ πού πέφτει ἀπ' τὸ κλαδί του —
τί νὰ χαρεῖ ἡ ψυχὴ μας πρῶτο, τί ὕστερο,
ὅλα τὸ φῶς τὰ μέθυσε μαζί του.

Μὲ κοιμιατάκια ἀπὸ γαλάζιες θάλασσες
κεντοῦν τὰ κοπελλούδια στὸν καμινά τους
τὴν ἱστορία τοῦ φλογάτου δαίμονα,
τὸν ἔρωτα πού τρώει τὰ σωθικά τους.

Κι ὡς τὴ στερνὴ τὴν ὥραν ἀσωτεύουμε
τὴ νιότη μας στὰ ἐξαίσια μονοπάτια.
Καὶ κάποιο μεσημέρι σὴνουμε ἀπίστευτα
κοιτάζοντας τὸν ἥλιο μέσ' στὰ μάτια.

ΕΙΡΗΝΙΚΟ

Μνήμη τοῦ Πατέρα μου

Μεγεξεδένια συγγεφάκια
κυλούσαν μέσ' στὸν οὐρανό,
σὰ ζωγραφιές, σὰ λουλουδάκια
σὲ κάποιο λεύκιμα παλιό.

Κι εἶχεν ὁ ἥλιος πιά θυθίσει
κι ἔπεφτε ἀργὰ τὸ δειλινὸ
κι ἕνα τραγούδι μακρινὸ
ἀπαλοτρέμιζε γὰ σήσει.

Κι ἐγὼ ἀπ' τὴν Τρουλλακιανή
πού κάποιο τάμα μ' εἶχε φέρει,
εὐλαβικὸ προσκυνητὴ
στ' ἀγαπημένα μου τὰ μέρη,

γυροῦσα πίσω στὸ χωριὸ
μέσ' ἀπὸ θύμα κι ἀκαρῶνοι
καὶ μπῆκα γὰ ξεκουραστῶ
στὴ θεμιωνιά τοῦ Γεραντώνη.

Ἔκει χαρούμενος, γλυκός,
μὲ μιὰ γαλήνη στὴ ματιά του,
σὰν πατριάρχης διδλικός
μέσ' στὴν τρανὴ τὴ φαμελιά
του,
μὲ καλοδέχτηκε ὁ βοσκός.

Κι ἔξω στὴν ἄκρη τῆς αὐλῆς,
κάτω ἀπ' τὴ γέρικη ἐλιά,
τραπέζι στρώθηκεν εὐθὺς
κι ἡ λυγρὴ του ἢ κοπελιά
ἄπλωσε κρίθινο ψωμί

κι ἔφερε ἀθότυρο, μυζήθρα
κι ἀπ' τὸ διφέλι τὸ γερτὸ
μέλι χρυσὸ μὲ τὴν κερήθρα.

—«Φάε, μιὰ κι ἤρχες ἀ-ο-πά,
φάε καὶ πιὲ γὰ τὸ θυμάσαι,
ἢ γύχτα πέφτει κι ἐπαδὰ
ἀν θὲς σοῦ στρώνω
καὶ κοιμάσαι».

Κι εἶχα τὴ γλύκα τοῦ μελιοῦ
μέσ' στὰ φλογάτα μου τὰ χεῖλη
τὴν εὐωδιά τοῦ θυμαριοῦ
κι ὅλη τὴν ἀνοιξη τ' Ἀπρίλη
καὶ μιὰ γαλήνη μυστικιά
ἀπὸ τὴν πλάση ὀλόγυρά μου
ἔνωθα νᾶρχεται γλυκά
γὰ πλημμυρίζει τὴν καρδιά
μου.

Κι ὡς στέλναν οἱ κορυδαλλοὶ
στερνὸ τραγούδι τους στὸν ἥλιο
ποῦχε στὰ θάθη πιά χαθεῖ,
σὰν ἱκεσία, σὰν προσευχή,
μέσα στὴν ἡσυχη αὐλὴ
ἔγειρε γὰ ξεκουραστεῖ
ἢ πονεμένη μου ἢ ψυχὴ...

Κι εἶχε ἀπλωθεῖ τὸ δειλινὸ
στὸν αὐγουστιάτικο οὐρανὸ
καὶ κάποιο σήμαντρο παλιὸ
χτυποῦσε τὸν ἑσπερινὸ
σ' ἕνα ξωκλήσι μακρινό...

Η ΜΑΝΑ

Τώρα, Θεέ μου, μὴ μὲ λυπηθεῖς
καὶ μὴ βαστάξεις πιά τὴ θεία ὀργή σου,
εἶναι φριχτὸ νὰ βρίσκουμαι στὴ γῆς
καὶ νὰ μὴ μ' ἔχουν κάψει οἱ κεραυνοὶ σου.

Τὴ μάνα, τὴ μανούλα μου, τ' ἀκοῦς;
μὲ τοὺς γλυκοὺς, τοὺς βελουδένιους τρόπους,
πού μοῦ μιλοῦσε πάντα γιὰ τοὺς ἠθικούς,
γιὰ τοὺς γερούς καὶ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους,

πού κάθε πονεμένη της ματιὰ
κι ἕνας παιάνας ἦτανε στὴν καλωσύνη,
πού μέσα στῆς ζωῆς μου τὴ νυχτιὰ,
ἄπλωνε φῶς κι ἀνείπωτη γαλήνη.

Ὡ, τὸ κεφάλι σκύβω, δὲ μπορῶ
νὰ σ' ἀτενίσω πλάστη καὶ Θεέ μου,
τῆς εἶπα λόγια, εἶναι τρομερό,
πού ἀκόμα κι ἡ ψυχὴ κι ὁ νοῦς μου τρέμουν.

Κι ἐκείνη — Θεέ μου μὴ μὲ λυπηθεῖς —
μὲ φίλησε μ' ἀχειλὶ πικραμένο
καὶ μοῦπε δακρυσμένη «θὰ πονεῖς,
παιδάκι μου μικρὸ κι ἀγαπημένο...».

Τί νὰ σοῦ πῶ, ἐκείνη τὴ στιγμή,
τόσο μικρὸς στεκόμουνα μπροστά της,
πού σὰν τὸ συννεφάκι τὴν αὐγὴ,
θᾶσθηνα, λές, στ' ἀχνὸ τ' ἀνάσασμά της...

ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΑΡΑΔΕΣ

Κεῖνη τὴν ὥρα τὴ γλυκειά, τὴ ζηλεμένην ὥρα,
πού πλημμυρίζει ἢ θάλασσα μὲ τ' οὐρανοῦ τὰ μάγια
μ' ἀρέσει δίχως ὄνομα, ἀπλὰ κι εἰρηνοφόρα
νὰ κατεβαίνω στοῦ νησιοῦ τὰ γνώριμα μουράγια.

Νὰ κάθουμαι κατάχαμα μὲ ναῦτες καὶ φαράδες,
μ' ἀνθρώπους πού δοκίμασαν τὴν πίκρα τοῦ κυμάτου,

μαζί τους νά μοιράζουμαι τίς άγριες σοροκάδες
καί τόν καθένα νά καλῶ μὲ τὸ μικρόνομά του.

Ἐκεῖ στ' άκροπερίγυαλο πού στάζουν τ' άρμυρικά,
πού νανουρίζει ἡ θάλασσα ονειράτα χαμένα,
κοντά στὶς άνεμότερατες καί στὰ παλιὰ καίκια
(μὲ τὰ ψηλά κατάρτια τους δεητικά ὑψωμένα)
πόσο μ' άρέσει γιὰ ψαρά νά μὲ περνοῦν καί μένα.

ΜΑΓΕΜΕΝΗ ΝΥΧΤΑ

Ἀπόψε ἡ αὐλή σου μάγια ἔχει γιομίσει,
παίζει τὸ φεγγάρι μέσα στὴ μουργιά
κι ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου ἔχει ξεχειλίσει
ἀπὸ τὴ γαλήνη καί τὴν ὀμορφιά.

Χαίρεται τὸ μάτι ὅπου κι ἂν γυρίσει
μέσα στῆς αὐλῆς σου τὸ μικρὸ νησί,
σάλωσαν τ' άστέρια μέσ' στὸ κυπαρίσσι
καί μᾶς νανουρίζει μιὰ βροχὴ χρυσή.

Ἀπ' τόν κάθε κλῶνο κι ἀπ' τὴν κάθε θρύση
στάζουνε διαμάντια μέσα στὴν καρδιά,
Ἦλιε, πού ζυγώνεις, γύρισε στὴ δύση,
ἄστρο τῆς ἡμέρας, μὴν ξανάβγεις πιά.

ΟΝΕΙΠΟ

Πῶς ἤθελα στὰ πλάτια σου κι ἀπόψε θάλασσα μεγάλη,
ναρθῶ καί νᾶμαι τὸ μικρὸ, τὸ χαϊδεμένο σου παιδί,
πού ὅλη τὴ μέρα ἀπόστασε νά παίξει στ' άκρογιαλί
καί σὰν πωλι νά τραγουδεῖ,

τῶν βράχων τ' άργοστάλαγμα καί τὸ παιχνίδι τῶν κυμάτων
καί τ' άσπρα κρινολούλουδα τῆς άκροθαλασσιᾶς,
τὴν ἡρεμία τῶν βυθῶν, τὰ μάγια τῶν χρωμάτων
καί τ' άλαφρὸ ψυχάλισμα τῆς άρμυρῆς ὀροσιᾶς.

Καί σὺ ἀπαλά νά μ' ἔφερνες πρὸς τὸ νησί τ' άγαπημένο,
γὰ δῶ τὰ τόσα μου παλιὰ, π' οὔτε στιγμή δὲ λησιμονῶ,
ἓνα σπιτάκι φτωχικό, λίγο στὸ φλάρο του καπνὸ
καί μιὰν ὀλόγλυκεια μορφὴ στὸ παραθύρι τ' άνθισμένο.

ΧΡΗΣΤΟΣ Ν. ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ

Γεννήθηκε τὸ 1924 στὴ Λαμία, ἀπὸ πατέρα Σιφνιό, τὸ Νικόλαο Τιμοθέου Κουλούρη, γυμνασιάρχη φιλόλογο, πὸν εἶχε γεννηθεῖ καὶ μεγαλώσει στὴ Σίφνο.

Σπούδασε στὴν Παιδαγωγικὴ Ἀκαδημία κι ἐργάστηκε σὰ δάσκαλος σὲ ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια.

Ἐμφανίστηκε νωρὶς στὰ Γράμματα, δημοσιεύοντας ποιήματα σὲ περιοδικὰ κι ἐφημερίδες. Τὸ πρῶτο βιβλίο του κυκλοφόρησε τὸ 1943 κι ἀπὸ τότε ἔχει ὀώσει περισσότερα ἀπὸ 30 βιβλία μὲ ποιήματα, ἀφηγήματα καὶ μελέτες. Ἄννηκει στὴ γενιὰ τοῦ 40 καὶ τὸ ἔργο του εἶναι ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὸ νόημα καὶ τὸ χαρακτῆρα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Τύπωσε τὶς ποιητικὲς συλλογές: «Πρωῖνὸ ξεκίνημα», «Βόρειο Σέλας», «Ἰωλκός», «Ἡ μελαγχολία τοῦ Δαίδαλου», «Ἡ τόλμη τῶν κυμάτων», «Ἡ σκηνοθεσία τοῦ δειλινοῦ», «Ἡ ἀνεπιόσκαλα», «Τραγουδῶ τὴν Ἄνοιξη», «Μυστικὴ γραφή», «Τὰ ἐπίγεια», «Ἐσπερινὸ Ἄρχιπέλαγος» καὶ «Ὀρειχάλκινα».

Ἐγγραφε τ' ἀφηγήματα: «Ἡ βεντάλια τῆς Ἄνοιξης» νουβέλα, «Ὁ θρύλος τοῦ Αἰγαίου» διηγήματα, «Μοναξιά» διηγήματα, «Στὴ δική μας γῆ» μυθιστόρημα, «Τὰ κοῦμαρα» διηγήματα, «Ἡ ἀγνωστη μέρα» μυθιστόρημα, «Ἡ κρυφὴ φλόγα» διηγήματα καὶ «Ὁ ρεπόρτερ» διηγήματα. Καὶ τὰ δοκίμια: «Ζαχαρίας Παπαντωνίου», «Ὁ πόλεμος στὴν Πίνδο κι οἱ ποιητὲς μας», «Τάκης Δόξας», «Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος», «Ἀλησιμόνητοι καὶ λησιμονημένοι», «Ὁ λυρικός καὶ ὁ πειζὸς λόγος», «Λογοτέχνες τοῦ καιροῦ μας», «Μορφές καὶ εἶδωλα» Α' καὶ Β'.

Εἶναι μέλος τῆς Ἑταιρίας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν. Ἀπὸ τὸ 1961 διευθύνει τὸ μηνιαῖο περιοδικὸ γραμμάτων καὶ τεχνῶν «Νέα Σκέψη» καὶ τὴν ὁμώνυμη αἴθουσα τέχνης καὶ λόγου.

Ποιήματά του ἔχουν μεταφραστεῖ στὸ ἐξωτερικὸ (Γαλλία, Ἀγγλία, Σοβιετικὴ Ἐνωση, Βουλγαρία, Ρουμανία, Ἰνδίες, Πορτογαλία κ.ά.).

Τὸ 1968 τιμῆθηκε μὲ τὸ Βραβεῖο Ποίησης τῆς Γυναικειᾶς

Λογοτεχνικής Συγροφιάς και τὸ 1971 μὲ τὸ Κρατικὸ Βραβεῖο Διηγήματος. Τὸ 1984 τιμῆθηκε στὸ διαγωνισμὸ τῆς Ἑταιρίας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν γιὰ τὸ «Καλύτερο βιβλίο τῆς χρονιάς» μὲ τὸ βραβεῖο Ποίησης γιὰ τὸ βιβλίο του «Ὁρειχάλκινα».

Μὲ τὸ ἔργο του ἀσχολήθηκε ιδιαίτερα ἡ ἑλληνικὴ καὶ ξένη κριτικὴ ἀφιερώνοντας γι' αὐτὸ εὐνοϊκότερα σχόλια. Συγκεκριμένα ὁ Αἰμ. Χουρμούζιος ἔγραψε τὸ 1948 γιὰ τὴν «Ἰωλκία»: «Ἄστρο ποιητικὸ ἐπεφάνη λαμπρὸ καὶ τὸ χαιρετίζω». Καὶ ὁ Πέτρος Χάρης: «Οἱ φίλοι τοῦ ἑλληνικοῦ στίχου ἄς πανηγυρίσουν. Ἦρθαν καλύτερες μέρες γιὰ τὴν ποίησή μας». Μὲ τὸ ἔργο του ἀσχολήθηκαν ἐπίσης οἱ κριτικοὶ Γιάννης Κορδάτος, Β. Βαρίκας, Μιχ. Περάνθης, Π. Σπανδωνίδης, Κώστας Βάρναλης, Ἄλκης Θρύλος, Μιχ. Ροδάς, Τέλλος Ἄγρας κ.ἄ.

ΣΙΦΝΟΣ

Ἐδῶ πού ὁ ἄνεμος σφυρίζει
σ' ἓνα κοχύλι τῆ γαλανῆ καταγωγῆ τοῦ ὄνειρου μας,
ἐδῶ, πού ἓνα κλωνάρι μυγδαλιάς ἀνάφτει πολυκέρι
στὸ ναὸ τῆς Ἄνοιξης,
ἔλα καθάλα στ' ἄσπρο σύννεφο τοῦ μεσημεριοῦ, νὰ πιεῖς
νερὸ στὴν κούπα τῆς φούχτας μου,
κι ἔταν φιλήσω τὰ δυὸ σου μάγουλα, θυμήσου πῶς,
γαλέρα καλοτάξιδη ἀπὸ γυαλί καὶ σιᾶλτο στ' ἀνοιχτά,
πλέει ἡ Σίφνος μας!...

ΩΔΗ ΣΤΗ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΜΟΥ

Τοῦ φίλου μου ποιητῆ
Νίκου Γ. Σταφυλοπάτη

Ἄγνωστο σχῆμα τοῦ νησιοῦ χρόνια ταξιδεύεις μὲ τοὺς ἀνέμους
κόσμος ἀπὸ φύκια κι ἄλιμπουρα σπασμένα ἢ φυχή σου
τοῦ γλάρου καὶ τῆς χειμωιάτικης θάλασσας ἀφρὸς
ἀπαλὴ θλίψη τοῦ πρόβατου ἢ ἀνοιχτόχρωμη μέρα σου
θυθὸς ἑναστρου καλοκαιριοῦ ἢ ἀμνημόνευτη νύχτα σου Σίφνος.

Φοδᾶμαι τ' ὄνομά σου νὰ διαβάσω στίς φουρτούνες τοῦ Αἰγαίου
τίς νύχτες νὰ σέ φαντασῶ πού πλέεις στὴν ἀπεραντοσύνη
σαρίκι μπαριμπερίνικο φορᾶει ὁ γρέγος κι ἔρχεται καλπάζοντας

στάχια ἀπὸ κριθάρι μασάει ὁ πουνέντες στὰ βράχια σου
Σίφνος ὄστρακο μενεξελὶ στήν κάτασπρη παλάμη τοῦ πατέρα μου.

Ἄν ἔρθεις σὺ κοπέλα τοῦ νησιοῦ παλέρροια στήν καρδιά μου
μὲ τὸ δαχτυλίδι τῆς αὐγῆς φιλι τοῦ κορυδαλλοῦ στὰ χεῖλια σου
φέρε μου δυὸ θότσάλα ἀπ' τὸ Βαθὺ νὰ παίξω στὶς ὕρες τοῦ
μεσημεριοῦ
πράσινο σκίνο ἀπ' τὸ βουνὸ τ' Ἄη Νηλιά νὰ κρειάσω στὸ κρεβάτι
μου
μελάνι ἀπ' τὶς πίκρες τῶν ἀνθρώπων νὰ γράψω τὰ τραγούδια μου.

Ἄν θὰ σέ πῶ ἔρωτα ξανθὴ κοπέλα τοῦ νησιοῦ
ἢ δύση ἀπ' τὸ παράθυρο θὰ γίνει κόκκινη ἀπ' τὴ ντροπὴ τῆς
ἔλα ἀδερφή μου σάρκα τοῦ φεγγαριοῦ ροδάκινο τοῦ Αὐγούστου
παίξει ὁ κύρφος σου ἓνα τραγούδι σὰν τοῦ Ἰκαρου τὸ πέσιμο
στὸ κύμα
χάιδεψε τὰ μάτια μου νὰ δνειρευτῶ τὴ Σίφνο ἀπὸ γυαλί καὶ σιμάλο.

Πόσο νὰ κρατήσῃ ἡ μελαγχολία τοῦ Μάρτη στῆς ἀνοιξῆς τὸ μέτωπο
ἔδῳ στάχυ κι ἀμπελόφυλλο ρουφάει τὸν ἥλιο καὶ μεστώνει
ζίντε παιδιὰ χορὸ νὰ στήσουμε στὶς ἀσπρισμένες ροῦγες
ἀπόψε στὸν Ἀρτεμώνα θάμπω καβάλα στ' ἄσπρο σύγγεφο
φλουρί τὸ γέλιο τῆς, πικρὴν ἔλια τὸ δάκρυ τῆς νὰ κλέψω.

ΤΟΥ ΑἴΓΑΙΟΥ

Ἔχεις τὴν ἄγνοια ἀκόμα νὰ ρωτᾷς,
πῶς τὸ πέλαγος αὐτὸ δὲν ἔχει ὄνομα;

Δὲν ἄκουσες ποτὲ
τὸ θρῆνο τῶν πουλιῶν, ὅταν φεύγουν
κι ὅταν γυρίζουν πίσω πῶς βουλιάζουν,
νὰ βρέξουν τὰ φτερά τους μέσ' στὸ κύμα.

Δὲν ἄκουσες καμπάνες τῆς αὐγῆς,
πού τίς χτυπᾶν ὠραία τὰ σύννεφα κι ὁ ἥλιος
κι ὅπου ὀρθώνεται καημὸς ἀνοίγει ἄβυσσος
κι ὅπου βαρὺ φορτίο ἀνοίγει μνημια ὁ χρόνος.

Δὲν ἄκουσες, πῶς παντοῦ τὸ χῶμα τοῦτο
ἔχει φλέβες καὶ σπαράζει μέσα του τὸ αἶμα,

χτυπά στο πρόσωπο όπου χυθεί και,
φωσφορίζει κόκκινο βαθύ σαν όρκος.

Δέν άκουσες σπαθιά μέσα στη νύχτα,
νά χτυπούν οι ώρες κι οι στιγμές, παλεύοντας
δέν ήρθες ποτέ ίσαμε τήν άκρη μιās αύγής,
νά κλέψεις τ' άγνη μιās ροδιάς για τόν έρωτα;

Λοιπόν, πώς νά γλυτώσεις τώρα,
άφου οι φωνές αυτές δέν είναι όνειρο,
δέν είναι φώς από τό γλυκοχάραμα;

ΟΤΑΝ ΛΟΙΠΟΝ ΑΥΤΟΣ Ο ΗΛΙΟΣ

“Όταν σηκώνεται ή αυλαία κάθε πρωί,
άπό τόν ήλιο, πού ποτέ δέν αναβάλλει
τόν έρχομό του πίσω άπ' τά θουνά, ντυμένος
πότε στά γαλάζια και πότε στά γκριζα ρούχα,
δουλειά μεγαλόπρεπη κι αύτή κι αίώνια τώρα, πολύ
θά τόθελα νά συλλογιστείς αλήθεια και τις δικές μου έγνοιες.

“Έτσι, πού περπατάς και σ' άμέριμνα,
και δέν άκούς, πόσο κοχλάζει μέσα μου ό θυμός.
πόσο με δέρνει ό πυρετός τής μοναξιάς
και πού δε βρίσκεται όπλο, ούτε στιγμή γενναία,
για νά συγκρουστώ μαζί σου ως τό τέλος.

“Όταν, λοιπόν, αυτός ό ήλιος κρύβει τέτοιες ιστορίες,
δέν τόν έξευγενίζουνε στά μάτια μας τά χρώματα
και ή μουσική άπό τά κύματα. Τί άλλο χρειάζεται άπό μιās;

“Η τόλμη νά τόν άρνηθοϋμε δέν ήρθε ακόμα
κι είναι ζεστό πολύ τό χέρι μας, όταν αστράφτει.

“Αντιβουίζει, έτσι μέσα μου τό αίμα, όπως κραυγή
άγριμου, πού χάνεται σέ χιονισμένο δάσος, σπαταλώντας
άσκοπα δώ και κεί, όσες ώρες κρατά δικές του ακόμα.

ΜΑΘΗΜΑ ΣΤΟΡΙΗΣ

1

Σου έγραφα νάρθεις πίσω
Σ' ένα χαρτί άπό ρόδο ή χιόνι, δέν ξέρω.

Τρεις λέξεις μονάχα πού θυμάμαι:
Ἡ γῆς, ὁ οὐρανός κι ἡ θάλασσα ἔχουν παντοῦ
τὰ δικά σου μάτια!
Τὴν αὐγὴ ξυπνῶν ἔκπληχτα,
Τὶς νύχτες δνειρεύονται
Κι ὅταν περπατᾶς κοντὰ στὸ κύμα ταξιδεύουν.
Αὐτὸ μονάχα.

2

Θέλω νὰ στείλω καὶ τὶς μέρες αὐτὲς κοντὰ σου.
Νὰ πιοῦν νερὸ μέσ' ἀπ' τὰ χέρια σου,
ἄλλη μιὰ φορά, ὅπως καὶ τότε.
Ἐκούραστα νὰ περπατήσουν
δίπλα στὸ δικό σου φῶς, ὅπως τὸ μοιράζει
ὁ ἀνοιχτός σου κόρφος, αἰσθησι ἐρωτικὴ στὸν ἀνεμο.
Ν' ἀκούσουν ἄλλη μιὰ φορά
τὰ θήματά σου ἐπάνω στὴ χλόη, ὅπως,
ὅταν ἐρχόσουν κι ἀναβες κεριὰ τὶς Κυριακὲς
στὰ δέντρα μὲ τὴν πνοή σου.
Ποῦ θρίσκεσαι; Κι ἀργοῦν τόσο πολὺ αὐτὲς οἱ ὥρες!...

ὍΤΑΝ ΣΟῦ ΦΩΝΑΖΕΙ ΚΑΛΗΜΕΡΑ ἘΝΑ ΠΟΥΛΙ

Ἢ σοῦ φωνάζει καλημέρα ἓνα πουλί,
μὴν κλείνεις τ' αὐτιά σου καὶ μὴν κοιτᾶς ἀδιάφορα·
εἶναι μιὰ φωνὴ ἀνθρώπινη, ἴσως ἀπ' αὐτὲς,
πού χάθηκαν ἔτσι ξαφνικὰ ἀπ' τὴ ζωὴ,
χωρὶς νὰ προλάβουν νὰ μᾶς ποῦν ἓναν ὕστατο λόγο,
νάμιαστε πιότερο ἀληθινοὶ ἢ λιγότερο πικροὶ στοὺς ἄλλους,
νὰ συνηθίζουμε στὶς συμφορὲς πού φέρνει ὁ χρόνος,
νὰ σφίγγουμε πιὸ ἐγκάρδια τὸ χέρι στὰ ταξίδια μας
καὶ νὰ μὴ δακρῦζουμε τόσο πολὺ στὸ ξόδι τόσων φίλων.

Ἢ σοῦ φωνάζουν καλημέρα τὰ πουλιά
ἀπάντησέ τους καὶ σὺ μ' ἓνα σφύριγμα, ἓνα χαμόγελο,
ἓναν ἀπλὸ χαιρετισμὸ μὲ τὸ χέρι
ἢ κι ἓνα βλέμμα τρυφερό, ὅπως ἡ ἠλιαχτίδα
ἢ τὸ χᾶδι τῆς πεταλούδας ἐπάνω στὸν ἀνοιγμένο κρίνο.

Ἢ, αὐτὰ τὰ πουλιά, λεύτερα ἢ σκλαβωμένα
ἔχουνε πάρει ἀπ' τὴν καρδιά μου ἀντίδωρο
κι ἀπὸ τὰ χεῖλιά μου ἔχουν πιεῖ ὅλη τὴν ἀγάπη.

ΑΡΧΑΙΟ ΝΑΥΑΓΙΟ

Ἔλα στήν ἄκρη τῆς δημοσιᾶς αὐτῆς
νά σου δείξω ἕνα πανάρχαιο τάφο.
Νά σου χαρίσω ἕνα κοιμιάτι ἀπό σπασμένο ἀλάβαστρο
καί νά σου πῶ σέ ποιὰ γωνιά τοῦ κοιτώνα,
κοιμήθηκε τό στερνό της ὕπνο ἡ Πολύμνια.

Ἔλα στήν ἄκρη τῆς παραλίας αὐτῆς,
νά δοῦμε στό θυθό της μιὰ βουλιαγμένη τριήρη,
γιομάτη ἀστερίες ἢ πρύμνη της φωσφορίζει,
στέλνοντας μηνύματα ὀδύνης στήν ἐπιφάνεια.

Καί σύ, κλαίς ἀπαρηγόρητα μέ λυτὰ μαλλιά,
πού λησιμονήθηκες ὀλομόναχη στό χρόνο.
Ποιό μήνυμα νά σου στείλω, λοιπόν, τώρα,
ἀφοῦ μέ καίει τόσο πολύ ὁ χωρισμός;

Εἶναι τὰ χέρια μου παγωμένα μέσ' στό κύμα
κι ὅπως ἀργεῖ ἀκόμα δῶ νά φωτίσει ὁ θυθός,
φεύγουν οἱ ὥρες χωρίς τήν αἴσθηση πῶς ὑπάρχω.

Ἄν ἀκουγες, τουλάχιστο, τόν ἦχο τῆς φωνῆς μου,
θὰ μάντευες τί ἔπρεπε νά σου πῶ,
σ' ἕνα σφύριγμα καραβιοῦ, πού μόλις ξεκινάει.

ΤΟ ΒΑΡΥ ΑΡΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΚΙΑΣ

Τό βαρὺ ἄρωμα τῆς συκιᾶς
ἔχει μπλεχτεῖ ἀπό χρόνια στίς αἰσθήσεις μου.
Ἄνάμυχτο μέ τίς θύμησες ἀλλοτινοῦ καιροῦ,
παιδεύει νοσταλγικά κι αὐτό τῆ ζωῆ μου.

Εἰκόνα αὐτοσυντήρησης τό δέντρο
τό πρῶτο πού ἀγάπησα βαθιά στήν αὐλή
μέ τό πηγᾶδι καί τῆ μικρῆν αἰώρα,
στέλνει παντοῦ ὅπου βρίσκαμαι
χαιρετισμούς τῆς νιότης.

Κι ἀγάμιστα ἀπό τὰ φαρδιά του φύλλα,
ἡ στέγη τῶν πουλιῶν βρίσκονταν ἐκεῖ,

ἔτοιμη γὰρ συγκεντρώσει σιμῆνος ταξιδιῶτες,
λατρεία κι εὐθύνη θεϊκῆ οὐράνιου κόσμου,
φωνὲς ἀπὸ τὸ λυκαυγὲς κι ἀπ' τ' ἄστρα.

Αὐτὸ τὸ βαρὺ ἄρωμα τῆς συκιάς,
ὅπου τὸ συναγτῶ μου φέρνει πίσω
τὸ πῆλινο πουλί τῆς νιότης ποὺ ἔσπασε
καὶ τὸ χλωμὸ τὸ φῶς ἀπὸ τὰ χέρια μιᾶς ἐσπέρας.

ΓΙΟΡΤΗ ΓΙΑ ΔΥΟ

I

Σ' ἀμφορέα κρυστάλλινο ἤπιαμε ἀκριβὸ κρασί.
Μέθυσα πρῶτος ἐγὼ καὶ φόρεσα ξανὰ
τὴν πανοπλία τῶν εἴκοσι χρονῶ
καὶ δὲν ὑπολογίζω, πῶς οἱ ἄνεμοι τώρα
δὲν κρατᾶνε λόγο τιμῆς κι οὔτε θυμοῦνται.
Μὰ σὺ τὴν ἴδια μάχη ξαναρχίζεις πάλι,
σβήνοντας μονομιᾶς καὶ τὴν ἱστορία τούτη,
ποὺ κάποια μέρα θὰ τὴν κρατούσαμε δικιά μας.

II

Δίχως οὔτε μιὰ ἀφορμὴ,
χωρίσαμε. Κι εἴταν τὸ θράδου ἀλήθεια ὦρατο.
Ἔσπαζε ὁ ἥλιος στὰ μαλλιά σου τὴν ἡμέρα
κι ἔπαιρνε τὸ χρῶμα ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τὰ μάτια σου.
Δίχως οὔτε μιὰ ἀφορμὴ, χωρίσαμε.
Πήραμε δρόμους χωριστοὺς, ἀμίλητοι,
χωρὶς κι ἐμεῖς νὰ ξέρουμε γιατί,
ἢ νύχτα αὐτὴ στάθηκε ἓνα ἐμπόδιο μεταξὺ μας.

II ΘΑΛΑΣΣΑ ΕΧΕΙ ΕΝΑ ΜΑΓΝΗΤΗ

Ἡ θάλασσα ἔχει ἓνα μαγνήτη ἀπὸ γαλάζιο
καὶ πλέκει ἐγκώμια στὴν ἀμεριμνησία μας.

Ἡμορφες ὥρες τοῦ καλοκαιριοῦ,
ποὺ ξεδιπλώνονται πλάγι στὸ περιγιάλι,
κάθετες ἢ λοξὲς ἀχτίνες ποὺ ἀνάθουν φῶς
ἐκτυφλωτικὸ ἐπάνω στὰ χαλίκια.

Προκλητικά έλα τούτα στο κάμα του καλοκαιριού
κι ή μέλισσα στο γινομένο φρούτο,
ή στάμνα στο μισάνοιχτο παράθυρο,
οί τρίσχαρες φωνές στα δέντρα, ή σύναξη στις πλατείες.

"Ομορφες ώρες του καλοκαιριού, όταν χτυπάει μέσα σου
δυνατός ο σφυγμός της νιότης και σημαδεύεις δλόισια πέρα
τό νησί που άχνίζει καταμεσής στο πέλαγος.

"Ίδιο καράβι, όρθόπλωρο κι αυτό, γεμάτο θύμησης,
άστεριές κι άφρούς τά θράχια, νησί που τό πολέμησε ό έρωτας
κι ό θυμός της θάλασσας, που τό κρατά στίς φούχτες της ψηλά
και μιάς τό δείχνει τρόπαιο έρωτικό
στο μέγα κι άνεξήγητο αυτό πάθος...

"Η θάλασσα έχει ένα μαγνήτη από γαλάζιο
και σκοτεινιάζει τά φρένα της ζωής μας!...

ΘΑΛΑΣΣΟΧΩΡΙ

"Άσπιλο, μικρό θαλασσοχώρι,
κάτασπρη πολιτεία του μεσημεριού,
έναντια σ' όλους τους άνεμους.
Στῆθος προκλητικό, χωράφι, πέτρα κι έλαιώνας,
ψηλά και δίπλα σου τό βαθύ γαλάζιο,
λόφοι παιδιάστικης άφροντισιάς. Κάστρα,
σημαιοστόλιστα από σκόρπια σύγγεφα,
πόσο τρομάζω νά μῆν ξεχάσω τήν εικόνα σου,
νά μῆ λησιμονήσω στήν άμμουδιά τις θάρκες,
τόν άνήφορο μέ τά κυπαρίσσια και τις στέρνες.

"Αταχτο άγόρι τών κυμάτων,
καλοκαίρι από γαλάζιο κι άσπρο μέταλλο,
που σε τυφλώνει άσπλαχνα ό ήλιος,
σε χαϊδεύει ή χαιτή μιάς στοργής άνείπωτης,
τό φιλντισένιο χρώμα τ' ούρανού, ή έσπέρα,
όταν άργσαλεύει τά καίκια,
όταν περπατάει δίπλα σου μαθαίνοντας
άριθμούς και μυστικά για τή ζωή που άρkieσαι.
Πές μου, λοιπόν,
άπό ποιούς καιρούς έρχεσαι πάλι πίσω,
φαλμωδία κατανυχτική, χαιρετισμός πρώτος
στο άειπάρθενο τούτο μεσημέρι!...

ΤΩΡΑ ΑΠΟ ΠΑΝΤΟΥ

Μή δώσεις καιιά υπόσχεση στο γαλάζιο αυτό πρωινό φως
της Κυριακής, ούτε να τριγυρνάς άσκοπα χαζεύοντας τὰ καίκια
κι όταν μέσα στη ζέστη του μεσημεριού
ξαπλώσεις ολομόναχος στα χαλίκια ακούγοντας τὸ κύμα,
σκύψε πιὸ πολὺ κι άκουσε τὸ ρυθμὸ τῆς θάλασσας,
άφουγκράσου καλύτερα τὸ λυγμὸ της.

Σὲ ξεγέλασαν, λοιπόν, αὐτὰ τὰ καλοκαίρια;
Κι ὅλο γυρίζεις πίσω καὶ μετράς ἀτέλειωτα τὲς μέρες,
μετράς τὸν άσπτο χρόνο στὲς παραλίες προσμένοντας ἕνα χάδι,
κάποιο μήνυμα ἴδιο, μήπως γυρίσει κείνος ὁ παλιὸς καιρὸς,
πού ξεκινούσαμε μόνοι στὸ Σαρωνικὸ
ξοδεύοντας νιότη, ἔρωτα καὶ τραγούδια,
κλέβοντας άσπρα γαρυφαλα μέσ' ἀπ' τ' ὄμορφο κύμα,
στολιζοντας μὲ περιδέραια ἀπὸ κοχύλια τὸ λαγιό,
νά φαντάξουμε πιὸ τολμηροὶ στὴν ἀκτὴ τῆς Σαλαμινας,
πιὸ γεγναῖοι πέρ' ἀπ' τῆς Αἴγινας τ' ἀκρωτήρι!...

ΜΝΗΜΕΣ

I

Ἐσάλευτη κρεμασμένη στὸν τοῖχο
κοιτάζω τὴν παλιὰ φωτογραφία.
Ἐρχόντισσα χλωμὴ ἄλλου καιροῦ.
Μοῦ ἀνιστορεῖ μὲ τὲς μαυρόασπρες γραμμὲς
τὴν ἱστορία μιᾶς ἀγάπης κι ἐνὸς θάνατου.
Μιὰ χαρακιά, ἀνάμεσα στὰ φρύδια ὁ πόνος,
στὰ χεῖλια ἕνας κρυφὸς στεναγμὸς
καὶ στὰ μάγουλα ἡ λαμπρὴ θωπεία τοῦ γάμιου.
Ἐμορφα πρόσωπο. Πρόωρα, ὠστόσο, γερασμένο.
Ποιὲς πίκρες, πόσοι χωρισμοί,
ποιοὶ θάνατοι λεηλάτησαν τὴν ψυχὴ του;
Ἐσάλευτη, ἡσυχάζει τώρα στοὺς ἐρχόμενους καιροὺς.
Ἐνα ὄνειρο ἀκριβὸ στὸν ἄνεμο.
Ἐν' ἄόρατο μειδίαμα,
στὸ πανάρχαιο λίκνισμα τοῦ φεγγαριοῦ.

II

Τρία ρόδια δεμένα ψηλὰ στὸ τζάκι,
μὰ ἡ πυροστιά εἶναι σῆηστή.
Ποιὸς νὰ σὲ φίλησε στὸ στόμα;

Και γέροντας τὸν ὦμο σου,
πέσαν λυμένοις χεῖμαρρος οἱ ζεστὲς μέρες.
Ἡ κάμαρη, φιλόξενη ἀπὸ σένα πάντα.
Ἄγρυπνος λύχνος στὴ μνήμη λάμπει,
ἀνάμεσα στὸ χτές καὶ στὸ σήμερα.
Τρία ρόδια δεμένα ψηλά στὸ τζάκι:
Ἐσύ, ἐγὼ κι οἱ μνήμες.

ΚΥΚΛΑΔΙΤΙΣΣΑ

Νωχελικὰ τὸ χέρι της ἀπλώνοντας ἢ νεαρὴ κυρία,
δὲν ἤξερε πὼς ἀπ' τὰ δάχτυλά της ἔφυγε
ἄρωμα λεπτὸ ἀπὸ λεμονιά κι ἐπιθυμία.
Καὶ πὼς θούιζε ἢ ὀμιλία της, καθὼς μελίσει,
ποῦ τριγυρνᾷ στὶς μαργαρίτες κι εἶταν
μόλις εἴκοσι χρονῶ καὶ στὸν τράχηλό της
χρύσιζε ἢ ἀλυσίδα παλιᾶς ὑπόσχεσης
— ἄρρωστο παιδί νὰ κλειστεῖ σὲ μογαστήρι.—
Μὰ ποιὸς νὰ θυμηθεῖ τώρα τίς ἱστορίες ἐκείνες;
Σ' ἓνα νησί ἀπὸ πέτρες, σκίνο καὶ θυμάρι,
ποῦ τὸ ξεμοναχιάζουν ἀπὸ παντοῦ οἱ τρικυμίες
καὶ τοῦ κορφολογοῦν μνήμες πειρατικές, πανηγύρια...
Ἡμορφὴ δὲν εἶταν τόσο, μὰ φλόγιζε ἢ σάρκα της,
σπίθιζε στὸν ἥλιο τὸ κορμί της, ψηλὸ, ντελικάτο
κι ἤξερε ὅλες τίς γλώσσες τῶν πουλιῶν
νὰ τραγουδάει, νὰ παίζει ἔξω
τὰ μεσημέρια ἀπὸ τοὺς φράχτες, νὰ μαζεῦει ρίγανη
καὶ κάπαρη στὰ δειλινά,
ὥστόσο ν' ἀκούσει τ' ὄνομά της ψηλά ἀπ' τὸ Κάστρο.
Φωνὴ πὼς ἔρχεται ἢ νύχτα μέσ' ἀπ' τὰ κύματα
καὶ μαζεῦει στὶς σπηλιές ὅσα παιδιὰ τρομάζουνε,
ὅσ' ἀπόμειναν ὄρφανὰ καὶ δύστυχα στὸν κόσμιο...

ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΟΥΝΙΟ

Τί τώρα, τί ἐπιτα; Ποιὸς μᾶς ἐμποδίζει νὰ ταξιδέψουμε
χωρὶς ἄλλη ἀναβολὴ γιὰ τὸ Σούνιο;
Δὲν ἔχουμε ἀποσκευὲς νὰ πάρουμε μαζί μας,
γιὰ μιὰ σύντομη διαδρομὴ, ὅταν ἀστεῖο!
Ἐναν ἀπογευματινὸ περίπατο θὰ κάνομε ὡς τὴ θάλασσα,
ἀγναντεύοντας τὴν ἀκρογιαλιά, τὰ βράχια, τὸ γαῖο,

ἔστω καὶ σπαραγμένος ὅπως θρίσκειται τώρα.
 Τί ἐμπόδια ἀλήθεια, θρίσκονται μπροστά μας;
 Δισταχτικοὶ κι ὅλο προφάσεις
 ξεδιαλέγουμε ἕνας - ἕνας ἀπίθανες δικαιολογίες.
 Τὸ πιθανότερο, μᾶς βαραίνει ἢ πλήξει,
 ἢ φλυαρία τῶν γερόντων καὶ κείνος ὁ ἥλιος,
 ποὺ πέφτει τόσο δυτικά στὸ πρόσωπο,
 δίνοντάς μας μιὰ λάμψη ἀλλιόωτικη ἀπ' ὅ,τι θέλαμε.
 Καὶ τὴ συγκίνηση, πῶς ἀπὸ τὰ θράχια κείνα,
 ἄλλος θάνατος πιὸ δοξασιμένος ἀπὸ τοῦ Αἰγέα δὲν ὑπάρχει!

ΑΝ ΦΕΡΕΙ Ο ΑΝΕΜΟΣ

Πόσο μετάνιωσα,
 γιὰ τὰ χρόνια, ποὺ σοῦ πίκρανα τὴ νότη!
 ποὺ ἄφησα τὸ χέρι σου καὶ ξανοίχτηκα
 σὲ δρόμους, ποὺ μὲ πότισαν ὕστερα φαρμάκι!
 Εἶχαμε καὶ μεῖς τὸ δικό μας ἴσκιο,
 ἐφιαλτικό ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα
 νὰ μᾶς τρομάζει, νὰ μᾶς μοιράζει
 πέτρες ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο.
 Ψυχές, ποὺ χάσαμε νωρίς,
 τραγούδια ποὺ δὲν εἶπαμε.
 Νὰ στέκεται, φρουρὸς δίπλα μας, ὁ φόβος,
 τὸ ἀόριστο τῆς αὐριανῆς μέρας, ὁ πόνος
 καὶ δυὸ μικρὰ δελφίνια, νὰ σπαράζουν τὴ ζωὴ μας!
 "Ἄχ, ἀδελφή μου...
 ἄς μὴ δῶ τὰ μαλλιά σου μέδουσες στὸν ἀγέρα,
 τὰ μάτια σου νὰ γίνονται ἄστρα
 κι ἀπὸ τὰ χέρια σου
 νὰ φυλλορροεῖ μιὰ μαργαρίτα,
 ἄνθος σεπτὸ τῆς σιωπῆς στὴν τόση μοναξιὰ σου.
 "Ἄν φέρει ὁ ἄνεμος κι ἄλλο χιόνι
 κι ἄλλη βροχή,
 κρατήσου γερά, ἀδελφή μου,
 ὄρθια στὸ κατάρτι.
 Ἄκόμα δὲν περάσαμε τῆς τυραννίας τ' ἀκρωτήρι!...

Ο ΕΦΗΒΟΣ ΤΟΥ ΛΗΦΟΡΕΑ

Ἐσὺ τί ξέρεις ἀλήθεια; Πέθανε ἢ ὄχι,
 ἐκεῖνος ὁ ἀρχαῖος ἔφηβος τῶν Ἀθηνῶν;

Τὸν εἶδαμε ζωγραφισμένο σ' ἓναν ἀμφορέα,
σὲ μουσεῖο κάποιου χωριοῦ τῆς Ἀττικῆς.
Νομίζω, πρὶν δυόμισυ χιλιάδες χρόνια,
εἶχε ξεκινήσει γιὰ τοὺς ἀγῶνες μιᾶς Ἀνοιξῆς,
μὰ κεῖ μπρὸς στὰ Προπύλαια ἔπεσε λιπόθυμος,
καθὼς τὸν χτύπησε σάιτα τὸ γαλάζιο φῶς,
ἀπὸ τὸ βλέμμα παρθένας ποὺ κρυφὰ ἀγαποῦσε...
Τί ἄλλο νὰ μάθεις τώρα πιά γι' αὐτόν; Ὁ χρόνος,
σφράγισε ὀριστικά τὴ δόξα του κι ἔτσι ἀνέπαφος
μένει ἀκόμα,
προκλητικά ὠραῖος νὰ παίξει μὲ τὸ θάνατο,
δυὸ στιγμῆς, μόνο,
δυὸ θήματα ἔξω ἀπ' τὴν αἰωνιότητα...

ΑΓΡΟΤΙΚΟ

Στὸ πεζούλι πάνω, κάτασπρο, ἀσβεστομένο χτῆς ἀκόμα,
ρίχνουν τὸν ἴσκιο τους γεράνια, γαρύφαλα, κρίνοι, βασιλικά,
ἀγρισιπιπεριές σπάταλες κι ἓνα κλωνάρι πευκός.
Ἡρεμὸς ὁ σκύλος δίπλα στὸ πηγγάδι
μὲ τὸ κεφάλι στὰ πόδια του ἀναπαύεται.
Κι ὁ γάτος, ἀγύρτης, ἐξόριστος, φευγάτος
ὅλη τὴ νύχτα στὶς πέρα γειτονιές,
κοιμάται βαρὺς στὸ ξύλινο πλατύσκαλο.

Τί θές, λοιπὸν
καὶ ξύπνησες τόσο νωρὶς πρῶτὴ τῆς Κυριακῆς;
Ἀπόμακρα πέφτει τὸ μοναστήρι
κι ὁ Ἅη Σώστης στέκει κι ὁ ἴδιος ὀλομόναχος
πέρ' ἀπ' τὰ βράχια, στὶς φασκομηλιές,
μοιράζοντας ἓνα καὶ μονάχο πρόσφορο στὴ θάλασσα,
ρίχνοντας γουλιὰ - γουλιὰ τὸ κρασί στὸ κύμα.

Τί ἄλλο θές καὶ ξύπνησες τόσο νωρὶς;

Αὔριο κιάλας,
θὰ ἔγουμε πέρα στὶς σπηλιές ν' ἀκούσουμε
τις φώκιες, πῶς φωνάζουν περιτρώμες,
μήπως ξεφύγουν ἀπὸ κοντὰ τους οἱ νιογέννητες.
Αὔριο κιάλας θὰ στείλουμε ρεγάλο στὶς τράτες,
νὰ μᾶς θυμηθεῖ ὁ Γαρμπής
κι ὁ φίλος ὁ Πουνέντες στὸ μακρινὸ ταξίδι!...

ΦΩΝΤΑΣ Τ. ΔΙΑΛΕΙΣΜΑΣ

Γιός του Σιφνιού στρατηγού Τάσου Φ. Διαλεισιᾶ γεννήθηκε στην Ἀθήνα τὸ 1925. Ἀπόφοιτος τοῦ Κολλεγίου, σπούδασε πολιτικούς μηχανικούς στὸ Ε. Μ. Πολυτεχνεῖο.

Ἀπὸ τὰ πρῶτα μέλη τῆς Ε.Π.Ο.Ν. στὴν Κατοχή, πῆρε ἐνεργὸ μέρος στὴν Ἀντίσταση, πιάστηκε δύο φορές καὶ φυλακίστηκε.

Ἡ Κατοχή κι ἡ Ἀντίσταση σημάδεψαν τὴ μετέπειτα ζωὴ του καὶ κυριαρχοῦν σ' ὁλόκληρο τὸ ποιητικὸ του ἔργο.

Τὸ 1951 παντρεύτηκε κι ἀπόκτησε τρία παιδιά.

Τὸ 1957 παρουσίασε τὴν πρώτη του ποιητικὴ συλλογὴ «Ἀντίστροφη πορεία» καὶ τὸ 1959 τὴ δεύτερη «Λεκέδες ἡλίου».

Ἀπὸ τὸ 1956 - 1959 ἐργάστηκε στὸν Τεχνικὸ Ὄργανισμό Δοξιάδη καὶ ἀπὸ τὸ 1960 - 1968 στὴ ΔΕΗ, ἀπ' ὅπου καὶ ἀπολύθηκε μὲ τὴ δικτατορία. Στὴ συνέχεια ἐργάστηκε στὴν «ΕΔΟΚ - ΕΤΕΡ» στὸ ἔργο τῆς περιοχῆς Πολυφύτου.

Πέθανε πρόωρα στὴν Κοζάνη τὴν ἄνοιξη τοῦ 1973.

ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ

Οἱ πῖο πολλοὶ ζήσαμε ἀνεύθυνα.

Ἄγαθοὶ ἄστοί, ἀναστήσαμε μιὰ οἰκογένεια

χρόνους εἴκοσι, τριάντα

—μπορεῖ καὶ περισσότερους, γιὰ λιγότερους—

μορφώσαμε τὸ γιὸ μ' ἓνα δίπλωμα

προοικίσουμε μ' ἓνα διαμέρισμα

τὴν κόρη

Χρόνους εἴκοσι, τριάντα

—μπορεῖ καὶ περισσότερους—

έτοιμαστήκαμε γιὰ τὴν κηδεῖα μας,

μᾶς ἀπασχόλησε ἡ νεκρικὴ πομπή

κι ὁ ἐπικηδεῖος λόγος.

Ἦταν καὶ κάποιοι ἐλάχιστοι
μὲ τὴ σφραγίδα τῆς νιότης στὸ μέτωπο
μὲ τὰ σημάδια τῆς ἀπόφασης στὰ χεῖλια
Αὐτοῦς,
τοὺς ἀντιμετωπίσαμε στὰ θρανία
στὰ καφενεῖα καὶ στὰ γυμναστήρια
στὶς ἐφηθικὲς διαδηλώσεις.
Ἔστερα χωρίσαμε.
Οἱ περισσότεροι ἀπὸ μᾶς
τοὺς προδώσαμε.
Προσπαθήσαμε ἐναγώνια νὰ τοὺς ξεχάσουμε.
Ἐκεῖνοι ὑπάρχουν,
στὸ πείσμα τῆς προδοσίας καὶ τῶν συμδιεβασμῶν μας.

Ἔπάρχουν
Αἰώνιοι, ἀγέραστοι, ἔφηβοι
Ἔπάρχουν,
οἱ μόνοι ὑπεύθυνοι.

ANNA

Ὅταν σὲ βλέπω νὰ χύνεσαι
— μ' ἀπλωμένα τὰ χέρια —
τραυλίζοντας τὴ χαρὰ σὲ λέξεις
ποὺ μόνο ἐμεῖς νοιώθουμε,
ξέρω πῶς ὅλο τὸν κόσμον κατέχω...

Ἄγνα,
κάποτε θὰ σοῦ πῶ πόσο μικρὸς ὁ κόσμος εἶναι
Σὰ μιὰ σταγόνα νερὸ τῆς ἀγάπης μας
σὰ γέλιο ποὺ ποτὲ δὲν μ' ἀρνήθηκες
ὁ κόσμος εἶναι.

Ἄγνα,
θάλασσα μεγάλη, γκρίζα, φουρτουνιασμένη
τὸ γέλιο σου κάνει τὸ εἶναι τοῦ κόσμου.

Ἄγνα,
στερνὸ παιδί τῆς ἀγάπης μου,
θὰ κλέψω τῆς αὐγῆς τίς φουαρμόνικες,
τίς φωνὲς τῶν πουλιῶν θὰ κουρσέψω,
νὰ μὴ σταματήσει τὸ γέλιο σου,
Ἄγνα!

ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ 1943

Προχτὲς γυρίσαμε ἀπ' τὴ χώρα τῆς χίμαιρας...
Δεκαεφτά χρονῶ καὶ περπατήσαμε χιλιάδες μίλια
πίσω ἀπ' τὸ Οὐράνιο Τόξο.

— Καλημέρα σας!

Κρατᾶμε ἓνα χαμόγελο μαργαρίτας,
μιὰ μυρωδιὰ γιασεμιῶν,
διασχίζουμε τοὺς δρόμους σας καὶ δὲ μᾶς γνωρίζετε.

— Τὰ ὀνόματά μας, τίς ταυτότητές μας;

— Ἄπ' τὴ χώρα τῶν γιασεμιῶν...

Μᾶς συγχωρεῖτε,
δὲν μεγαλώσαμε, βλέπετε, ἀκόμα
εἶναι κρυστάλλινες οἱ καρδιές μας
δεκαεφτά, μονάχα, χρονῶν.

Ἢ ὅταν θὰ μᾶς καταγράψετε στὰ μητρώα σας,
ἀνοίγοντας τοὺς στρατολογικοὺς καταλόγους,
θὰ ἴναι αὔριο.

Ἢ ὅταν θὰ μᾶς ἀραδιάσετε στὶς γραμμὲς τοῦ μετώπου,
πολύστηλες ἀνταποκρίσεις τῶν ἑφημερίδων σας,
θὰ ἴναι αὔριο.

Στὴν τελευταία πράξη τοῦ ἔργου σας,
μὲ τὴ μουσικὴ τῶν πολυβόλων στὴ διαπασῶν,
πρέπει νὰ ὑποκλιθοῦμε γιὰ νὰ πεθάνουμε.

Κρίμα,

κι ἐμεῖς γεγνηθήκαμε στὴ χώρα τῶν γιασεμιῶν.

ΕἶΠΕΣ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΟΥΜΕ ΚΑΤΙ...

Εἶπες νὰ διαβάσουμε κάτι
κι ἡ νύχτα περιπολοῦσε στὰ μάτια σου
μιὰ φθινοπωρινὴ προσμονὴ τώρα,
τὸ σπίτι μας κλειστό.

Εἶπες νὰ διαβάσουμε κάτι...

Τὴν καρδιά μας ταλαιπωρεῖ μιὰ τρυφερότητα
εἶναι τὸ βράδυ καὶ τὰ σκυλιά,
τὸ σπίτι μας κλειστό,
τὰ φῶτα.

Εἶπες νὰ διαβάσουμε κάτι

κι ἐγὼ τότες ἄρχισα
νὰ συλλαβίζω τ' ὄνομά σου...

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Λοιπόν κι ἔμεις σήμερα πρέπει
νά ποῦμε τὸ τραγούδι μας.

Ἐμείς,
οἱ τελευταῖοι ποιητὲς πρὶν ἀπ' τὸ διαστημόπλοιο,
πρὶν ἀπ' τὴ μουσικὴ τοῦ Ἄρη,
ὡς ποῦμε κι ἔμεις τὸ τραγούδι μας.

Αὐτοὶ ποὺ θὰ ῥθουν δὲν θὰ ἴναι ποιητὲς,
δὲν μπορεῖ νὰ ἴναι ποιητὲς,
μ' ἓνα σκάφανδρο ἀδιαφορίας στὴ λεπτομέρεια,
μὲ μιὰν ἀνάσα βιασύνης στὸ διάστημα.

Αὐτοὶ ποὺ θὰ ῥθουν δὲν θὰ ἴναι ποιητὲς,
θὰ ἴναι διαστημόπλοια.

Ἐμεις, ὡς ποῦμε τώρα τὸ τραγούδι μας,
καταδικασμένοι ἀνάμεσα σ' ἓνα στίχο ποὺ δὲν θὰ χορέψουν,
καὶ σ' ἓνα πυραυλοκίνητο,
ὡς κάνουμε τὴν τελευταία πράξη ἀπόγνωσης,
τὴν τελευταία πράξη αὐτοκτονίας,
κι ὡς ἐγκαταλείψουμε, σὲ σᾶς, τὸ τραγούδι μας,
σὰν ἓνα ἔκθετο παιδί ποὺ πολὺ τ' ἀγαπήσαμε,
μὰ δὲν τολμήσαμε νὰ σᾶς τὸ ποῦμε.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

Στὸν Σωτήρη

Χτὲς βράδῳ συγκεντρωθήκαμε
γιὰ νὰ διαβάσουμε τὸ ἔργο σου
μέσα σ' ἀτμόσφαιρα κατάλληλη
μὲ φῶτα χαμηλωμένα
καὶ κυβιστικούς πίνακες
Νομίζω πὼς ἔδρεχε
(ψιγάλιζε μᾶλλον)
κι εἶπες

— Φθινόπωρο

Μίλησες μᾶλλον γιὰ νὰ καθαρῖσεις τὴ φωνή σου
διακόπτοντας τὴ σιωπή μας
Ἐμεις ἀναπολούσαμε τὴ νιότη μας
τὰ ὄνειρά μας ποὺ δὲν ἔγιναν
τὶς θαυμάσιες μέρες τοῦ Δεκεμβρίου ποὺ πέρασαν
Δὲν μετρηθήκαμε

λείπαμε όμως πολλοί
Μαζευτήκαμε για να διαβάσουμε τὸ ἔργο σου
ἔμεις, τουλάχιστον, ζούσαμε
κι ἀπόψε ψιχάλιζε
κι ἡ ἀτμόσφαιρα ἦταν αἰσθητική
καὶ σ' ἀγαπούσαμε
γιατὶ μᾶς εἶχες μαζέψει
κι ἑμᾶς πού ζούσαμε
κι αὐτούς, τοὺς πολλούς, πού λείπανε
Εὐχαριστοῦμε

ΓΡΑΜΜΑ ΙΙΙ

Στὸν Τ. ΙΙ.

Φίλε

Κάθομαι στὸ ἴδιο δωμάτιο
Οἱ κουρτίνες στὰ παράθυρα
τὰ κάντρα στοὺς τοίχους
οἱ ἄδειες ἐπίσημες καρέκλες τῶν ἐπισκέψεων
οἱ συνηθισμένοι θόρυβοι τῶν δρόμων
Σοῦ γράφω γιὰ ν' ἀπλώσω τὴν καρδιά μου στὴν κουδέντα μας
Ἐμείς μεγαλώσαμε στὸ δρόμο μὲ τὰ νερὰ
παίξαμε τὴ νύχτα φουσαριόνικα στὶς λεῦκες

Φίλε

οἱ λεῦκες μὲ ξέχασαν
οἱ κουδέντες μας μὲ ξέχασαν
γράφω ἀπόψε τὴν ἐλπίδα μου
μὲ πράσινο χρῶμα σ' ἄσπρο χαρτί

Φίλε

στὸ σημερινὸ θαλασσὶ οὐρανὸ πλανιοῦνται οἱ στίχοι μας
δὲν ἐγκαταλείπω κανένα ὄνειρο
δὲ μετανοιῶνω γιὰ τίποτα
ἂν νομίζεις πὼς κυνηγήσαμε χίμαιρες μὴ μοῦ τὸ γράφεις
μὴν πληγῶσεις τὴν πίστη μου μὲ ἄρνηση
μένω καρφωμένος στὸ μετερίζι τῶν ἐλπίδων
ἔχοντας ρίξει τὴν τελευταία μου σφαῖρα στὴ γνώση
ἔχοντας ξοδέψει τὴν τελευταία μου μπουκιὰ στὸν ἄνθρωπο
τελευταῖος, ἴσως, ἀφελής
πιστεύοντας στὸν ἥλιο

πιστεύοντας σέ κείνο τὸ κόκκινο γαρύφαλο
πιστεύοντας στή φιλία μας

Αὔριο ἴσως μεγαλώσω
αὔριο θὰ βάψω τὰ μαλλιά μου ἄσπρα
αὔριο μπορεῖ νὰ θέλω νὰ λέγομαι κύριος
αὔριο
σήμερα ὅμως
ἐσύ ξέρεις
σήμερα ὅμως μένω στὸ μετερίζι τῶν ἐλπίδων
καὶ λέγομαι μόνο
Φώντας

ΥΠΟΘΗΚΕΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Παιδί μου
μὴν παίξεις τὴν εὐαισθησία τῶν κρίνων
Αὔριο θὰ γράφεις τὴν πρώτη σου λέξη
Αὔριο μὲ κεφαλαῖα νὰ γράφεις τ' ὄνομά σου
στὸ μάρμαρο
(ἔμεις δὲ γράψαμε ποτὲ στὸ μάρμαρο)
Αὔριο θὰ καθαλήσεις τὸ πρῶτο σου ὄνειρο
μὴν ὀρμήσεις στὸ κύμα
Περίμενε
"Ἄν θές μπορεῖς νὰ ξηλώσεις τ' ἀστέρια
γιὰ τὴ μπουτουνιέρα σου
"Ἄν θές μπορεῖς νὰ κοιμηθεῖς στὴν ἀγκαλιά τῆς "Ἀνοιξης
Κάνοντας σερενάτα στοὺς Ἄνθρώπους
"Ὁμως ἡ μητέρα δὲ βολεῖ νὰ μιλήσει γιὰ στρατιωτάκια
στὸ Λόχο τοῦ καθήκοντος

Παιδί μου
στὸν ἴσκιο τῆς "Ἀνοιξης μετῶμε τὸ μπόι σου
στὸν ἀχὸ τῆς καρδιάς σου παραταχτήκαμε
"Ἄν μπορεῖς νὰ λέγῃσαι "Ἄνθρωπος
μὴν ξεχνᾷς πὼς πεθαίνει κανεὶς στὸ κρεβάτι
μὲ τὰ δάχτυλα τῆς μητέρας στὰ σεντόνια
μὲ τὰ χεῖλια τῆς ἀδελφῆς στὸ μέτωπο
μὲ τὰ μαντήλια τῆς θλίψης στὰ χέρια
Γιατὶ ἔμεις δὲ μπορέσαμε
νὰ πεθάνουμε στὸ πεζοδρόμιο.

Η ΠΟΛΗ

Στους φίλους μου που πεινοῦν

Φίλε μου συγχώρεσέ με
ὄταν πεθιμῆσαμε τὸ τελευταῖο μοντέλο
ἀμαρτήσαμε
Τίς διτρίνες ἐκστατικοὶ θαυμάζοντας
μερακλωμένοι γιὰ χασάπικο
χάσαμε τὰ ἴχνη σου

Τὰ ὄνειρα παρατάχτηκαν στοὺς φούρνους τοῦ κόσμου
οἱ λυγμοὶ συγκεντρώθηκαν στὴν ἀπελπισία τοῦ ἄδειου χεριοῦ

Τούτη ἡ πόλη στυγνὴ κι ἀνελέτη
δίχως οἶχτο στὴν πολυτέλεια
μὲ τὸν πυρετὸ τῶν γραφείων
τὰ διαμαρτυρημένα γραμμάρια πυροβολοῦν
σκληρὰ κι ἀπρόσωπα ἐνάντια στὸν ἄνθρωπο
Τούτη ἡ πόλη
νυσταλέα κι ἀδιάφορη
χασικλωμένη γιὰ ρεμπέτικο
ἐγκυμονεῖ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς
τ' αὐριανὰ ὀδοφράγματα

MONO KAI MONO

Ἄν ἦταν δυνατό ν' ἀρνηθῶ τοὺς ἡμεροδείχτες
τοὺς χρόνους που φύγαν ἀγύριστα,
ἂν ἦταν μπορετὸ νὰ ξαναρχίσω,
θὰ τὸ ἤθελα, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ξαναμάθω νὰ προσφέρω
γιὰ νὰ ξαναμάθω νὰ συλλαβίσω
τ' ὄνομά σου Ἀγάπη.
Θὰ τὸ ἤθελα, μόνο καὶ μόνο,
γιὰ τὴ χαρὰ τῆς ἀρχῆς,
— τώρα που κατέχω, δυστυχῶς
τὴν πείρα τοῦ τέλους...—.

ΣΤΟΥΣ ΑΝΥΠΑΡΚΤΟΥΣ

Καλοὶ μου,
ὄταν πεθάνουμε τί θὰ ἔχει μείνει;

Τὰ κομπρεσέρ ἀνασκάφτουν τὴν ἄσφαλτο
Στὰ συμβολαιογραφεία μετράνε νομίσματα
παζαρεύου τὴ χαρὰ μας
κι ἀγοράζουν

Σ' αὐτὸ τὸν αἰῶνα τῶν ἀργυραμοιβῶν
ποῦ ἔμεῖς θὰ πεθάνουμε
ποιὸς ὁ χῶρος γιὰ ποίηση;

Ἐδῶ τοποθετοῦν τὴν καρδιά μας σ' ἀκίνητα
Κυνηγημένοι ἀπ' τὴν ἀγωνία πουλάνε
Τὰ παιδικὰ μας παιχνίδια μητέρα
Δώστε μας τὸ ξύλινο τραίνο νὰ φύγουμε
Δὲν στὸ 'πα μὲ περιμένουν στὴ θάλασσα
ἐκεῖ νὰ δοκιμάσουμε τὴ ρώμη μας
ἐκεῖ νὰ πεθάνουμε
χωρὶς τίποτα νὰ σημαδεύει τὴν παρουσία μας
χωρὶς κανεὶς μελλούμενος ν' ἀπορεῖ

Μητέρα
στὸν αἰῶνα τοῦτο τῆς Βόμβας
μὴ ἔχοντας τίποτα νὰ πουλήσουμε
γεννηθήκαμε
καὶ πεθάνουμε
ἀνύπαρχοι

ΚΙ ΑΠΟ ΑΗΔΙΑ...

Εὐχαριστῶ
γιὰ τὶς λίγες στιγμὲς ποῦ ὑπάρχω,
ποῦ μπορῶ νὰ νοιώθω
καὶ νὰ σκέφτομαι
ἀκόμα!
Εἶναι κι αὐτὸ παρηγοριὰ γιὰ σὰς
Γιατὶ αὔριο,
σὲ λίγο,
— μὲ πόση ἀνακούφιση
μπορεῖ καὶ ν' ἀρνηθῶ
νὰ σκέφτομαι
νὰ ὑπάρχω
καὶ θά 'ναι ἀπὸ γνώση
κι ἀπὸ ἀηδία.

ΑΓΑΠΗ

Ἄγαπη,
ὅταν στὰ πεζοδρόμια περνοῦν οἱ κηδεῖες
ὅταν τὰ προδομένα ἀνθρωπάκια κορδώνονται,
ὅταν τὰ λεωφορεῖα κυκλοφοροῦν στοὺς δρόμους μ' ἀπόγνωση.

Ἄγαπη,
ἐγὼ ψάχνω νὰ βρῶ τὰ χέρια σου,
ψάχνω νὰ βρῶ τὰ μάτια σου...
Γυναίκα, πού μερώνεις τίς μέρες μου,
πού γαληνεύεις τὴν ψυχὴ μου.

Ἄγαπη,
σὲ ποῖ ἀλφάβητο,
μὲ τί ψηφία,
γράφουν τ' ὄνομά σου,
νὰ τ' ἀντιγράψουμε!

ΠΥΡΚΑΓΙΑ

Ὁ καπνὸς τῆς πυρκαγιᾶς ταξιδεύοντας
μοῦ θύμισε τὰ μαλλιά σου,
μοῦ θύμισε τὰ χέρια σου τὴν ὥρα πού ἔφευγες.
Σηκώθηκα νὰ κάνω τὴν προσευχή μου
— εἶχα χρόνια νὰ κάνω τὴν προσευχή μου —
σηκώθηκα νὰ προφτάσω τὰ χέρια σου...
Ὁ καπνὸς τῆς πυρκαγιᾶς διαλύεται καὶ σχηματίζεται,
κουλουριάζεται καὶ ξετυλίγεται,
ὁ καπνὸς ἔρχεται καὶ φεύγει,
Ἐσὺ ὅμως ἀκόμα δὲν ἦρθες.

Γιατὶ πολὺ σ' ἀγαπήσαμε καὶ σὲ γυρέψαμε,
γιατὶ πολὺ πονέσαμε κι ὑπομείναμε,
τώρα ἐλπίζουμε πὺς δὲν θὰ πεθάνουμε πρὶν σὲ φιλήσουμε.
Ἄγαπη, πού φωνάξαμε τὰ λουλούδια στ' ὄνομά σου,
πού φωνάξαμε τ' ἀστέρια στ' ὄνομά σου,
Ἄγαπη, πού ἀκόμα δὲν προφτάσαμε νὰ σὲ γνωρίσουμε,
δὲν θὰ πεθάνουμε πρὶν νὰ γυρίσεις.

Ὁ καπνὸς τῆς πυρκαγιᾶς ταξιδεύοντας
μᾶς ἔφερε τὸ μήνυμά σου.
Θὰ περιμένουμε καὶ θὰ ἐλπίζουμε,
μὰ μὴν ἀργήσεις!

ΘΑ ΤΟ ΘΕΛΑΜΕ ΠΟΛΥ...

Θά τὸ θέλαμε πολύ,
Πολὺ θά τὸ θέλαμε,
Μὰ πῶς νὰ πεῖς «Σὲ περιμένω»,
Πῶς νὰ πεῖς: «Εἶμαι καλὰ»,
Πῶς νὰ πεῖς τόσα καθημερινὰ καὶ κοινότυπα
Κι ἔλα τοῦτα νὰ ᾿ναι χαρούμενα;

Πῶς νὰ κολλήσεις ἓνα γραμματόσημο
καὶ νὰ ταχυδρομήσεις τὴ χαρὰ σου;
Δὲν γίνεται...
Πολὺ θά τὸ θέλαμε...
Μὰ δὲν φτάνει ἓνα γραμματόσημο.
Δὲν φτάνουν αὐτὰ πού ξέρουμε,
(οἱ κανόνες γραμματικῆς καὶ τὰ σημεῖα τῆς στίξης).
Πῶς νὰ σὲ ζωγραφίσουμε;
Πῶς νὰ μικρῆνουμε;
Πῶς νὰ ταχυδρομήσουμε τὴν καρδιά μας;
Θά τὸ θέλαμε τόσο πολὺ.
Τόσο πολὺ θά τὸ θέλαμε!
Πέστε μας ἔσεῖς ἂν γίνεται.
Πέστε μας ἔσεῖς πῶς μπορεῖ νὰ γίνει.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Εἶναι μιὰ πίκρα στὸ στόμα,
μιὰ πίκρα στὰ μάτια σου,
μιὰ πίκρα στὰ χέρια σου —
μὲ κάτι ἄμορφα ἑλλειπτικά γύχια
νὰ κάνουν συντροφιά στὰ τριαντάφυλλα.
Εἶναι στὸ μυαλό σου οἱ σκέψεις
σὰν ἐπικεφαλίδες σὲ κύριο ἄρθρο ἐφημερίδας
πὺ ἀναπαύεται στὰ περίπτερα.
Καὶ δὲν θά ᾿ρθει κανεὶς τὸ θράδυ
καὶ δὲν θά ᾿ρθει κανεὶς τὸ πρωὶ
-καὶ θά ᾿θελὲς τόσο νὰ ἐκφράσεις τὴν πίκρα σου,
νὰ ἐκφράσεις τὰ μάτια σου,
νὰ ἐκφράσεις τὰ χέρια σου —
μὲ ἐκεῖνα τὰ ἄμορφα ἑλλειπτικά γύχια.
Καὶ δὲν ὑπάρχουν τριαντάφυλλα

καὶ δὲν ὑπάρχουν φίλοι
καὶ δὲν ὑπάρχει κἄν συμπόνια
γιὰ νὰ ἐλπίζεις.
Δὲν εἶναι πὺν θρῖσκόμεστε στὴ ζούγκλα,
εἶναι πὺν δὲν πιστεύουμε πὺς εἶμαστε στὴ ζούγκλα,
γιὰ νὰ τὴν ἐμπιστευτοῦμε.

ΠΑΟΥΣ

Γιατί, λοιπόν —

Ἐφοῦ, κι ἐμεῖς, τόσο πολὺ ταξιδέψαμε,

Ἐφοῦ γράψαμε στὰ διαβατήριά μας τὴ γεωγραφία,

Ἐφοῦ περάσαμε καὶ θάλασσες καὶ νησιά καὶ ποταμούς, —

Γιατί, λοιπόν, κι ἐμεῖς νὰ μὴν ἀπαντήσουμε, κάποτε,

τίς σειρήνες;

Κι ἄς λέγαμε στοὺς συντρόφους νὰ βουλώσουν τ' αὐτιά τους

Κι ἄς ἔπρεπε νὰ μᾶς δέσουν στὸ κατάρτι

Κι ἄς ἔπρεπε νὰ ἴναι κουφὸς ὁ τιμονιέρης*

— τὸ χρέος πάντως θ' ἀκολουθοῦσαμε! —

Ἄλλὰ γιατί,

κι ἐμεῖς ἐπιτέλους,

νὰ μὴν ἀπαντήσουμε τίς σειρήνες,

ἄφοῦ τόσο πολὺ

πιστέψαμε;

ΤΙΤΟΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα τὸ 1928. Γονεῖς του οἱ ἠθοποιοὶ Σπύρος καὶ Λέλα Πατρικίου.

Δειμένος πολὺ μὲ τὴ Σίφνο, ἀπ' ὅπου καταγόταν ἡ μητέρα του, πέρασε τὰ παιδικὰ του καλοκαίρια στὴν Ἀπολλωνία, στὰ Ἐξάμπελα καὶ στὴ Χρυσόπηγή.

Προσγιάτῳ του ἦταν ἡ μαμὴ τῆς Σίφνου Νέζω Δεπάστα.

Στὴν Κατοχή, πολὺ νέος, πῆρε ἐνεργὸ μέρος στὴν Ἀντίσταση.

Πρωτοδημοσίευσε ποιήματα τὸ 1943.

Τελείωσε τὸ Βαρβάκειο, σπούδασε νο-

μικὰ στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ἀθήνας καὶ ἔγινε δικηγόρος. Τὸ 1951 - 1954 ἐκτοπίστηκε στὴ Μακρόνησο καὶ στὸν Ἄη - Στράτη. Ἐἶναι ἰδρυτικὸ μέλος τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ περιοδικοῦ «Ἐπιθεώρηση Τέχνης» (1954 - 1959). Τὸ 1959 ὡς τὸ 1964 ἐγκαταστάθηκε στὸ Παρίσι, ὅπου ἔκανε σπουδὲς κοινωνιολογίας μὲ τὸν Lucien Goldmann καὶ ἔγινε ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τοῦ Γαλλικοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν. Ὑπεύθυνος ἐρευνητικῆς ὁμάδας στὸ Κέντρο Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν στὴν Ἀθήνα (1964 - 1967) καὶ συνοργανωτῆς τῶν εβδομαδιαίων «Σύγχρονης Σκέψης» (1965 - 1966).

Διώχτηκε ἀπὸ τὴ δικτατορία καὶ ἀναγκάστηκε νὰ φύγει στὸ ἐξωτερικὸ ὅπου ἐργάστηκε ὡς ἐρευνητῆς σὲ διάφορα γαλλικὰ κέντρα ἐρευνῶν καὶ ὡς ἐπιστημονικὸς σύμβουλος στὴν UNESCO (Παρίσι) καὶ στὴ FAO (Ρώμη). Ἀπὸ τὸ 1975 ζεῖ στὴν Ἀθήνα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ποιητικὰ του βιβλία ἔχει δημοσιεύσει πολυάριθμες μελέτες γιὰ θέματα κοινωνιολογίας καὶ λογοτεχνίας. Ἐπίσης ἔχει κάνει πολλὲς μεταφράσεις.

Τὰ ποιητικὰ του ἔργα εἶναι: «Χωματόδρομος», Ἀθήνα, 1954. «Μαθητεία», Ἀθήνα, 1963. «Προαιρετικὴ στάση», Ἀθήνα, 1975. «Ποιήματα, I, 1948 - 1954», Ἀθήνα, 1976. «Θάλασσα ἐπαγγελίας», Ἀθήνα, 1977. «Ἀντιδικίες», Ἀθήνα, 1981.

Οἱ κυριότερες ἐπιστημονικὲς ἐργασίες του: «L' Oeuvre du jeune Marx en France (1945 - 1964)», ἐκδ. Istituto Feltri-

nelli, Μιλάνο, 1965, «Droits et responsabilités des jeunes», έκδ. UNESCO, Παρίσι, 1972. (Έκδόθηκε επίσης στα αγγλικά, ρωσικά και ισπανικά). «Institutions et services de Jeunesse: Formes actuelles et Evolution», έκδ. UNESCO, Παρίσι, 1977. (Έκδόθηκε επίσης στα αγγλικά).

Οι κυριότερες μεταφράσεις του: Γκέοργκ Λούκατς, «Μελέτες για τον ευρωπαϊκό ρεαλισμό», Ἀθήνα, 1957. Ἀραγκόν, «Μ' ἀνοιχτά χαρτιά», Ἀθήνα, 1965. Σταντάλ, «Ἀναμνήσεις ἐχωτισμοῦ», Ἀθήνα, 1983.

ΤΟ ΓΛΥΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΜΥΡΟ ΝΕΡΟ

Σώθηκε ὁ καρπὸς στὰ λιόδεντρα
στέρεψε τὸ νερὸ
στὶς ἄδειες στέρνες πετᾶμε ξερολίθαρα.

Δειμένες οἱ θάρκες στὸ λιμάνι
μ' ἀχτίδα φεγγαριοῦ
τυλίχτηκε στὰ ξάρτια κι ἔσθησε.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Τὸ καλύβι

Βρῆκα ἓνα καλοκαίρι
μ' ἀλλόκοτους ἀνέμους καὶ βροχὲς
μὰ οἱ παλιοὶ λέγε πὼς πάντα αὐτὸ τὸ μῆγα
ἔχει στὰ βορινὰ νησιὰ παρόμοια γυρίσματα.
Τὰ βράδια μαζευόμαστε στὸ καλύβι
μὲ τὴν καλαμιωτὴ σκεπὴ καὶ τὸ μοναδικὸ παράθυρο
πίνουμε τσάι, καφέ ὅταν ὑπάρχει,
συζητᾶμε.

— «Παραλλάζει ὁ θάνατος
δὲ μένει πάντα ὁ ἴδιος.

Ἄλλιώτικος ὅταν πηγαίνεις κατὰ πάνω του
μ' ἄλλους χιλιάδες, σίγουρος γιὰ τὴ νίκη,
ἀλλιώτικος ὅταν τὸν περιμένεις μόνος μὲς στὴ νύχτα
ξέροντας πὼς τὸ ξημέρωμα ἀκόμα ἀργεῖ».

— «Πάντα ἴδιος εἶναι ὁ θάνατος
μόλις τὸν δεῖς νὰ ξεπροβάλλει».

— «Πεθαίνουμε γιατί παλιώνουμε».

— «Ζοῦμε γιατί παλεύουμε
γιατί δὲν μπορούμε νὰ μὴν παλέψουμε
ὅπως δὲν μπορούμε νὰ μὴν ἀνασάνουμε».

Κατοικοῦσα χρόνια

κοντὰ στὸ σιδηροδρομικὸ σταθμὸ
κι ἄκουγα τὰ σφυρίγματα τῶν τρένων
πολὺ πρὶν τὰ διαβάσω στὰ ποιήματα.

Ἐδῶ τὸ πλοῖο ἔρχεται μιὰ φορά τὴν ἐβδομάδα

κι ἐμεῖς ξαναμοιράζουμε
τὰ ὄνματά μας καὶ τὸ σπῆτι μας.

.....

Ἄης Στράτης, 1952

ΜΟΛΟΣ, 1

Οὔτε ποὺ πρόφτασε ὁ μόλος νὰ τελειώσει.

Κοβόταν ξαφνικὰ

κι ἐκεῖ στὴν ἄκρη μέγαν

κάτι τσουβάλια τοιμμένο πετρωμένο

φύκια καὶ θρώμικα ὄστρακα.

Δὲν πρόφτασε νὰ τελειώσει

ἔγινε ὁ πόλεμος.

Ἄναποδογυρισμένο ἔνα αὐτοκίνητο στὴ θάλασσα
σκούριαζε

ἀνάμεσα στὶς καρπουζόφλουδες

ποὺ ρίχγαν ἀπὸ τὰ καΐκια.

Στὸ πεζούλι κάθονταν μερικὲς κοπέλες

μὲ τὰ πόδια κρεμασμένα πάνω ἀπ' τὸ νερό.

Φεύγανε στὴν Ἀθήνα

γιὰ ὑπηρέτριες ἢ γιὰ καμιὰν ἐγγείρηση.

Ἦσαν καὶ μερικοὶ νεοσύλλεκτοι

κι ἕνας ἀδειοῦχος φαντάρος μὲ διπλωμένη χλαίνη.

Ὁ μόλος ποὺ ἐπέστρεφε.

ΚΑΤΑΦΑΤΣΑ ΣΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ

Δὲ θὰ μπορέσω πιά νὰ ξαναγίνω

ἕνας θρόμβος σιωπηλοῦ χαλκοῦ.

Δὲ θὰ μπορέσω νὰ ξεχάσω

τὰ τόσα πρόσωπα πού ξέχασαν τὸν ἑαυτό τους.
Δὲ θὰ μπορέσω ν' ἀνασαιίνω πιά σ' ἕναν ἀγέρα
πού νὰ μὴν τὸν φαρδαίνουν χιλιάδες καὶ χιλιάδες ζωές.
Κι αὐτὸς ὁ θράχος εἶναι τόπος μου,
κι ἐταῦτες οἱ ἀγριοσυκιές
εἶναι πατρίδα μου,
ὅμως ἕνα μονάχα χρώμα πάνω ἀπ' τὰ μάτια μου
μιὰ μόνο φλέβα ἀνοιξῆς κάτω ἀπ' τὸ χῶμα μου
μιὰ μοναδικὴ ἡλικία τοῦ χρόνου μέσα μου
δὲ φτάνουν.

Θέλω τῇ γῆ μου ὀλόκληρη, θέλω τὸν ἄνθρωπο
τὸν κουρασμένο νὰ σηκώνει τόσο θάνατο καὶ τόσον ἥλιο,
θέλω τίς χιλιάδες τὰ σπίτια μὲ τὸ ἀνοάμιμένο τζάκι
ἢ μὲ τὸ γκρεμισμένο τζάκι, θέλω τ' ἀξίμι
καὶ τὸ φυτᾶρι καὶ τὰ δῖχτυα,
τὸ πληγωμένο μέτωπο τοῦ ἰδρώτα,
ὃ βασανισμένη μου ἐλπίδα,
ὃ γῆ μου γῆ μου, πατρίδα μου
κράτα με σφιχτὰ στὴν ἀγκαλιά σου
κι ἄσε με νὰ κλάψω νὰ κλάψω νὰ κλάψω
γιὰ κάθε σκοτωμένο σου φαρᾶγγι, γιὰ κάθε
ὄρφανὸ νησί σου, γιὰ κάθε πεινασμένο σου χωράφι,
ἄσε νὰ κλάψω πιὸ βαθιὰ κι ἀπ' τίς ρίζες σου,
πιὸ πικρὰ κι ἀπ' τὸ πένθος σου,
πιὸ σίγουρα κι ἀπ' τὸ φῶς σου —
ὥσπου νὰ ξαναγεννηθῶ μαζί σου.

.....

ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΟ ΦΩΣ

Ἔβγα στὸ παραθύρι κρυφὰ ἀπ' τὴ μάνα σου
καὶ κάνε πῶς ποτίζεις τὴ ματζουράνα σου.

Οὔτε μάνα ἐδῶ, οὔτε ἕνα χᾶδι,
οὔτε μιὰ γλυκιὰ κουθέντα, τὰ λόγια
φτάνουν ἀλλαγημένα στὸν προορισμό τους,
δὲ φτάνουν, δὲν ξεκινοῦνε κἂν, μένουν
στοὺς ταίχους καρφωμένα νὰ ψήνονται ὡς τὰ χταπόδια.
Οὔτε μάνα, οὔτε μιὰ γλάστρα νὰ ποτίσεις,
γλυφὸ νερό, ἀριμυρὸς ἀγέρας, τὰ πρόσωπα
παίρνουν μιὰν ὄψη ἀγάλιατος ἔτσι πού δένεται
ἢ σάρκα μὲ τ' ἄλατι —

μὰ ἐσὺ ἀκόμα ἔβγαινες τὰ πρωινὰ στὸ παραθύρι
τυλιγμένη τῇ ζεστῇ ἀντηλιά τοῦ ὕπνου
καὶ μέσα ἀπ' τὴν τριανταφυλλιά σου νυχτικιὰ
ἔνα ποτάμι φῶς χυνόταν στὴ διψασμένη μέρα.

Τόσο σπάταλη στὸ φῶς — ἴσως τὸ μάντευε
ποῦ ἢ ἀντοχὴ σου στέρευε.

ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΣΕ

Ψαροκάικα καὶ γραφικοὶ ναυτικοὶ μπήκαν στὸ δρομολόγιο.
Πηγαίνόρχονταν ἀνάμεσα σ' ἀσβεστολιθικὰ νησιά
ἐξυπηρετοῦσαν κόσμο πολυάσχολο, σκηνοθετημένες νύχτες
κύκλους ἐπιχειρηματιῶν καὶ συντροφικὲς διανοουμένων
ἐξυπηρετοῦσαν φύκια, φρουτοπαραγωγικὲς περιοχὲς
σπηλιὲς θαλάσσιες ποῦ τρέφονταν μ' ἀπορρίμματα, χῆρες σφουγγ-
γαράδων

ὥσπου δὲν ἤξερες πὰ τὰ πτώματα ἂν ταξιδεύουν πάνω ἢ κάτω
ἀπ' τὸ νερὸ

κι ἐκείνη ἢ ἐπίπεδη σπαθιά ἂν χώριζε ἢ ἂν ἔσιμιγε θάλασσα κι
ἀγέρα.

Κόκκαλα καὶ μαλάκια ξεβράζονταν στὶς βουερὲς ἀκρογιαλιὲς
μασοῦνες ἀσελγοῦσαν κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο ὡς νὰ καταρρεύσουν
μέσα στὶς τρύπες τῶν ματιῶν σεργιανούσανε καθούρια
ὅπως μπαινόβγαιναν τὰ πηρούνια μὲς στὸ στόμα
κείνων ποῦ τρώγαν στὰ παραθαλάσσια ἐστιατόρια.

Τυφλὰ πηρούνια σ' ἀπόχωντες γουδιὲς μαῦρες ἢ κόκκινες
ποῦ ἐξυπηρετοῦσαν κυριαρχικὰ στοιμάχια, ὑπερβατικὲς κοιλιὲς,
λάγνα νεφρά, ποῦ ἐξυπηρετοῦσαν σπέρμα, φαγοῦρες, ιδέες,
ὄστρακὸδερμα χέρια, ἀμιοδάδες, σταφυλόκοκκος,
πλασμιῶδια ναρκωμένα, ψυχασθένειες, χαμηλὰ μεροκάματα,
ποῦ ἐξυπηρετοῦσαν στοιβάδες λίπους στὴν καρδιά καὶ τὸ συκώτι,
ἐπιχειρήματα σοφά, γενετήσιες συμβάσεις, αὐξήσεις εισοδήματος,
ἄπληστους ἐργολάβους κηδεῶν, μαραγκοὺς καὶ νεκροφάλτες
λιπάσματα, ξανά τὸ χῶμα, τὰ φυτά, τὴν καθυστερημένη ἀνοιξη
ποῦ ἔρχεται χωρὶς θρούλους καὶ πετρέλαια

μόνο μ' ἓνα φορτίο λάστιχα παλιὰ αὐτοκινήτων
καὶ τὴν ἐλεύθερη συζήτηση ὀρθολογισμένων πόλεων,
χωρὶς τὸ ἄγχος ἀκόμα καὶ καλοπροαίρετων ρουφιάνων.

ΤΑ ΒΟΥΝΑ

Πρῶτα ἦταν ἡ θάλασσα.
Γεγνήθηκα ἀνάμεσα σὲ νησιά
νησι κι ἐγὼ πρόσκαιρα ἀναλυμένο
ὅσο γὰρ δῶ ἕνα φῶς κι αὐτὸ σὰν πέτρα
καὶ πάλι γὰρ βουλιάξω.
Τὰ βουνὰ ἦρθαν ἀργότερα.
Τὰ διάλεξα.
Ἔπρεπε κάπως γὰρ συμμεριστῶ τὸ θάρος
ποὺ αἰῶνες πλάκωνε τὸν τόπο.

ΕΦΤΑΜΑΡΤΥΡΟΣ

Μέσα στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ποὺ σκέπαζε τὸ νησί
σὰ γὰρ ἔχει πάλι ἀνοίξει τὸ βουλιαγμένο ἠφαίστειο
τὰ χέρια μας μεταμορφώνονταν σὲ χταπόδια
ἀναζητώντας σώματα κοντινὰ κι ἀπρόσιτα
ὡς γὰρ χαθοῦν στὰ σκοτεινὰ θολάμια τους.
Ἄσπρα δάχτυλα, ἄσπρα πλοκάμια, ἄσπροι ἄρμιοι
πάσχιζαν οἱ καλάμιες γὰρ κρατήσουν
μὲς στὸ ὑγρὸ τους κούφωμα
τὸ σχῆμα τοῦ κορμοῦ σου ποὺ ἀλλάζε ὀλοένα
κι ἀλλάζες ἡ ἴδια, δὲν ἦσαν πιά ἐσύ,
ἦσαν οἱ ἑπτὰ γυναῖκες ποὺ ἀγάπησα
κι ἦμιον τὰ ἑπτὰ κοιμισμένα παιδιὰ
ποὺ μαρτύρησαν καὶ πέθαναν ἑπτὰ φορές.
Κάθε ποὺ ἀπλώνω τὰ χέρια γὰρ σ' ἀγγίξω
θρίσκω τῇ θάλασσᾳ, τίς πέτρες, τὸ φεγγάρι
ποὺ ὑπάρχουν πέρα ἀπὸ μᾶς καὶ δὲ μᾶς ξέρον.
Ὅπως κανεὶς δὲν ξέρει πῶς χρόνια τώρα
μ' ἔχονε θάψει στὴν ἀλὴν
αὐτῆς τῆς ἔρημης, λησμονημένης ἐκκλησιάς.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΟΙΔΙΠΟΔΑ

Θέλησε γὰρ λύσει τὰ αἰνίγματα
γὰρ φωτίσει τὸ σκοτάδι
ποὺ μέσα του βολεύονται ὄλοι
ὅσο κι ἂν τοὺς βαραίνει.

Δὲν τρώμαξε ἀπὸ τὰ ὅσα εἶδε
μὲ ἀπὸ τὴν ἄρνηση τῶν ἄλλων νὰ τὰ παραδεχτοῦν.
Θὰ ἔμενε πάντα ἢ ἐξαίρεση;
Δὲν ἄντεχε πιά τὴ μοναξιά.
Καὶ γιὰ νὰ βρεῖ τοὺς διπλανοὺς του
ἔχωσε μὲς στὰ μάτια του βαθιά
τίς δυὸ περόνες.
Πάλι ξεχώριζε μὲ τὴν ἀφή τὰ πράγματα
ποὺ κανεὶς δὲν ἤθελε νὰ βλέπει.

ΤΟ ΥΓΡΟ

Πλήρες μὲς στὴ ρευστὴ του ὑπαρξῆ
δὲν καταδεχόταν κάπου νὰ κρυσταλλωθεῖ.
Κι ἐπαιρνε τὸ σχῆμα τῶν δοχείων ποὺ περιφρονοῦσε
καὶ ποὺ διαδοχικὰ τὸ δέχονταν.

Η ΚΑΤΑΠΑΚΤΗ

Μόλις συνῆλθε ἀπὸ τὸ τράνταγμα
ἔφαξε γιὰ σπύρτα, νὰ δεῖ ποῦ βρέθηκε
νὰ ἐξηγήσει τὴν αἰφνίδια πτώση.
Κι ἦταν ὅλα γνωστά,
τ' ἄχρηστα ἐπιπλα, οἱ ἀράχνες, οἱ παλιές βαλίτσες.
Τόσο ποὺ ἀναλογίστηκε μήπως δὲν εἶχε πέσει
μήπως ἦταν κλεισμένος πάντα στὸ ἴδιο ὑπόγειο.
*Ὅταν κάηκε καὶ τὸ τελευταῖο σπύρτο
παραδέχτηκε τὸ σκοτάδι.
Πέρα ἀπ' τὴς ἐρμηνεῖες, τοὺς τεμαχισμένους φωτισμοὺς
ἦταν ἀναγκασμένος νὰ ξαναβγεῖ στὸ φῶς.
Ἐανά, ἢ πρώτη του φορά; Δὲν εἶχε σημασία.
*Ἦταν ἀναγκασμένος νὰ βγεῖ στὸ φῶς.

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ

Ὁ θάνατος ζητάει τὴ δραχμὴ του
γιὰ ὅποια πόρτα κι ἂν περάσεις
γιὰ ὅποιον ταξίδι καὶ νὰ κάνεις.
*Ὅλοι δὲν ἔχουν νὰ πληρώσουν
ὅλοι δὲν ταξιθεύουν πρώτη θέση.

ΠΡΙΝ ΑΠ' ΤΗ ΣΙΩΠΗ

Αὐτὸς ὁ πάγος ποὺ ἀποδέχτηκα
ἔλο κι ἀπλώνει
μέσα κι ἔξω.
Ἀπ' τὸ γυμνὸ βουγὸ μου
πάνω ἀπὸ συνωστισμοὺς σωμάτων κι αἰσθημάτων
κερδίζοντας τὰ σύνολα ποὺ θέλησα
βλέποντας μόνο δάση
πάλι πεθαίνω γιὰ ἕνα δέντρο.
Ἔνα δέντρο... ἕνα πρόσωπο...
Καὶ πὰ δὲν ξέρω
ἂν διάλεξα τὴ μοναξιά
ἢ ἂν μοῦ τὴν ἐπιβάλατε.
Καθὼς ἀπλώνει ὁ πάγος
δὲν καταδέχομαι
νὰ ζητήσω τὴ βοήθειά σας.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΜΑΤΑΙΩΣΗ

Κάτι ἤθελε νὰ πεῖ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος
κάτι τραύλιζε.
Μὰ ἐγὼ βιαζόμουν.
Κάτι τραύλιζε ὡς τὴν πόρτα.

Ἔνας ἄνθρωπος ἤθελε νὰ μοῦ μιλήσει
κι ἐγὼ βιαζόμουν.

ΝΕΚΡΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ

Στὶς ἄκρες τῶν χειλιῶν τῆς μαζεύτηκε ἡ βροχή
ὁ περασμένος ἄνεμος, ἡ σκόνη τῶν αἰώνων.
Αὐτὲς τὶς νεκρὲς πολιτεῖες πῶς νὰ τὶς ἀναστήσουν
τὰ λόγια τῶν διπλαγῶν ἐρωτευμένων
ποὺ ὅσο συμπλησιάζουν τόσο ἀπομακρύνονται;
Κάτω ἀπὸ τὰ ἐπιχρίσματα τῆς μουσικῆς
οἱ στοῆς τῶν ὀρυχείων προχωροῦν
μὲ τὴ δική τους αὐτοδυναμία
τ' ἀγάλματα τοῦ ἀλατιοῦ
σχηματίζονται μονάχα τους.
Στὶς ἄκρες τῶν χειλιῶν τῆς στέγνωσε ἡ βροχή.

ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΔΕΣ

Κάθε στιγμή και μιὰ σταγόνα
κάθε σταλιά κι ἕνα μόνιο ἀλατιού.
Ύψώνονται οἱ σταλαγιμίτες
οἱ σταλακτίτες χαμηλώνουν.
Ἴσως μὲς στίς χιλιετηρίδες
πού ἔχουμε μπροστά μας
γίνει τὸ θαῦμα νὰ συναντηθοῦμε.

ΗΛΑΣΧΑ

Χαιρέτισαν μὲ θάγια τὸν ἐρχομὸ τοῦ ἔρωτα.
Ἐπειτα οἱ ἴδιοι τὸν σταυρῶσαν
τὸν τρύπησαν μὲ τὴ λόγχη
τὸν πότισαν χολή και ξίδι
τὸν ἐξομοίωσαν μὲ τοὺς ληστές.
Καὶ πάλι περιμέναν πῶς θ' ἀναστηθεῖ γιὰ χάρη τους.

ΞΕΝΟΙ ΟΥΡΑΝΟΙ

Ξένοι παντοῦ, γυρνᾶμε
ἀπὸ χώρα σὲ χώρα, ἀπὸ πόλη σὲ πόλη.
Τὸ λίγο φῶς ἀπ' τὴν πατρίδα
πού ἀπόμεινε στὴν κόχη τοῦ ματιοῦ
ὄλο και ξεθωριάζει
κάτω ἀπὸ ξένους οὐρανοῦς.

ΙΑΚΩΒ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΗΣ

Δούλεψε ἑπτὰ χρόνια
τὴ χέρσα γῆ τοῦ Λάβαν
κι ἐκεῖνος ἀντί γιὰ τὴ Ραχήλ
τοῦ ἔδωσε τὴ Λεία.
Δούλεψε ἄλλα ἑπτὰ γιὰ τὴ Ραχήλ.
Ὅταν τὴν πῆρε τὴν ἀγαποῦσε πάντα
ὄμως κι ἡ ἄσκημη ἀδελφή της
εἶχε ἀποκτήσει πιά μιὰ θέση στὴν καρδιά του.
Δεκατέσσερα χρόνια, μιὰ ζωὴ

για δύο γυναίκες που δε γνώρισε ποτέ.
Κοίταξε μακριά τὰ στάχια
τὸ μοναδικὸ καρπὸ του
κι εἶπε πῶς τελικὰ εἶχε κερδίσει.

Η ΠΕΤΡΑ

Καὶ πάλι ἡ ἴδια ἀλαζονεία:
τὴ ζωὴ σου σ' ἄλλη ζωὴ νὰ τὴ χαράξεις
ὅπως σὰν θέλεις μέσα ἀπὸ τὴν πέτρα
νὰ βγάλεις τὸ δικό σου ἀγαλμα
πιστεύοντας πῶς τὴν ἐλευθερώνεις.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΑΜΟΝΗ

Ἄλλο ἓνα σπίτι φιλικό
νὰ μείνω μιὰ βδομάδα, ἓνα μῆνα
ἀνάμεσα στὴ λίμνη καὶ τὰ χαμηλὰ βουνά.
Μιὰ βδομάδα, ὄχι πιὸ πολὺ,
ἓνα μῆνα, ὄχι περισσότερο, μακριά σου.
Ἡ κάθε μέρα ἐδῶ, πάνω στὸ τέλειωμά της,
δὲ συναρμύζει μὲ τὴν ἄλλη.
Σὰν πέφτει τὸ σκοτάδι
βάζω κουρέλια στὶς χαραματιές
μὴν τύχει κι ἔμπει ὁ θάνατος,
ὅταν γυρίζει ὁ καιρὸς
ἀλλάζω ροῦχα καὶ περπατησιὰ
μὴν τύχει καὶ μ' ἀναγνωρίσει.
Ἄλλο ἓνα σπίτι φιλικό, ἄλλο ἓνα σπίτι ξένο
ἄλλη μιὰ μέρα μ' ἀνοιχτοὺς ἀρμούς.

ΓΥΝΑΙΚΑ

I

Ἐφερές ξανά τὴ γῆ μου.
Χῶμα ἀλαφρὸ καὶ κόκκινο
πατημένο ἀπὸ τύραννους κι ἐχθρούς.
Ἐφερές ξανά τίς μπόρες
τοῦ θαλασσινοῦ φθινόπωρου

πού ξέπλεναν τή σκόνη
ἀπό τὸ πρόσωπό μου
κι ξνιωθα κάτω ἀπὸ τὴ σάρκα
τὰ ἴδια ραχοκόκαλα βουνῶν
πού μέσα ἀπὸ τὰ χρόνια
κρατᾶνε τὴν πατρίδα ὀρθή.

II

Ἔφερες ξανά τὴ γλώσσα μου.
Λέξεις παλιές, θαμμένες
σ' ἐρείπια καὶ στάχτες
θγαίνουνε τώρα μὲς στὸ φῶς
κι ἀστράφτει ἡ μέρα
ὅπως ὅταν πρωτόγινε ὁ κόσμος.
Μέταλλο λέξεων πρωτογενές
δίψα κι ἐπάρκεια
ἐπικοινωνίας.

III

Ἔφερες πάλι τὴ ροὴ τοῦ χρόνου
ἄλλοτε ἐπιταχύνοντας, ἄλλοτε
βραδύνοντας τὶς ὥρες
πού ἀρδεύουν τώρα τὰ χέρσα μου χωράφια
χωρὶς κανένα ἀπὸ τ' ἀγάλματά μου
νὰ καλύψουν.

IV

Ἔφερες ξανά τὴν πόλη μου
πού ζεῖ κι ἀλλάζει μακριά μου
περιέχοντας τὰ σπίτια μας πού χάθηκαν
καὶ τὸ ποτάμι πού σκεπάστημε.

V

Ἔφερες πάλι τ' ὄνειρο.
Ἄγνωστη θάλασσα, ἀνεξερεύνητη
θάλασσα δικιά μου
ἠφαιστειογενές νησί
στοίχημα μὲ τὸ θάνατο.
Μὴν ξέροντας ἂν θὰ βουλιάξουμε ξανά
ἢ ἂν τὸ ψηλὰ θ' ἀναδυθοῦμε.

ΙΣΜΗΝΗ ΚΑΡΑΪΩΣΗΦΙΔΟΥ - ΠΟΛΙΤΟΥ

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη τὸ 1929. Ὁ πατέρας της ἦταν παλιὸς γουνέμπορος τῆς Κωνσταντινούπολης. Ἡ μητέρα της Ἑλένη Καραϊωσηφίδου (τὸ γένος Νικηφοράκη) εἶναι διακεκριμένη Σιφνιά τῆς Ἀθήνας, ἐπίτιμη Πρόεδρος τῆς Σιφνιακῆς Ἀδελφότητος Κυριῶν, μὲ πολὺπλευρὴ κοινωνικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ δράση.

Ἀσχολήθηκε πολὺ νωρὶς μὲ τὰ γράμματα. Δημοσίευσε ποιήματά της στὴ «Νέα Ἐστία», στὴ «Νέα Σκέψη» καὶ σὲ ἄλλα περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες.

Ἔχει ἐκδώσει δύο ποιητικὲς συλλογὲς «Τοῦ Ἄνεμου καὶ τῆς Σιωπῆς» τὸ 1953 καὶ «Τὸ πατρικὸ περιβόλι» τὸ 1981. Ἔχει γράψει ἐπίσης σεναρία καὶ ντοκιμανταίρ, ὅπως τὰ: «Ἐνας μικρὸς μεγάλος ἥρωας» (1956), «Ἡ κοπέλλα μὲ τὸ ἡλιοχαμόγελο» (1965), «Τὸ Ἀρκάδι» καὶ ἄλλα.

Εἶναι μέλος τῆς Ἑταιρίας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν.

Ἀσχολεῖται παράλληλα μὲ τὸν κινηματογράφο, ἔχει σπουδάσει σκηνοθεσία καὶ εἶναι μέλος τῆς ΕΤΕΚΤ. Παντρεμένη μὲ τὸν ζωγράφο Τάσο Πολίτη συμμετέχει ἐνεργὰ στὴν πολιτιστικὴ κίνηση τῆς Ἀθήνας.

ΔΡΑΓΑΤΗΣ

Ἀργοβουλιάζει τὸ κορμί μου
στὸ θαλτοτόπι.

Χτὲς ἔσπειρα στᾶρι
καὶ μοῦ τῶφαγαν τὰ πουλιά.

Ἐμπηξα δοκάρια τὰ χέρια μου
μὲς στὰ γλιστερὰ νερὰ
μὰ τίποτα...

Ἀργοβουλιάζει τὸ κορμί μου
στὸ θαλτοτόπι...

Ἐνα κουφάρι γεροελιάς
πέταξε γιὸ ὀλαστάρη.
Τὸ φτάνω μόνον μὲ πῆδημα.
Ἡ ἀπόφαση περιμένει στὸ κατώφλι τῆς.
Τὸ γιὸ κλωνάρι παιχνιδίζει πάνω μου.
Συσπειρώνομαι σὰ γάτα
πού εἶναι ἔτοιμη νὰ πιάσει
τὴ λεία τῆς.
Ἡ ραχοκοκκαλιά μου γίνεται τόξο
καὶ κάθε σπόνδυλος καὶ μιὰ πιθανότης.
Ἡ ἀπόφαση ἀργοσηκώνει τ' ἀτσάλινο
μπράτσο τῆς καὶ δίνει τὸ σύνθημα...

Τὸ κλωνάρι τσάκισε στὸ βάρος
τοῦ κορμιοῦ μου.
Στὸ βαλτοτόπι εἶναι ἀκόμα
χαραγμένα τ' ἀχνάρια μου.
Γυρίζω, τὰ βλέπω.
Φρέσκια δύναμη
ποτίζει τὰ νεῦρα μου.
Ἡ θέληση προστάζει.
Ἐνα γέρινο κλωνάρι σκύβει
καὶ μὲ βοηθάει.
Ἡ λακούδα μὲ τ' ἀχνάρια μου
ἔσθησε.
Θὰ σπείρω καὶ φέτος στάρη
καὶ θὰ κάτσω ἐγὼ δραγάτης.

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Ἡ κόρη ἀκουμπισμένη στὸ παράθυρο
ὕφαινει ὄνειροφαντασιές
κι ἔχει κουβάρι τὴ σελήνη.
Συννεφάκια ἀνάλαφρα
τῆς σπᾶνε τὴν κλωστή,
μπόρες τῆς σκίζουν τὸ ὑφάδι.
Κλαίει ἡ κόρη...
Μὰ ξάφνου τὸ φεγγάρι βγαίνει
καὶ τῆς μπαλώνει τὸ πανί...

Καινούργια κλωστή...
Γυρίζει το κουβάρι...
Σύννεφα... καταιγίδες... μπόρες...
Τώρα ἔχει ἀτσαλώσει ἢ κλωστή...

Γιαγιά κρυώνω, κλείς τὸ παραθύρι,
δὲ βλέπεις πὼς μπαίνει βροχή;

ΒΟΥΛΙΑΞΕ ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ

Μεσοπέλαγα τὸ καράβι τοῦ μπάρμπα Λιά
βούλιαξε.
Δὲν τῷθελε ἡ θάλασσα,
τὸ πόνεσ' ὁ ἀγέρας.
Βούλιαξε τὸ καράβι.

Ἡ πρύμνη ἦταν ἀπὸ ἰτιά.
Εἶχε ψηλὸ κατάρτι
καὶ στὸ τιμόνι ὁ Παναγιῆς.

Δὲν τῷθελε ἡ θάλασσα,
ὁ ἀγέρας τὸ πόνεσε.

Βούλιαξε τὸ καράβι.

ΟΡΓΑΣΜΟΣ

Τρέχω... Τρέχω σ' ἕναν κάμπο
σπαρμένο μὲ στάχια,
παπαροῦνες,
χαμομήλια κι ἀγριογιασεμιά.

Τὰ πατῶ καὶ τρέχω.
Τρέχω μ' ἕνα στεφάνι στὰ μαλλιά
κι ἕνα μπουκέτο ἀγριολούλουδα
στὸ χέρι.

Τὰ στάχια τὰ πιὸ μικρὰ
μοῦ γαντζώνουν τὸ φόρεμα.
Τὰ πιὸ μεγάλα
μοῦ φιλοῦν τὸ πρόσωπο καὶ τὰ μαλλιά.

Ὁ ἄνεμος μοῦ λέει χωρατά.

Γελῶ... γελῶ... γελῶ καὶ τρέχω.

Τρέχει καὶ ὁ ἥλιος μαζὶ μου.

Ἰδρῶνει.

Μοῦρχεται μιὰ σταλαγματιά.

Γυρίζω καὶ βλέπω

ἕναν σπουργίτη νὰ μὲ κοιτᾷ

καὶ στό στόμα του, ἔχει

μιὰ πεταλουδίτσα, ποὺ σπαρταρᾷ.

Ὁ ἥλιος ἀστειεύεται

μ' ἕνα συγγεφάκι

ποὺ περνάει ἀπὸ δίπλα του.

Ὁ ἄνεμος, φλύαρος, δὲν μ' ἀφήνει,

μὲ τραβᾷ γιὰ ν' ἀκούσω

ὄλου τοῦ ἀγροῦ τὰ μυστικά.

Τὰ στάχια μοῦ γαντζώνουν τὸ φόρεμα.

Μιὰ παπαρούνα ξαναμένη τὰ κεραυνοβολᾷ.

Κι ὁ σπουργίτης ἔχει στό στόμα του

μιὰ πεταλουδίτσα, ποὺ σπαρταρᾷ.

ΑΓΕΡΑ...

Ἀγέρα σὲ νιώθω.

Εἴμαστε ἴδια γενιά,

ἀδέρφια κι οἱ δυὸ τῆς ἀπόφασης.

Δὲν σὲ φοβᾶμαι ἀγέρα.

Σὲ πάλεψα, μὴν τὸ ξεχνᾷς

καὶ θγῆκα νικητῆς.

Νομίζεις πὼς ἡ δύναμή σου

μὲ νίκησε.

Μὰ δὲ βλέπεις ἀγέρα ποὺ σ' ἔχω κλεισμένο

μέσ' στὴν ἀτσαλένια μου φούχτα,

στὴ φούχτα τῆς θέλησης.

Ἀγέρα μὴ γελᾷς σὰ μ' ἀναγκάζεις

νὰ κλείνω τὰ μάτια μου στό πέρασίμα σου.

Σὲ βλέπω τὸ ἴδιο ἀγέρα
καὶ σκέφτομαι, καλύτερα
πῶς νὰ φτιάξω τὰ φτερά τοῦ Δαίδαλου
ποῦ νᾶν ἄλιωτα στοῦ ἡλίου τῆ φλόγα.

ΤΟ ΠΑΤΡΙΚΟ ΠΕΡΒΟΛΙ

Ζώσου ἀπόψε τ' ἀτσάλινα σπαθιά
Πάρε ἀξίνες πέτρες καὶ πᾶμε
Πάρε μαζί σου καὶ νερό
Ἐπὶ τ' ἀθάνατο ποῦ λέει τὸ παραμῦθι
Καὶ πᾶμε
Πᾶμε νὰ καθαρίσουμε
Τὸ πατρικὸ περβόλι

Σὰ φτάσουμε μὴ θές ξεκούραση
Βγάλε τ' ἀγκάθια μὲ προσοχή
Καὶ τὰ ζιζάνια ὅλα

Κι ἔπειτα

Σκόρπα τ' ἀθάνατο νερό
Νὰ ποτιστοῦν τὰ στάχια

Πᾶμε γιατί ἀργήσαμε
Πᾶμε γιὰ νὰ προλάβουμε
Νὰ καθαρίσουμε
Ἐπόψε
Τὸ πατρικὸ μας περβόλι.

ΠΙΣΤΕΥΕ ΚΑΙ ΜΗ ΕΡΕΥΝΑ

Πίστευε.
Καὶ μὴ ἐρεῦνα
Πίστευε
Μόνο πίστευε
Πίστευε σὺν τῷ σκύλῳ τὸν ἀφέντη τοῦ
Πίστευε στὸν ἑαυτὸ σου
Στὸ Ἐγώ σου

Κοσμοθεωρίες δλόκληρες χτίστηκαν στὸ Ἐγὼ
Εὐκόλο σημάδι γιὰ ἓναν καλὸ σκοπευτὴ
Ἔνας ὁ στόχος
Ἔνα τὸ βόλι
Καὶ ἡ κοσμοθεωρία ἔγινε λάσπη
«Καὶ πήρε ὁ Θεὸς λάσπη
κι ἔκανε τὸν πρωτόπλαστο»
Ἔνας ὁ πρωτόπλαστος Ἔνας κι ὁ ἐργοδότης

Πίστευε καὶ μὴ.
Ἐρεύνα... Ἐρεύνα... Ἐρεύνα...
Ἐρεύνα τὸν ἑαυτὸ σου
Ψάξε στὸ Ἐγὼ σου
Ψάξε στὶς καρδιές τῶν συντρόφων σου
Ψάξε... Ψάξε... Ψάξε...
Ψάξε
Ψάξε γιὰ τὴν προδομένη ἀλήθεια
βάλ' τὴν σύμβολο σὲ κοντάρια ψηλά
Κάν' τὴν ἥλιο καὶ προχώρα
Ἄνοιξε λεωφόρους
γιὰ νὰ περάσει
Τὸ αὔριο.

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΡΙΖΕΣ

Τὸ σπίτι μου εἶναι μακριὰ
Πολὺ μακριὰ
Δὲν τὸ γνωρίζω
Πρέπει νὰ περπατήσω μερόνυχτα
γιὰ νὰ φτάσω
Μερόνυχτα πολλὰ

Ὅταν ἤμιον μικρὴ
Τὸ σπίτι μου κι ἐγὼ
Εἴμασταν ἓνα
Μετὰ ξεμάκραινε, ξεμάκραινε...
Καὶ τώρα τὸ φάχνω
Μπορεῖ νὰ τὸ προσπέρασα
Μπορεῖ καὶ νὰ ἴμαι στὸ κατώφλι του.

ΚΑΛΗΜΕΡΑ

Ένα τσαμπι σταφύλι
και μιὰ καλημέρα
Ένα πιάτο ρόδια
και μιὰ καλημέρα
Μιὰ κοπέλλα στο παράθυρο
Ένα πλατύ χαμόγελο
και μιὰ καλημέρα

Μιὰ καλημέρα
Η ζωή αρχίζει

Όλα έχουνε χαρά
Τή χαρά τής ζωής
Όλα ζούν με τ' όνειρο
Μές τ' όνειρο τής ζωής
Όλα πεθαίνουνε
Πεθαίνουνε για τή ζωή

Καλημέρα στη ζωή
Καλημέρα στη θλίψη
Καλημέρα στο θάνατο

Τύλιξα ένα καρβέλι φωμι
σε μιὰ πετσέτα
και ξεκίνησα
Για μιὰ καλημέρα.

ΟΕΓΜΩΡΟ

Οί έπιστήμονες
κάνουν βαθιές τομές
στο άγνωστο
και άδιαφοραύν
αν αυτές οι τομές
σκίζουν και τή σάρκα
τής ίδιας τής ζωής.

ΑΝΩΤΕΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Μιά γροθιά σφιγμένη
Είναι μιὰ δύναμη
Δυὸ γροθιὲς σφιγμένες
Εἶναι δυὸ δυνάμεις
Πέντε γροθιὲς σφιγμένες
Εἶναι δέκα δυνάμεις

Ἔτσι πάει ἡ ἀναλογία
Ἔτσι προχωρᾷ ἡ ζωὴ.

ΑΝ ΗΞΕΡΕΣ ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΣΟΥ

Ὁ καθένας ἂν κοίταζε τὸ συμφέρον του!!!
Τί θές κι ἀνακατώνεσαι μὲ τὰ πολιτικά
Ἄχ ὁ καθένας ἂν κοίταζε τὸ συμφέρον του!!!

Οἱ ἐργάτες φωνάζουν
Ἔσὸ
Γιατί νὰ φωνάζεις
Εἶσαι ἐργάτης;

Οἱ φοιτητὲς φωνάζουν
Ἔσὸ
Γιατί νὰ φωνάζεις
Εἶσαι φοιτητής;

Ὁ καθένας ἂς κοιτάξει τὸ συμφέρον του!!!

Ἔγινε κίνημα!
Διχτατορία!

Ὁ καθένας ἂν κοίταζε τὸ συμφέρον του!!!

Κηρύχτηκε πόλεμος
Ἐπιστράτευση
Καλοῦν τὸ γιό σου
Ὁ γιός σου φεύγει
Στρίβει τὴ γωνιά τοῦ δρόμου

Χάθηκε...
Ἴσως νὰ μὴν τὸν ξαναδεῖς ποτὲ

Κλαῖς;
Τώρα;

Ἄχ... ἀν ἤξερες τὸ συμφέρον σου.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΟΥ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ» ΚΟΣΜΟΥ

Μιά ἀτομοδόμβα στοιχίζει
δύο δισεκατομμύρια

Μιά φέτα ψωμί στοιχίζει
δύο δραχμές

Μιά ἀνθρώπινη ζωὴ
δὲν στοιχίζει τίποτε.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΔΕΣΜΟΣ

Στις 5 τὸ ἀπόγεμα
ὁ τηλεφωνητὴς τοῦ χωριοῦ
θὰ μοῦ δώσει
μὲ σταθερὸ χέρι
μὲ πρόσχαρο χαμιόγελο
τὸ μαῦρο ἀκουστικό
«Ἐλάτε γὰ μιλήσετε»
Τί περίεργο
Πρώτη φορά πρόσεξα
τὸ χρώμα τῆς συσκευῆς τοῦ τηλεφώνου
«ἐλάτε γὰ μιλήσετε»

Ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτα γὰ πῶ
μόνο ν' ἀκούσω μιὰ λέξη
πού θά ᾖναι: Ἥλιος - Χαρά - Ζωή
μιὰ λέξη πού θά ᾖναι...

.....
.....

Ἔνας γλᾶρος ἀποκοιμήθηκε

πάνω σ' ένα κατάρτι
Πέρασ' ένα σύννεφο
τόν τύλιξε και φύγανε μαζί

Τὸ κατάρτι ἔχασε τὸ γλᾶρο του.

ΒΡΕΧΕΙ

Ἔξω βρέχει
Οἱ ἄνθρωποι περπατοῦν σκυθρωποί
ὥσπου νὰ φτάσουν στὸν προορισμό τους
σ' ένα κατώφλι

Ἔξω βρέχει βρέχει
κι ἐγὼ ἔχω τρυπώσει κάτω ἀπ' τὶς πολλὲς
ἀλλὰ φτηνὲς κουβέρτες τοῦ ξενοδοχείου
καὶ σκέφτομαι

Σκέφτομαι τὸ χτές
Σκέφτομαι τὸ σήμερα
Σκέφτομαι τὸ αὔριο

Ἄπ' τὸ μονότονο ἄκουσμα τῆς βροχῆς
ξεπροβάλλει ἓνα αἰώνιο κατηγορῶ

Ἔξω βρέχει κι ἡ ψυχὴ μου
ἔχει πλημμυρίσει ἀπὸ δάκρυα
Θέλω νὰ βγῶ ἔξω
νὰ περπατήσω μέρες καὶ νύχτες
μέσ' στὴ βροχὴ
Κάτω ἀπ' τὰ γυμνά κλαριά τῶν δένδρων
νὰ φάξω γιὰ ἓνα κατώφλι...

Ἔξω βρέχει κι ἐγὼ εἶμαι τρυπωμένη
κάτω ἀπ' τὶς φτηνὲς κουβέρτες
τοῦ ξενοδοχείου
κι ἀκούω τοὺς χτύπους τῆς καρδιάς μου

Ἔξω βρέχει βρέχει ἀσταμάτητα
κι ἐγὼ σκέφτομαι τὸ σήμερα
σκέφτομαι τὸ αὔριο
σκέφτομαι τὸ χτές.

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΝΑ ΞΗΜΕΡΩΣΕΙ

Σοῦ εἶπα καλή νύχτα
κι ἐσὺ κοιμήθηκες

Σοῦ εἶπα καλή νύχτα
κι ἐσὺ ἔφυγες

Σοῦ εἶπα καλή νύχτα
κι ἐσὺ περίμενες

Περίμενες γὰ ξημερώσει
Περιμέναμε γὰ ξημερώσει

Ὁ καθένας τυλιγμένος
στὴ σκέψη του

Περιμέναμε μὲ τὸ πανωφόρι
ριγμένο στὶς πλάτες

Καὶ κοιτούσαμε τὸν οὐρανὸ
ποῦ δὲν εἶχε ἀστέρια

Περιμέναμε γὰ ξημερώσει

Ἄλλες φορές ξημέρωνε νωρίς
Τώρα ἀργεῖ

Ἄλλες φορές δὲν προλαβαίναμε
γὰ ξαπλώσουμε

Τώρα
Προσιμένουμε Προσιμένουμε

Μὲ τὰ μάτια κλειστὰ
Μὲ τὰ μάτια ἀνοιχτὰ

Προσιμένουμε γὰ ξημερώσει
Προσιμένουμε πότε θὰ ξημερώσει.

ΩΣ ΕΚΕΙ ΚΑΙ ΜΗ ΠΑΡΕΚΕΙ

Ὡς ἐκεῖ καὶ μὴ παρέκει
Μετὰ
Ἡ ἀλλαγὴ
Ἡ ἀλλαγὴ τῆς ἀνάγκης
Ὅλα ἔχουν ὄρια ἀντοχῆς
Καὶ ἡ ρύπανση τῆς ἀτιμώσφαιρας
Καὶ οἱ κοσμοθεωρίες

Μετὰ ἡ ἀλλαγὴ
Τὸ κύλισμα τῆς ἱστορίας
στὸ χάος τοῦ χρόνου

Κόκκινο Πράσινο Κίτρινο
Μαῦρο
Πορτοκαλί
Τραγοῦδια χαρᾶς
Ἐμβαστήρια νίκης
Μοιρολόγια

Ἡ ἀλλαγὴ

Ὡς ἐκεῖ καὶ μὴ παρέκει
Μετὰ
ἡ ἀλλαγὴ... ἡ ἀλλαγὴ..

Καὶ ξανά ἡ ἐλπίδα.

ΠΕΡΑΣΜΑ

Γυρίζει ἡ γῆ
Γυρίζει καὶ ὁ χορὸς
Γυρίζει ἡ γῆ
μαζὶ μὲ τὸν χορὸ

Παντοσπινὰ
γυρίζουνε κι οἱ δυὸ

Οἱ χορευτὲς μονάχ' ἀλλάζουν.

ΕΦΙΛΑΤΙΚΕΣ ΜΝΗΜΕΣ

Τὸ χορτάρι καὶ φέτος φύτρωσε στὴ Χιροσίμα
Εἶναι πράσινο ὅπως καὶ πρῶτα
Ἐμένα ὅμως οἱ παππούδες μου βρίσκονται
στὸ μουσεῖο
μέσα σὲ γυάλες

Ἐξω ἀπὸ τὴν αἴθουσα
Πάνω σὲ μιὰ μεταλλικὴ πλάκα
Ἡ ἐπιγραφή
«Συνέπειες ἑνὸς πυρηνικοῦ πολέμου»

Οἱ τουρίστριες μὲ φρίκη ἀντικρύζουν
τοὺς παραμορφωμένους συμπατριῶτες μου
Καὶ διάζονται νὰ βγοῦν ἔξω
γιὰ νὰ συνέλθουν
πίνοντας ἀναφυκτικὰ

Στὸ ἄσυλο ἀγκάτων βρίσκεται
ἡ μάνα μου
Ἡ ἀπορία τῶν ἐπιστημόνων εἶναι
πὼς δὲν πέθανε ἀκόμα

Καὶ

Ἡ ἀπορία τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων εἶναι
Πὼς οἱ σοφοὶ τῆς γῆς μας
ἐξακολουθοῦν τὰ πειράματά τους
γιὰ νὰ βελτιώγουν νέα ὄπλα
μαζικῆς καταστροφῆς.

ΛΕΑΝΔΡΟΣ Σ. ΠΟΛΕΝΑΚΗΣ

Γεννήθηκε στην Ἀθήνα τὸ 1945. Εἶναι γιὸς τοῦ Σιφνιοῦ σκιτσογράφου καὶ καλλιτεχνικοῦ συνεργάτη ἀθηναϊκῶν περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων Σταϊμάτη Πολενάκη.

Σπούδασε Νομικὰ στὴ Θεσσαλονίκη καὶ στὴν Ἀθήνα.

Ἀσχολεῖται μὲ τὴ λογοτεχνία ἀπὸ τὸ 1966 καὶ ἔχει δημοσιεύσει ὡς τώρα πολὺς μεταφράσεις ἔργων ξένων συγγραφέων (Καμῦ, Λόρκα, Στάϊνιμπεκ, Σουίφτ, Σιμόν ντὲ Μπωβουάρ κ.ἄ.).

Τὸ 1981 παρουσίασε τὴν ποιητικὴ συλλογὴ «Πολιτεία + Κατακόμβη».

Παράλληλα ἀσχολεῖται μὲ τὴ θεατρικὴ κριτικὴ καὶ ἀπὸ τὸ 1977 γράφει στὸ περιοδικὸ «Θεατρικὰ» καὶ στὴν ἐφημερίδα «Ἀυγὴ».

Συνεργασίες του ἔχουν δημοσιευθεῖ ἐπίσης στὴν «Καθημερινή», στὸ «Θέατρο» καὶ σὲ ἄλλα περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες.

Εἶναι μέλος τῆς «Ἐνώσεως Ἑλλήνων Θεατρικῶν καὶ Μουσικῶν Κριτικῶν».

ΠΟΛΙΤΕΙΑ + ΚΑΤΑΚΟΜΒΗ

Σὲ χαιρετῶ
μεγάλῃ κατακόμβῃ
λίκνο τῶν σεισμῶν
Κυφορεῖς
τὸ θυμὸ καὶ τὸ θειάφι
στά σπλάχνα σου.
Ὅμως ἐγὼ μονάχα
ξέρω
τ' ἄλλο μυστικὸ
τὸ τρομερὸ σου:
Ποιὸ τὸ χέρι
πού ἐπιστρέφει
τὴν ὀργὴ τῶν λαῶν.
Τὸ ξέρω μόνο ἐγὼ

καὶ ὁ ποταμὸς Ἀχέρων
καὶ τὸ πιὸ μικρὸ
λουλούδι τῆς Μονεμβασίας.
Τὸ ξέρει καὶ ἓνα μάρμαρο
λευκὸ
πού κάποτε
εἶδε τὸν Ὅσιρι
νὰ περπατᾶει γυμνὸς
κάτω ἀπὸ ματωμένον
φεγγαριοῦ μαχαίρι
Γι' αὐτὸ φωνάζω
νὰ μ' ἀκούσετε
νεκροὶ τοῦ πάνω κόσμου
τέρατα

ὄπαδοι τοῦ Λαμαρτίνου
καὶ τῆς ἠλεκτρικῆς καρέκλας
Ἐχθροὶ παντοτεινοὶ
κάθε μεγάλου
Ἐπιμερλάνου
Τεύτονες καὶ Ναίτες
νυσταγημένα σκιάχτρα
Ἔσσεις
ποῦ ἀνάθετε δαυλοῦς
μὲ τὰ κορμιὰ
μικρῶν
ἔρωτευμένων
φαιώνων
Γιὰ νὰ φωτίσετε
ὕπαιθρια
θυέστεια δεῖπνα.
Γιὰ σᾶς
ἢ ἄτρομη
σειμνὴ
κι ἀνεξιχνίαστη
Γιὰ σᾶς
ἢ ἐρωτικὴ
μεγάλῃ Κατακόμῃ
πάλλει.
— Ὅχι
δὲν εἶναι τόπος
γιὰ νεκροῦς
ἐδῶ.
Οἱ πεθαμένοι
ἀγγιλίζουν
ἓνα κίτρινο σουραῦλι
Πίσω ἀπ' τὰ θουνὰ
κι ἡ μέρα
ὀδοιπορεῖ
στὰ ὑψώματα
Γι' αὐτὸ
φωνάζω
τ' ὄνομά σου
Κατακόμῃ
λίγνο τῶν σεισμῶν
καθὼς περνῶ
μὲ τὸ καρὰδι

σκλάβος
Γιὰ τὰ ὄρυχεῖα
τῆς Σικελίας
ἢ τὰ ἐργοστάσια
τῆς AMBNER
στὸ REINACH
Καθαρὸς
ἀπ' τῆς γῆς
τὸ χρυσάφι
καὶ τὸ μαῦρο
οὐρανὸ
μὲ τὴ μοῖρα
δεμένες
τὴν αἰώνια
τοῦ χόρτου
πορεύομαι.
Τ' ὄνομά μου
κάποτε
Ἄργαλιος
τώρα πιὰ
δὲ θυμᾶμαι.

☆

Πολιτεία τῆς Προσιμονῆς
γεμάτῃ μάρμαρο
κι ἀσβέστη
Χαρισμένη στὸ θαῦμα
Αὐτὰ τὰ δέντρα
δὲ γνωρίσαν
ἄλλο φυλαχτὸ
ἀπ' τὴ γύμνια
τῶν μεσημεριῶν σου
Ἔτοῦτα τὰ παιδιὰ
στὰ σύνορα
τῶν ἀγαλμάτων σου
ἔμαθαν τὴ δίφα
Τώρα σὲ πᾶνε
στὸ σίδηρο
καὶ τὴ βουῆ
στὸν αἰῶνα τοῦ λύκου.
Ἄοργισμένοι κούροι
διασχίζουν τὴ στέππα σου
στὸν ὄμιο κρεμώντας

τὸ καριοφίλι
Τῆς ἀρχαίας βροχῆς
ἢ φωνῆ
σημαδεύει
τὸ πέρασμα τῶν καλοκαιριῶν
σου.

Τώρα μὲ σύνεργα Στυγὸς
ὁ ἀναπολόγητος καιρὸς
τῶν βράχων
Προμηθεῆς
Φάντασμα - λιμνοθάλασσα
τοῦ τρώει τὰ σπλάχνα
Τώρα στὰ μάτια μέσα
ἓνα ξεριζωμένο δάσος
ἢ Εὐρυάλη
Πολιτεία,
πολιτεία.
Δορυάλωτο
σύνεφο
τῆς ἐξορίας
ποῦ γεύουνταν
ὁ Προμηθεῆς
πρὶν ἀπ' τῆ μάχη.
Ἴσως ἀκούσεις κάποτε
νὰ τραγουδᾷ ὁ Ἡριδανὸς
πάνω ἀπ' τὰ χῶματα
καὶ τίς ἀλάνες
τῆς γυμνῆς πατρίδας
ὅταν ἀνοίξει
φλέβα ὀργῆς
ὁ μητροχτόνος πόλεμος
καὶ πᾶνε τὰ παιδιὰ σου
στὸ πιὸ κρυφὸ
σκολεῖο τῆς μοίρας
ἄφτιαστα κι ἀστόλιστα
* Ἀγνωστοὶ κρότοι
ἐξάγωνοι
θὰ πάρουν τὰ στεγὰ
καὶ θὰ πυροδοτοῦν
τίς γειτονιές
θ' ἀνάβουν
ἄλογα ξανθὰ

στὰ μάτια
καὶ στὰ κρύσταλλα
καθὼς βραδιάζει.

☆

Γι' αὐτὸ φωνάζω
τ' ὄνομά σου
Κατακρίβη
λίγγο τῶν σεισιμῶν
καθὼς περνῶ
μὲ τὸ καράβι
σκλάβος.
Καθὼς
μὲ σφύριγμα βολίδος
ὁ ἐκατόνταρχος καιρὸς
τρυπάει τὰ σπλάχνα
Ποιὸς εἶν' ἐκεῖνος
ποῦ ἔρχεται
ντυμένος τὴν αὐγὴ
καϊτάσαρκα
ὅταν τὸ σπίτι τοῦ Λουκᾶ
κοιμᾶται
ὅταν τὸ σπίτι
τοῦ Ματθαίου
δὲν περιμένει ξένους;
Ποιὸς εἶδε
γέρον - ἄνθρωπο
νὰ σέρνεται σ' ἀνηφοριές
μ' ἓνα πουκάμισο ἀνοιχτὸ
χειμῶνα - καλοκαίρι
σ' ὄλους τοὺς κενταύρους;
Ἔτσι εἶν' ὁ κόσμος
φίλε
ἀτσάλι καὶ γυαλί
τὸ ἠλεκτρικὸ φεγγάρι
τῶν φονιάδων.
Πάντα ἢ Μαρία
μεγαλώνει παιδιὰ
μὲ τὸ φόβο τοῦ Ἡρώδη.
Ἄντι γιὰ Ἡρώδη
φτάνουν λιμουζίνες
μὲ χειρουργικὰ ἐργαλεῖα
Κι ὁ ξένος

θάρθει πάλι
νά μετρήσει
τις ἑφτά πληγές
ἀγγίζοντας μὲ τὸ ραβδί
τὰ ματωμένα
δέντρα τοῦ ὕπνου
"Ὅμως ποιὸς εἶν' ὁ ἄλλος
ποῦ ἔρχεται
κραυγάζοντας
ἀπὸ τὴν ἐρημία
τῶν ἀλυκῶν σου
Κατακόμβη;
"Ἄστρα πελώρια
μονόφθαλμα
παραληροῦν τὴν αὐγή του
κι ἔλο ἀγεθαίνει
σὺρλιάζοντας:
ἓνα θαμπὸ
κοιμιάτι κήπος
πίσω ἀπὸ ἄλλο
κῆπο
ἢ μνήμη
ἀφήστε με νά μπῶ!
Μὰ οἱ φίλοι
πλάγιασαν ἀπόψε
κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα
δίχως ν' ἀκούσουν
τὴ λυσίκομη
κραυγῆ
τῶν ἀγαλιμάτων.
"Ἐνα ποδήλατο
σκουριάζει
στὸν ἀκίνητο
ὕπνο τους.
Γαλήνη.

Γι' αὐτὸ φωνάζω
τ' ὄνομά σου
Κατακόμβη
λίχνο τῶν σεισμῶν
καθὼς περνῶ

μὲ τὸ καράδι
σκλάβος
"Ὀφιοῦχος
μιάς ἄλλης ἡμέρας
ἀνέκδοτος
ἔρωτοκτόνος
Πορεύομαι
Τ' ὄνομά μου
κάποτε
"Ἀργαῖος
τώρα πιὰ
δὲ θυμάμαι.
Καθὼς λυγίζου
καὶ βουλιάζου
τὰ ξενοδοχεῖα
ποῦ κληρονόμησαν
οἱ ἀπόγονοι τοῦ Μεγαρέα
στὴν ἄλλη ἀχτὴ
τοῦ θέρου
πάλι μὲ τὴν αὔρα
τοῦ Σαρωνικοῦ
Πικροδάφνες καὶ σύρματα
στὴν πληγὴ τῶν παρθένων
ξερολιθιῆς κι ἀσπάλαθοι
στὴ μνήμη
τῶν ἐνιαυτῶν.
"Ερημὴ ἀκρογιαλιὰ
καὶ λάμπει τὸ αἶμα
μὲ τὴ στερνὴ
κραυγῆ σου
Μάνα - Κατακόμβη
Τῆς ὀργῆς μου τὸ μέταλλο
τίναξα
ἄλλο πιὰ
δὲν προσιμένω.
Μονάχα τὴ στερνὴ κραυγῆ σου
Μάνα - Κατακόμβη
Στάχτη - κραυγῆ σου
Πολιτεία - κραυγῆ σου
Τὴν τρομερὴ κραυγῆ σου
Μάνα - Κατακόμβη.

ΤΖΟΥΛΙΕΤΤΑ ΚΑΡΟΡΗ

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1959. Είναι κόρη του συμβολαιογράφου Δημ. Καρόρη και της Φραγκίσκης Ψαχαροπούλου - Καρόρη, καλλιτεχνικής συνεργάτιδας του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης.

Σπούδασε στο Λονδίνο θέατρο, στο Πανεπιστήμιο Guildhall School of Music and Drama. Τώρα είναι τελειόφοιτος της Σχολής Σκηνοθεσίας - Κινηματογράφου Σταυράκου.

Το 1974, σε ηλικία 15 χρονών, κυκλοφόρησε την πρώτη ποιητική της συλλογή «Δύσκολη πορεία, από το λευκό στο λευκό».

Τόν Αύγουστο του 1976 βραβεύτηκε για το βιβλίο της αυτό σε ποιητικό διαγωνισμό, στο Συμπόσιο Μεσολογγίου «Βύρων - Έλληνες ποιητές», που έγινε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών, στα πλαίσια των εορτών «Βυρώνια».

Το 1977 παρουσίασε τη δεύτερη ποιητική συλλογή της με τον τίτλο «Της Πέτρας».

Παράλληλα με τις σπουδές της δουλεύει σε βοηθός σκηνοθέτη σε ταινίες για τον κινηματογράφο και την τηλεόραση και συνεργάζεται σε εκπομπές της ΕΡΤ.

ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ

Δυό μέρες δίχως νερό, τήν τρίτη
όνειρεύτηκα πώς ήτανε καλοκαίρι και
άρχισα να γεμίζω τὰ καλάθια λουλούδια.
τὰ καλάθια τὰ σέργανε άσπρα άλογα.
τὰ καλάθια τὰ σέργανε μαύρα άλογα.
ήτανε και ένα στάχυ πού 'χε ξεπεταχτεί
πριν από τήν ώρα του
μετά, βρέθηκα στην πόλη

στήν πόλη κόσμος πολὺς· ζεστός,
φοβισμένος κόσμος και στὸ καλάθι μου
εἶχα ἕλλη τῆ γῆ. στὸ καλάθι μου, ὁ μῆνας
ἦτανε Αὐγουστος και κρέμουνταν τὰ τσαμπιὰ
τὰ σταφύλια.

ἦρθε τότε στὸ νοῦ μου, τὸ περιβόλι τῆς
Σίφνος· στῆ γωνιά ἢ ροδιά· γύρω γύρω οἱ
τοιχοὶ ἦτανε ἄσπροι

κάτω ἀπὸ κάποιον τοῖχο, τὰ σκαλιά.

πηδούσαμε και γεμίζαμε πατημασιές τὸν
ἀσδέστη.

φωνές!

μετά, τὸ πηγάδι.

☆

Σὲ θρίσκω ξανά
μέρα στῆ μέρα
ᾠρα στῆν ᾠρα
λεφτὸ στὸ λεφτό.
τὰ μάτια σου,
τὰ χεῖλια σου,
τῆ ζωῆ σου,
κάθε χαμόγελο και δάκρυ μου
γιὰ σένα.

ἓνα ρολοὶ πού χτυπάει
τὰ κλάσματα κάθε δευτερόλεπτου
μιὰ καρδιά πού χτυπάει,

ξετρελαμένη
μὲ τὸν ἴδιο της τὸν ἦχο.

ἔλα ἄσπρα

ἔλα κόκκινα

ἔλα πράσινα

ἔλα ἥλιος και ζωῆ

ἔλα φῶς τῶν καλοκαιριῶν πού φύγαγε

βιαστικά, ἄπιαστα, ἀπρόσμενα,

ἀφήνοντας ἄδεια χέρια...

γυρᾶνε τώρα οἱ ἥλιοι

γυρᾶνε και σκοτώνουν τὰ δάκρυα

ἤλιε μου*

γύρισες· γύρισες· γύρισες·

τρέχω στὰ χρώματα

τρέχω γὰ σὲ φτάσω ἤλιε μου,

τώρα πού ξέρω πὼς δὲ θὰ φύγεις.

Ὡρα πού τὰ πρῶτα ἀστέρια
ἔρχονται καὶ πληγώνουσι τὰ μάτια μου
ἐσὺ λείπεις.
ὅσο καὶ ἂν περιμένα δὲν ἦρθες
καὶ χαμηλώνω πρώτη τὰ μάτια.
ἢ σιωπῇ μου εἶναι ἀκόμα ἀμάθητη
νὰ κουβεντιάξω μὲ τὴ δικιά σου
τὴν πανίσχυρη καὶ σοφή.
τὰ μάτια μου δὲν θέλουν νὰ κρύψουν
τί γίνεται μέσα στὸν κόσμιο μας
δὲν ἔχω τὸ χάρισμα νὰ πλανεύω.
εἶς ἓνα βότσαλο
ἀνάμεσα σ' ὅλα τ' ἄλλα
κοκκινισμένο ἀπὸ τὸν ἥλιο πού δύει
καὶ γράφει καληνύχτα τῆς γῆς.
εἶσαι ἓνα οὐράνιο τόξο
πού θυθίζεται ἄργα
στὰ φύκια τῆς θάλασσας.

☆

Ἐνα καράβι πού ταξιδεύει στὸ πέλαγο
εἶναι γιὰ τὸν καθένα ἀλλιῶτικο σημάδι
γιὰ τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὰ μεγάλα μάτια,
συμβολίζει τὴ φυγή,
γιὰ τὸν ἥλιο,
τὸ σκοτεινὸ σημάδι τῆς κίνησης,
γιὰ τοὺς γλάρους πού ταξιδεύουν,
τὴ στεριά,
γιὰ τὰ ἔρμα νησιά,
τὴ φωνή τοῦ κόσμου
πού περνάει κοντὰ
γίνετ' ἓνα μὲ τὰ κύματα
καὶ κουβεντιάξω στὰ βράχια.
τελοσπάντων γιὰ τὸν καθένα
εἶν' ἓνας τρόπος προσέγγισης.
γι' αὐτοὺς πού δὲν τὸ βλέπουν ἓνα ὄνειρο,
γιὰ τοὺς λυπημένους μιὰ λύση.
ὅσο γιὰ τὸ καράβι,
πλησιάζει σφυρίζοντας στὰ νησιά
φεύγει πάλι σφυρίζοντας
ἀπλώνει στὸν ἥλιο τὰ λευκά του πανιά
στοὺς γλάρους τὰ κατάρτια του,
στὶς θάλασσες τὴ μυρωδιὰ τοῦ κατραμιοῦ.

Ένα καράβι πού ταξιδεύει στο πέλαγο,
εἶν' ἕνας μικρός, κινούμενος, ἄσπρος ὄγκος,
μέσα στήν ἀπέραντη θάλασσα.

☆

Ἐνα καράβι περνάει
κάτω ἀπό τὰ τείχη
πού χρυσίζει
καί ὕστερα κάνει μαδιά
ὁ ἥλιος.
πάνω ψηλά στά παλάτια
στὶς πολιτείες τῶν βουγῶν καὶ τῶν κάμπων
ὁ ὁρόμιος μένει ἴδιος καὶ ἡ ζωὴ ἀτελεύτητη.
μέσα στὴ σιωπὴ
πίσω ἀπὸ τὶς ψηλές καστρόπορτες
κοιτᾶνε οἱ φρουροὶ
— ὄνειρεύονται οἱ φρουροὶ —
τὰ κύματα τῆς θάλασσας
οἱ ἀρχαῖοι τάφοι,
χορταριάζουνε...

☆

Τρεῖς χιλιάδες ρυτίδες τὸ δευτερόλεπτο
τρεῖς χιλιάδες ρυτίδες φῶς
θάλασσα
θάλασσα
ἀρχίζω νὰ θρίσκω τὸ πρόσωπό σου.

☆

Ἐ λ ε υ θ ε ρ ί α

ἂν ἀνοίξεις τὴν ξύλινη πόρτα,
θὰ δεῖς τὴν ἄσπρη αὐλή, τὰ γεράνια,
θὰ μυρίσεις βασιλικὸ καὶ δυόσμο
καὶ θ' ἀγναντέψεις τὴ θάλασσα
ἀπ' τὴν καμάρα τῆς κάτω ρούγας.

ἂν ἀνοίξεις καὶ μπεῖς
θὰ μὲ δεῖς σκυμμένη σὲ κόκκινο χράμι
νὰ κεντάω τὸ γυρισμό σου
γιομάτων ἐλπίδα νὰ πλανιέται στὸν τοῖχο
τὸν ἥλιο θὰ δεῖς
καὶ ἀνάμεσα ἀπ' τὰ χεῖλια μου θ' ἀκούσεις
χειμῶνες πού κύλησαν,
ἀνοιξες τῆς νίκης

και παραστρατημένα φθινόπωρα.

☆

Θέλω νά σοῦ γράψω ἕνα ποίημα
γιὰ τὸν ἥλιο, γιὰ...
μὰ ὄχι· πάντα γιὰ τὸν ἥλιο μιλάμε
καὶ ὅταν ἀκόμα φύγεις μακριὰ
καὶ δὲν εἶναι νὰ ἔρθεις πίσω
τότε ἀκόμα γιὰ τὸν ἥλιο
θέλω νά σοῦ φωνάξω δίχως νὰ μὲ βλέπεις.
δὲν μπορῶ πιά νὰ λέω ποιήματα
δὲ θγαίνουνε ἀπὸ μέσα μου,
γιατὶ ἴσως τελικὰ ἔχω πάψει νὰ ἐλπίζω.
ποίημα πάντως, εἶναι λόγια τοῦ ἡλίου
καὶ ἐσένα πάντα γιὰ τὸν ἥλιο θὰ σοῦ λέω.

☆

Ἡ θάλασσα

φεύγει κι ἔρχεται.
κινάει ἀπὸ τοῦ χρόνου τὸ τίποτα
καὶ καταλήγει στοῦ χρόνου τὸ τίποτα.
οἱ φυλακισμένοι,
φοβοῦνται τίς σιωπὲς τῆς νύχτας,
τοὺς ἤχους τῆς νύχτας,
καθετὶ τελοσπάντων
μιὰ καὶ κρέμονται στὸ σκοτάδι τῆς.
ἢ σιωπὴ πνίγει τίς μικρὲς μέλισσες
ποὺ κατέβησαν στὸ ποτάμι νὰ ξεδιψάσουν.
καὶ ὅλοι ἀπλώνουν τὰ χέρια
ζητώντας νὰ μάθουν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ
τὴν προσευχὴ τῆς τελειότητος·
ἀγάπη
κάθε βράδυ ποὺ πέφτει
εἶναι ἕνας μικρὸς, φεγγαρένιος θάνατος,
ὅλα περιμέγουμε πιά τὸν ἥλιο
καὶ ἐσύ πρέπει κάποτε νὰ γελάς
ἀλλιώτικα πῶς ἀνθίζουσι οἱ κερασιές.

ΔΥΣΚΟΛΗ ΠΟΡΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΥΚΟ ΣΤΟ ΛΕΥΚΟ

Μιλᾶω, σκέφτομαι, ἀκούω, γράφω·
τὰ μάτια μου γεμᾶτα δάκρυα ποὺ λάμπουνε
ὅπως ὁ ἥλιος λάμπει στὰ παράθυρα
τῆς συνοικιακῆς πολυκατοικίας
καὶ κάνει τὰ ἀσπρόρουχα τῆς μπουγάδας

νά καθρεφτίζονται στὰ τζάμια.
Καί μένω μόνο μὲ τὸ βλέμμα μου ἀφημένο στὶς ἀνταύγειες
καὶ σὰν σκοτεινιάζει καὶ σβήγουνε,
 μένω μόνο νὰ σκέφτομαι.
ὁμορφὴ ἢ ζωὴ μας σὰν ξέρουμι νὰ τῆ
 χαιρόμαστε καὶ νὰ τὴν ἀγαπάμε,
ὁμορφὴ σὰν ξέρουμι νὰ τῆ ζοῦμε·
ὁμορφὴ ἢ ζωὴ μας.
σὰν ξέρουμι νὰ θρίσκουμε
τὴν εὐτυχία ποὺ ξεχύνεται ἀνάμεσα ἀπὸ
 τὰ πεσιμένα φύλλα τοῦ φθινόπωρου·
ὁμορφὴ σὰν ξέρουμι νὰ ψάχνουμε γιὰ τὴ γαλήνη,
ποὺ θρίσκεται κάτω ἀπὸ τὰ ἀφρισμένα κύματα·

☆

... Χάθηκα·
προχωρῶ στὰ γνωστὰ μέρη
μὰ δὲ θρίσκω τίς πέτρες
τίς σημαδεμένες ἀπὸ τὸ αἷμα σας,
οὔτε τὰ δέντρα
τὰ λιανισμένα ἀπὸ τὰ τσεκούρια σας,
οὔτε τὰ πουλιά
τὰ χτυπημένα ἀπὸ τὰ ντουφέκια σας,
οὔτε τίς σφαῖρες σας ποὺ ἀστοχήσανε·
μὰ δὲν ἀστοχήσανε
γιατὶ δὲ ρίξατε σφαῖρες·
ἄχι· σφαῖρες γεμάτες ἀγάπη καὶ εἰρήνη
ποὺ δὲν πετύχανε ποτὲ τὸ στόχο τους
αὐτά·
κι ἐγὼ ἀκόμα ψάχνω τὸ δρόμο σας·
τὸ δρόμο μου·
τὸ δρόμο μας·
ψάχνω...

☆

Θαλασσοκράτησα, εἶπες
καὶ τὸ ρῆμα ἀκούστηκε τόσο ἐπιβλητικό
σὰν τὸν ἦχο τῶν θυμωμένων νερῶν ποὺ σοῦ ἀνῆκαν·
θρισκόσουνα χωμένος στὴ ζεστασιά τοῦ ἥλιου
βαριόσουνα νὰ καπνίσσεις, νὰ ξεδιψάσεις, νὰ κολυμπήσεις,
καὶ τῆ λέξη τὴν εἶπες μόνο καὶ μόνο
γιατὶ φοβήθηκες μὴν πάψεις νὰ ζεῖς.
ἔπειτα ξανάπεσες στὴ νάρκη σου
μὰ ἀράχνη γεφύρωσε δυὸ ἄμμιους πάνω στὴν πλάτη σου

μιά σταγόνα ἔβρεξε τὸ μεγάλο σου δάχτυλο
σ' ἔβλεπε ἔτσι ἡ θάλασσα καὶ παραξενευότανε
λὲς καὶ περίμενε νὰ τὴν κρατήσεις γερά
κι ἐσὺ τὴν ἄφηγες λεύτερη νὰ φύγει.
ὅταν νύχτωσε,
τὸ πρόσωπό σου εἶχε γίνει ἓνα μὲ τοὺς ὑγροὺς κόκκους
στά μάτια σου ἔλαιπε ἡ σιωπὴ τους·
σηκώθηρες...
ἡ θάλασσα ἐρχότανε κι ἔφευγε τραγουδώντας τὴ νίκη της.

☆

Καλημέρα πατέρα μου ἦλιε
ᾠχαριστῶ σε ἀδέρφι νερό
θάλασσα — πικροθαλάσσι μου — μὴ λησιμονᾶς με.
παρασταθεῖτε με σὲ τούτη τὴν πάλη
ἀνάμεσα καρδιάς καὶ μολυβιοῦ.
μ' ἔχουνε μάθει στά λυτὰ μαλλιά
καὶ στίς νύχτες μὲ τὰ λευκὰ φεγγάρια
μ' ἔχουνε μάθει νὰ γελᾶω στ' ἀνηφόρι
καὶ στὴν κατηφορίᾳ νὰ φωνάζω σ' ἀγαπάω!
μ' ἔχουνε μάθει στά κίτρινα λουλούδια
— στοὺς ἥλιους, στίς μαργαρίτες, στά στάχια —
στά κόκκινα κλεμένα μῆλα
καὶ στὴ δροσεράδα τῶν θρόχινων πηγαδιῶν
θαλασσάκι μου δῶσε μου τὴν ὀριή σου
καὶ κράτα τὴ χαρὰ τῆς νιότης μου
ὡς νὰ ἔβρω καινούρια χαρὰ
καὶ νὰ σ' τὴν ξαναδώσω.
...ξανακράτα τὴν πίσω, ξαναδῶσ' τη μου πάλι...
ἀχ θαλασσάκι μου νὰ ἔξερεις
τὴν τρυφεράδα ποὺ κρύβω
στά γιομάτα λυγιὰ τσακίσματα τῆς φωνῆς μου...
...ξανακράτα τὴν πίσω, ξαναδῶσ' τη μου πάλι...
πράσινο κι ἄσπρο,
γαλάζιο καὶ μαῦρο,
μαβὶ σὰ ράχη δελφινιοῦ ποὺ λιάζεται,
μαβὶ σὰ θυμὸς τ' οὐρανοῦ τὸ λίγερμα
μαβὶ, μαβὶ, μαβὶ, ἄσπρο...
...θαλασσάκι μου πορεύομαι,
δίχως λόγια καὶ πράξεις
μονάχα μὲ τὴ χαρὰ τῆς νιότης μου...
...ξανακράτα τὴν πίσω, ξαναδῶσ' τη μου πάλι...
στ' ὄνομα τῆς ἐλπίδας· λέω νὰ φτάσω.

Η

«ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ ΣΙΦΝΙΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ»

1801 — 1984

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ Γ. ΣΤΑΦΥΛΟΠΑΤΗ

ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΗ ΤΟΥ 1984

ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Γ. ΜΑΥΡΟΓΕΩΡΓΗΣ — Κ. ΠΟΥΡΝΑΤΖΗΣ Ο.Ε.

ΣΕΡΓΙΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ 6 — ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 36.07.938

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ

ΚΙ Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΑΙΟΥ

ΕΙΝΑΙ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ - ΧΑΡΑΚΤΗ

ΓΙΩΡΓΗ ΒΑΡΑΑΜΟΥ

Χαρισμένο από την Μάνα μου και
τον Πατέρα μου ΣΤΙΣ 28 ΙΟΥΛΙΟΥ 1984

Καράβι

